

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန
သစ်တောဦးစီးဌာန

တောအုပ်လက်စွဲ

နိုင်ငံအစိုးရသစ်တော်စွမ်းပြ
စိမ်းလန်းစေရမည်

နိုင်ငံတော်အားစွမ်းသာစေရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးစေရန်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ

ဒိုက်ဗျင်ဖူးကြီးသန်းရွှေ၏

သစ်တောကဏ္ဍနှင့်ပတ်သတ်သော လမ်းညွှန်ချက်များမှ

တောက်ခွက်ချက်များ

- တရားမဝင် သစ်ထုတ်ယူခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရန် စနစ်တကျသစ်ထုတ်ယူနိုင်ရေးအတွက် ဒေသခံများက အနီးကပ်ကြီးကြပ်သွားရန်၊
- နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အခြေခံသယံဇာတမှာ မြေ၊ ရေ၊ တောတောင်နှင့် ရာသီဥတုတို့ဖြစ်၍ တောတောင်ပျက်စီးပါက မြေလည်းပျက်၊ ရေလည်းပျက်စီးကာ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာသဖြင့် သစ်တောများ မပျက်စီးစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြရန်၊
- စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် သစ်တောများ ပြုစုပျိုးထောင် ကာကွယ်နေချိန်တွင် ဖြစ်ထွန်းပြီးသစ်တောများကို ကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် ထင်းအစားထိုးလောင်စာများ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရန်၊
- မိမိတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသစ်တောများ ပြုန်းတီးပျက်စီးမှုမရှိအောင် အလေးထားထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ သစ်တောစိုက်ခင်းအသစ်များ ဖြစ်ထွန်းလာအောင် ဝိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်ရန်၊
- ကိုးခရိုင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေးအစီအမံများကို တိကျစွာရေးဆွဲရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာအနေဖြင့် သစ်တောများ မည်သို့ပြုစုထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားမည်ကိုလည်း အစီအမံများ ရေးဆွဲထားရန်၊
- သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို နည်းနည်းရောင်းပြီး ဝင်ငွေ များများရရန် လိုကြောင်း၊ Value Added လုပ်ရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ Efficient ရှိရှိ၊ စေတနာရှိရှိ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကြရမှာဖြစ်ကြောင်း၊
- သစ်တောကဏ္ဍကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ရာ၌ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုထိန်းသိမ်းရေး၊ ထုတ်လုပ်ရေး၊ ရောင်းချရေးတို့ကို စနစ်တကျ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်။

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ဥပသောဇဉ်

သစ်တောဝန်ထမ်းအဆင့်ဆင့်သည် သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်တော
ရွက် ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အခွန်တော်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်
သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများနှင့် ညွှန်
ကြားချက်များကို တိကျစွာလိုက်နာ၍ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

တောအုပ်လက်စွဲစာအုပ်သည် သစ်တောဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် လုပ်ငန်း
ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့်အချက်များ၊ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များ၊ သိသင့်
သိထိုက်သည့်အကြောင်းအရာများကို ထုတ်နုတ်၍ပြုစုထုတ်ဝေရန် စီစဉ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့ပါသည်။

တောအုပ်လက်စွဲစာအုပ်အား ယခုထပ်မံရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် ကိန်းဂဏန်း
များအား ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအထိ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း၊ အခြားသိသင့် သိ
ထိုက်သော အချက်အလက်များ ဖြည့်စွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဝန်ထမ်းများ သိရှိလိုက်နာရမည့် စာအုပ်စာတမ်း၊ ညွှန်ကြားချက်
များစွာအနက်မှ လက်တွေ့လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးကြီးသော အချက်
အလက်များကို စုစည်းပြုစုထားသဖြင့် တောအုပ်လက်စွဲစာအုပ်သည် လက်အောက်
သစ်တောဝန်ထမ်းများအတွက် တန်ဖိုးမပြတ်နိုင်သော လက်ကိုင်စာအုပ်တစ်အုပ်
ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ကျေညက်အောင် ပတ်ရွလေ့လာမှတ်သား
ရန် လိုအပ်ကြောင်း တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။

ဦးရွှေကျော်

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

သစ်တောဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်း။ ကျောင်းအုပ်ကြီး၏ ဥပေသျာစဉ်

ပြင်ဦးလွင်မြို့၊ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းသို့ သစ်တောရေးရာဝန်ကြီး
ဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးကြီးသိုက်ထွန်းမှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလအတွင်း
လာရောက်ခမ်းဆေးစဉ် လမ်းညွှန်ချက်အရ 'တောအုပ်များလက်ခွဲ' စာအုပ်အား
ရေးသားပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တောအုပ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းများ ဆောင်
ရွက်ရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်နေကြရသဖြင့် ဤစာအုပ်တွင် သိ
သင့်သိုထိုက်သော အချက်များနှင့် ပွဲတွေ့လုပ်ကိုင်ရာတွင် ထိတွေ့ရမည့် လုပ်ငန်း
များအား တိုတိုရှင်းရှင်း ရေးသားပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရေးသားပြုစုရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းတွင် သင်ကြားပို့ချနေသော
ဘာသာရပ်များအရသော်လည်းကောင်း၊ သင်တန်းဆရာများ၏ အတွေ့အကြုံအရ
သော်လည်းကောင်း တတ်စွမ်းသမျှ ရေးသားပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး အဓိကအားဖြင့်
သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ထားခဲ့သော လက်ဆောင်ဝန်ထမ်းများ လိုက်နာ
ရန် အမိန့်လက်ခွဲ၊ ဌာနဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များ၊ သစ်တောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ
များနှင့် ထာဝစဉ်တည်တံ့စေမည့် သစ်တောလမ်းညွှန် စသည့်စာအုပ်များကို မှီငြမ်း
ပြုထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းသည် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ အမာခံဝန်ထမ်း
များဖြစ်သည့် တောအုပ်များကို နှစ်စဉ်မွေးထုတ်ပေးနေသကဲ့သို့ ဤကျောင်းမှ ရေး
သားပြုစုသည့် စာအုပ်သည်လည်း ဌာနတွင်းရှိ တောအုပ်များအတွက် လုပ်ငန်းများ
လုပ်ဆောင်ရာတွင် အမှန်တကယ်လက်တွေ့အသုံးဝင်မည့် လက်ခွဲစာအုပ်ကောင်း
ဘဲအုပ်ဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကိုကိုလတ်
ကျောင်းအုပ်ကြီး

မာတိကာ

•	ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၏ လမ်းညွှန်ချက်များမှ ကောက်နုတ်ချက်များ	
•	သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ဥပဒေများစဉ်	
•	မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး၏ဥပဒေများစဉ်	
၁။	မြန်မာသစ်တောမူဝါဒ (၆)ချက်	၁
၂။	သစ်တောဦးစီးဌာန လက်အောက်အမှုထမ်းများ လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်အချက်များ	၂
၃။	တောအုပ်တို့၏တာဝန်ဝတ္တရားများ	၄
၄။	သစ်တောလုပ်ငန်းများ	၇
	(က) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်း	၇
	(ခ) သစ်မာပင်ထောင် ရိုက်မှုတ်ခြင်းလုပ်ငန်း	၁၈
	(ဂ) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းလုပ်ငန်း	၂၈
	(ဃ) အုပ်စိုးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်းလုပ်ငန်း	၄၁
	(င) ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်း	၄၅
	(စ) ပဝတ္တိမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်း	၄၆
	- စိုက်ခင်းအမျိုးအစားများ	၄၉
	- စိုက်ခင်းနယ်နိမိတ်ဘုတ်တိုင်း	၅၆
	- ပျိုးဥယျာဉ်များတည်ထောင်ခြင်း	၅၈
	- သစ်တောစိုက်ခင်း ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်းမှတ်တမ်း	၆၁
	- ပနက်အကွာအဝေး အတွက်တွက်ချက်နည်း	၆၄
	- ပနက်ရိုက်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် (Three Pole Method)	
	နှင့် (Three four five Method) သုံးနည်း	၆၆
	- စိုက်ခင်းမြေဧရိယာ(ဧက)တိုင်းတာခြင်း	၆၈
	(ဆ) နွယ်ဖြတ်၊ ညောင်ပတ်လှဲခြင်းလုပ်ငန်း	၇၆
	(ဇ) ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်(အသစ်)ပြုလုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း	၇၈

	(ဈ) ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်း	၈၁
	(ည) အကွက်နယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်း	၉၁
	(၎) မီးကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်း	၉၃
၅။	ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစာညှိထောင်ခြင်းလုပ်ငန်း	၉၇
၆။	သစ်တောလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပြီးစီးသောအခါ အပြီးသတ် အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း (သင်းသတ်ခြင်း၊ သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်ခြင်း၊ ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ စိုက်ခင်းစာညှိထောင်ခြင်း)	၁၀၀
၇။	အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်	၁၁၁
	(က) သစ်လုံး၊ တိုင်၊ မျော အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်	
	(ခ) ကိုင်းဖျား၊ ကိုင်းနား အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်	
	(ဂ) ဇလီဖားတုံး အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်	
	(ဃ) ဒေါက်တက အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်	
၈။	သစ်ပင်အမြင့်တိုင်းတာနည်း	၁၁၁
၉။	ပင်ထောင်လုံးပတ်နှင့်	
	သစ်လုံးခါးလည်လုံးပတ်တိုင်းသည့်အခါကွာခြားမှု	၁၁၃
၁၀။	သစ်လုံးထုထည်တွက်နည်းများ	၁၁၃
	(က) ထုထည်မှန်တွက်နည်း	၁၁၃
	(ခ) အသင့်အတင့်မှန်တွက်နည်း	၁၁၄
	(ဂ) ခါးလည်လုံးပတ် လေပုံတစ်ပုံတွက်နည်း	၁၁၄
	(ဃ) ပုံမမှန်သော သစ်လုံးထုထည်တွက်နည်း	၁၁၄
	(င) လုံးပတ်ချက်ခြင်းပြောင်းသော သစ်၏ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၄
	(စ) သစ်ခြမ်းထုထည်တွက်နည်း	၁၁၅
	(ဆ) သစ်ပုံထုထည်တွက်နည်း	၁၁၅
	(ဇ) (ဘ)ရှိသောသစ်ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၆
	(ဈ) ခါးရွှေပြီးသစ်ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၆
	(ည) နွားစာခွက် (သို့) ထွင်းထားသောလှေ ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၇
၁၁။	ပျဉ်များ၏ ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၇
၁၂။	ထင်းပုံ ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၇

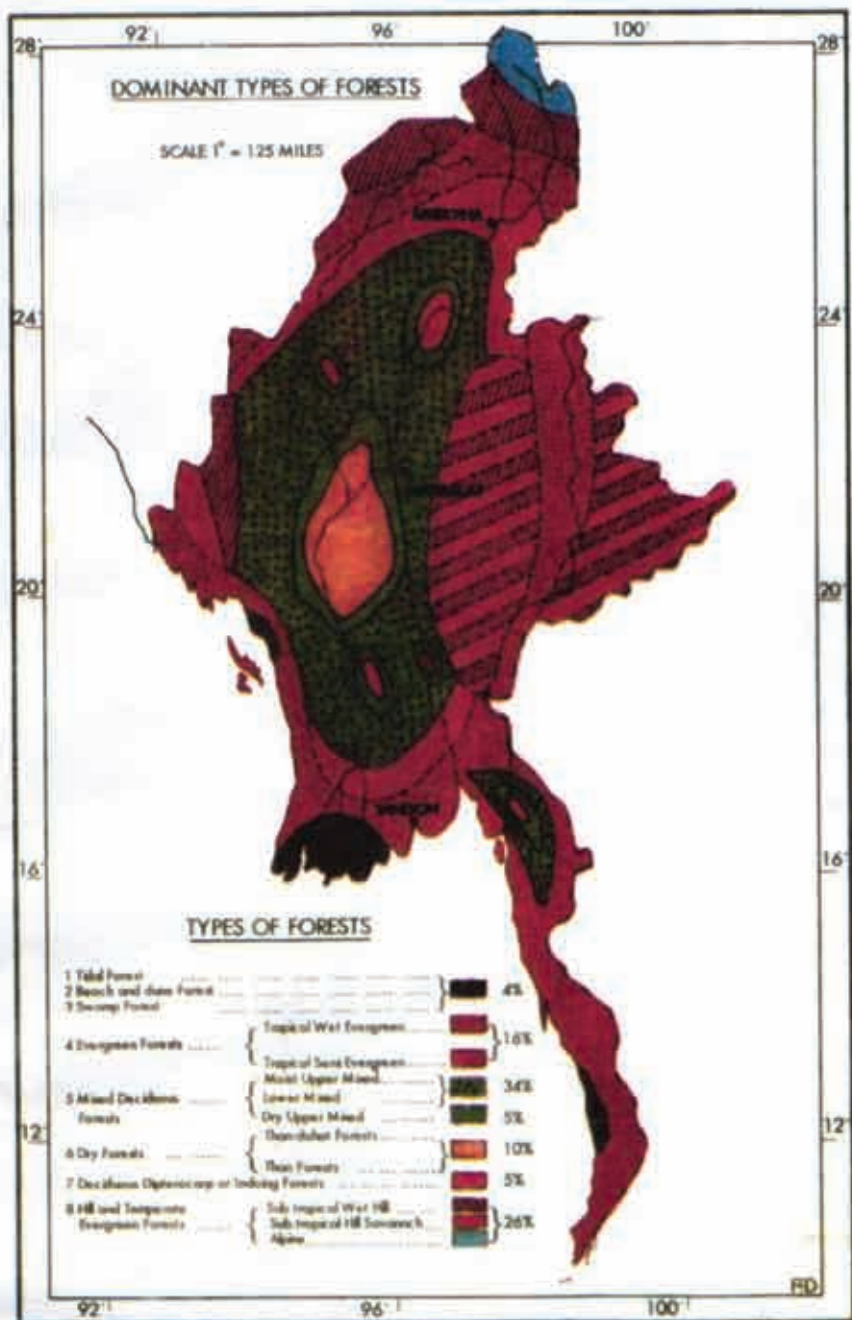
၁၃။	စီးသွေးဖို ထုထည်တွက်နည်း	၁၁၈
၁၄။	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအတွက် ကျွန်းနှင့်သစ်မာ သစ်လုံးများ	
	အကောက်ရှိက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက်များ	၁၁၉
၁၅။	သစ်များကို အကောက်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ရာ၌ တိုင်းတာခြင်းနှင့်	
	အတိုင်းစာရင်း စာအုပ်တွင်ရေးမှတ်ခြင်း	၁၂၁
၁၆။	မြေဓာတ်ပေးခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်း	၁၂၅
၁၇။	စစ်တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်း	၁၂၉
၁၈။	သစ်တောပြစ်မှုစစ်ဆေးခြင်း	၁၃၂
၁၉။	လွှစက်နှင့် လွှစင်များ	၁၃၇
၂၀။	တံဆိပ်တုံးများ	၁၄၀
၂၁။	နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားနည်း	၁၄၈
၂၂။	သစ်တောဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ	၁၅၂
၂၃။	အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	၁၆၄
၂၄။	အမျိုးသားဥယျာဉ်များနှင့် ဘေးမှတောများစာရင်း	၁၆၈

နောက်ဆက်တွဲများ

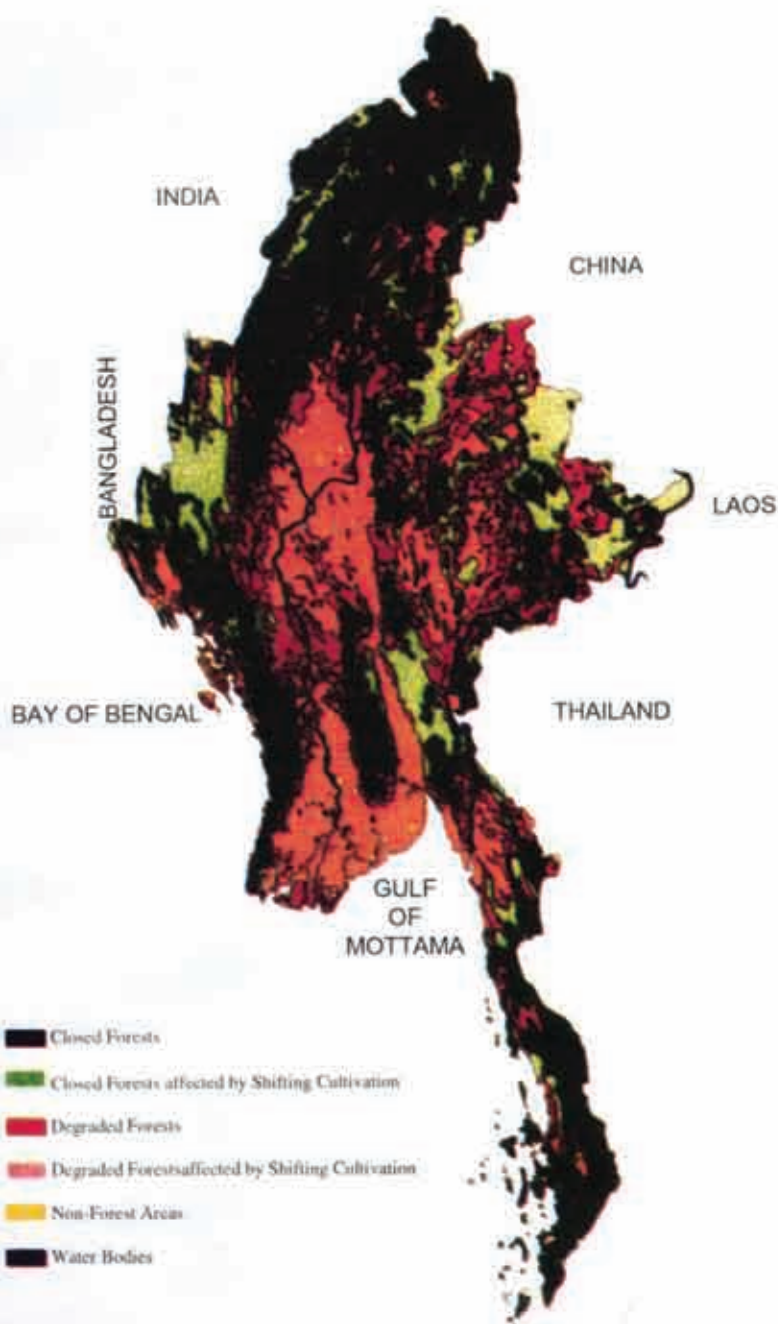
- (က) မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအလိုက် သစ်တောဖုံးလွှမ်းသည့် ကြီးဝိုင်း၊ ကြီးပြင်စရိယာတောများ
- (ခ) သစ်မာသစ်မျိုးအုပ်စုခွဲခြမ်းမှု
- (ဂ) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ မယူလိုသည့်သစ်များ
- (ဃ) (၁) မြန်မာနိုင်ငံရှိတောအမျိုးအစားနှင့်သဘာဝပေါက်ပင်များ
(၂) မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝပေါက်ပင်များစာရင်း
- (င) မြေပုံများ၌ အသုံးပြုရန်သတ်မှတ်ထားသော တောမျိုးခွဲခြားမှုအတွက် ဆေးရောင်သင်္ကေတများ
- (စ) မြေပုံများတွင် သစ်မျိုးနှင့်ဝါးမျိုးများ အတွက်ရေးသွင်းရမည့် သင်္ကေတများ
- (ဆ) သစ်မျိုးအလိုက် (သစ်စေ့) ပါဝင်မှုအရေအတွက်များ
- (ဇ) သစ်စေ့များစုဆောင်းရမည့် အချိန်ကာလများ

- (၈) အထူးစားသုံးတောထွက်ပစ္စည်းများစာရင်း
(Non Wood Forest Products)
- (၉) တိုင်းတာမှုစနစ် ပြောင်းလဲကျင့်သုံးမှု အခြေခံနှုန်းများ
(Conversion Factors)
- (၁၀) သစ်တောများထာဝစဉ်ပွဲပြီးတိုးတက်ရန် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း
(Sustainable Forest Management) S.F.M
- (၁၁) ဝန်ထမ်းကျင့်ဝတ်နှင့်စည်းကမ်းများ
- (၁၂) ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာပြစ်မှုများ
- (၁၃) ၂၀၀၂-၀၃ ခုနှစ်အတွင်းသစ်တောလုပ်ငန်းများ
ဆောင်ရွက်ရန်လျှောက်ထားချက်
- (၁၄) သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအခွန်တော်/ အခွန်အခ နှုန်းထားများ
- (၁၅) သစ်တောဆောင်ပုဒ်များ
- (၁၆) ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်/ ဖမ်းတံဆိပ်အသုံးပြုမှု

ဤသစ်တောထွက်ပစ္စည်းစာရင်းသည် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ (၁) ...
 ... (၂) ...
 ... (၃) ...
 ... (၄) ...
 ... (၅) ...
 ... (၆) ...
 ... (၇) ...
 ... (၈) ...
 ... (၉) ...
 ... (၁၀) ...

FOREST COVER STATUS MAP OF MYANMAR

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန လုပ်ငန်းတည်နေရာပြမြေပုံ

စကေး ၁: ၃,၇၀၀,၀၀၀

၁။ သစ်တောပူဝါဒ၏ ပဓာနကျသော အချက်(၆)ချက်

၁။ ကာကွယ်ခြင်း(Protection)

ရေ၊ မြေ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရမည်။

၂။ ထာဝစဉ် တည်တံ့စေခြင်း(Sustainability)

လက်ရှိပြည်သူလူထုနှင့် နောင်လာနောက်သားများပါ သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ခံစားနိုင်ကြစေရန် သစ်တောသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို ထာဝစဉ်တည်တံ့စေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းရမည်။

၃။ အခြေခံ စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ပြည့်ဆည်းပေးခြင်း(Basic Needs)

ပြည်သူလူထု၏ လောင်စာ၊ နေအိမ် အဆောက်အအုံ၊ စားစားအစားနှင့် အပန်းဖြေနားနေမှု အစရှိသည့် အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်ဆည်းပေးရမည်။

၄။ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်မြှင့်မားစေခြင်း(Efficiency)

သစ်တောသယံဇာတများမှ ရရှိနိုင်သည့် ဧပြား၊ ရေ၊ အကျိုးအမြတ်တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မထိခိုက်စေဘဲ အပြည့်အဝ အသုံးပြုရန် စီမံရမည်။

၅။ ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း(Participation)

သစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးပြုရေး လုပ်ငန်းတို့တွင် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၆။ ပြည်သူအတွင်း နိုးကြားထင်ရှားသည့် အသိရှင်သန်နေစေခြင်း(Public Awareness)

နိုင်ငံတော်၏ လူမှုဧည့်သည်များ ပူးပေါင်းတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများသည် အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်း နိုးကြားသည့်အသိရှင်သန်စေရန်စည်းရုံး လှုံ့ဆော်သွားရမည်။

၂။ သစ်တောဦးစီးဌာန လက်အောက်အမှုထမ်းများ
လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် စောင့်ရှောက်၊ ရှောင်ရန် အချက်များ

- (က) မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိနှင့် ၎င်းမှ စာဖြင့် ခွင့်ပြုထားသူမှတစ်ပါး မည်သူမျှ သစ်တော အခွန်ငွေကို လက်ခံခြင်း မပြုရ။
- (ခ) မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိမှတစ်ပါး မည်သူမျှ ဘဏ်ကို ပေးသွင်းရန် ငွေအတွက် ချလဲတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း မပြုရ။
- (ဂ) အခွန်တော်ငွေကို ကောက်ခံရရှိလျှင် ပြဋ္ဌာန်းထားသောပုံစံဖြင့် ငွေရပြေစာကို ချက်ချင်း ထုတ်ပေးရမည်။
- (ဃ) မည်သည့် သစ်တောအမှုထမ်းမဆို မိမိအထက်အရာရှိထံမှ ခွင့်ပြုမိန့် မရရှိဘဲ မိမိ တာဝန်ကျရာနယ်မြေမှ ကျော်လွန်၍ ထွက်ခွာခွင့်မရှိ၊ အရေးကြီးသော ကိစ္စအတွက် ထွက်ခွာသွားမိလျှင် အကျိုးအကြောင်းနှင့် တကွ မိမိ၏ အထက်အရာရှိထံသို့ ချက်ချင်း အစီရင်ခံရမည်။ အကြောင်းပြချက်သည် ကျေနပ်ဖွယ်မရှိ၊ မလုံလောက် ဟု ပေါ်လွင်ပါက အမိန့်မလိုက်နာခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အပြစ်ပင်ဖြစ်သည်။
- (င) လက်အောက်အမှုထမ်းသည် မကျန်းမာခြင်း၊ အလုပ်မဆင်းနိုင် ဖြစ်ခြင်းကို တွေ့ရှိ ရပြီး ထိုသို့ဖြစ်နေရခြင်းသည် (၅) ရက်ထက်ကျော်လွန်မည်ဟု ယူဆပါက အနီးဆုံး ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ကုသရန် စာဖြင့် ညွှန်ကြား၍ မိမိအထက်အရာရှိထံသို့လည်း အစီရင်ခံရမည်။ ကျန်းမာခြင်းဆေးလက်မှတ်တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသေးမီ ၎င်းအမှုထမ်းကို အလုပ်ပြန်ဝင်ခွင့် မပြုရ။
- (စ) ဆေးလက်မှတ်ဖြင့် မည်သည့် ခွင့်အမျိုးအစားကိုမဆို ခံစားထားသော အမှုထမ်း သည် အလုပ်ခွင်သို့ ပြန်ဝင်ရန်အတွက် တာဝန်ရှိ ဆရာဝန်က ထုတ်ပေးသည့် ကျန်းမာကြောင်း ဆေးလက်မှတ်ကို တင်ပြရမည်။ မတင်ပြနိုင်လျှင် ဝင်ခွင့်မပြု။

- (ဆ) လုပ်သက်ခွင့်တောင်းခံလိုလျှင် မလွဲမရှောင်သာသော ကိစ္စများမှတစ်ပါး အခြား အခါများ၌ခွင့်စယူလိုသည်ရက်မတိုင်မီ အနည်းဆုံး(၁)လကြိုတင်၍ တောင်းခံရမည်။
- (ဇ) ခွင့်ရက်ကုန်ဆုံးသည်အခါ အလုပ်သို့ပြန်ဝင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင် အရေးယူအပြစ် ပေးခံရမည်အကြောင်းကို လက်အောက်အမှုထမ်းများကို သတိပေးရမည်။
- (ဈ) အလုပ်မှ နုတ်ထွက်လိုသော ဝန်ထမ်းသည် အနည်းဆုံး (၁)လကြိုတင်၍ လျှောက် ထားရမည်။ ထွက်ခွင့် မရသေးမီ မိမိအလုပ်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထွက် စာတင်ပြီး အလုပ်ဝတ္တရားများကို စွန့်လွှတ်လျှင် ဝန်ထမ်းအဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရမည်။
- (ည) အမှုထမ်းသည် အလုပ်မှ နုတ်ထွက်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ရပ်စဲခြင်းခံရသည်အခါ ၎င်းထံတွင် ရှိသည့် အစိုးရပစ္စည်းအားလုံး၊ တူညီဝတ်စုံ ပစ္စည်းများအားလုံးကို ပြန်လည်အပ် နံရမည်။
- (ဋ) သစ်တောလက်အောက်အမှုထမ်း အားလုံးတို့သည် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်၊ တာဝန်နှင့် ခရီးသွားလာနေစဉ် သတ်မှတ်ထားသည့် တူညီဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင် ရမည်။ သန့်ရှင်း သပ်ယပ်မှု ရှိစေရမည်။
- (ဌ) အမှုထမ်းများသည် ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များအား ယဉ်ကျေးစွာ ဆက်ဆံရမည်။ အခြားဌာနမှ အရာရှိကိုလည်း ထိုက်သင့်သော ရိုသေမှု ပြုရမည်။
- (ဍ) မည်သည့် သစ်တော လက်အောက်အမှုထမ်းမဆို အောက်ပါ ပြစ်မှု တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ကြောင်းတွေ့ရှိလျှင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းမှ အဖြစ်မှ ထုတ် ပယ်ခြင်းအထိ အပြစ်ပေးခြင်းခံရမည် -
- (၁) အမြဲတမ်း အကြွေးများစွာ တင်ရှိခြင်း၊
 - (၂) အမှုထမ်း အချင်းချင်း သော်လည်းကောင်း၊ သစ်နှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသူများအား သော်လည်းကောင်း ငွေ ချေးခြင်း၊ ထိုသူများထံမှ ချေးယူခြင်း၊
 - (၃) အထက်အရာရှိမှ ငွေပေးချေရန် ခွင့်ပြုပြီးသော သစ်တောလုပ်ငန်းအတွက် ငွေကို ထုတ်ပေးရမည်အချိန်တွင် ထုတ်မပေးခြင်း၊ ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း။

- (၄) ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ပစ္စည်းများအတွက် ကျသင့်ငွေကို အချိန်မှန် မပေးချေခြင်း၊ ပေးဆပ်ရန်ရှိသော လုပ်အားခငွေများကို အပြေမပေးချေခြင်း၊
- (၅) လုပ်အားခပြေစာတွင် ဖော်ပြထားသည့်နှုန်းထားထက် လျော့နည်း၍ ပေးချေခြင်း၊
- (၆) နေ့စဉ်မှတ်တမ်း (သို့မဟုတ်) အခြားမှတ်တမ်းများကို လိမ်လည်ရေးသားခြင်း၊
- (၇) သစ်တောပြစ်မှု ကျူးလွန်နေခြင်းကို မိမိကိုယ်တိုင် သိရှိတွေ့မြင်နေလျက် သတင်းမပေးခြင်း၊ အရေးမယူခြင်း၊ အစီရင်ခံစာမတင်ခြင်း၊
- (၈) လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ခြောက်လှန့်၍ လာဘ်တောင်းခြင်း။

(S.O.S - လက်အောက်အမှုထမ်းများ အမြဲလိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲ

စာအုပ်အပိုဒ် - ၇ မှ ၂၁ အထိ)

၃။ တောဘုင်တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

- (က) မြို့နယ်ဦးစီးမှ တာဝန်ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးသည့် နယ်မြေအတွင်း သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ စီမံချက်ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်သော ထူးခြားသည့်ဒေသနှင့် သစ်တောပြုန်းတီး နေသည့်တောင်တန်းများ၊ အဓိကလမ်းမကြီးများ ဘေးတစ်လျှောက်နှင့် တစ်ရွာ၊ တစ်ကန်၊ တစ်တော အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ခ) ကြီးဝိုင်းတောများအတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်း၊ တောင်ယာများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ စားကျက်ချခြင်း၊ တရားမဝင် ခုတ်လှဲခြင်း၊ မူလမြေအနေအထားကို ပျက်ပြားအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း စသည်များ မရှိစေရန် လိုက်လံကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးအရာရှိထံ ဆောလျှင်စွာ တင်ပြရမည်။

- (ဂ) လွှစက်များနှင့် လွှစင်များကို စစ်ဆေးကြပ်မတ်ရမည်။
- (ဃ) အစိုးရ အဆောက်အအုံများ၊ တံတားများ၊ ဘုတ်တိုင်များ၊ နယ်နိမိတ်တိုင်များနှင့်၊ အစိုးရသစ်များကိုမကြာခဏ စစ်ဆေးရမည်။ လိုအပ်သည့်အချိန်တွင် မိကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (င) ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအတွက် လိုင်စင်များနှင့် အသေးအဖွဲ့ လိုင်စင်များကို စစ်ဆေးရမည်။
- (စ) လိုင်စင်ရောင်းချသူများ၏ လက်ရှိစာအုပ်များကို မကြာခဏစစ်ဆေးရမည်။
- (ဆ) ရွာများ၊ ရပ်ကွက်များ၊ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား သိုလှောင်ထားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းများကို စစ်ဆေးဖော်ထုတ်ရန်အတွက်လှည့်လည်ကြည့်ရှုစုံစမ်းရမည်။
- (ဇ) အထက်အရာရှိအဆင့်ဆင့်မှ တာဝန်ပေးသော အခါငုတ်ရင်း၌ သော်လည်းကောင်း၊ စုပုံအရပ်တွင်လည်းကောင်း၊ တိုင်းတာ၍ အကောက်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ပေးခြင်း၊ ငုတ်စစ်ဆေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

ကြိုကြိုက်သည်အခါတိုင်းတွင်

- (ဈ) ရွှေပြောင်း ဆောင်ယူဆဲဖြစ်သော သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စစ်ဆေးရမည်။
- (ည) ဝါးနှင့်ထင်းများ ခုတ်လှဲထုတ်ယူခြင်း၊ မီးသွေးမှတ်ခြင်း၊ ကြိမ်များနှင့် အခြား အသေးအဖွဲ့သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စုဆောင်းထုတ်ယူခြင်းကို စစ်ဆေးရမည်။
- (ဋ) သစ်တောပြစ်မှုများ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သားငှက်ပြစ်မှုများ ကျူးလွန်ခြင်းအားလုံးကို အစီရင်ခံရမည်။
- (ဌ) သစ်တောဦးစီးဌာနပိုင် ပစ္စည်းများ၊ အဆောက်အအုံများ၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းများကို အစီရင်ခံရမည်။

ပေးပို့ရမည့် လချုပ် အစီရင်ခံစာများမှာ -

- (က) ငှက်စစ်ဆေးခြင်းလချုပ် (Forest S-34 ပုံစံဖြင့်)
- (ခ) လွှစက်၊ လွှစင်များ စစ်ဆေးခြင်း (Forest S-19 ပုံစံဖြင့်)
- (ဂ) တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်နှင့် သားငှက် သတ်ဖြတ်ခြင်း (Forest S-27 ပုံစံဖြင့်)
- (ဃ) လိုင်စင်အရထုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စာရင်း
- (င) သစ်တောလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပြီးသည့်အခါ လုပ်ငန်းပြီးဆုံးကြောင်း အစီရင်ခံစာ

x x x x x

၄။ သစ်တောလုပ်ငန်းများ

၄။(က) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း

ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းဆိုသည်မှာကန်သတ်လုပ်ငန်းပင်သော ကျွန်းပင်များနှင့် ပင်ကျပ်
ခုတ်ရန်အတွက် ကျွန်းပင်များကို မြေကြီးနှင့်အတတ်နိုင်ဆုံး နီးကပ်စွာ ပင်စည်၏ အကာ
များကို အနှစ်ပေါ်သည်အထိ ခုတ်ထွင်ခြင်းကိုခေါ်သည်။

ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်း ကို မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကျောင်း မှသော်လည်း
ကောင်း၊ သစ်တောတက္ကသိုလ်မှသော်လည်းကောင်း အောင်မြင်ပြီးသည့် သစ်တောအရာရှိ
များသာ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

(၁) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များ

(က) နောင်တွက်မည့် အနာဂတ်တောထွက်မှ ရရှိနိုင်မည့်ကျွန်းပင်
များကို ချန်ပင်အဖြစ် စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊

(ခ) သဘာဝတောများမှ နှစ်စဉ် တောထွက်ကို ရိတ်သိမ်းခြင်း၊

(ဂ) သဘာဝတောများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက်
ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၂) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးများ

(က) ကျွန်းပင်ကို သင်းသတ်၍ သုံးနှစ်ကြာမှထုတ်ယူခြင်းကြောင့်
ကျွန်းသစ်မှာ ခြောက်သွေ့နေသဖြင့် ကွဲအက်မှုနည်းပါးခြင်း၊
အတွင်းသား အသင့်အတင့် ခြောက်သွေ့နေခြင်းကြောင့်
စက်စာင် ခွဲပြီးသောအခါ တိုက်ရိုက်သုံးစွဲနိုင်ခြင်း၊

(ခ) သစ်လုံး ခြောက်နေသဖြင့် ကျွဲ ဆင်များဖြင့် ငုတ်ထုတ်ရာ
တွင် လွယ်ကူပေါ့ပါးခြင်း၊ မြစ်ချောင်းများတွင် မျှောရာတွင်
လည်း ရေပေါ် ပေါ်သဖြင့် သယ်ယူစရိတ် သက်သာခြင်းတို့
ဖြစ်ပါသည်။

(၃) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း မပြုမီ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

- (က) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုမီ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ ရှာဖွေ စုဆောင်းထားရပါမည်-
- (၁) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့်စည်းမျဉ်းစာအုပ်၊
 - (၂) သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင် ဦးစီးမှူး၏ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း အမိန့်စာ၊
 - (၃) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ကြိုးဝိုင်း၊ အကွက်များ၏ ၄ လက်မ = ၁ မိုင် စကေးရှိသော မြေပုံများ၊
 - (၄) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းမှတ်စုစာအုပ် S.32(a) နှင့် အပတ်စဉ် တင်ပြရမည့် သင်းသတ်စာရင်းချုပ် စာရွက် S.32(b) များ၊
 - (၅) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၏ ရှေ့တံဆိပ် / နောက်တံဆိပ်တုံး တစ်လုံးစီနှင့် နံပါတ်စဉ်တုံးတစ်စုံ၊
 - (၆) လုံးပတ်တိုင်းရန် အိမ်ပါ ပေကြိုးတစ်လုံး၊
 - (၇) မှန်ထစ်များ ထစ်ရန်နှင့် သာမန်နွယ်ပင်များဖြတ်နိုင်သော အနည်းဆုံး ၉ လက်မအရှည် ခါး၌ ချိတ်ရသော စားတစ်ချောင်း၊
 - (၈) ၄ ပေ၊ ၆ လက်မ အမြင့်ရှိ ခိုင်ခံ့သော ဝါးတုတ်တစ်ချောင်း၊
 - (၉) မှန်ထစ်များတွင် ရေးသားရန် Copy pencil ခဲတံ၊

(၁၀) သတ်ပင်များနှင့် ချန်ပင်များကို တာလီခြစ်ရန် အတွက် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တစ်အုပ်၊ မင်ခံစက္ကူများ၊ ခဲတံနှင့် ပင်အုပ်များ၊

(ခ) ကျွန်းသင်းသတ်ရန်အတွက်အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်း များ

(၁) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း မှတ်စုစာအုပ်ထိပ်တွင် သင်းသတ်မည့် အကွက်၏ ၄ လက်မ = ၁ မိုင် စကေး ဖြေပုံကို ကပ်ထားရန်၊

(၂) Copying ခဲတံကို အရင်း၌ အရစ်လုပ်၍ ကြီးပြင်းချည်ပြီး မိမိ၏ လည်ပင်း၌ ချိတ်ဆွဲထားရန်၊

(၃) သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ဦးစီးမှူး၏ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း အမိန့်စာကို နားလည်သဘောပေါက်အောင်ဖတ်ထား၍ အောက်ပါအချက်များကို မှတ်သားထားရန် -
-ကန့်သတ်လုံးပတ်အတန်းအစား (Grith Limit)
ဥပမာ - အထက်တန်းလုံးပတ်အကန့်အသတ်

H - 7' 6"

-ရောင်းတန်းဝင် သစ်အမျိုးအစား (Market ability)

ဥပမာ - လုံးပတ် ၄ ပေဝလက်မ၊ ပေရှည် ၁၀ ပေ၊ ၁၀ လက်မ၊ ကုမပေ - ၁၀။

-သတ်မှတ်ထားသော တောထွက်ပင် (Yield Trees)

-မြန်မာနိုင်ငံ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း စည်းမျဉ်းစာအုပ် အပိုဒ် ၁၉၌ ပါဝင်သည့် မှတ် တမ်းသွင်းနည်းတွင် ပါဝင်သော အချက်များ၊ သတ်မှတ်ထားသော အမှတ်အသားများကို မှတ်စုစာအုပ်၌ မပါသော ရေးမှတ်ထားရန်၊ ဥပမာ - အောက်ခြေမီးလောင် (BB)၊

-ကျွန်းပင်များ သင်းသတ်နှုန်းထားများ၊ အုပ်မိုးကာ ဆိုင်ပင် လုံ့သည့်နှုန်းထားများကို မှတ်စုစာအုပ် တင်ကပ်ထားရန်၊

-ကျွန်းကောင်းပေါက်သောတော၌ အထက်တန်း
ကန့်သတ်လုံးပတ်(H)နှင့် ကျွန်းညှပ်ပေါက်သော
တော၌ အောက်တန်း ကန့်သတ်လုံးပတ်(L) တို့
ကိုကျွန်းပင်တစ်ပင်ချင်းအပေါ်မှတည်၍ဆုံးဖြတ်
ရမည်ကို အထူးဂရုပြုရန်၊

(၄) ကျွန်းသင်းသတ်မည့်အကွက်၏ နယ်နိမိတ်ကို ပြင်
ဆင်ပြီး ဖြစ်ရပါမည်။ အကွက်အတွင်း နှစ်ဦးသင်း
သတ်သော် Sub Compartment ကို မြေပြင်၌ ခွဲခြား
သတ်မှတ်ထားရမည်။

(၅) ကျွန်းစတင်သင်းသတ်ရမည့်နေရာ Starting Point
ကို ရှာဖွေ၍ မြေပုံ၌ ပြသထားရမည်။

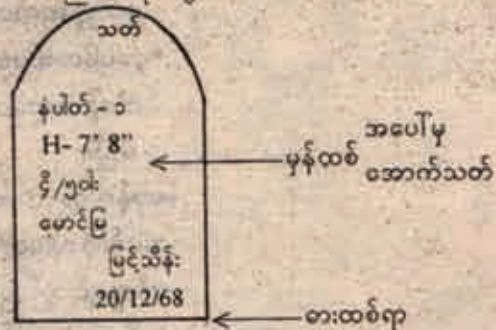
(၆) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၊ ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ခြင်းနှင့်
ပင်ထောင်ရှိက်မှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းတို့ဆောင်ရွက်
ရာတွင် အကွက်တစ်ကွက်အတွင်းအကွက်ငယ်များ
ကို A, B, C စသည်ဖြင့် လက်ရှိရစ်အတိုင်း အမှတ်
စဉ်တပ်ရမည် / အဆိုပါ အကွက်ငယ်များအတွင်း
သင်းသတ်အမှတ်စဉ်/ပင်ထောင် အမှတ်စဉ်များကို
အောက်ပါအတိုင်း ပေးသွားရပါမည်။

ဥပမာ -

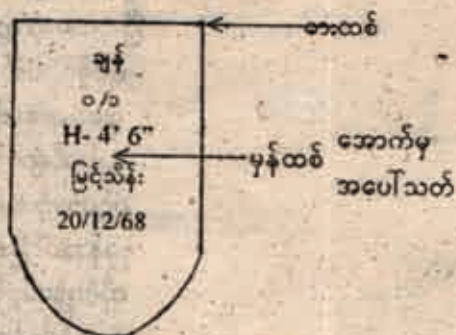
အကွက်ငယ် A အတွက် (၁) မှစ၍ (၃၀၀) အထိ
အကွက်ငယ် B အတွက် (၃၀၁) မှ (၆၀၀) အထိ
အကွက်ငယ် C အတွက် (၆၀၁) မှ (၉၀၀) အထိ
(အကွက်ငယ်တိုင်းတွင် အမှတ်စဉ်-၁ မှစ၍ အမှတ်
စဉ်မပေးရပါ။)

(၇) ကျွန်းသင်းသတ်ရာတွင် ခင်ကျော်၊ ချောင်းဖြတ်
မပြုအပ်ဆိုသည့်စကားနှင့်အညီ ကျွန်းပင်များကို
ရေဝေရေလဲအတိုင်း ခင်ကျော်၊ ချောင်း၊ ချောက်

များကို မဖြတ်ပဲ အကွက်အတွင်း ကွင်းနင်းရှာဖွေ
ပြီး ပထမဆုံး ကျွန်းပင်တစ်ပင်ကို တွေ့သော်၎င်းကို-
-ရင်စိုလုံးပတ် ၄ ပေဖိလက်မရှိ တုတ်ကို ထောက်
၍ စားရာပေးပြီး လုံးပတ်ကို ဖောက်ပြီး ဖြင့်တိုင်းပါ။
ကျွန်းပင်များကို တိုင်းတာရာတွင် တောင်စောင်းရှိအ
ပင်များကို အမြင့်ဖက်ကနေပြီး မှန်ကန်စွာတိုင်းပါ။
ပုံမှန်အပင်ဖြစ်၍ ကန့်သတ်လုံးပတ်မှီပြီး H-7'8"
တိုင်း၍ ရလျှင် - ထောက်ထား၍ ထစ်ထားသော
စားရစ်ပေါ်တွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေရာ၌
အောက်ပါအတိုင်းရေးသွင်းပါ။ မှတ်စုစာအုပ်တွင်
လည်း စာရင်းသွင်းပါ။

- ကန့်သတ်လုံးပတ်မမီသော အပင်ဖြစ်ပြီး ၄ ပေ၊ ၁၀
လက်မနှင့် အထက်ဖြစ်လျှင် ချွန်ပင်အဖြစ်စာရင်း
သွင်းရန်အတွက် H_၁ L ကို ရွေးချယ် စားထစ်မှတ်
ထားသော ၄ ပေဖိလက်မ၏ အောက်လွတ်လွတ်
လပ်လပ်နေရာတွင် မှန်ထစ်ထစ်၍ စာရင်းသွင်းပါ။
မှတ်စုစာအုပ်တွင်လည်း စာရင်းသွင်းရမည်

-ကျွန်းပင်သည် ခွပင်ဖြစ်ခဲ့သော် ...

*ငပေလက်မအောက်၌ ခွလျှင် နှစ်ပင်ကဲ့သို့သတ်
မှတ်၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

*ငပေလက်မအထက်၌ ခွလျှင် သာမန်တစ်ပင်
ကဲ့သို့ သတ်မှတ်၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရ
မည်။

-မမှန်သော လုံးပတ် (False Girth) ပင်ဖြစ်လျှင်၊ ထို
အပင်ကို လုံးပတ်ခန့်မှန်းပါ။ သင်းသတ်ခြင်း၊ ချန်
ပင်စာရင်းသွင်းခြင်းကို ခန့်မှန်းလုံးပတ်နှင့် စာရင်း
သွင်းရမည်။ သင်းသတ်ခန့်မှန်းထားပေးချေသော်
မမှန်သော လုံးပတ်အတိုင်း ပေးချေပါ။

ဥပမာ- H - 10'5" (8' 7")

(မမှန်သောလုံးပတ်) (ခန့်မှန်းလုံးပတ်)

-ညောင်ပတ်ပင် ဖြစ်ခဲ့လျှင်...

ကြိုးစား၍ သင်းသတ်ရမည်။ ညောင်ပတ်
၌ မှန်ထစ်ပြုလုပ်မရလျှင် နီးရာအပင်၌ မှန်ထစ်လုပ်
၍သော်လည်းကောင်း၊ ငှင်းညောင်ပတ်ပင်တွင်
စာရွက်ကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ မှတ်သားထား

ရမည်။ သင်းသတ်၍ မသေခဲသော် သင်းသတ် အ
ရာရှိချုပ်ထံတင်ပြခွင့်ပြုချက်ရမှသာ သင်းသတ်အ
ရာရှိက ခုတ်လှဲရန် စေခိုင်းရမည်။ ညောင်ပတ်ပင်
များ၌ လုံးပတ်ပေအလိုက် နှုန်းသတ်မှတ်ထား
သည်။ သင်းသတ်၍ သေသော် တိုင်းတာရသော
ညောင်ပတ်လုံးပတ်ထု ၂ လက်မရှိလျှင် ၁ ပေလျော့
၍ စာရင်းသွင်းရမည်။

ဥပမာ- ညောင်ပတ်လုံးပတ် ၁၉' ၀"

ညောင်ထု ၂' ရှိ၍ ၁၉' ၀" - ၁' ၀" = ၁၈' ၀"

- အနာပင်ဖြစ်ခဲ့လျှင်.....

- အထူးသတိထား၍ ကြည့်ရမည်။
- ကန့်သတ်လုံးပတ်မီသော် ရောင်းတန်း ဝင်မ
ဝင်လေ့လာပါ။ ဒွိဟဖြစ်လျှင် ရောင်းတန်းဝင်
သည်ဟု သတ်မှတ်ရမည်။
- ကန့်သတ်လုံးပတ်မီသော် နောင်အနှစ်(၃၀)
အထိ ခံမခံ စစ်ဆေးပါ။ မခံဟု ယူဆလျှင် -
ရောင်းတန်းဝင်မဝင် လေ့လာ၍ ဝင်သည်ဟု
သတ်မှတ်ကသင်းသတ်ပါ။ အနှစ်(၃၀)ခံသည်
ဟု ယူဆလျှင် ချန်ထား၍ ချန်ပင်စာရင်းသွင်း
ရမည်။

- အောက်မှန်ထစ်ကို မြေကြီးနှင့် နီးနိုင်သမျှ နီးနီး
တွင် ပြုလုပ်၍ နံပါတ်စဉ်နှင့် ရှေ့တံဆိပ် နှစ်လုံး
စာကို ထင်ရှားစွာ ရိုက်ရမည်။ အောက်မှန်ထစ်
ကို မမြင့်စေရပါ။ မြင့်လျှင် သစ်ငုတ်မြင့်မည်ဖြစ်
၍ လေလွင့်မှုများပါမည်။

- သင်းပင်အပေါ်တွင် နွယ်များ၊ ကိုင်းခြောက်များ
ရှိပါက ဖြတ်တောက်ဖယ်ရှား၍ အောက်ခြေကို
လည်းရှင်းစေရမည်။

-သင်းသတ်ရန်အတွက် သင်းကွင်းကို အဆက်မပြတ်အနှစ် ၂ လက်မခန့် ပေါ်စေရမည်။ သင်းကွင်း၏အမြင့်ကို အဖြစ်နိုင်ဆုံး ၉ လက်မအမြင့်ထက် မပိုစေရ။

-သင်းသတ်သည့် ကျွန်းပင် သေချာစွာ သေပြီဟု ယုံကြည်သောအခါ အထက်မှန်ထစ်ကို ၄ ပေမီ လက်မအမြင့်ထက် မကျော်လွန်အောင် အနှစ် ပေါ်သည်အထိ ချောမွေ့စွာ ပြုလုပ်စေရမည်။ ၎င်းတွင်လည်း နံပါတ်စဉ်နှင့် နောက်တံဆိပ်နှစ် လုံးစာကို ထင်ရှားစွာ ရိုက်မှတ်ရမည်။ သင်းသတ် စုများကို သတ်ပင်၏ ပတ်လည် ၃ ပေခန့်အတွင်း ရှင်းလင်းစေရမည်။ အားလုံးပြီးစီးသောအခါနောက် တံဆိပ် တောခေါင်းက လက်မှတ်နှင့် နေ့စွဲ ရေး ထိုးရမည်။

-သင်းသတ် အရာရှိသည် ရေဝေရေလဲ အတိုင်း လိုက်၍ သင်းသတ်ခြင်း၊ ချွန်ပင်တိုင်းတာခြင်း၊ အုပ်မှူးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲစေခြင်း၊ ညောင်ပင်များ လှဲခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ အကွက်ပိတ် သောအခါ စာရင်းချုပ်ကို အောက်ပါခေါင်းစဉ်များ ဖြင့်စာရင်းပိတ်ရမည်။

(က)အကွက်(သို့မဟုတ်)အကွက်ငယ်၏စာရင်း

ချုပ်-

(၁)အပင်အားလုံး၏ အမှတ်စဉ်

(၂)ကန့်သတ်သည့် လုံးပတ်များ

(၃)ရောင်းတန်းဝင် သင်းသတ်ပင်များ၏

လုံးပတ်အလိုက် စာရင်းများ

-စာရင်းဝင်ပင်

-စာရင်းမဝင်ပင်

(၄) အစိုလှေ့ရန် သတ်မှတ်ထားပင်များ

(၅) လှပင်များ၏ အမှတ်စဉ်

(၆) အနာဂတ်တောထွက်ပင်များ (H&L)

အလိုက်

(၇) ရောင်းတန်းဝင် အော်လံ / နတ်သတ်ပင်

များ

- အကွက် (သို့မဟုတ်) အကွက်ငယ်တစ်ကွက်သင်း
သတ်ပြီး ဆုံးသောအခါ အောက်ပါခေါင်းစဉ်တို့ဖြင့်
သင်းသတ် အစီရင်ခံစာရေးသား၍ ခရိုင်သစ်တော
ထံပေးပို့ တင်ပြရမည်-

(က) အကွက်အမှတ်

(ခ) ဧရိယာ

(ဂ) နယ်နိမိတ်အလားအလာ

(ဃ) မြေမျိုးနှင့် မြေမျက်နှာပြင်အခြေအနေ

(င) ပေါက်ရောက်သော အပင်များနှင့် တောအ
မျိုးအစားများ။

(စ) ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းအခြေအနေ

(ဆ) လုံးပတ်အကန့်အသတ်

(ဇ) သင်းသတ်ပင်စာရင်းစာရင်း (H&L) အလိုက်

(ဈ) ရောင်းတန်းဝင် အော်လံနတ်သတ်၊ သစ်လုံး
ဟောင်းများ။

(ည) အနာဂတ်တောထွက်ပင်များ အတန်းအစား
အလိုက်

(၎) သစ်ထုတ်ခြင်းအခြေအနေ။

(ဋ) အုပ်မှီးကာဆိုင်ခတ်လွှဲခြင်း။

(၃) ပင်ကြပ်နှုတ်ခြင်း။

(ပ) ကုန်ကျစရိတ်

(က) အထွေထွေ

(တ) အသုံးပြုသော တံဆိပ်တုံးပုံစံများနှင့် ကိုင်ဆောင်သူ၏ အမည်

(ထ) မြေပုံများ

- တောမျိုးခွဲခြားပုံ

- သင်းသတ်ပင်များ တည်နေရာပြမြေပုံ

(ဂ) မှတ်တမ်း ရေးသွင်းခြင်း

ကျွန်းသင်းသတ် အရာရှိသည် ရုံးမှ ထုတ်ပေးသော သင်းသတ်မှတ်စုစာအုပ်ကို တိုက်ရိုက်ရေးသွင်းခြင်းမပြုဘဲ မှတ်စုစာအုပ်အကြမ်းဖြင့် တောတွင်းဆောင်ရွက်ပြီး နေ့စဉ် မှတ်စုစာအုပ် (S-32(a)) သို့ရေးသွင်းကာ အမှားနည်း၍ ပိုမိုသပ်ရပ်မှု ရပါမည်။ ကျွန်းသင်းသတ်ပင်များကို တစ်လှိုင်းချင်း ရေးသွင်း၍ ချွန်ပင်များကို ပေါက်ရောက်မှု အနည်းအများအပေါ်မူတည်၍ တစ်လှိုင်းလျှင် ၂/၃ ပင် သင့်တော်သလို ရေးသားလေ့ရှိပါသည်။ ဥပမာ-

နံပါတ်-၁ H-7'8" မောင်ကို ၆ ကျပ် ၅ဝါး

(၁) H-4'6" (၂) H-5'0" (၃) H-6'1"

စခန်းသို့ရောက်သောအခါ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ပြီးသော လုပ်ငန်းများကို အသင့်ပြုလုပ်ထားသော စာအုပ်ဖြင့် သင်းသတ်ပင်၊ ချွန်ပင်စာရင်းများကို (H&L) အရတာလီခြစ်ပြုစုရပါမည်။ မိမိ၏ နောက်တံဆိပ်၊ တောခေါင်းနှင့် သတ်ပင်စာရင်းများ အုပ်စိုးကာ ဆိုင်း၊ ခုတ်လှဲပင်စာရင်း၊ ဧညာင်ပတ်လှဲပင်စာရင်း စသည်တို့ကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရပါမည်။

အလုပ်သမားများအတွက် ပေးချေရမည့်ငွေကိုလည်း ထိုနည်း
ဖြင့် နေ့စဉ်တွက်ပြီး ပေးရန် အရေးကြီးသည်။

နေ့စဉ် သင်းသတ်ပင် စာရင်းများ ပြုစု၍ လုပ်ရက်
(၆)ရက်တွင် တစ်ရက်နားရ၍ နားသောရက်၌ အပါတ်စဉ် စာ
ရင်းချုပ်ကို ပြုစု၍ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းနှင့်အတူ သက်ဆိုင်ရာသို့
တင်ပြရမည်။

ထိုကဲ့သို့တင်ပြရာတွင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ၌ ရှည်
လျားစွာ ရေးသားရန်မလိုဘဲ လိုရင်းကို ရေးသားရမည်။

ဥပမာ -

၁ ရက် အကွက်(၁၄) တင်းဝါးကြီးဝိုင်းကို သင်းသတ်ရာ

ချန်ပင်	$\frac{H}{L}$	-	$\frac{15}{7}$
သတ်ပင်	$\frac{H}{L}$	-	$\frac{20}{-}$
တောထွက်ပင်	$\frac{H}{L}$	-	$\frac{18}{-}$
တောထွက်မဟုတ်ပင်	$\frac{H}{L}$	-	$\frac{2}{-}$

ပြီးစီးသောဧရိယာ (၁၀၀)ဧကပြီးပါသည်။

ထိုနည်းအတူပင် သင်းသတ်စာရင်းချုပ် မှတ်တမ်း
S.32(a)တွင်လည်း ရှင်းလင်းစွာ ရေးသား တင်ပြရမည်။

ဥပမာ-

ယခင်အပါတ်ကစာရင်း:

ယခုအပါတ်စာရင်း: $\frac{H}{L}$

ယခုအပါတ်အထိ $\frac{H}{L}$

ပုံစံတွင်တောထွက်ပင် (Column)ပါရာ ၎င်းကိုမင်နီဖြင့်သား
ပြီး ပြထားရမည်။အကွက်(သို့မဟုတ်)အကွက်ငယ်ပြီးစီးတိုင်း
S - 32(a) ကိုအသစ်ပြုလုပ် တင်ပြရမည်။

၄။(ခ) သစ်မာ ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း

(၁) ရည်ရွယ်ချက်

ကြီးရင့်နေပြီဖြစ်သော အပင်ကြီးများ ကန့်သတ်လုံးပတ် ပြည့်မီကျော်လွန်နေသော အပင်များ၊ အခြားထုတ်ယူရန် သင့်လျော်သောအပင်များကို ပင်ထောင်မှတ်တံဆိပ် မရိုက်မီခြင်း၊ ကန့်သတ်လုံးပတ် မပြည့်မီသေးသော တိုးပွားလျက်ရှိသည့် အနာဂတ်တောထွက်ပင်များကို လွဲမှားစွာ ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်မိပြီး ထုတ်ယူမိပါက (သို့မဟုတ်) အမှားကျူးလွန်မိပါက နိုင်ငံတော်အတွက် ကဏ္ဍာတော်ငွေ ထိခိုက်စေရုံမျှမက အနာဂတ်တောထွက်များကိုလည်း ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ မှားယွင်း ဆောင်ရွက်မှု မရှိစေရန် ဂရုပြုဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော လုပ်ငန်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဦးစီးဌာနမှသစ်များကို ထုတ်ယူရာတွင် “မြန်မာ ရွေးချယ် ခုတ်လှဲစနစ်” (Myanmar Selection System) ဖြင့်သာ ခုတ်ယူသုံးစွဲခွင့် ပြုပါသည်။

သစ်မာ ပင်ထောင်များ ထုတ်ယူခွင့် ပြုရာတွင် မှန်ကန် တိကျမှု ရှိစေပြီး နောင်အနာဂတ် တောထွက်ပင်များ၏ စာရင်းကိုပါ ကောက်ယူနိုင်ရန် “ရွေးချယ် သစ်မာ ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း” လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၂) သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ

(က) ရောင်းတန်းဝင် သစ်လုံးတစ်လုံးရပြီး ကန့်သတ်လုံးပတ်မီသည့် သစ်အား လုံးကို တံဆိပ်ရိုက်ရမည်။

(ခ) ကန့်သတ်လုံးပတ် မပြည့်မီသော်လည်း ပျက်စီးယိုယွင်းမည့် လက္ခဏာ များတွေ့လျှင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းထက် ကောင်းမွန်သော အပင်များကိုအနှောက်အယှက်ပေးနေလျှင်ဖြစ်စေ၊ ရောင်းတန်းဝင် သစ်ရနိုင်ပါက တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ရမည်။

(ဂ) မျိုးချွန်ပင်အဖြစ် လိုအပ်လျှင် သတ်မှတ်လုံးပတ်ထက်ကြီးသော်လည်း လုံးပတ် ၈ပေထက်မကြီးလျှင် ၎င်းအပင်ကို တံဆိပ်မရိုက်ဘဲ ချွန်ထားနိုင်သည်။

- (ဃ) အကယ်၍ တံဆိပ်ရိုက်ပြီး လုံမည့်အပင်သည် ၎င်းထက် အဖိုးတန်သော အနီးရှိ အပင်ကို ပျက်စီးစေရန် အနေအထားရှိလျှင် ထိုအပင်ကို တံဆိပ် မရိုက်ရ၊ (သို့မဟုတ်) ပျက်စီးမည့် အပင်ကိုပါ ကန့်သတ်လုံးပတ်မမီသော် လည်း ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရမည်။ (ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေပေါ်မူ တည်ပြီး စဉ်းစားရမည်။)
- (င) ရွေးချယ် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်သည့် အပင်ကို ရင်ခိုလုံးပတ်၄ ပေမြင့်လက်မ အောက်နားတွင် တစ်ချက်၊ မြေနှင့်နီးကပ်သည့်နေရာတွင် တစ်ချက်မှန် ထစ်ကောင်းစွာထစ်၍ ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရမည်။ မှန်ထစ်များသည် အနှစ်သားလုံလောက်စွာပေါ်ရမည်။

(၃) ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ လုပ်ငန်းများ

ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုမီ အောက်ပါတို့ကို ကြိုတင်ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ရ ပါမည် -

- (က) ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း အမိန့်စာအား သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်များမှတစ်ဆင့် မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိထံမှ ရယူပြီး အမိန့်စာပါညွှန်ကြား ချက်များ၊ စည်းကမ်းချက်များ၊ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများကို ဖတ် မှတ်သား လေ့လာရပါသည်။
- (ခ) ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရန်အတွက် မြေပုံအား မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိမှ ယူ၍ ၄ လက်မ = ၁ မိုင် စကေးမြေပုံရေးဆွဲရပါမည်။ (ပါဝင်ပင် မြေပုံ ရရှိပါက ပိုမိုထိရောက်ပါသည်။)
- (ဂ) ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရမည့် အပင်အမျိုးအစား၊ အရေအတွက် သိရှိထား ရမည်။
- (ဃ) ပင်ထောင်ရိုက်တံဆိပ်တုံး မှတ်စုစာအုပ်၊ တောသုံးခဲတံ၊ ဝေကြီးနှင့် အခြား လိုအပ်သော ပစ္စည်းများ စုဆောင်း ထားရမည်။
- (င) ပင်ထောင်ရိုက်အရာရှိ (Marking Officer) တာဝန်များကို ကြိုတင် တာဝန် ပေးထားရမည်။

- (စ) တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ရမည့် ဝန်ထမ်းများ စီစဉ်တာဝန်ပေးထားရမည်။
- (ဆ) ရိုက္ကဝယ်ယူခြင်းနှင့် နီးစပ်ရာ ကျေးရွာများမှ လုပ်သားရှာဖွေခြင်းတို့အား ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

(၄) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် သတိပြုရမည့်အချက်များ

(က) သစ်မာပင်ထောင်များကို "ခင်ကျော်၊ ချောင်းမြတ် မပြုအပ်" ဆိုသော ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ ရေဝေရေလဲအတိုင်း၊ ခင်ကြော၊ ချောင်း၊ ချောက်များ ကို မမြတ်ဘဲ အကွက်အတွင်း ကွင်းနှင့် ရှာဖွေပြီး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် ရမည်။

(ခ) လုပ်ငန်းစတင်မည့်နေရာနှင့် အဆုံးသတ်မည့်နေရာများ ရွေးချယ် သတ်မှတ်ရမည်။

(ဂ) ကွန်တိုအတိုင်း ရှာဖွေကွင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ပါက အပင်များ "ကျွန်" နေမည်မဟုတ်ပါ။

(ဃ) မြေညီ၊ မြေပြန့်တွင် ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရပါက ထင်ရှားသော နယ်နိမိတ်များ၊ လူသွားလမ်း၊ လှည်းလမ်းများနှင့် ယာယီမှန်ထစ်ငယ်များ ပြုလုပ်၍ ၎င်းတို့ကြားတွင် စနစ်တကျ သွားလာပြီး သစ်ပင်များ ရွေးချယ်ပင်ထောင် ရိုက်မှတ်ရမည်။

(၅) ရင်စို့လုံးပတ်တိုင်းရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများ

သစ်မာပင်ထောင် ရိုက်မှတ်ရာတွင် ကန့်သတ်လုံးပတ်ပြည့်မီသော အပင်များကို ရွေးချယ်ရပါမည်။ ရင်စို့အမြင့် (၄ ပေမီလက်မ) တွင် တိုင်းရမည်။ ထိုသို့ တိုင်းရာတွင် -

(က) ပေကြိုသည် ဟောင်းနွမ်း၍ အနားများ စုတ်ပြတ်ခြင်း မရှိရ။

- (ခ) လုံးပတ်တိုင်းရာ၌ ပေကြီးသည် သစ်ပင်ပေါ်၌ ပြားကပ်၍နေရမည်။
တွန့်လိမ်ခြင်းမရှိစေရ။
- (ဂ) ပေကြီးကို ပင်ထောင်နှင့် ရိပ်ထောင်ကျအောင် ဖတ်ရမည်။
မှတ်ချက်။ ညပ်ဖြင့်လည်းတိုင်းရသည်။ သို့သော် များသော
အားဖြင့် ပေကြီးကို သုံးသည်။
- (ဃ) မြေစောင်း(တောင်စောင်း)ရှိ အပင်များကို တိုင်းတာပါက အမြင့်ဖက်မှ
တိုင်းရမည်။
- (င) တိုင်းကွင်းအတွင်းရှိ ရေညှိနှင့်နွယ်များ ဖယ်ရှားပြီးမှ တိုင်းရမည်။
- (စ) တိုင်းကွင်း၌ ၁၇၅လျှင် ၁၇လွတ်ရာ အထက်အောက် ညီမျှသော အကွာ
အဝေးမှ နှစ်ခါတိုင်းပြီး ပျမ်းမျှယူရမည်။
- (ဆ) ပါးပျဉ်း၊ ပါးဘောင်ရှိသော အပင်များကို ၎င်းတို့အထက်မှ တိုင်းပြီးရသော
လုံးပတ်နှင့် ဖြစ်သင့်သော လုံးပတ်တို့ကို ဖော်ပြရမည်။
- (ဇ) ရင်စို့အမြင့်(၄ပေဖိလက်မ)အောက်တွင် ခွသော အပင်များကို နှစ်ပင်
ဟုသတ်မှတ်ရမည်။ တိုင်း၍ရသော အပင်များကို ကွင်းပိတ်၍ မှတ်စုစာ
အုပ်တွင် ဖော်ပြရမည်။

(၆) ချွန်ပင်စာရင်း ကောက်ယူခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းရေးသွင်းခြင်း

ချွန်ပင်ယူခြင်း

- (က) ကန့်သတ်လုံးပတ်အောက် တစ်ပေအတွင်းရှိ ရောင်းတန်းပင်သစ်မျိုး
အားလုံးကို ချွန်ပင်အဖြစ် စာရင်းကောက်ယူရန်။
- (ခ) ထို့ကြောင့် ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ရမည့် စာရင်းတွင်ပါဝင်သော သစ်မျိုး
အားလုံးကို ချွန်ပင်စာရင်းတွင် ရေးသွင်းရမည်။
- (ဂ) ၎င်းချွန်ပင်စာရင်းကို ပင်ထောင်မှတ်စုစာအုပ်တွင် ရေးသွင်းဖော်ပြရမည်။
ချွန်ပင်အတွက် တိုင်းကွင်းအောက်တွင် မှန်ထစ်ငယ်ပြုလုပ်ပြီးပင်ထောင်
ရိုက်အရာရှိက အောက်ပါအတိုင်း ပြုလုပ်၍ ရေးသွင်းရမည် -

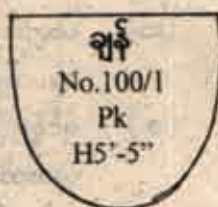
(၁) နောက်ဆုံးမှတ်ပင်ကို အမှီပြု၍ ချန်ပင်အရေအတွက်အလိုက် အမှတ်စဉ်ပေးရမည်။ ဥပမာ - နောက်ဆုံး (သို့မဟုတ်) အနီးကပ်ဆုံးမှတ်ပင်နံပါတ်သည် (၁၀၀) ဖြစ်လျှင် ချန်ပင်နံပါတ်သည် ၁၀၀/၁၊ ၁၀၀/၂ စသည်ဖြင့်-

(၂) ချန်ပင်၏ သစ်မျိုး အတိုကောက်၊ ဥပမာ - Po, Pk,

(၃) ချန်ပင်၏ လုံးပတ်

(၄) လက်မှတ်တို့နှင့် တိုင်းသည် ရက်စွဲ

သစ်ပင်ပင်ထောင်မှတ်ပင်အဖြစ် ရွေးချယ်ရာ၌ ရွေးချယ်ထားသော အပင်တိုင်းတွင် မှန်ထစ်ပြုလုပ်၍ လည်းကောင်း၊ ချန်ပင်များတွင်လည်း တိုင်းကွင်း၌ မှန်ထစ်ပြုလုပ်၍လည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ရေးမှတ်ရမည်။

မှန်ထစ်များ

မှတ်ပင်အဖြစ် ရွေးချယ်ထားသော အပင်တိုင်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်ဆင့်

ပြုလုပ်ရမည် -

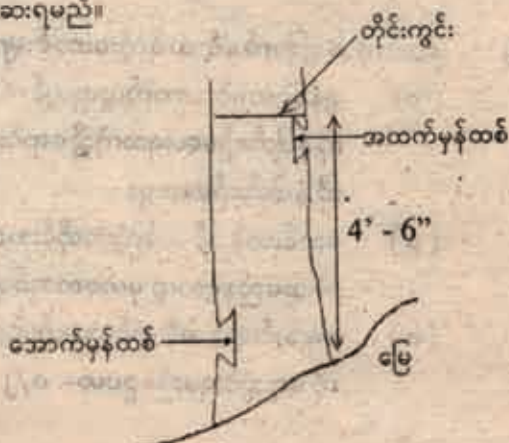
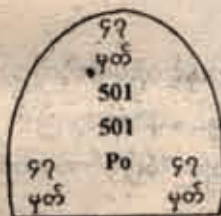
- (က) အပေါ်မှန်ထစ်နှင့် အောက်မှန်ထစ် (၂) ခု ပြုလုပ်ပေးရမည်။
- (ခ) အပေါ်မှန်ထစ်ကို ရင်စိုအမြင့် (၄ ပေ ၆ လက်မ) အောက်နားတွင် အလျား (၁၈) လက်မ အကျယ် နံပါတ်စဉ် (၃) တန်း ရိုက်နိုင်သည် အထိ အနှစ်သား ကောင်းစွာ ပေါ်အောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်။
- (ဂ) အပေါ်မှန်ထစ်ကို တောင်ကြောဖက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ထစ်ရမည်။ (သို့မှသာ မှန်ထစ်ကို အလွယ်တကူ မြင်နိုင်မည်)

- (ဃ) အောက်မှန်ထစ်ကို မြေနှိမ့်ရာဘက် မြေကြီးနှင့် နီးကပ်နိုင်သမျှ နီးကပ်စေပြီး တည်မတ်စွာ ထစ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် မှန်ထစ်အပေါ်မှ ခုတ်လှဲရမည်ဖြစ်၍ သစ်ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရန် ဖြစ်သည်။
- ၎င်းအပြင် အပင်ခုတ်လှဲရာ၌ ငုတ်ရင်းတံဆိပ်ကျွန်ရှိနေစေရန် ရည်ရွယ်၍ နိမ့်နိုင်သမျှ နိမ့်၍ ထစ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

(၇) မှန်ထစ်ပေါ်တွင် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်း

- (က) မှတ်ပင် နံပါတ်စဉ် (၂) တန်း
- (ခ) သစ်မျိုးအတိုကောက်
- (ဂ) မှန်ထစ်၏ အထက်တွင် မှတ်တံဆိပ်တစ်ခု၊ အောက် (၂) မက်တွင် မှတ်တံဆိပ်တစ်ခုစီတို့ကို "ဖိုခနောက်ဆိုင်" ၍ ထင်ရှားစွာ ရိုက်မှတ်ရမည်။
- (ဃ) ပင်ထောင်နောက်တံဆိပ် စာအုပ်တွင် အထက်ပါမှတ်သားချက်များကို စာရင်းရေးသွင်းပြီး စခန်းသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ရွှေတိုင်းစာအုပ်နှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရမည်။

ဥပမာ

(ဂ) ခန့်မှန်း တန်တွက်ယူခြင်း

မှတ်ပင် တစ်ပင်ချင်းအလိုက် ခန့်မှန်း တန်တွက်ယူရပါသည်။ ပင်ထောင်မှတ်စု စာအုပ်တွင် တစ်ပင်ချင်း၏ ခန့်မှန်းတန်ကို အောက်ပါဇယားကို အခြေပြု၍ တွက်ချက်ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်။

ရင့်စို့ လုံးပတ်အမြင့်		ခန့်မှန်းတန်	
၄' ၀"	မှ	၄' ၅"	၀.၅၀
၄' ၆"	မှ	၄' ၁၁"	၀.၆၀
၅' ၆"	မှ	၅' ၅"	၀.၉၀
၅' ၀"	မှ	၅' ၁၁"	၁.၅၀
၇' ၀"	မှ	၇' ၁၁"	၂.၀၀
၈' ၀"	မှ	၈' ၁၁"	၂.၅၅
၉' ၀"	မှ	၉' ၁၁"	၃.၀၀

(ဇ) အော်လွဲအခြောက်နှင့် သစ်လုံးဟောင်းများ

- (က) ချွန်ပင်စာရင်း ကောက်ယူရာတွင် ကန့်သတ်လုံးပတ်မမီသော အပင်များကို နံပါတ်စဉ်မပေးရသကဲ့သို့ ရောင်းတန်းဝင် အော်လွဲနုတ်သတ်ပင်များကို နံပါတ်စဉ်မပေးရ။
- (ခ) ရောင်းတန်းဝင် သစ်လုံးအတိုင်းအတာ အလျားနှင့် လုံးပတ်တို့ကို သစ်လုံးအမည်နှင့်တကွ မှတ်စုစာအုပ်တွင် မင်နီမြင် ရေးသွင်းရမည်။
- (ဂ) ရေးသွင်းရာ၌ အနီးကပ်ဆုံးမှတ်ပင်ရှေ့တွင် "သုည" ခံ၍ ၎င်းအမှတ်စဉ်ကို ရေးသွင်းရမည်။ ဥပမာ- ၀/၂

(၁၁) မှတ်စုစာအုပ် ရေးသွင်းရာတွင် လိုက်နာရမည့် အချက်များ

- (က) မှတ်စုစာအုပ်၏ ဇယားအကွက် (၁)မှ (၄)အထိ ရေးသွင်းရမည်။
 (ခ) သစ်ပင် တစ်ပင်နှင့် တစ်ပင်ကို မျဉ်း(၂)ကြောင်းခြား၍ ရေးသွင်းရမည်။
 (ဂ) ဇယား(၂)တွင် မြေပုံများအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် သင်္ကေတအမှတ် အသားအတိုင်း ရေးသွင်းရမည်။
 (ဃ) အထူးမှတ်ချက်များကို မျဉ်းကြောင်း သီးသန့် ရေးရမည်။
 (င) ဇယား(၅)တွင် အောက်ပါလက္ခဏာများ ရေးသွင်းရမည်။ ဥပမာ-

ညောင်ပါတ်	-	N
အောက်ခြေမီးလောင်	-	BB
ဒိုးယို	-	D

မှတ်စုစာအုပ်ရှိ ဇယားပုံစံ

စဉ်	သစ်မျိုး	လုံးပတ် ပေ/လက်မ	ချို့ယွင်းချက်	မှတ်ချက်
၁	၂	၃	၄	၅

- (စ) အပင်၏ လုံးပတ်ကို သေချာတိုင်း၍ ဇယား(၃)တွင် ထည့်သွင်းရမည်။
 (ဆ) အကွက်တစ်ကွက်စီအတွက် မှတ်စုစာအုပ် သီးသန့်ထားရမည်။
 (ဇ) မှတ်ပင်၏ တည်နေရာကို တိကျနိုင်သမျှ တိကျအောင် ထည့်သွင်းထားသော မြေပုံကို စာအုပ်နှင့် ပူးတွဲ တင်ပြရမည်။
 (ဈ) ရေးသွင်းချက်အားလုံးကို မင်ဖြင့် ထပ်ဖြည့်ရမည်။ တစ်ကွက်စီ၏ မှတ်ပင်၊ ချွန်ပင်တို့ကို လုံးပတ်အတန်းအစားအလိုက် စာရင်းချုပ်၍ နောက်ဆုံးစာမျက်နှာ၌ ကပ်ထားရမည်။

- မှတ်စုစာအုပ်၌ ပင်ထောင်ရှိက်မှတ်ထားသော
- (၁) ခုနှစ်
- (၂) ကြီးဝိုင်း (သို့မဟုတ်) အပတော
- (၃) ခုတ်ကွက် (သို့မဟုတ်) အကွက်
- (၄) မှတ်ပင်အစ နှင့် အဆုံး
- (၅) မှတ်ပင် တံဆိပ်ပုံစံ
- (၆) လက်မှတ်၊ အမည်၊ ရာထူး စသည်တို့ပါဝင်ရမည်။

မှတ်စု စာအုပ်ရေးသွင်းရာတွင် ရက်စွဲတပ်ရမည်။ ဇယား(၂)တွင် သစ်မျိုး အမည်များကို ၎င်းတို့၏ အမှတ်လက္ခဏာများဖြင့် ဖော်ပြရမည်။

ဥပမာ- ပိတောက် PK၊ ပျဉ်းကတိုး Pa

(၁၁) မှတ်ပင်၊ ချန်ပင် စာရင်း ပြုလုပ်ခြင်း

- (က) အကွက်တစ်ကွက် လုပ်ကိုင် ပြီးစီးတိုင်း မှတ်ပင်၊ ချန်ပင်စာရင်းကို မှတ်စု စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ သစ်မျိုး တစ်မျိုးစီအလိုက် မှတ်ပင်ချန်ပင်စာရင်း စုစုပေါင်း ဖော်ပြရမည်။
- (ခ) မှတ်ပင်၊ ချန်ပင်တို့ကို တစ်ပေစီ အတန်းအစားအလိုက် ခွဲခြား၍ တာလီ ခြစ်ကာ စာရင်းချုပ် ပြုလုပ်မည်။
- (ဂ) စာရင်းချုပ်တစ်စောင်ကို မှတ်စုစာအုပ်၏ ကျောဘက်တွင် ပူးတွဲတင်ပြရမည်။
- (ဃ) အကွက်ငယ် တစ်ခုစီကို ပူးပေါင်း၍ အကွက်ကြီးတစ်ခုလုံး၏ စာရင်း ချုပ်တစ်စောင်ကို အစီရင်ခံစာနှင့်အတူ ပူးတွဲပေးပို့ရမည်။

(၁၂) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းနှင့် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု အစီရင်ခံစာ

သစ်မာပင်ထောင်ရှိက်မှတ်ခြင်း လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်စဉ် နေ့စဉ် မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားဖော်ပြရမည် -

ပထမအပါတ်	(၁)ရက်မှ	(၇)ရက်အထိ
ဒုတိယအပါတ်	(၈)ရက်မှ	(၁၅)ရက်အထိ
တတိယအပါတ်	(၁၆)ရက်မှ	(၂၃)ရက်အထိ
စတုတ္ထအပါတ်	(၂၄)ရက်မှ	လကုန်အထိ(၄)ကြိမ်ရေးသား

အစီရင်ခံရမည်။

နေ့စဉ်မှတ်တမ်းနှင့်အတူ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုအား စာရင်းချုပ် ပြုလုပ်ပြီး ပူးတွဲ တင်ပြရမည်။

နေ့စဉ် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုကို ဖော်ပြရန် ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်သည့် နေ့များ တွင် တစ်ရက်စီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အကွက်အမှတ်၊ ရရှိသော မှတ်ပင်အရေအတွက်၊ ချန်ပင်အရေအတွက် ပြီးစီးသော ခန့်မှန်းဧရိယာ(ဧက)တို့ကို ဖော်ပြရမည်။

(၁၃) လုပ်ငန်း ပြီးဆုံးကြောင်း အစီရင်ခံစာ ပေးပို့ခြင်း။

လုပ်ငန်း ပြီးဆုံးကြောင်း အစီရင်ခံစာကို အောက်ပါအတိုင်း ခေါင်းစဉ်များအလိုက် ရေးသားတင်ပြရမည် -

- (က) တည်နေရာ
- (ခ) နယ်နိမိတ်အလားအလာ
- (ဂ) မြေအမျိုးအစားနှင့် မြေမျက်နှာပြင်
- (ဃ) ပေါက်ရောက်သော အပင်များနှင့် တောအမျိုးအစား
- (င) ဓမ္မတာ မျိုးဆက်မှု အခြေအနေ
- (စ) ကန့်သတ်လုံးပတ်နှင့် ချန်ပင်
- (ဆ) မှတ်ပင် စာရင်းချုပ်
- (ဇ) ချန်ပင်စာရင်းချုပ်
- (ဈ) သစ်ထုတ်ယူခြင်း၊
- (ည) ကုန်ကျစရိတ်၊
- (ဋ) အသုံးပြုသော တံဆိပ်တုံးပုံစံနှင့် အသုံးပြုသူများ
- (ဌ) ပူးတွဲပေးပို့သော မြေပုံများ
- (ဍ) အထွေထွေ

၄။(ဂ) ပင်ကျပ်စုတ်ခြင်း

(၁) အဓိပ္ပါယ်

အနောက်အယုက်ပေးနေသည့် အပင်များ၊ အပင်ပိုများနှင့် နာပင်များကို ခုတ်၍ ကျန်အပင်များ သန့်စွမ်းစွာ ပေါက်ရောက်နိုင်ရန်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းကို ခေါ်သည်။

(၂) အပင်များကို အဆင့်ခွဲခြား သတ်မှတ်ခြင်း

ပင်ကျပ်ချွတ်လုပ်ငန်း မစမီ အပင်များ၏ အဆင့်များကို သိရှိထားရမည် -

(က) အုပ်မိုးပင်များ Dominant trees (သင်္ကေတ D)

အမြင့်ဆုံးအပင် (သို့မဟုတ်) ခေါင်အမြင့်ဆုံး အပင်ကြီးများ ဖြစ်ပြီး အပေါ်ဆုံးအလွှာအဖြစ် ရှိနေသော အပင်များ ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ ခေါင်ညွန့်များသည် အနောက်အယုက်ကင်းပြီး အလင်းရောင်လုံးဝရနေသော အပင်များ ဖြစ်သည်။ (စိုက်ခင်းခင်း၏ အမြင့်ဆုံး ရွက်အုပ်တန်းတွင် ပါဝင်သော အပင်များကို ဆိုလိုသည်။)

(ခ) အုပ်မိုး ပင်ပြိုင်များ Co-dominant trees (သင်္ကေတ CD)

ခေါင်ညွန့်များ လွတ်ကင်းနေသော်လည်း အုပ်မိုးပင်အမြင့်၏ $\frac{1}{3}$ သာ ရှိ၏။

ဥပမာ- အုပ်မိုးပင်အမြင့် = ၆၀ + ပေရှိက

အုပ်မိုးပြိုင်ပင်အမြင့် = $၅/၆ \times ၆၀ = ၅၀$ ပေဖြစ်၏။

(ဂ) အုပ်မိုးခံပင်များ Dominated trees (သင်္ကေတ d)

အုပ်မိုးပင်၊ အုပ်မိုးပြိုင်တို့ထက် နိမ့်သော်လည်း ၎င်းအပင်၏ ခေါင်ညွန့်သည် အလင်းရောင် ရရှိနေပြီး အခြားအပင်တို့၏ လုံးဝ အုပ်မိုးခြင်းမခံရသေးသော အပင်များ ဖြစ်သည်။ အုပ်မိုးပင် အမြင့်၏ $\frac{1}{3}$ ရှိသည်။

(ဃ) လောင်းနာပင်များ Suppressed trees (သင်္ကေတ S)

ရွက်အုပ်တစ်ခုလုံး အခြားအပင်များ၏ အောက်သို့ ရောက်နေပြီး အလင်းရောင် မရရှိသည့် အပင်များဖြစ်သည်။ အမြင့်မှာ ရွက်အုပ်မိုးပင်၏ $\frac{1}{3}$ (သို့မဟုတ်)

၁/ ခန့်သာရှိ၏။ ကျန်အပင် အမျိုးအစားတွင် ပင်သေ(သို့မဟုတ်) သေတော့မည် အပင်များကိုပါ ထည့်သွင်းနိုင်သည်။

(င) ရောဂါရပင်များ: Diseased trees (သင်္ကေတ K)

ကျွန်းဖောက်ပိုး၊ ရွက်ဖြတ်ပိုး၊ အစရှိသည်ပိုးများကြောင့် နာနေ၍ သန်စွမ်းစွာမပေါက်နိုင်သည့် ရောဂါရနေသော အပင်များ ဖြစ်သည်။ အပင်များ ရှင်သန်နေမှုကိုအန္တရာယ်ပေးခြင်း၊ (သို့မဟုတ်) ပါတ်ဝန်းကျင်အပင်များကို အနောက်အယုက်ပေးမည့် အပင်များ ဖြစ်သည်။

(စ) ပင်သေ/ပင်နာများ: Dead or Moribund trees (သင်္ကေတ M)

အကြောင်းအမျိုးမျိုး(သို့မဟုတ်) ရောဂါအမျိုးမျိုးကြောင့် လည်းကောင်း၊ နွယ်နှင့် ညောင်တို့၏ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ရစ်ပါတ်နွယ်ဆိုင်ခြင်း၊ ဒါဏ်ကြောင့် အလင်းရောင် မရရှိဘဲ(သို့မဟုတ်) အနာတရဖြစ်မှုကြောင့် သေနေသော အပင်များကို ဆိုလိုသည်။ အုပ်စိုးပင်မှ လောင်းနာပင်အထိ တွေ့နိုင်သည်။ အများဆုံး လောင်းနာပင်၌ တွေ့နိုင်ပြီး ကိုင်းညွတ်နေသော အပင်များလည်း ပါဝင်သည်။

ဖော်ပြပါအပင်များ၏ အဆင့်အလိုက် အနေအထားပြပုံ

(၃) ပင်ကျပ်နုတ်ရာတွင် သတိပြုရမည့် အချက်များ

အပင်များ အလွန်သိပ်သည်း ထူထပ်နေလျှင် ကြီးထွားမှု နှေးကွေးမည်။ လွန်စွာ ကျဉ်းပါးလည်း အောက်ကိုင်းများ ထွက်၍ သစ်တန်ဘိုး ယုတ်လျော့မည်။ ထို့ကြောင့် ပင်ကျပ်နုတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို သတိပြုရမည် -

- (က) စိုက်ခင်းတွင် ပင်ကျပ်နုတ်မတ်ရောက်တိုင် အချိန်မှန်မှန် ပင်ကျပ်နုတ်ပေးရမည်။
- (ခ) စောစောနှင့် များများ နုတ်ခြင်းသည် နောက်ကျ၍ နည်းနည်းနုတ်ခြင်းထက် ပို၍ ကောင်း၏။ (စောစောများများ နုတ်ခြင်းကြောင့် ကျွန်းပင်ကို ကျွန်းဖောက်ပိုးရန်မှ ကာကွယ်ပေး၏)
- (ဂ) ခေါင်များ ထိစပ်သည်နှင့် ပင်ကျပ်နုတ်ရမည်။
- (ဃ) ပင်ပို၊ ပင်ကျပ်များ နုတ်ရာတွင် လုံလောက်စွာ နုတ်ပေးရမည် ဖြစ်သော်လည်း လွန်မင်းစွာ မများရ။ ကွက်လပ်ကြီးများ ဖြစ်၍ ကျန်ခဲ့လျှင် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း များသည်ဟု ယူဆရမည်။ (မများရန် သတိပြုပါ။)
- (င) ချွန်ခဲ့သော အပင်များသည် နောက်တစ်ကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်သည်အခါ ထိလုနီးပါး ရှိနေစေပြီး ကြားကာလတွင် ထိစပ်ကျပ်ညပ်နေခြင်း မရှိစေရ။
- (စ) စိုက်ခင်းတွင် (Soil Cover) ခေါ် မြေအကာအကွယ်ရရန်အတွက် အခြားအောက်ပေါင်းပင်မျိုးများ ရှိနေသင့်သည်။
- (ဆ) နောက်ဆုံးထုတ်ယူသည့် အချိန်တွင် အောင်လုံဖြောင့်တန်း၍ အကောင်းဆုံး၊ အသန်စွမ်းဆုံး အပင်အများဆုံး ကျန်ရှိအောင် ရည်ရွယ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၄) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းလုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်ပုံ

(က) ပုံသေပင်ကျပ်နုတ်နည်း

- (၁) ပထမအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ရာ၌ မူလပင်နှုတ်လိုင်းများတွင် အပင်များကို တစ်ပင်ကျော် နုတ်သွားရမည်။ သို့မဟုတ် ဒေါင့်ဖြတ်တစ်လိုင်းကျော် နုတ်သွားရမည်။ များသောအားဖြင့် အပင်များ၏ အမြင့် (၂၅) ပေမှ (၃၀) ပေတွင် ထုတ်ပစ်ရမည်။

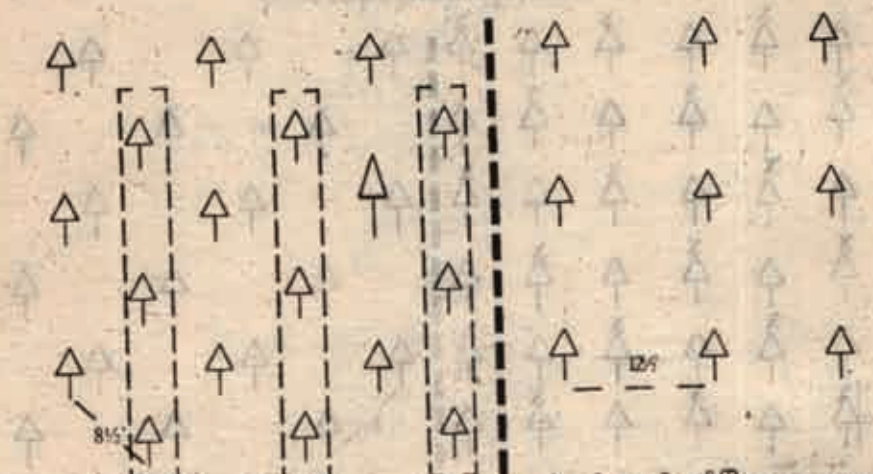
ပထမအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ထားပုံ

-မူလကပနွက်အကွာအဝေး (၆x၆)ဖြင့် တစ်ဧက(၁၂၁၀)ပင်ရှိရာမှ ပထမအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း(တစ်ပင်ကျော်စနစ်)ဆောင်ရွက်ပြီး သောအခါတစ်ပင်နှင့်တစ်ပင် ၈၃'x၈၃'ကွာဝေးသွားပြီးပင်ရေ(၅၀%) နှုတ်ပစ်လိုက်သဖြင့် ပင်ကျပ်နုတ်ပြီး ကျန်ပင်မှာ (၆၀၅)ပင်သာရှိ သည်။

- (၂) ဒုတိယအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ရာတွင် မူလပနွက်လှိုင်း တစ်တန်းကျော်ရှိ အပင်များကိုခုတ်လှဲနှုတ်ယူရမည်။ ဒုတိယအကြိမ်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း အား၊ ကောင်းသော စိုက်ခင်းများ၌ (၈)နှစ်သား ပြည့် ပြီးသောအခါ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် ယေဘုယျအားဖြင့် (၁၅) နှစ်သား (သို့မဟုတ်) ဖျမ်းမျှအမြင့်ပေ (၄၀' - ၅၀') သို့မဟုတ် ယေဘု ယျ(၄၀' - ၄၅')တွင်လုပ်ကိုင်ရပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ထားပုံ

ဒုတိယအကြိမ်ပင်ကျပ်မနုတ်မီ အနေအထား: တစ်တန်းကျော်နုတ်ပြီး အနေအထား:
တစ်တန်းကျော်နုတ်မည့်အနေအထားဖြစ်သည်။ ပနုတ်အကွာအဝေး(၁၂' x ၁၂')

-ပထမအကြိမ်ပင်ကျပ်နုတ်ပြီး(၆၀၅)ပင်သာ ကျန်သော်လည်း။ ယခု
တစ်တန်းကျော် နုတ်ပြီးသောအခါ တစ်ဧကတွင်(၃၀၂)ပင်ခန့်သာ
ကျန်တော့သည်။ ၅၀% ထပ်နုတ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး အကွာအဝေးမှာလည်း
၁၂' x ၁၂' ဖြစ်လာသည်။

အထူးမှတ်ရန်။ ပထမနှင့် ဒုတိယပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းများတွင် အပင်ကို ရွေးချယ်၍ ဆောင်
ရွက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ ပင်နား၊ ခွပင်တို့ကို ရွေး၍ မထုတ်ဘဲ သစ်ပင်ကောင်း
စေရန်ကိုလည်း မရည်ရွယ်ပါ။ တစ်ပင်နှင့်တစ်ပင် အကွာအဝေး ညီမျှရန်ကိုသာ အဓိကထား၍
လုပ်ကိုင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် တစ်ပင်ကျော်၊ တစ်တန်းကျော် ပုံသေပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ တစ်ကြိမ်လျှင် ၅၀% နုတ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး အကွာအဝေး ညီမျှရန်သာ ရည်ရွယ်၍
ကျွမ်းကျင်သူများ မလိုအပ်ပေ။

(ခ) ပြုပြင်ထားသော ပုံသေ ပင်ကျပ်နုတ်နည်း

အကယ်၍ ကျွမ်းကျင်သော အမှုထမ်း ရရှိနိုင်ပါက ပထမနှင့် ဒုတိယအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုပြင်ထားသော ပုံသေပင်ကျပ်နုတ်နည်းဖြင့် သုံးရမည်။ ဦးတည်ချက်မှာ ပင်ရေ (၅၀%) နုတ်၍ အကွာအဝေး တူညီစွာ ထားရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(၁) အောင်လုံသော အပင်များကို ပုံသေတစ်တန်းကျော်နည်းဖြင့် နုတ်ပါက အလှည့်ကျရောက်သည်တိုင် ချန်ထားခြင်း။

(၂) ပခွက်နေရာများတွင် အပင်သေကြေ ပျက်စီးခြင်း ရှိပါက ကွက်လပ်များ မဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် အပင်အချို့အား အလှည့်ကျရောက်သည်တိုင် အကွာအဝေး ညီနိုင်သမျှ ညီစေရန် ချန်ထားပေးရန် တိုးမြှင့်ပါသည်။

(ဂ) ရိုးရိုးပင်ကျပ်နုတ်နည်း

၎င်းနည်းကို တတိယအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းသည်အခါမှ ပြုလုပ်သည်။ ပထမနှင့် ဒုတိယအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ပြီး ဖြစ်၍ အပင်များ အတော်အတန် လျော့နည်းသွားပြီး ကျန်အပင်များမှာလည်း ရွက်အုပ်နှင့်ပင်စည်တို့ သိသိသာသာ ကွဲပြားလာပြီဖြစ်၍ ရွက်အုပ်နှင့်ပင်စည်ခေါင်အမြင့် အတန်းအစားများကိုကြည့်ပြီး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ပုံသေနည်းဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်မသင့်တော့ချေ။

စောစောပိုင်းတွင် ကျွန်းပင်များသည် ရွယ်တူလောက် ရှိနေကြသော်လည်း ယခုအချိန်တွင် မြေခြားနားမှု၊ တစ်ပင်နှင့်တစ်ပင် ယှဉ်ပြိုင်မှုတို့ကြောင့် အုပ်မိုးပင်၊ အုပ်မိုးပြိုင်ပင်၊ အုပ်မိုးခံပင်၊ လောင်းနာပင်၏ ပင်သေ/ပင်နာ၊ သေဆဲနှင့်ပင်သေပင်လို့ဟူ၍ အမြင်အားဖြင့် သိသာခွဲခြားနိုင်ပြီဖြစ်သည်။

နာမကျန်းပင်အားလုံးနှင့်အခြားချို့တဲ့သော အပင်များယှဉ်ပြိုင်၍ ပေါက်ရောက်ရာတွင် ပေါက်ရောက်၊ ကြီးထွားမှု နှေးကွေးပြီး ညံ့သော အပင်များမှာ လောင်းနာပင်အဖြစ် ကျန်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းအပင်များ၊ ခွပင်များ၊ ပုံသဏ္ဌာန်မကောင်းသော အပင်များကို ရွေးချယ်၍ ပင်ကျပ်နုတ်ပေးရမည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကို (Selection Thinning) ရွေးချယ်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းဟုလည်းခေါ်ဆိုပါသည်။

အသန်စွမ်းဆုံးသော အုပ်မှီးပင်နှင့် အုပ်မှီးပြိုင်ပင်တို့ကို သက်ပတ်အဆုံးထိ ချန်ထားရန်လိုသည်။ ကျန်ရှိမည့် (သို့မဟုတ်) ချန်ပင်တို့၏ အကွာအဝေးသည် တတ်နိုင်သလောက် တူညီစွာရှိနေစေရန်လိုအပ်ပါသည်။

ရိုးရိုးပင်ကျပ်နုတ်ရာတွင် လောင်းနာပင်များမှစ၍ နုတ်ပစ်ရပါသည်။ ထိုသို့ ခေါင်အနိမ့်ဆုံးအပင်များမှစ၍ နုတ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းနည်းကို ပင်နိမ့်ပင်ကျပ်နုတ်နည်း (Low Thinning) ဟုလည်းခေါ်သည်။

လောင်းနာပင်များ၊ ပင်သေ၊ ပင်နာ၊ ရောဂါရပင်များနုတ်ပြီးနောက် အုပ်မှီးခံပင်ထဲမှ ညံ့သော အပင်အချို့နှင့် အုပ်မှီးပင်ထဲမှ ညံ့သော အပင်များကို ဆက်လက်နှုတ်ရပါမည်။

ရှိရှိ သာမန်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းဆောင်ရွက်ရာ၌ အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်(၅)ဆင့် ခွဲခြားထားပါသည်။

- (၁) A grade thinning - A အဆင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ အနည်းဆုံးပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊
- (၂) B grade thinning - B အဆင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ အသင့်အတင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊
- (၃) C grade thinning - C အဆင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ အတော်များများပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊
- (၄) D grade thinning - D အဆင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ ပြင်းထန်စွာ ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊
- (၅) E grade thinning - E အဆင့်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ အပြင်းထန်ဆုံး ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊

• မြန်မာပြည်တွင် သာမန်အားဖြင့် (D-grade) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို အသုံးပြုပြီး နောက်ဆုံးအကြိမ် ပင်ကျပ်နုတ်ရာတွင် "E" အဆင့် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို အသုံးပြုပါသည်။

(၄) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ သတိပြုရန် အချက်များ

(က) သစ်ပင်ခုတ်လှဲရာ၌ ရွှေ့ရှုရာ အရပ်ကို ထိန်းချုပ်ကာ ကွယ်ရန်အတွက် အောက်ပါတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်-

(၁) စောင်းလျှောအလိုက် ရွှေ့ရှုရာ အရပ်၊

(၂) ဆွဲလမ်းကြောင်း၊

(၃) အပင်ယိုင်မှု၊ ကိုင်းညွတ်မှု၊

(၄) ရွက်အုပ်အတွင်း အရွက်များမည်သို့စုဝေးပေါက်နေမှု၊

(၅) အပင်၏ သစ်ကိုင်းများ အနေအထား၊

(၆) လေကြောင်းကျမှု၊

(၇) မြေပြင်အနေအထား၊

(၈) ပါတ်ဝန်းကျင်အနေအထား၊

(ခ) မြေပြင်နှင့် စောင်းလျှောပြေသောနေရာများ၌ သစ်ပင်ကို အရင်းတွင်သေ ချာ ဖြတ်ပေးခြင်းဖြင့် အပင်လှဲရာ အရပ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) မတ်စောက်သော စောင်းလျှောများတွင် သစ်ပင်လှဲရာ၌ စောင်းလျှော အတိုင်း လျှောကျလာတတ်သဖြင့် အခက်အခဲတွေ့နိုင်ပါသည်။ ထို ရာမျိုး၌ သတိထား၍ ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်ရန်လိုပါသည်။

(ဃ) သစ်ရွက်နှင့် သစ်ကိုင်းများ တစ်ဖက်သတ်ပိုရှိနေပါက သစ်ပင်သည် ၎င်းဖက်သို့ စိုက်၍လဲကျသွားဖွယ်ရှိပါသည်။

(င) လေကြောင်းကျသောအတိုင်း သစ်ပင်လဲကျနိုင်သဖြင့် ရံဖန်ရံခါ လေ ကြောင်းမကျသည့်ဖက်သို့ ပြောင်း၍လဲရန် ဖြစ်ပါသည်။

(စ) သစ်ပင်များကို သစ်ငုတ်နှင့် ကျွောက်တုံးများပေါ်သို့ မလဲကျစေရန်၊ ဒေါင် လိုက်ကျပြီး မြေကြီးနှင့် ပြင်းထန်စွာ မရှိက်မိစေရန် ဂရုစိုက်ရပါမည်။

(ဆ) ဘေးအန္တရာယ်လုံခြုံစိတ်ချစေရန် အောက်ပါတို့ကို သတိပြုရမည် -

- (ခ) အပင်လှဲသောနေရာတစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာတို့သည် သစ်ပင် အမြင့်၏ ၁.၅ ဆ အကွာအဝေးတွင် ရှိရပါမည်။ ဥပမာ- သစ်ပင် အမြင့် ၁၅၀' ရှိက အကွာအဝေး ၂၂၅ ။
- (၂) အလုပ်လုပ်နေသူဖက်သို့ သစ်ပင်လှဲခြင်းကို ရှောင်ရှားရန်၊
- (၃) လမ်းမ၊ လူသွားလမ်းဖက်သို့ သစ်ပင်လှဲခြင်းမှ ရှောင်ရှားရန်၊
- (၄) လှုပ်စစ်မီးကြီးနှင့် အခြားဆောက်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများဖက်သို့ ရှောင်ရှားလှဲရန်၊
- (၅) စပါးခင်း၊ သီးနှံနှင့် အခြား သူများ ပိုင်သောနေရာများဖက်သို့ ရှောင်လှဲရန်
- (၆) အပြင်လူများ လာရောက်တတ်သောနေရာများတွင် မဖြစ်မနေသစ်ပင်လှဲရန်၊ အကြောင်းရှိခဲ့သော် လှဲနေချိန်အတွင်း၊ အပြင်လူများ ဖြတ်သန်းခြင်းမပြုရန် လုံးဝတားမြစ်ရမည်။
- (၇) သစ်ပင်လှဲရာတွင် အခြားအပင်များပေါ်သို့ ချိတ်တင်မနေစေရန် လှဲရမည်။
- (ဂ) နွယ်များတန်းနေပါက နွယ်တွင် ဆိုင်းနေတတ်သဖြင့် နွယ်များ ဖြတ်တောက်ပြီးမှ လှဲသင့်ပါသည်။
- (ဇ) အပင်ခုတ်လှဲသူသည် သစ်ပင်စ၍လဲသည်နှင့် ချက်ချင်း လွတ်ကင်းရန် နေရာမရှာသင့်ပါ။ ကြိုတင်ကြည့်ထားရမည်။ အပင်လဲမည့်ဖက်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်နေရာရှိ အခြားသစ်ပင်နောက်အကွာအဝေးတော်တော် များများသို့ ကြိုတင်သတ်မှတ်ပြီး ရောက်ရှိအောင်ပြုလုပ်ရမည်။
- (ဈ) အပင်လဲခါနီး၌ အချက်ပေး၍လည်းကောင်း၊ ညာသံပေး၍လည်းကောင်း၊ အော်ဟစ်၍လည်းကောင်း အနီးရှိလူများ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် သတိပေး နှိုးဆော်ရမည်။
- (ည) ခုတ်လှဲသူသည် လွတ်ကင်းနေရာမှ အပင်လဲပြီး မြေကြီးတွင် တည်ငြိမ် သွားသည်အထိစောင့်ကြည့်ရမည်။

တစ်ခါတစ်ရံသစ်ပင်သည် အခြားအပင်များနှင့် ထိမိ၍လည်း
ကောင်း၊ နွယ်များကြောင့်လည်းကောင်း လဲကျရာဘက်ပြောင်းသွား
နိုင်ပါသည်။

၎င်းအပြင် ကိုင်းခြောက်များနှင့် ခေါင်ကိုင်းများ ကျိုးပဲ့လာနိုင်
ပြီး လဲကျသော သစ်ပင်နှင့် ထိ၍ ခုတ်လှဲသူထံ လွင့်ကျလာနိုင်ပါသည်။
သို့ဖြစ်၍ အပင်ခုတ်သူသည် အချိန်မရွေးလျှင်မြန်စွာ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်
အရေးကြီးပါသည်။

(၄) သစ်ပင်ခုတ်လှဲရာတွင် ထိရောက်ပြီး အန္တရာယ်ကင်းစေရန်အတားအဆီး
များဖြစ်သော ချွံနွယ်၊ ဝါးစသည်များကို ခုတ်လှဲမည့် အပင် ပါတ်ဝန်းကျင်
နှင့် လွတ်ကင်းအောင် ကြိုတင် ရှင်းလင်းထားရမည်။

(၅) သစ်ပင်၏အမြင့်ပိုင်းရှိ နွယ်များကို ဖယ်ရှားရန် မဖြစ်နိုင်က ၎င်းနွယ်များ
ကြောင့် ဖြစ်လာနိုင်မည့် အခြေအနေများကို ကြိုတင်တွက်ဆသိရှိထားရန်
လိုသည်။

(၆) သစ်ပင်များ လဲကျရာတွင် နောက်ယှက်မည့် သစ်ငုတ်ကြီးများကို ကြို
တင်ခုတ်ထွင်ဖယ်ရှားထားရမည်။

(၇) အသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းကရိယာများ

လူအားဖြင့် သစ်ပင်ခုတ်လှဲရာတွင် အစဉ်အလာအားဖြင့် ပုဆိန်
နှင့် လွှများကို အသုံးပြုကြပါသည်။ ယခုနောက်ပိုင်း စက်လွှများ အသုံးပြု
လာကြသည်။ မည်သည့် ကရိယာကို သုံးသည်ဖြစ်စေ၊ လုပ်ငန်းဆောင်
ရွက်ရာတွင် အန္တရာယ်ကင်းပြီး တွင်ကျယ်မှုရှိရန် ကရိယာ၊ လက်နက်များ
ကို ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

ပုဆိန်တံများ၊ လွှတံများကြောင့် အလုပ်သမားများ ပိုမိုခွန်အား
စိုက်ထုတ်ရ၍

- ခဏနှင့် မောပန်းခြင်း၊

- မတန်တဆ ခွန်အား ပိုမိုခိုက်ထုတ်ရ၍ မိမိကိုယ်ကို ထိန်း
နိုင်အား လျော့နည်းလာပြီး ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်ပါ
သည်။

- လုပ်ငန်းတွင် ကျယ်မျှ မရှိခြင်း ဖြစ်စေ၏။

ထို့ကြောင့် လွှဲသွေးရန် တံစဉ်း၊ ပုဆိန်သွေးရန် ကျောက်နှင့် အမဲဆိစသော
ပစ္စည်းများကို လုပ်ငန်းခွင်သို့ ယူဆောင်လာပြီး လက်နက်ကရိယာများ
ကို ပြုပြင်ပေးနေရမည် ဖြစ်သည်။

(က) ချိတ်တင်နေသော အပင်များအား အရင်းပိုင်းမှ ဖြတ်ခြင်း၊ ချိတ်ပင်အား
ထောက်ကူထားသော အပင်အား ခုတ်လှဲပစ်ခြင်း ပြုလုပ်ပြီး၊ ချိတ်တင်
ပင်ပေါ်သို့ အခြားအပင်ကို လှဲချခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။ ထို့အပြင် ချိတ်တင်
ပင်အား ၎င်းအတိုင်း မထားစွဲရပါ။

(တ) ပင်ကျပ်ခုတ်လှဲရာ၌ အချို့သော အပင်များသည် ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးပြီး
ဖြင့်မားလျှက်၊ အခြေအနေအရ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်ပါက ၎င်းအပင်
အား မခုတ်ဘဲ သင်းသတ်ပေးရမည်။

(ထ) ပင်ကျပ်မျှတ်ခြင်း၊ (သို့မဟုတ်) သင်းသတ်ခြင်း မပြုလုပ်မီ လှဲမည့်အပင်
နှင့် သတ်မည့်အပင်တို့အား အပင်ရင်းနှင့် တိုင်းကွင်းအောက်သင့်တော်
သည့်နေရာတွင် အထက်အောက်မှန်ထစ်နှစ်ခုကို အနှစ်သားပေါ်အောင်
ပြုလုပ်ပေးရမည်။ ၎င်းမှန်ထစ်သည် တံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ရန် လုံလောက်
သော အကျယ်အဝန်းရှိရမည်။

(၅) နောက်တံဆိပ်အဖွဲ့မှ တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်း

(က) သင်းသတ်ခုတ်လှဲထားသော အပင်များ၏ အထက်၊ အောက်မှန်ထစ်များ
နောက်တွင် နောက်တံဆိပ်အဖွဲ့မှ အောက်ပါတံဆိပ် (နမူနာပုံစံ) များ
အတိုင်း ရိုက်မှတ်ရမည်-

☆ M.F.S ☆

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

- (ခ) အထက်ပါတ်ဆိပ်များကို ရိုက်ပြီး လုံးပင်၊ သင်းသတ်ပင်များအား အောက်ပါတိုင်း နောက်တံဆိပ်မှတ်စုစာအုပ်တွင် မှတ်သားရမည်။

နံပါတ် စဉ်	သစ်မျိုး	လုံးပါတ်		ပင်ကျပ်နှုတ်ရသည့် အကြောင်း	မှတ်ချက်
		လုံး	သတ်		
1	Po	1' 7"		လောင်နာပင်(S)	
2	Po	2' 4"		လောင်နာပင်(S)	
3	Po	1' 10"		ရောဂါရပင်(K)	
4	Po	2' 9"		အုပ်ဖိုးခံပင်(d)	
5	Po	-	4' 11"	ပင်နာပင်(M)	လုံးပါတ်ကြီး၍ သတ်

- (ဂ) ဖော်ပြပါဇယားအတိုင်း စာရင်းသွင်းပြီး ဝေလှတိုင်းအဖွဲ့နှင့် စခန်းရောက်လျှင် မှန်/မမှန် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရမည်။
- (ဃ) နောက်တံဆိပ်စာအုပ်အဆုံးတွင် အသုံးပြုသည့် တံဆိပ်ပုံစံများ ရိုက်နှိပ်ရမည်။

- (၆) ပင်ကျပ်နှုတ်ပြီး ချန်ပင်များကို တိုင်းခြင်း

- (က) ပင်ကျပ်နှုတ်ပြီး ကျန်သော အပင်အားလုံးကို (ချန်ပင်များ) တစ်ပင်မကျန်ရင်စိုအမြင့် (၄' ၆") နေရာ၌ နီးပတ်၍ လုံးပါတ်များကို တိုင်းယူရမည်။

- (ခ) ဤသို့တိုင်းရာတွင် ကွန်တိုအတိုင်း ကွင်းနင်း၍ အပင်မကျန်အောင်တိုင်းတာဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဂ) အကွက်ဆုံး၍ ပိတ်သောအခါ အဆိုပါနံးများအား စုဆောင်းယူဆောင်ခဲ့ရမည်။
- (ဃ) "၁"လက်မမှ "၇၂"လက်မ(၆ပေ)အထိ(သို့မဟုတ်) "၄၈"လက်မ(၄ပေ)အထိ စိုက်ပင်၏ လုံးပတ်အခြေအနေကြည့်၍ ပြုလုပ်ထားသော ဝါးပေတံအား အစိတ်အပိုင်းပြုလုပ်ထားရပါမည်။
- (င) ၎င်းဝါးပေတံဖြင့် လုံးပတ်တိုင်းခံသော နံးများကို တိုင်းတာမှတ်သားရမည်။
- (စ) တိုင်းတာမှတ်သားထားသော လုံးပတ်အတိုင်းစာရင်းများအား အတန်းအစား(၆)လက်မစီခြား၍ တာလီစာရင်း ပြုလုပ်ရမည်။ ၎င်းမှ စာရင်းချုပ်ရရှိမည် ဖြစ်၏။

(၇) ရှင်းလင်းခြင်း

စိုက်ပင်များကို ပင်မျှိုအရွယ်မှစ၍ ပေါင်းပင်များ အထက်သို့ ရောက်သောအခါ ယှဉ်ပြိုင်ပေါက်ရောက်နေသည့် ပေါက်ပွားခြင်း မြန်သော အပင်များ၊ ဝါးများ ခုတ်ခြင်းနှင့် နွယ်ဖြတ်ခြင်းကို ရှင်းလင်းခြင်းဟု ခေါ်သည်။

(က) ကျွန်းခင်းများတွင် ဤလုပ်ငန်းကို (၅)နှစ်အထိလည်းကောင်း၊ ပျဉ်းကတိုးခင်းများတွင် အသက်(၇)နှစ်မှ (၁၀)နှစ်အထိလည်းကောင်း လုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

(ခ) အချို့နယ်များတွင် ကျွန်းခင်းများကို ပင်ကျပ်မနုတ်မီ (၆)လခန့် ကြိုတင်၍ ရှင်းလင်းခြင်းအလုပ်ကို လုပ်ပေးကြပါသည်။

ဤသို့လုပ်ခြင်းဖြင့် ပင်ကျပ်နုတ်သောအခါ နွယ်ဆွဲ၍ အပင်များ ပျက်စီးခြင်း ရှိမည်မဟုတ်တော့ပေ။ မပျက်မကွက် လုပ်ကိုင်သင့်သော လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။

၄။(ဃ) အုပ်စိုးကာဆိုင်ခင်း ခုတ်လှဲခြင်း(Improvement Felling)(I.F)

(၁) အဓိပ္ပါယ်။

အဖိုးတန်သစ်မျိုးများပေါ်တွင် အုပ်နေသည်၊ မိုးနေသည် တန်ဖိုးမရှိသော သစ်များကို ခုတ်လှဲ၍ ဆိုင်ခင်းနေသည့် နွယ်ပင်များကို ဖြတ်တောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤလုပ်ငန်းကို ကျွန်းပင်အတွက် မည်သည့်နေရာ၌မဆို လုပ်ကိုင်၍ ပျဉ်းကတိုးနှင့် အခြား အဖိုးတန်သစ်များအတွက် ထိုသစ်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် သစ်တောများ၌ လုပ်ကိုင် ကြသည်။

အုပ်စိုးကာဆိုင်ခင်း ခုတ်လှဲခြင်းသည် သာမန်အားဖြင့် တောတစ်တော၌ ပေါက်ရောက် နေသော အပင်ကြီးငယ်တို့ကြီးပွားရန်အတွက်သာ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင် ပါသည်။ မျိုးဆက်ရန်အတွက် လုပ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။

(၂) အုပ်စိုးကာဆိုင်ခင်း ခုတ်လှဲခြင်း အမျိုးအစားများ

(က) “အို” လှဲခြင်း = “O” Felling

ပေါင်းနှင့် ဝါးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သည့် အဖိုးတန်အပင် များအတွက် အခြားအပင်များကို လှဲခြင်း ဖြစ်သည်။

(ခ) “ဝိုင်” လှဲခြင်း = “Y” Felling

မျိုးဆက်ပင်နှင့် မျိုးပင်များ သန်စွမ်းရန်အတွက် လှဲခြင်းဖြစ် သည်။ သို့သော် မျိုးဦးပင်နှင့် ပင်ပျိုများ အမြောက်အများ အစုလိုက် တည်ရှိနေသည့် နေရာများ၌သာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

LF လှဲခြင်းအား ခရိုင်ဦးစီးမှူး၏ ညွှန်ကြားချက် အမိန့်စာအရ သာဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ခရိုင်ဦးစီးမှူးသည် ညွှန်ကြားရေးမှူး ၏ သဘောတူညီချက်အရမည်သည့် သစ်မျိုးများကို အစီအစဉ်အလိုက်

ဦးစားပေး၍ လုံ့ရန် သစ်မျိုးစာရင်းပေးမှသာ ခုတ်လှဲသူသည် မှန်ကန်စွာ ရွေးချယ် နိုင်ပေမည်။ ဥပမာ -

သစ်မျိုးတစ်မျိုးသည် ဤဒေသ၌ တန်ဖိုးရှိသော်လည်း အခြား ဒေသတွင် တန်ဖိုးရှိချင်မှ ရှိမည်။ ၎င်းအပြင် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေအနေပေါ်လည်း မူတည်ပါသည်။

I.F လုပ်ငန်းအားကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့် တပြိုင်တည်းလုပ် ကိုင်လေ့ရှိပါသည်။ သို့မဟုတ် သစ်ထုတ်ပြီးသည့်အခါတွင် တစ်ကြိမ် နောက်(၁၅)နှစ်လောက်တွင် တစ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်သူသည် အကွက်အတွင်း၌ မည်သည့် အလုပ်ကို မဆိုလုပ်ကိုင်သည့်အခါတိုင်း အကွက်၏ ပါဝင်ပင်မြေပုံ (Stock Map) ကို ပြုစုထိန်းသိမ်းထားခြင်းအားဖြင့် အကွက်မဝင်မီကပင် ကြိုတင်သိထား နိုင်သည်။

(၃) အုပ်စိုးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်းလုပ်ငန်းတွင် လိုက်နာရမည့် အချက်များ

(က) အဖိုးတန်၍ သစ်ထွက်နိုင်သော သစ်တော၌သာ ပြုလုပ်ရမည်။

(ခ) ကျွန်း(သို့မဟုတ်) အခြားအဖိုးတန် သစ်မျိုးများ ဖြစ်စေကာမူ မဖြစ်ထွန်း နိုင်သည့် တောအမျိုးအစား၌ ပေါက်ရောက်နေက မပြုလုပ်ရ။
ဥပမာ - အင်တိုင်းတော။

(ဂ) I.F ခုတ်လှဲသည့်ဧရိယာရှိ နွယ်နှင့် ညောင်ပတ်အားလုံး ခုတ်လှဲရမည်။

(ဃ) လုံးပါတ်ဖိပေအထက်ကြီးသော အပင်များကိုလည်းကောင်း၊ အပင်ပေါက် ကလေးကို လည်းကောင်းခုတ်လှဲခြင်း မပြုရ။

(င) ကျွန်းသီးသန်ပေါက်သည့် ဓမ္မတာတောများတွင် I.F အားပင်ကြပ်နှုတ် ခြင်းသဘော ဆောင်ရွက်ရမည်။

- (စ) လမ်းမများ၊ မြေလမ်းများ၊ သစ်မျှောချောင်းများ အနီး၌ I. F လုပ်သော အခါ ခုတ်လှဲ၊ ပိုင်းဖြတ်ထားသော သစ်များနှင့် ပိတ်မထားရ။ ရှင်းပေးရမည်။
- (ဆ) အဖိုးတန် အပင်ကလေးများ အစုလိုက်ပေါက်နေသောနေရာများတွင် I. F လုပ်မည့်အပင်များအား သင်းသတ်ပေးရမည်။ သင်းသတ် မရ၍ ခုတ်လှဲပါက အဖိုးတန်အပင်များပေါ်သို့မကျစေရန် ဂရုစိုက်လှဲရမည်။
- (ဇ) အဖိုးတန် အပင်ငယ်ကလေးများနှင့် မျှောအရွယ် အပင်များသည် ဖြောင့်တန်းစွာ မပေါက်ဘဲ (သို့မဟုတ်) ခွပင်များ ဖြစ်နေလျှင် ငုတ်တက်ချွန်ပေးရမည်။
- (ဈ) I. F လုပ်၍ ချန်ပင်များ ကျိုးပဲ့သွားပါက ငုတ်တက် ချွန်ပေးရမည်။

(၄) အုပ်မှီးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်း အစီရင်ခံစာ
 အစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါရှိရမည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာအား အကွက်တစ်ကွက်ပြီးတိုင်း လုပ်ငန်းပြီးဆုံးကြောင်း (၇)ရက်အတွင်း ရေးသားပေးပို့ရမည်။

	အစီရင်ခံစာ
(က) ကြိုးဝိုင်းအမည်	-
(ခ) အကွက်အမှတ်	-
(ဂ) ဧရိယာဧက	-
(ဃ) နယ်နိမိတ်များ	- မြောက်ဖက်
	- အရှေ့ဖက်
	- တောင်ဖက်
	- အနောက်ဖက်

(င) မြေအမျိုးအစားနှင့် မြေမျက်နှာပြင်အခြေအနေ -

- (စ) ပေါက်ရောက်သောအပင်များ
- (ဆ) ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊
- (ဇ) အသုံးပြုသော ကန်သတ်လုံးပတ်
- (ဈ) အုပ်မှီးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲသော အပင်များ
- (ည) အနာဂတ် တောထွက်ချန်ပင်
- (ဋ) ကုန်ကျစရိတ်
- (ဌ) အုပ်မှီးကာဆိုင်း ပြုလုပ်ခြင်း
- (ဍ) ပင်ကြပ်နှုတ်ခြင်း
- (ဎ) အထွေထွေ
- (ဏ) အသုံးပြုသည့် တံဆိပ်ပုံစံနှင့် နံပါတ်စဉ်များ
- (တ) I. F ပြုလုပ်သည့် ဧရိယာပြမြေပုံ
- (ထ) မှတ်စုစာအုပ်

I. F လုပ်ခြင်းသည် မြေနှင့် မိုးရွာသွန်းခြင်းကို မပြောင်းလဲနိုင်သော်လည်း

အစိုးတန်သည်အပင်များ လျှင်မြန်စွာ ကြီးထွားရန် သစ်ကောင်း၊ သစ်ချောများ

ရရန်နှင့် အစိုးတန် အပင်များ များပြား တည်တံ့လာစေရန် ရည်ရွယ်၍ လုပ်ပေးရသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

၄။(င) ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်း(Natural Regeneration)(N/R)

ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းဆိုသည်မှာ သဘာဝ အလျှောက် ပေါက်ရှောက်နေသော တန်ဖိုးရှိသည့်အပင်များအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပေးခြင်း၊ အပင်များကို ပြုပြင်ပေးခြင်း ဖြင့် အပင်များ ဆက်လက် ရှင်သန်ပေါက်ပွား၍ မျိုးဆက်စေ့နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(က) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

(၁) သဘာဝအလျှောက်မျိုးဆက်နေသောအပင်များ ဖြစ်ထွန်း လာစေရန်တောပျက်များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊

(၂) ဖြောင့်တန်းစွာ ပေါက်ရောက်မှု မရှိသော အပင်များကို မြေကြီး နှင့် ကပ်သော နေရာမှ တစောင်း(ကော်ပစ်)ချွန်ပေးခြင်း၊

(၃) ရှင်သန်စွာ ပေါက်ရောက်မှု မကောင်းသော အပင်များကို တ စောင်းခုတ်ပေးခြင်း၊(ကော်ပစ်) ချွန်ပေးခြင်း၊

ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက် ရမည်-

(က) မျိုးဆက်ရန် သင့်တော်မည်ဟု ယူဆသော ကြိုးဝိုင်းအကွက်များကို ပါဝင် မြေပုံရေးဆွဲရမည်။ ၁၆လက်မ = တစ်မိုင်စကေးဖြင့် ရေးဆွဲရမည်။

(ခ) မျိုးဆက်ခြင်း စီမံချက်(Felling-cum Regeneration Plan)ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ဦးစီးမှူးမှ ခရိုင်မှူးထံ တင်ပြရမည်။

(ဂ) ခရိုင်မှူးမှ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေး၍ ဘဏ္ဍာရေး ရန်ပုံငွေပေါ်မူတည်၍ မည် သည့်နည်းဖြင့် ဓမ္မတာမျိုးဆက်မည်ကို မြို့နယ်ဦးစီးမှူးထံ ညွှန်ကြားရန်။

- (ဃ) ကုန်ကျမှုအသက်သာဆုံးဖြစ်သော တောပျက်များကို သဘာဝအလျောက် အကာအကွယ်ပေး၍ ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်၊
- (င) ဖြောင့်တန်းစွာ ပေါက်ရောက်မှု မရှိသော သစ်ပင်များ ရှင်သန်စွာ ပေါက်ရောက်မှု မရှိသော အပင်များကို မြေကြီးနှင့် အတတ်နိုင်ဆုံးကပ်၍ အပင်ကြီးကလွှဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အပင်ငယ်က ဓားဖြင့်ဖြစ်စေ တစ်ဖက်စောင်းသို့ မဟုတ် ၎င်းတက်ချွန်ခြင်းမျိုးဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (စ) ဓမ္မတာနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ထားသော ဧရိယာများကို မြေပုံတွင် ဖော်ပြထား၍ နှစ်စဉ် တိုးတက်မှု အခြေအနေကို စစ်ဆေး၍ တင်ပြရမည်။

၄။(စ) ပဝတ္တိမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်း

ပဝတ္တိနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ခြင်းဆိုသည်မှာ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောစိုက်ခင်းများသည် ရာသီဥတုပေါ်မူတည်ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် သတ်မှတ်အချိန်ဇယားအတိုင်း ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်ငန်းများကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေသတ်မှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။

(က) တောင်ယာခွဲဝေခြင်း

ဒီဇင်ဘာလတွင် ခွဲဝေပါသည်။

(ခ) တောင်ယာခုတ်ခြင်း

ဇန်နဝါရီလတွင်စ၍ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြီးရပါသည်။ စောနိုင်သမျှ စောခုတ်၍ ပြောင်နိုင်သမျှ အပြောင်ခုတ်ရမည်။ အောက်ပေါင်းကိုအရင်း

ခုတ်၊ ဝါးများကို မြေကျသည့်အထိ ခုတ်ပြီး သစ်ပင်ငယ်နှင့် သစ်ပင်ကြီးများကို ဝါးများအပေါ် ထပ်တင်စေရန် ခုတ်ရမည်။ စောက်မတ်သော စောင်းလျှောများ၌ ခုတ်လှဲခြင်း မပြုရပါ။

(ဂ) မီးကာကွယ်ခြင်း

တောင်ယာခုတ်ထားသော ဧရိယာအပြင် ပတ်ပတ်လည်တွင် မီးသားလမ်း ဖောက်၍ မီးကာကွယ်ရမည်။

(ဃ) နေလှန်းခြင်း

မတ်လတစ်လလုံး နေလှန်းထားရပါမည်။

(င) မီးရှို့ခြင်း

သင်္ကြန်မကျမီ ဧပြီလ(၁၀)ရက်မတိုင်မီ မီးရှို့ရပါမည်။

(စ) ကျွန်းခွေခြင်း

မီလောင်စဉ် ကျွန်းခွေသော သစ်စ၊ သစ်နုများကို စုဆောင်း၍ ထပ်မံမီးရှို့ရသည်။ မီးရှို့ပြီး (၇)ရက်အတွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဆ) ပန္နက်ရိုက်ခြင်း

(၃)ပေအမြင့် ဝါးပန္နက်များဖြင့် အူကြောင်းကို ထောင်မှန်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကျအောင် ရိုက်ရပါသည်။ မူလအူကြောင်းအတိုင်း လိုက်၍ တစ်ဖြောင့်တည်း တစ်ဆက်တည်း ရိုက်ရသည်။ အလွန် စောက်သော တောင်စောင်းများတွင် ပန္နက်မရိုက်ရပါ။ အပင်စိုက်၍ရသော တောင်စောင်းများတွင် ရေပြင်ညီ အကွာအဝေးယူ၍ ပန္နက်ရိုက်ရမည်။

(ခ) စိုက်ပျိုးခြင်း

ကျွန်းစေ့စိုက်ခြင်းကို မေလအတွင်း၊ ၎င်းတက်နှင့် ပျိုးပင်ကို နွယ်လှောင်ဆွဲအပါတ် (သို့မဟုတ်) ဇူလိုင်လ ပထမအပါတ်အတွင်း အပြီး စိုက်ပျိုးရသည်။ စိုက်သောစနစ်မှာ ပန္နက်တစ်ခုတွင် ကျွန်းစေ့(၃)စေ့ကို ဗိုခနောက်ဆိုင် စိုက်ခြင်း၊ ကျွန်း၎င်းတက် စိုက်ခြင်း၊ ပျိုးအိတ်ဖြင့် စိုက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

(ဈ) သေပင်ဖာထေးခြင်း

မိုးဦးနှင့် မိုးလယ်တို့တွင် သေပင်များကို ၎င်းတက်/ပျိုးပင်ဖြင့် ဖာထေးရမည်။ ၎င်းတက်ဖြင့် ဖာထေးခြင်းကို ဇူလိုင်လထက် နောက်မကျ၍ မဆောင်ရွက်သင့်ပါ။

(ည) ပေါင်းခုတ်ခြင်း

- ပထမပေါင်းကို ပန္နက်ဘေး၌ (အပြောင်) မေ/ဇွန်
- ဒုတိယပေါင်းကို ဇူလိုင်/ဩဂုတ်
- တတိယပေါင်းကို စက်တင်ဘာ/အောက်တိုဘာ

(ဋ) သေပင်၊ ရှင်ပင် ရေတွက်ခြင်း

ဒီဇင်ဘာလတွင် ရေတွက်သည်။

(ဌ) မီးကာကွယ်ခြင်း

နွယ်နုဝါရီလမှ မေလအထိ။

မှတ်ချက်။ (အထက်ပါဇယားအရ အထွာရေးနှစ် (၂) နှစ်ခွဲ၍ ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် ပထမ(၆)လနှင့် ဒုတိယ(၆)လ ဟူ၍ သတ်မှတ်ပေးရသည်။)

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ တည်ထောင်လျက်ရှိသော စိုက်ခင်း ဘဗျိုးဘဗား(၄)မျိုး

- (က)စီးပွားရေးစိုက်ခင်း။
- (ခ)ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း။
- ကျေးရွာသုံး စိုက်ခင်း။
- ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း။
- စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း။

- (က)စီးပွားရေးစိုက်ခင်း။

စိုက်သည့်သစ်မျိုး။

နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိရန်အတွက် ကျွန်းနှင့်အဖိုးတန်
သစ်မာအုပ်စု (၁)သစ်မျိုးများ။

ပဉ္စက်အက္ခရာအစား။

ဂၣ် x ဂၣ် ။

တစ်ဧကရှိ အပင်။

၆၀၃ ပင်။

ပေါင်းရှင်းခြင်း။

ပထမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထ

နှစ် နှစ် နှစ် နှစ်

ကျွန်း ၃ ၂ ၁ - ပေါင်း(၆)ကြိမ်

ပျဉ်းကတိုး ၂ ၂ ၂ ၁ ပေါင်း(၇)ကြိမ်

ပိတောက် ၂ ၂ ၂ ၁ ပေါင်း(၇)ကြိမ်

ထင်းရှူး ၃ ၂ ၁ - ပေါင်း(၆)ကြိမ်

မီးကာကွယ်ခြင်း။

(၅)နှစ်အထိ ကာကွယ်ရန်။

(ခ) ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း

ရည်ရွယ်ချက်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝကျွန်းတော
ဧရိယာအများဆုံးရှိသော တိုင်းပြည်တစ်ခုဖြစ်သည်

သာမက ၁၉ရာစု အလယ်ကတည်းက ကျွန်းစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခဲ့သောနိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိကျွန်းသစ် အများဆုံး တင်ပို့ရောင်းချနေသော နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း ရပ်တည်လျက်ရှိပေသည်။ မြန်မာ့ကျွန်းသစ်သည် တော်ဝင်သစ်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့တန်ဖိုးအမြင့်ဆုံးသစ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ အဖိုးတန် သစ်ကို သားစဉ်မြေးဆက် အရှည်တည်တံ့စေရန်မှာ သဘာဝကျွန်းတော များကို ထိန်းသိမ်းခြင်းသာမက စိုက်ခင်းများပါ တည်ထောင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကျွန်းသစ်ပေါက်ရောက်ရာ မူရင်းဒေသတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်မြဲစေရန်နှင့် အနာဂတ် နိုင်ငံတော် ဝင်ငွေရရှိစေရန် ရည်ရွယ်၍ ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စီမံချက်ဒေသများ။

ကျွန်းသစ်စိုက်ပျိုးရန် သင့်လျော်သည့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း(တောင်ပိုင်း)၊ မန္တလေးတိုင်း(တောင်ပိုင်း)၊ ရန်ကုန်တိုင်းနှင့် ဧရာဝတီတိုင်း ပျက်စီးလျက်ရှိသော သစ်တောမြေများတွင် စိုက်ပျိုးသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံချက်ကာလနှင့် ဧရိယာ။

ကျွန်းအထူးလုပ်ငန်း စီမံချက်ကာလမှာ ၁၉၉၈-၉၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၂-၂၀၀၃ ခုနှစ်အထိ ငါးနှစ်ဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်လျှင် ၂၀၀၀၀ ဧကနှုန်းဖြင့် စုစုပေါင်း ဧရိယာဧက ၁၀၀,၀၀၀ စိုက်ပျိုးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်တစ်ခုသည် ငါးနှစ်ဖြစ်၍ သက်မတ်ကာလ ၄၀နှစ်အတွင်း အလားတူစီမံချက် ရှစ်ခုဖြင့် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

စိုက်ပျိုးမည့် သစ်မျိုး။

အဓိက စိုက်ပျိုးမည့် သစ်မျိုးမှာ ကျွန်းဖြစ်သည်။

ပန္နက်အကွာအဝေး။

၉' x ၉'။

တစ်ဧကရှိ အပင်အရေအတွက်။

၅၄၀ ပင်မျိုးဖြင့်စိုက်ပျိုးရန်ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ခင်းမြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း။

ကျွန်းစိုက်ပျိုးရန် သင့်လျော်သည့် ရာသီဥတု၊ မြေအမျိုးအစား၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ကိုက်ညီသော ပျက်စီးပြုန်းတီးလျက်ရှိသည့် သစ်တောမြေများကို ရွေးချယ်ပါသည်။ ရွေးချယ်သည့် မြေနေရာများအနက် သွားလာမှု လွယ်ကူသည့် တောင်ခြေမြေပြန့်ကဲ့သို့သော ဧရိယာများနှင့် ကြီးဝိုင်းစပ်ဧရိယာများကို ဦးစားပေး၍ စတင်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ မြေနေရာရွေးချယ်ရာတွင် ကောင်းကင်မြေတိုင်း ဓာတ်ပုံများနှင့် ဂြိုဟ်တုမြေပုံများကို လေ့လာ၍ လည်းကောင်း၊ သစ်တောကြီးဝိုင်း ဧရိယာများသို့ ကွင်းဆင်း၍ လည်းကောင်း စိစစ်ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်စေ့စုဆောင်းခြင်း။

ကျွန်းစေ့စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းကို သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ခရိုင်အလိုက် ဖွဲ့စည်း သတ်မှတ်ထားသည့် သစ်စေ့ထုတ် ဧရိယာများနှင့် ကျွန်းမျိုးသန့် ဥယျာဉ်များမှ လည်းကောင်း၊ သင့်လျော်ရာသေများရှိ သဘာဝကျွန်းတောများမှ လည်းကောင်း ရယူစုဆောင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးခြင်း။

အထူးစီမံချက် ကျွန်းစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် သစ်စေ့တိုက်ရိုက်ချ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပျိုးပင်ဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ငုတ်တက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်ပထမနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမည့် ဧရိယာ၏ ၅၀ % အား ပျိုးပင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊

ကျွန်း ၅၀% ကို ကျွန်းစေ့ တိုက်ရိုက်ချ၍လည်းကောင်း၊ စိုက်ပျိုးမည် ဖြစ်ပါသည်။
စိမ့်ချက် ၃ တိယနှစ်မှ ပဉ္စမနှစ်အထိကာလတွင် ကျွန်းပျိုးပင် ၅၀%၊ အစေ့တိုက်
ရိုက်စိုက် ၂၅% နှင့်ငုတ်တက်စိုက် ၂၅% နှုန်းဖြင့် စိုက်ပျိုးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

အတွေ့ထွေ။

ကျွန်းစိုက်ခင်းများ ဟည်ထောင်ရာတွင် ရှေးယခင်
ကတည်းက စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရာတွင် အသုံး
ပြုခဲ့သည့် "တောင်ယာစနစ်" ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် စိုက်ပျိုးမည်ဖြစ်ပါသည်။
စိုက်ပျိုးပြီးသည့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများအား သေပင်ဖာထေးခြင်း၊ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်း
ခြင်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်း၊ ကိုင်းချိုင့်ခြင်း၊ ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း စသည်များ သက်ပတ်
၄၀ နှစ်သတ်မှတ်၍ သတ်မှတ်ချိန်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်အခါ သက်ပတ်
ပြည့်စိုက်ခင်းများအား အပြောင်ရှင်းခုတ်လှဲစနစ်ဖြင့် ထုတ်ယူသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးသုံး စိုက်ခင်း

(က) သာမန်စိုက်ခင်း

စိုက်သည့် သစ်မျိုး။

တိုင်မျောများ ရရှိရန်နှင့် ထင်းအဖြစ်အသုံးပြုနိုင်မည့်
သစ်မျိုးများ၊ အကြီးမြန် သစ်မျိုးများ (မယ်လေ၊ ရှား၊
အော်ရိုရှား၊ ဘောစကိုင်း၊ ယူကလစ်နှင့် ဒေသသစ်
မျိုးများ)

ပန်းကံအကွာအဝေး။

၆ x ၆ ။

တစ်ဧကရှိအပင်။

၁၂၁၀ ပင်။

ပေါင်းရင်းခြင်း။

-မိုးများဒေသ။ ပထမနှစ်(၂)ကြိမ်၊ ဒုတိယနှစ်
(၂)ကြိမ်၊ တတိယနှစ်(၁)ကြိမ်၊ ပေါင်း(၅)ကြိမ်။
-အပူပိုင်းဒေသ။ ပထမနှစ်(၂)ကြိမ်၊ ဒုတိယနှစ်
(၂)ကြိမ်၊ ပေါင်း(၄)ကြိမ်။

မီးကာကွယ်ခြင်း။

(၅)နှစ်အထိ ကာကွယ်ရန်။

(ခ) အပူပိုင်းဒေသစိုက်ခင်း။

စိုက်သည့်သစ်မျိုး။

အပူပိုင်းဒေသများတွင် ရှင်သန်ပေါက်ရောက်နိုင်
မည့်သစ်မျိုးများ၊ ဒေသခံ သစ်မျိုးများ။

ပန္နက်အကွာအဝေး။

၁၂' x ၁၂' ။

တစ်ဧကရှိ အပင်။

၃၀၃ ပင်။

စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်။

မိုးရေစုဆောင်းရန်အတွက် တောင်စောင်းတွင်
(၆' x ၁၃' x ၁၃')၊ မြေပြန့်တွင် (၄' x ၄' x ၁) အရွယ်
ကျင်းတူး၍ အလယ်တွင် ချက်ကျင်းအဖြစ် (၁၃' x
၁၃' x ၁၃') တူးရန်။

(ဂ) အပူပိုင်းဒေသ ထွန်စနစ်စိုက်ခင်း။

ရည်ရွယ်ချက်။

အပူပိုင်းဒေသတွင် မိုးရွာသွန်းမှု နည်းပါးပြီး၊ မြေ

အလွန်မာကြောသဖြင့် ရေဖမ်းနိုင်မှု မရှိခြင်း၊ မြေ

အလွန်ညှစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ရေဖမ်းထိန်းသိမ်းမှု ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် မြေဆီလွှာကို
ဖွပေးသည့် သဘောဖြင့် ထယ်ထိုးခြင်း၊ ထွန်ယက်ခြင်းတို့ကို နနစ်တကျ ဆောင်
ရွက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ မြေမျက်နှာပြင် အလွန်မတ်စောက်သော နေရာများတွင်
ဤစနစ်အား အသုံးပြုပါ။

ထွန်ယက်ခြင်းဆောင်ရွက်သည့်ကာလ။

မိုးနှောင်းပိုင်းဆောင်းဦးပေါက်

ကာလတွင် အစိုဓာတ်အထိုက်

အလျောက်ရှိနေချိန်တွင် ထွန်ယက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ထွန်ယက်ပုံစနစ်။

ဦးစွာ ၃ သွားထယ်ဖြင့် တစ်ထပ်ထိုး၍ ၁၆ သွားထယ်
ဖြင့် နှစ်စပ်မွှေးပြီးလျှင် လက်ကျန်အစိတ်အပွေ့
ပြန်ဖျက်နည်းပါးစေရန် ဆောင်ရွက်ထားရန် ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ် မေလဆန်း ဖိုးရွာ
သွန်းသောအခါ ၃ သွားထယ်ဖြင့် ၁၂ ပေမှ ၂၄ ပေခွား၍ ထွန်ယက်ပြီး မျဉ်းပြိုင်
လမ်းကြောင်းများ အသင့်ဖော်ထားရမည်။ ဤသို့ ကြိုတင် ပြုလုပ်ထားသည်မှာ
မေလကုန်လောက်တွင် ဖိုးရွာသွန်းသည်နှင့် စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖိုး ၂-၃
ရက်ရွာပြီး မြေတွင်းသို့ အစိတ်တစ် ဖိလက်မမှ ငါးလက်မခန့် စိမ့်ဝင်လျှင် စိုက်ပျိုး
ရန် အသင့်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

စိုက်ပျိုးခြင်း။

ထွန်ယက်ထားသော မြေပြန့်များတွင် သစ်ပင်စိုက်
ပျိုးရန် ၃ သွားထယ်ဖြင့် မျဉ်းဖြောင့် ထွန်ယက်၍
ထယ်ကြောင်း တစ်ကြောင်းနှင့်တစ်ကြောင်း ၁၂ ပေမှ ၂၄ ပေအထိ အကွာအဝေး
ထား၍ ထွန်ယက်လိုင်းဆွဲရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ အကွာအဝေးကို အတိအကျမ
သတ်မှတ်ဘဲထားခြင်းမှာ သစ်ပင်လိုင်းများအကြား လယ်ယာသီးနှံ စိုက်ပျိုးနိုင်ရန်
နှင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံနှင့် လိုက်လျောညီညွတ် အကွာအဝေး ထားနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ၃ သွား
ထယ်လိုင်း၏ အလယ်လိုင်းတွင် ပျိုးမင်များကို ၃ ပေမှ ၄ ပေခွားဖြင့် စိုက်ပျိုးလျှင်
တစ်ဧကအပင်ပေါင်း (၁၂၁၀) ကျော် စိုက်ပျိုးနိုင်မည်ဖြစ်၍ ကျင်းတူး စိုက်ခြင်း
ထက် (၄) ဆခန့်သာ၍ စိုက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ စိုက်သည့် သစ်မျိုးမှာ အပူပိုင်းဒေသ
သ ကျင်းစနစ်ဖြင့် စိုက်သည့် သစ်မျိုးများအတိုင်း စိုက်ရန် ဖြစ်သည်။

ပေါင်းသင်ခါးဆွဲခြင်း။

အပူပိုင်းဒေသတွင် ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်းထက်
သစ်ပင်အရင်းမြေကို ပေါက်ပြားဖြင့်ဆွဲ၍ အထက်
အောက်လှန်ဖောက်ရန်လိုသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် ရေငွေပျံ့မှုကို
ဖြတ်တောက်ပေးပျော့ရောက်၍ ရေအစိတ်ကို ပို၍ထိန်းသိမ်းရာရောက်သည်။
ပို၍ ကောင်းသည်မှာ အနီးရှိ မြက်များ၊ အရွက်ခြောက်များကို အပင်ခြေသို့ ဖုန်း

အုပ်ပေးခြင်း(Mulching)ပြုလုပ်မှသာ ရေငွေ့ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းပါး၍ အပင်ရှင်သန်မှု ပိုမိုကောင်းပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းကို တစ်နှစ်(၂)ကြိမ်ခန့် ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်သည်။

ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း။

စိုက်သည့်သစ်မျိုး။

ဆည်များ၊ ရေလျှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲ
ဒေသများတွင် ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သင့်တော်သည့်
သစ်မျိုးစုံ။

ပန္နက်အကွာအဝေး။

၁၅' x ၁၅' ။

တစ်ဧကရှိ အပင်။

၁၉၅ ပင်။

ပေါင်းရှင်းခြင်း။

ပထမနှစ်(၂)ကြိမ်၊ ဒုတိယနှစ်(၂)ကြိမ်၊ ပေါင်း(၄)
ကြိမ်။

မီးကာကွယ်ခြင်း။

(၅)နှစ်အထိ ကာကွယ်ရန်။

(ဤစိုက်ခင်း စတင်တည်ထောင်ရာတွင် တောခုတ်ခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်းမပြုလုပ်ရပါ။)

စက်မှု ကုန်ကြမ်း စိုက်ခင်း။

စိုက်သည့်သစ်မျိုး။

စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အဓိကအသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်၍
သင့်တော်သည့် သစ်မျိုး(ယူကလစ်)၊ မီးခြစ်သစ်မျိုး
များ။

ပန္နက်အကွာအဝေး။

၈၅' x ၈၅' ။

တစ်ဧကရှိ အပင်။

၆၀၃ ပင်။

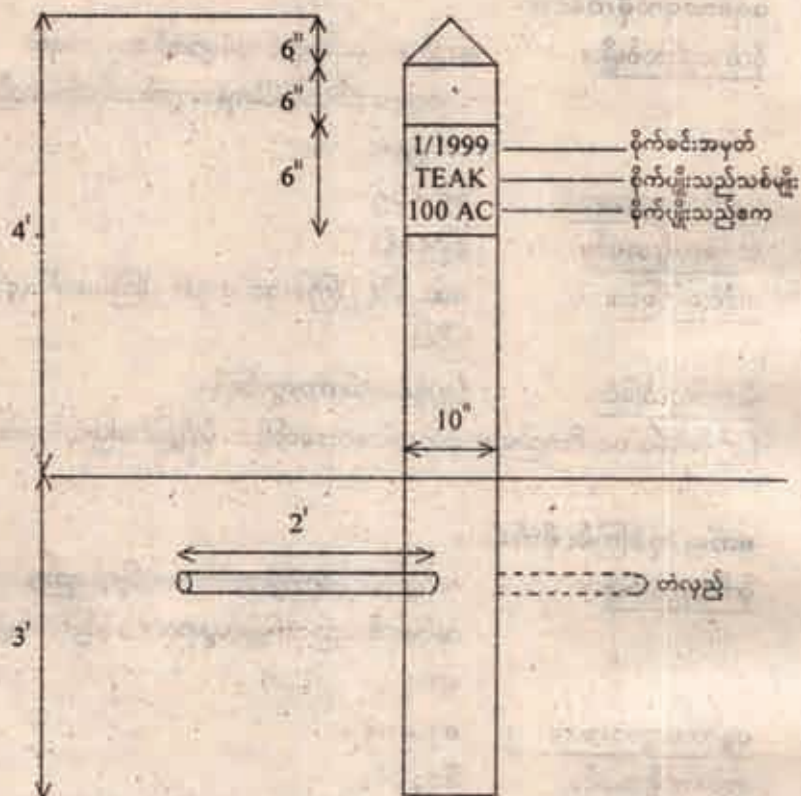
ပေါင်းရှင်းခြင်း။

ပထမနှစ်(၂)ကြိမ်၊ ဒုတိယနှစ်(၂)ကြိမ်၊ တတိယနှစ်
(၁)ကြိမ်၊ ပေါင်း(၅)ကြိမ်။

မီးကာကွယ်ခြင်း။

(၅)နှစ်အထိ ကာကွယ်ရန်။

စိုက်ခင်းဘုတ်တိုင်နှင့် စာတမ်း ဓရးထွင်းခြင်း

စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်များ စိုက်ထူခြင်း

- (က) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်များသည် အလျား (၇) ပေရှိ၍ ခါးလည်လုံးပါတ် အနည်းဆုံး (၂၆') ရှိရမည်။
- (ခ) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်များကို စိုက်ထူရာ၌ မြေဝင် (၃) ပေရှိ၍ မြေပေါ်တွင် (၄) ပေရှိရမည်။
- (ဂ) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်၏ ထိပ်ဖျားကို (၆) လက်မ ချွန်ပေးထားရမည်။
- (ဃ) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်တွင် စိုက်ခင်း အမှတ်၊ သစ်မျိုးနှင့် ဧရိယာဧကကို ထွင်း၍ ရေးသားရန် အတွက် အနည်းဆုံး (၆) လက်မ ကျယ်သော မှန်ထစ်ငယ်ကို ဘုတ်တိုင်ထိပ်ဖျားမှ (၁၂) လက်မနှင့် (၂၀) လက်မ အတွင်း၌ ပြုလုပ်ရမည်။
- (င) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်၏ မှတ်ထစ်တွင် စိုက်ခင်း အမှတ်၊ စိုက်ပျိုးသည့် သစ်မျိုးနှင့် စိုက်ခင်း အကျယ်အဝန်းဧကကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖူးတွဲပါပုံစံနမူနာအတိုင်း ရေးသားထားရပါမည်။
- (စ) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်၏ မှန်ထစ်မျက်နှာပြင်ကို ဆေးဖြူသုတ်၍ စာလုံးများကို ထွင်းပြီး ဆေးမဲသုတ်ထားရမည်။
- (ဆ) စိုက်ခင်း ဘုတ်တိုင်များကို လူဝင်လူထွက်များသော နေရာများ၊ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းမှ လာရောက်စစ်ဆေးတတ်သော နေရာများနှင့် စိုက်ခင်းနယ်နိမိတ်အချိုးအကွေ့နေရာများ (Traverse Survey Station) နေရာများတွင် လိုအပ်သလို စိုက်ထူထားရမည်။

ပျိုးဥယျာဉ် တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်း

သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ပျိုးဥယျာဉ် တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများသည် အထူးအရေးကြီးသော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ အောင်မြင် ကြံ့ခိုင်သည့် ပျိုးပင်များကို စိုက်ပျိုးချိန်အမီ ထုတ်လုပ်ပေး နိုင်ရန်နှင့် ကုန်ကျစရိတ် သက်သာစွာဖြင့် အရည်အသွေး ကောင်းမွန်သည့် ပျိုးပင်များ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင် ရန်သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ထောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

(က) အမြဲတမ်းပျိုးဥယျာဉ်

အမြဲတမ်း ပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခုတည်ထောင်နိုင်ရန် အောက်ဖော် ပြပါ အချက်အလက်များကို အလေးထားစဉ်းစားရပါမည်။

- ရေကောင်းရေသန့် လုံလောက်စွာ ရရှိနိုင်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခု တည်ထောင်ရန်အတွက် ရေလုံလောက်စွာ ရရှိမှု သည် အရေးကြီးပါသည်။ သစ်စေ့များ စတင်ပျိုးထောင်သည့် အချိန်မှစ၍စိုက်ပျိုး ချိန်အထိ ပျိုးပင်များ ကောင်းမွန်စွာ ဖြစ်ထွန်းရေးအတွက် ရေလောင်းပေးနိုင်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ လုံလောက်သော ရေရရှိနိုင်မည့် နေရာများကို အ လေးထားရွေးချယ်ရပါမည်။

- လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်များသည် တည်ထောင်မည့် စိုက်ခင်းဧရိယာနှင့် ဆက်သွယ် ရေးလမ်းကြောင်းကောင်းမွန်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းဧရိယာနှင့် ပျိုးဥယျာဉ် တည်နေရာ နီးလေကောင်းလေ ဖြစ်ပါသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲပြီး စိုက်ခင်းဧရိယာသို့ ပျိုးပင်များ သယ်ယူရာတွင် ခရီးဝေးပါက ပျိုးပင်များ ပျက်စီးမှု များနိုင်ပါသည်။

ပျိုးဥယျာဉ် လုပ်သားများ လွယ်ကူစွာ ရရှိနိုင်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းသည် အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည့်အတွက် လုပ်သားလိုအပ်ချက် အပြည့်အဝရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ထောင်ရန် နေရာရွေးချယ်ရာ၌ လွယ်ကူစွာ လုပ်သား ရရှိနိုင်မှု အခြေအနေကိုမူတည်ပြီး ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ရေစီးရေလာ ကောင်းမွန်သည့်နေရာဖြစ်ရန် လိုအပ်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်များတွင် ပျိုးပင်များကို ပျိုးထောင်ရာ၌ လိုအပ်သော ရေရရှိရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ မလိုလားအပ်ပါ။ ရေဝပ်ခြင်း မဖြစ်စေရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပျိုးဥယျာဉ်များကို တည်ထောင်ရာတွင် မမျှော်လင့်ပဲ ရေကြီးခြင်း၊ မိုးများ၍ ရေဝပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ပျက်စီးနိုင်သည့် နေရာများကို ကြိုတင်စဉ်းစား ပြီးမှ ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

လေပြင်းတိုက်ခတ်သောနေရာများကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်များကို တည်ထောင်ရန် နေရာရွေးချယ်ရာ၌ လေပြင်းတိုက်ခတ်မှု ပြင်းထန်ပြီး သဘာဝသစ်ပင် အရိပ်အကာမဲ့သော နေရာများကို ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။ အရိပ်အကာမဲ့ပြီး လေပြင်းတိုက်ခတ်သော နေရာများတွင် ရေငွေ့ပျံ့ခြင်းများပြီး ပျိုးပင်များ၏ သန်စွမ်းဖြစ်ထွန်းမှုကို ထိခိုက်နိုင်သဖြင့် သဘာဝလေကာ၊ နေကာသစ်ပင်များ မရှိပါက လေကာ၊ နေကာများ ပြုလုပ်ပေးရပါမည်။

လုံလောက်သော မြေနေရာ ရရှိရန် လိုအပ်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ဆောက်သည့်အခါ ပျိုးထောင်ပေးရမည့် ပျိုးပင် အရေအတွက်ကို ပြုစုထားရှိရန် ပျိုးစင် အကျယ်အဝန်း၊ သဲမြေဆွေးထားရှိမည့် နေရာ၊ ဝန်ထမ်းနှင့် လုပ်သားများ နေထိုင်ရန်နေရာ၊ ယာဉ်ယန္တရားများ ထားရှိ

မည်နေရာ၊ ရေစက် ရေစင် ရေကန်များ တည်ဆောက်မည်နေရာ ပျိုးဥယျာဉ်
အတွင်း ဖောက်လုပ်ရမည့်လမ်းများ နေရာစသည့် လိုအပ် ချက်များရှိသဖြင့် လုံ
လောက်သော အကျယ်အဝန်း ရရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

(ခ) ယာယီပျိုးဥယျာဉ်များ

သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် အမြဲတမ်းပျိုးဥယျာဉ်ကြီး
များနှင့် စိုက်ကွက်များ အလွန်ဝေးကွာသည့်အခါ ယာယီ ပျိုးဥယျာဉ်များကို စိုက်ကွက်အနီး
ရေလုံလောက်စွာ ရရှိနိုင်သည့် နေရာများတွင် ရွေးချယ်ဆောက်လုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
စိုက်ပျိုးမည့်နှစ်အတွက် လိုအပ်သော ပျိုးပင်များ ရရှိရေးအတွက် ရည်ရွယ်သော်လည်း
ကုန်ကျစရိတ် သက်သာမှု၊ ရှိစေရန် ယာယီပျိုးဥယျာဉ်များကို (၃)နှစ်ကြာအထိ
အသုံးပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ရွေးချယ် ဆောက်လုပ်သင့်ပါသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်များက သုတေသနပြုခဲ့သော အချက်များ

သိပ္ပံပညာရှင်များက သုတေသနပြုခဲ့သော အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။
ပထမဆုံးအချက်မှာ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ဆောက်ရာတွင် ပျိုးဥယျာဉ်များ
တည်ဆောက်ရာတွင် ပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ဆောက်ရာတွင် ပျိုးဥယျာဉ်များ
တည်ဆောက်ရာတွင် ပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ဆောက်ရာတွင် ပျိုးဥယျာဉ်များ

သစ်တောစိုက်ခင်း ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်းမှတ်တမ်း
သစ်တောစိုက်ခင်း ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးခြင်းမှတ်တမ်း

မှတ်တမ်းအမှတ်။

နေ့စွဲ။

၁။ စစ်ဆေးသောနေ့စွဲ

၂။ စစ်ဆေးသူ

၃။ ရှင်းလင်းတင်ပြသော တာဝန်ခံ စိုက်ခင်း ဝန်ထမ်းနှင့် စိုက်ထွက်အဖွဲ့အမှတ်

၄။ မူလစိုက်ပျိုးခဲ့သော တာဝန်ခံဝန်ထမ်း

၅။ စစ်ဆေးသော စိုက်ခင်းအမှတ်

၆။ စိုက်ခင်းအမျိုးအစား

၇။ တည်နေရာနှင့် မြေအနေအထား

၈။ စိုက်ခင်းတည်ထောင်သောခုနှစ်

၉။ စစ်ဆေးသောအချိန်တွင် စိုက်ခင်းအသက်

၁၀။	<u>စိုက်ပျိုးသော ဧရိယာ(ဧက)</u>	
၁၁။	<u>စိုက်ပျိုးသော သစ်မျိုး</u>	
၁၂။	<u>စိုက်ပျိုးသည့် ပန္နက်အကွာအဝေးနှင့် တစ်ဧကတွင်စိုက်သောအပင်ဦးရေ</u>	
၁၃။	<u>စိုက်ခင်းမှတ်တမ်း ထားရှိမှုအခြေအနေ</u>	
၁၄။	<u>စိုက်ခင်းနယ်နိမိတ် ဘုတ်တိုင် စိုက်ထူထားမှုအခြေအနေ</u>	
၁၅။	<u>စိုက်ခင်းဘုတ်ပြား တပ်ဆင်ထားမှုအခြေအနေ</u>	
၁၆။	<u>သစ်ပင်များ၏ ရှင်သန်မှု အခြေအနေ</u>	
၁၇။	<u>ပြုစုထိန်းသိမ်းမှုအခြေအနေ</u>	

၁၈။	<u>ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အခြေအနေ</u>
၁၉။	<u>လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှု အခြေအနေ</u>
၂၀။	<u>စစ်ဆေးနေထိ ကုန်ကျငွေ</u>
၂၁။	<u>အထွေထွေ</u>
၂၂။	<u>သုံးသပ်/အကြံပြု/ဆွဲကြားချက်</u>

လက်မှတ်၊.....

အမည်၊.....

ရာထူး၊.....

ဖြန့်ဝေခြင်း

၁။

၂။

ပန္နက်အကွာအဝေး အတွက်, တွက်ချက်စုည့်

သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိရာ စိုက်ခင်းအမျိုးအစားများပေါ်မူတည်၍ ပန္နက်အကွာအဝေး သတ်မှတ်ခြင်းများ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ ထို့အတူ ပန္နက်အကွာအဝေးပေါ်မူတည်၍ တစ်ဧကတွင် စိုက်ရမည့် အပင်အရေအတွက် ကွာခြားမှု ရှိလာပါသည်။

အခြေခံတွက်နည်း။ တစ်ဧကရှိ ဧရိယာအကျယ်အဝန်းပေါ်မူတည်၍ စိုက်ပျိုးမည့် ပန္နက်အကွာအဝေးအတွင်းရှိ ဧရိယာနှင့် စားခြင်းဖြင့် တစ်ဧကရှိပန္နက် (သို့မဟုတ်) အပင်အရေအတွက်ကို ရနိုင်ပါသည်။

ဥပမာ -

တစ်ဧကရှိ ဧရိယာသည် = (၄၃၅၆၀) စတုရန်းပေ
ရှိမည်ဖြစ်ရာ ထိုကိန်းဂဏန်းအားတည်၍ ဆောင်ရွက်မည့် ပန္နက်အကွာအဝေးအတွင်းရှိ ဧရိယာ (ဥပမာ ၆ပေ x ၆ပေ = ၃၆ စတုရန်းပေ) နှင့် စားခြင်းဖြင့် တစ်ဧကရှိ ပန္နက်ပေါင်း (၁၂၁၀) ကို ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပန္နက်အကွာအဝေးနှင့် တစ်ကေတွင်ရှိမည့် ပန္နက်အရေအတွက် (ပုံသေကိန်း) အချို့
မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

စဉ်	ပန္နက်အကွာအဝေး	တစ်ကေတွင်ရှိမည့် ပန္နက်အရေအတွက် (ချောင်း)	မှတ်ချက်
၁။	၆ ဖေ X ၆ ဖေ	၁၂၁၀	အချို့ကိန်းဂဏန်းများသည် အနီးစပ်ဆုံး (ကိန်းပြည့်) ယူထားပါသည်။
၂။	၇ ဖေ X ၇ ဖေ	၈၈၉	
၃။	၈ ဖေ X ၈ ဖေ	၆၈၀	
၄။	၈ $\frac{၁}{၂}$ ဖေ X ၈ $\frac{၁}{၂}$ ဖေ	၆၀၃	
၅။	၉ ဖေ X ၉ ဖေ	၅၃၈	
၆။	၁၀ ဖေ X ၁၀ ဖေ	၄၃၆	
၇။	၁၁ ဖေ X ၁၁ ဖေ	၃၆၀	
၈။	၁၂ ဖေ X ၁၂ ဖေ	၃၀၃	
၉။	၁၃ ဖေ X ၁၃ ဖေ	၂၅၈	
၁၀။	၁၄ ဖေ X ၁၄ ဖေ	၂၂၂	
၁၁။	၁၅ ဖေ X ၁၅ ဖေ	၁၉၄	
၁၂။	၃၀ ဖေ X ၃၀ ဖေ	၄၈	သစ်ဆိမ့် (ရေဝေ)
၁၃။	၃၆ ဖေ X ၂၄ ဖေ	၅၀	သစ်ဆိမ့် (ကျေး/ထင်း)

ပန္နက်ရိုက်ရာတွင်တသံပြုသည့် (THREE POLE METHOD) နှင့် (THREE FOUR FIVE METHOD) သုံးစုည်း

စိုက်ခင်းတစ်ခုအား ပန္နက်ရိုက်ခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အဖွဲ့များများခွဲ၍ ရိုက်နိုင်ရန်၊ အချိန်မီ ပြီးစေရန်နှင့် ပန္နက်လိုင်းများ မှန်ကန် ပြောဆိုတန်းစေရန်အတွက် ပထမဦးစွာ Base Line နှင့် Cross Line များကို ဖောက်ရပါမည်။

Base Line သည် မိမိပန္နက်ရိုက်ရမည့် စိုက်ခင်း၏ အလယ်ဗဟိုမှ ပါးရီနေရမည့် အပြင် ၎င်း Line ၏လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်၌ တတ်နိုင်သမျှ ညီညာပြန်ပြုပြီး အရှည်ဆုံး၊ အပြောင့်ဆုံးလိုင်း ဖြစ်ရပေမည်။ ထို Base Line မှတစ်ဆင့် ကန်လန်ဖြတ် Cross Line များ လိုအပ်သလိုဆွဲ၍ ပန္နက်ရိုက်ရမည်။ ထို Line များဆွဲရာတွင် အခြေခံအားဖြင့် (THREE POLE METHOD) နှင့် (THREE FOUR FIVE METHOD) များကို သုံးပါသည်။

(က) THREE POLE METHOD

THREE POLE METHOD သည် Compass နှင့်တိုင်တံခြင်းလောက် တိကျမှန်ကန်မှု မရှိသော်လည်း အနီးစပ်ဆုံးမှန်မှန်နှင့် မြန်မြန် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဤနည်းကို များသောအားဖြင့် အသုံးပြုကြသည်။ ဆောင်ရွက်ပုံမှာ စိုက်ခင်း၏ တစ်နေရာ၌ Base Line ဖောက်မည့်နေရာကို သတ်မှတ်ပြီး ပေါ့ပါး၍ သယ်ယူရန်လွယ်ကူမည့် (ဥပမာ-ဝါးလုံး) စိုက်ထူကာ တိုင်(၃)ခု တစ်ထပ်တည်းကျအောင် ကြည့်ရှု၍ ပြောဆိုတန်းစွာ စိုက်ထူရပေမည်။ ထိုတိုင်(၃)တိုင် တစ်ထပ်တည်းကျအောင် ကြည့်ရှုစိုက်ထူခြင်းကို (Three Pole Method) နည်းဟုခေါ်သည်။ ထိုသို့တိုင်များ တစ်ထပ်တည်းကျပြီးသော လမ်းကြောင်းပေါ်တွင် ပန္နက်ကြီးကိုဆွဲပါက ပြောဆိုတန်းမျှကို ရရှိမည်ဖြစ်၍ မိမိရိုက်လိုသော အကွာအဝေးအတိုင်း ပန္နက်များကို ရိုက်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းအတိုင်း အကွက်ဆုံးသည်အထိ

ဆက်ခါဆက်ခါ ရိုက်ပြီးပါက အကွက်တစ်ခုလုံး၏ Base Line ကိုရရှိမည်။
ထို Base Line လိုင်းကို မူတည်ပြီး စိုက်ခင်းအတွင်း ပန္နက်လိုင်းများ ပြောင့်တန်း
စွာ ရိုက်နိုင်ရေးအတွက် Cross Line များကို ထပ်မံဆွဲ၍ ဖောက်လုပ်ရမည်။

Cross Line ဆိုသည်မှာ Base Line နှင့် ထောင့်မှန်ကျလိုင်း တစ်
လိုင်းဖြစ်ပြီး ထိုသို့ ထောင့်မှန်ကျရန် အတွက် 3, 4, 5 Method ကို အသုံးပြုရ
သည်။

(ခ) THREE, FOUR, FIVE METHOD

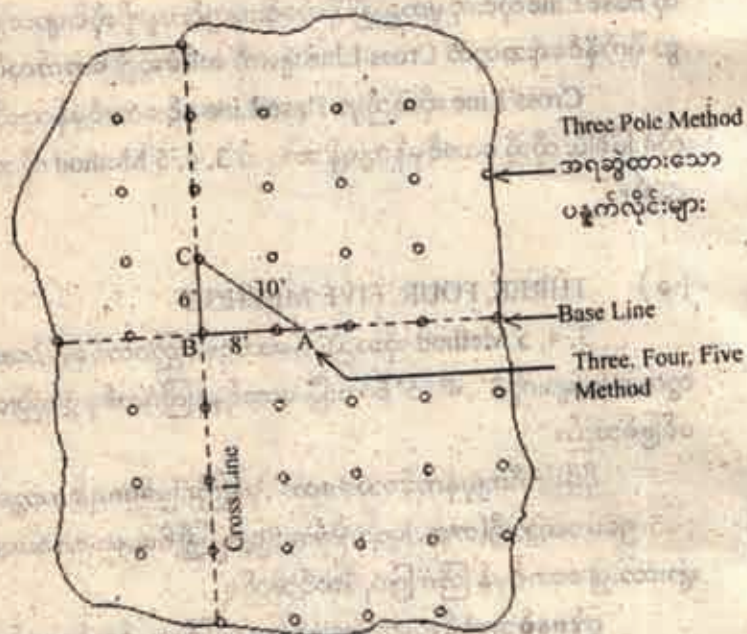
3, 4, 5 Method ဆိုသည်မှာ ထောင့်မှန်တြိဂံတစ်ခု ဖြစ်စေရန် အ
တွက်အနားများကို 3', 4', 5' စီထားပြီး ထောင့်မှန်တြိဂံတစ်ခု ဖွဲ့စည်းထားခြင်း
ပင်ဖြစ်သည်။

ပိုမို၍ တိကျမှန်ကန်သော ထောင့်မှန်တြိဂံဖြစ်စေရန် အတွက် ၃ပေ၊
၄ပေ၊ ၅ပေ အလျားရှိ (အနား) များကို နှစ်ဆပြုလုပ်၍ ၆ပေ၊ ၈ပေ၊ ၁၀ပေအနား
များထား၍ ထောင့်မှန် တြိဂံ ပြုလုပ်သင့်သည်။

ဤစနစ် အသုံးပြုပုံမှာ Basic Line ပေါ်ရှိ ပန္နက်တစ်ချောင်းမှ ၈ ပေ
အကွာတွင် ပန္နက်တစ်ချောင်း ရိုက်ရမည်။ နမူနာပုံစံ (A) မှ ပေကြိုးအစကိုကိုင်
၍ ၈ပေအကွာ (B) နှင့် ၁၄ပေအကွာ (C) တွင် ကိုင်ထားရမည်။ ထို့နောက်
ထောင့်မှန်လိုင်း ရရှိစေရန် (A) အမှတ်ရှိ လူအနေဖြင့် ပေကြိုး၏ (၂၄) ပေနေရာ
တွင် ထပ်မံ စုကိုင်ပြီး ပေကြိုးကို တင်းအောင် ဆွဲလိုက်လျှင် အနား (၆ပေ၊ ၈ပေ၊
၁၀ပေ) ရှိ Base Line တွင် ထောင့်မှန်ကျသော တြိဂံတစ်ခု ရရှိပြီး Cross Line
(AB) လိုင်းကို ပါရရှိပါမည်။ ထို Cross Line ကို မူတည်ပြီး Three Pole
Method အရ အဖြောင့်တိုင်းယူပြီး သတ်မှတ် ထားသော ပန္နက်အကွာအဝေး
အတိုင်း ဆက်၍ ပန္နက်များကို ရိုက်သွားရမည်။

ဤ 3, 4, 5 Method ကိုသုံးခြင်းအားဖြင့် Base Line မှ ထောင့်မှန်
ကျသော လိုင်းများ ရရှိရုံမက မျဉ်းပြိုင်ကျသော Cross Line များကို ရရှိနိုင်ပါသည်။

သစ်တောစိုက်ခင်းနမူနာပုံစံ

စိုက်ခင်း ဖြေရီယာ(တေ) တိုင်းတာခြင်း

၁။ ရီယာ လေ့လာချက်။

မိမိတိုင်းတာလိုသော မြေကွက်(သို့မဟုတ်) စိုက်ခင်းအား တိုင်းတာခြင်းလုပ်ငန်း မစတင်မီ တိုင်းတာရမည့် အနေအထား၊ နေရာဒေသကို ရှေးဦးစွာ သွားရောက်လေ့လာ ရမည်။ မြေကွက်၏ မြေမျက်နှာပြင် ပုံနှင့် မှတ်သားအွယ်ရာကောင်းသော အရာဝတ္ထုများ တို့၏ အနေအထားများကို သိရှိစေရန် သတိနှင့် ကြည်ရှုပြီး မြေပုံကြမ်းတစ်ခုပြုလုပ်၍ အရေးကြီးသောအရာများ ကြံရွယ်ထားသော နယ်နိမိတ်များကို မှတ်သားထားရသည်။

၂။ စတေရှင်(တည်နေရာ)သတ်မှတ်ခြင်း(Station)

မြေစတင်တိုင်းတော့မည်ဆိုလျှင် Station (တည်နေရာ)များ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

စတေရှင်(တည်နေရာများ) သတ်မှတ်ရာ၌ စတေရှင်တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မြင်နိုင်ရမည်။ အခြေပြုသော သံကြိုးလမ်းများ နည်းနိုင်သမျှနည်းရမည်။ မှန်ချိန်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ သံကြိုးဆွဲရာ၌လည်းကောင်း အတားအဆီး အခက်အခဲများ မပါဝင်စေဘဲ တိုင်းယူနိုင်စေရန် ရွေးချယ်ရမည်။ စတေရှင်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်သွယ်သော သံကြိုးလမ်းများသည် တိုင်းတာမည့် အကွက် နယ်နိမိတ်နှင့် အကွက်အတွင်း အဆောက်အဦး၊ လမ်းစသည် တိုင်းယူရမည့် အရာဝတ္ထုများနှင့် တတ်နိုင်သမျှ နီးကပ်လျက် မျဉ်းပြိုင်နိုင်သမျှပြိုင်ရမည်။

၃။ ကွန်ပါမြင် မြေတိုင်းတာခြင်း(Compass)

သတ်မှတ်ထားသော စတေရှင်(A)ပေါ်တွင် ကွန်ပါကို အခြေစိုက်ပြီး ကွန်ပါပေါ်တွင် ကြည့်ပေါက်၊ မြင်ကြိုး ဂျေမှ စတေရှင်(B)ပေါ်ရှိ အလံတိုင်တို့ကို တစ်တန်းတည်း ကြရောက်သည်အထိ ချိန်၍ ကြည့်ပြီး ရရှိသော ဘယ်ရင်(Bearing)ကို မှတ်သားရမည်။ ၎င်းကို ရှေးရှုဘယ်ရင်(Forward Bearing)ဟု ခေါ်သည်။ စတေရှင်များယူရာတွင် နာရီလက်တံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အတိုင်း ဦးတည်သွားရမည်။ ထို့နောက် ကွန်ပါကို(B)စတေရှင်ပေါ်သို့ ပြန်လည်နေရာချထားပြီး (B)စတေရှင်မှ (A)စတေရှင်ပေါ်သို့ နောက်ပြန်ချိန်ကြည့်ပြီး ဘယ်ရင်ကို မှတ်သားရမည်။ ၎င်းဘယ်ရင်ကို (Backward Bearing)ဟု ခေါ်သည်။ ထိုစတေရှင်နှစ်ခု၏ ရှေးရှုဘယ်ရင်နှင့် နောက်ရှုဘယ်ရင်တို့ခြားနားခြင်းသည် (၁၈၀°)နှင့် ကိုက်ညီမှသာလျှင် ကွန်ပါ(B)စတေရှင်ပေါ်တွင် နေရာချထားခြင်း မှန်ကန်သည်ဟုယူဆပြီး (B)စတေရှင်မှ နောက်စတေရှင်တစ်ခုသို့ ဆက်၍ တိုင်းတာရမည်။ ဤသို့ ဆက်လက်တိုင်းတာပြီး ပထမ(A)စတေရှင်သို့ပြန်လည်ရောက်ရှိ၍ ကွင်းပိတ်အောင် တိုင်းတာရမည်။ ထိုသို့ တိုင်းတာရရှိသော ဘယ်ရင်များကို (Field Book)တွင် တခါတည်း ထည့်သွင်းရေးသားရမည်။

၄။ အကွာအဝေးတိုင်းတာခြင်း

ပထမစတေရှင် A ပု B သို့ သံကြိုး သို့မဟုတ် ပေကြိုးဖြင့် တိုင်းတာရသည်။ တိုင်းတာရာတွင် ကွင်းပိတ်ရန် စက္ကူပေါ်တွင် သေခြာစွာ ဆွဲသားနိုင်ရန် တောင်စောင်း ဖြစ်နေသော စတေရှင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အကွာအဝေးတိုင်းတာရာ၌ ဆင့်ကဲတိုင်းတာခြင်း (Step Chain) အရ တိုင်းတာရသည်။ ထိုသို့ အကွာအဝေးများ တိုင်းတာရာတွင် မှန်ချိန်တိုင်သုံးတိုင်နည်း (Three Pole Method) အရ သေချာစွာ ချိန်ပြီး တိုင်းတာရသည်။ ထိုသံကြိုး အကွာအဝေးတိုင်းတာချိန်တွင် မိမိ၏ တိုင်းတာလိုသော မြေကွက် (သို့မဟုတ်) စိုက်ခင်း၏ အနားစွန်းများကို (Offset) တခါတည်း ယူထားရသည်။ စိုက်ခင်းအနားနှင့် ထင်ရှားသော အမှတ်အသားများကို (Offset) ယူပြီး ပုံကြမ်းလည်း တစ်ခါတည်းရေးသွင်း ရသည်။

၅။ FIELD BOOK ရေးသားခြင်း

မြေတိုင်းမှတ်စုစာအုပ် ရေးသွင်းရာ၌ သတိပြုရမည့်အချက်များမှာ - သံကြိုးလမ်း တစ်ခုစီအတွက် သီးခြားစာမျက်နှာကို သုံးရပြီး တိုင်းထွာယူသော အရာဝတ္ထုအားလုံးကိုတိုင်း ယူနေချိန်တစ်ခါတည်း ရေးမှတ်ထားရမည်။ မှတ်စုရေးသွင်းသူသည် သံကြိုးလမ်း အစမှ အဆုံးဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ တိုင်းယူချက်များကို ရေးသွင်းရမည်အပြင် ဂဏန်း အက္ခရာများ ကို ပီသစွာ ရေးရမည်။ ကောင်းသော ခဲတံအမျိုးအစားကို အသုံးပြု၍ မှားယွင်းလျှင် ခဲသား ဖြက်ပြီး အမှတ်ကို ပြင်ရေးရမည်။

မြေတိုင်း မှတ်စုစာအုပ်တွင် ရေးသွင်းထားရှိရမည့်အချက်များ -

(က) တိုင်းတာသော မြေကွက်အကြောင်းအရာ

(၁) တည်နေရာ

(၂) အရပ်ဒေသအမည်

(ခ) တိုင်းတာသော မြေကွက်၏ ပုံကြမ်း

(ဂ) မြေတိုင်းစတေရှင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ တည်နေရာဖော်ပြချက်များ

(ဃ) ဧရိယာ ဧက

- (င) မည်သည့်နည်းဖြင့် မြေတိုင်းခြင်းပြုသည်
- (စ) အသုံးပြုသည့်စကေး
- (ဆ) သင်္ကြံလမ်းတစ်ခုစီနှင့် အကွာအဝေးဖော်ပြစာရင်း
- (ဇ) မြေတိုင်းချင်း စ/ဆုံး သည့်နေ့စွဲ
- (ဈ) ကွန်ပါမြင့်တိုင်းပါက အတွင်းထောင် ဒီဂရီများပေါင်း၍ ပုံမှန်/မမှန် ချိန် ကိုက်ပြဇယား
- (ည) မြေတိုင်းသူ၏ အမည်နှင့်ရာထူး

၆။ စကေးဆွဲသားခြင်း

မိမိတိုင်းတာသော မြေကွက်အား မြေပုံပေါ်သို့ တင်နိုင်ရန်အတွက် အလုပ်ခွင်တွင် ဆောင်ရွက်ပြီးခဲ့သော Field Book အရ စက္ကူပေါ်တွင် ပုံတင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပုံတင်နိုင်ရန်အတွက် စကေးတစ်ခု ဆွဲသားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ စကေးဆွဲသားရာ၌ မိမိတိုင်းတာခဲ့သော မြေကွက် သို့မဟုတ် ခိုက်ခင်းအား ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီအောင် စကေးကို ရွေးချယ်ပြီး ဆွဲရမည်။ စကေးများအား တိုင်းတာ ပုံထုတ်သည့် မြေပုံပေါ်တွင် မရေးဆွဲပဲ အခြားစက္ကူပေါ်တွင် ရေးဆွဲခဲ့လျှင် ရာသီဥတုအပူအအေးလိုက်၍ ကျုံ့ခြင်း၊ ပြန့်ခြင်းဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောကြောင့် အခါ အကျိုးအပြန့် တူညီမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် တိုင်းတာပုံထုတ်ရာ၌ တိကျမှန်ကန်မှု မရှိနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် မြေပုံဆွဲမည့် စက္ကူပေါ်တွင် စကေးကို တပါတည်း ရေးဆွဲရမည်။

၇။ ပုံဆွဲသားခြင်း

စက္ကူပေါ်တွင် မြေပုံတင်လိုသည့်အခါ စက္ကူ၏ မည်သည့်နေရာမှစ၍ ရေးဆွဲရန် ရန်အတွက် အောက်ပါအချက်များကို စဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

- (က) ခေါင်းစဉ်းစာတမ်းအား မြေပုံ၏ အရွယ်အစားနှင့်၊ စက္ကူ၏ အရွယ်အစားပေါ် မူတည်၍ တလုံးအရွယ်အစားရွေးချယ်ပြီး ရေးသားရမည်။

- (ခ) တောင်မြောက်မျဉ်းအား မြေပုံ၏ လက်ယာဘက်အပေါ်ပိုင်းတွင် ဆွဲသားရမည်။
- (ဂ) စက္ကူ၏ လက်ဝဲဘက် အောက်ဆုံးထောင့်တွင် စကေးဆွဲသားရမည်။
- (ဃ) စက္ကူ၏ လက်ယာဘက်အောက်ဆုံးထောင့်တွင် မြေပုံ၏ ရည်ညွှန်းချက်များကို ရေးသားရမည်။

အထက်ပါ အချက်များကို စဉ်းစား နေရာသတ်မှတ်ပြီးမှသာ မိမိ၏မြေကွက် (သို့မဟုတ်) စိုက်ခင်း၏ ပုံအား စက္ကူ၏အလယ်တွင် နေရာချထားရန်၊ ပုံဆွဲရန် သတ်မှတ်ရသည်။

ပုံဆွဲရာ၌ ပထမဦးစွာ အစ စတေရှင် (Starting Point) အား နေရာချထားပြီး ၎င်းနေရာပေါ်တွင် တောင်/မြောက်မျဉ်း (Meridian) ကို ဆွဲသားရသည်။ ထို့နောက် (Field Book) အရ (A) စတေရှင်မှ ရွေ့ရှုဘယ်ရင် ဒီဂရီကိုတိုင်းတာပြီး ခဲသားဖြင့် မျဉ်းဆွဲသားရမည်။ ၎င်းခဲသားမျဉ်းပေါ်တွင် (AB) မျဉ်းအား စကေးအရ ဖြတ်တောက်တိုင်းတာပြီး (B) အမှတ်ကို မှတ်ပေးပါက (AB) မျဉ်းကိုရမည်။ ၎င်းနောက် (B) ပေါ်တွင် (A) ပေါ်ရှိ တောင်/မြောက်မျဉ်းနှင့် တူညီသော (Meridian) တစ်ခုကို ဆွဲသားပြီး (B) မှ နောက်ရှုဘယ်ရင် (A) သို့ ပြန်ချိန်ရာ (၁၈၀°) ခြားနားပါက (B) စတေရှင်နေရာ ချထားပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် (B) စတေရှင်မှ ရွေ့ရှုဘယ်ရင်ကိုတိုင်းတာပြီး ပထမနည်းအတိုင်း (C) စတေရှင်ကို မှတ်သားရမည်။ ဤနည်းအတိုင်း စတေရှင်များကို ဆက်လက်တိုင်းတာပါက အစ စတေရှင် (A) သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး မိမိ၏ မြေကွက် သို့မဟုတ် စိုက်ခင်း၏ ဗဟုဂံပုံ တစ်ခုကို ရရှိမည်။

၎င်းနောက် သံကြိုးလမ်း (အခြေပြုမျဉ်း) များမှ (Field Book) အရ (Offset) များ ယူပြီး စိုက်ခင်း၏ အနားများကို မှတ်သား၍ ၎င်းအမှတ်အသားများကို ဆက်သွယ်ပါက မိမိတိုင်းလိုသော မြေကွက်၏ ပုံတစ်ခုကို ရရှိပေမည်။ (ဥပမာ- မြေတိုင်းနမူနာပုံစံတွင်ကြည့်ပါ)

၈။ ဧရိယာတွက်ချက်ခြင်း

မြေပုံတစ်ခု၏ အင်္ဂလိပ်နှင့်ပြည့်စုံစေရန် မြေပုံအချောရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပြီးစီးပါက ဧရိယာတွက်ချက်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဧရိယာ

တွက်ချက်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် နည်းအမျိုးမျိုးရှိရာ အဓိကအောက်ပါနည်း သုံးမျိုးဖြင့် တွက်ချက်နိုင်သည်။

- (က) တြိဂံများဖွဲ့၍ ဧရိယာတွက်ချက်ခြင်း (Geometry)
- (ခ) ဧကစတုရန်းနည်းဖြင့် ဧရိယာတွက်ချက်ခြင်း (Acre Square)
- (ဂ) ဧကကုန်းနည်းဖြင့် ဧရိယာတွက်ချက်ခြင်း (Acre Comb)

အထူးသဖြင့် ပရိုဂျက်ရှင် (Projection) နည်းကိုသုံး၍ ပုံထုတ်လျှင် ပိုမိုလွယ်ကူသည်။ ပရိုဂျက်ရှင် (Projection) နည်းဆိုသည်မှာ - သက်ဆိုင်ရာစကေးအရ ရေးဆွဲထားသော စတုရန်းကွက်များ ကိုသုံး၍ ပုံထုတ်ခြင်းနည်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

၁ ဖီလက်မလျှင် ၁ မိုင်စကေးဖြင့် ဆွဲသားသော မြေပုံဖြစ်ပါက

၁ ဖီလက်မ = ၁ မိုင်

၁ ဖီလက်မ = ၈၀ သံကြိုး

၁ လက်မ = ၅ သံကြိုး

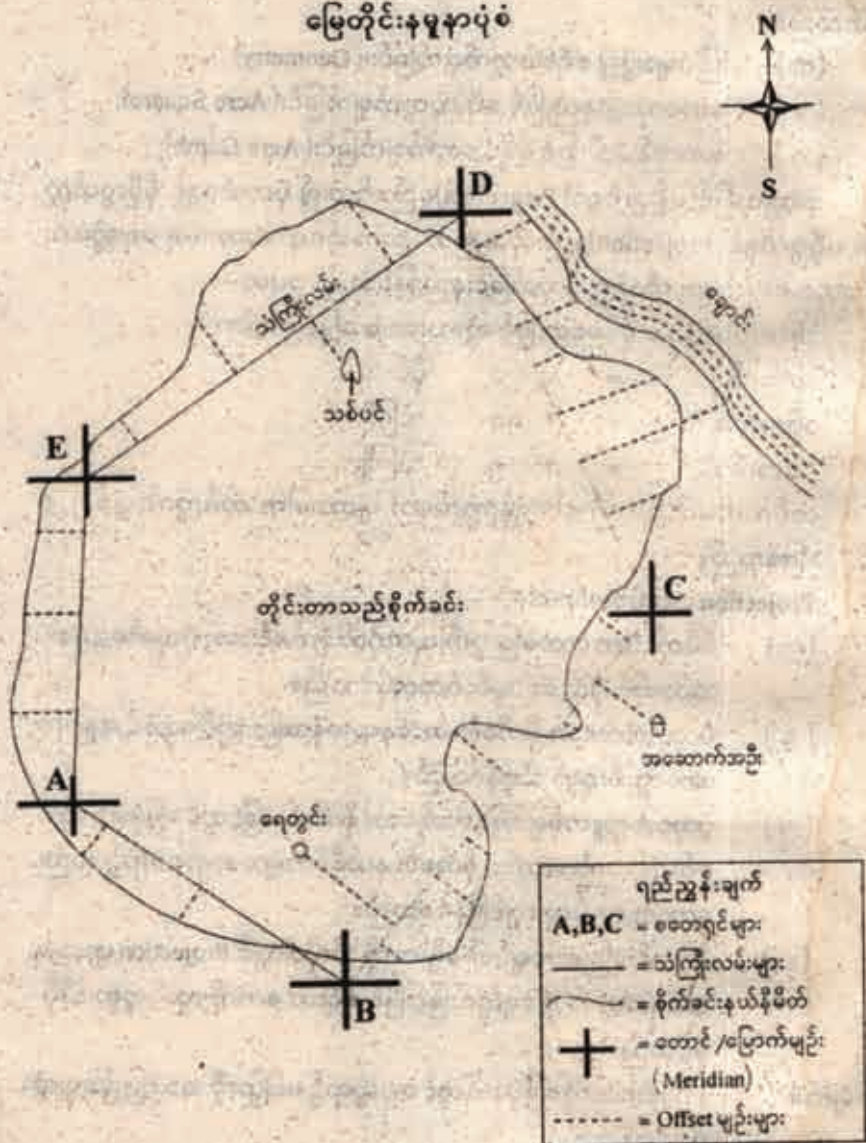
တစ်လက်မပါတ်လည် စတုရန်းကွက်များ ချထားပါက တစ်ကွက်လျှင် ၂.၅ ဧကရှိမည် ဖြစ်သည်။

Projection ရေးဆွဲထားပါက -

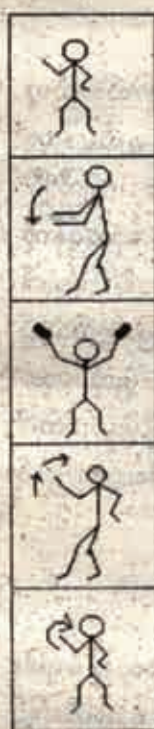
- (က) မိမိတိုင်းတာသောမြေကွက် သို့မဟုတ် စိုက်ခင်းအား ပုံထုတ်စက္ကူ၏ အလယ်ဗဟိုသို့ ရေးသွင်း ပုံထုတ်နိုင်သည်။
- (ခ) ပုံထုတ်ထားသော စိုက်ခင်းအား နေရာအနှံ့အပြားတွင် တောင်/မြောက်အား လွယ်ကူစွာ သိရှိနိုင်သည်။
- (ဂ) ပုံထုတ်စက္ကူတစ်ချပ်ဖြင့် မဆန့်သော စိုက်ခင်းမြေပုံတွင် မြေပုံများ ဆက်စပ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ စိုက်ခင်း နယ်နိမိတ်များ ဆက်စပ်ရာ၌ လည်းကောင်း လွယ်ကူ လျှင်မြန်စေသည်။
- (ဃ) စိုက်ခင်းမြေပုံတစ်ချပ်၏ ဧရိယာကို သိလိုပါလျှင် Projection များအရ အရေအတွက်ကို ရေတွက်ခြင်းဖြင့် ဧရိယာ ဧကကို လွယ်ကူစွာ သိရှိနိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ Projection ကို မြေပုံပေါ်တွင် ရေးဆွဲရာ၌ မင်ပြာကို အသုံးပြု၍ ရေးဆွဲရသည်။

စိုက်ခင်းတစ်ခု၏ အကျယ်အဝန်းစော
မြေတိုင်းနမူနာပုံစံ

၉။ မြေတိုင်းရာတွင် အသုံးပြုရသောသင်္ကေတ အချက်ပြနည်းများ

ရပ်ပါ

အလံတိုင်စိုက်ထူပါ

ထိုနေရာ၌နေပါ

ရှေ့သို့သွားပါ

သည်ကိုလာပါ

အလံတိုင်တည်မတ်စွာမရှိပါ

မြင့်မေးပါ။

အားလုံးမှန်ပြီ

မှားသည်

၄။(ဆ) နွယ်ဖြတ်၊ ညောင်ပတ်လှဲခြင်း လုပ်ငန်း

နွယ်ဖြတ်ခြင်း (Climber Cutting)

(၁) ရည်ရွယ်ချက်

ညောင်ကဲ့သို့ပင်နွယ်များကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းရမည်။ နွယ်ဖြတ်သည်ဟူသော စကားလုံးသည် အနည်းငယ်ပေါ့၏။ အကြောင်းမှာ တောတွင်းရှိ နွယ်များမှာ လက်ညှိုး၊ လက်မလောက် အရွယ်အစားများ မဟုတ်ပါ။ အချို့ လုံပါတ် ၃-၄ ပေမျှကြီးပြီး အလေးချိန် ၃-၄ တန်မျှရှိသောကြောင့် သစ်ကိုင်းများ မည်မျှ ကြီးလေးသောဝန်ကို တမ်းဆောင်နေရကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။ နွယ်သည် ကျွန်း (သို့မဟုတ်) သစ်ပင်များ၏ ပင်စည်ကို တွယ်ကပ်ပြီး ကိုင်းတက်များမှ တဆင့် အခြားသစ်ပင်များသို့လည်း ပြာထွက်သည့် အတွက် လင်းလှနေသည့် ကျွန်းရွက် (သို့မဟုတ်) အပင်များ၏ အရွက်များ ဖုံးအုပ်သောကြောင့် နှစ်မွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်ကာ အပင်သည် တဖြည်းဖြည်း ကြုံလှိပ်ကပ်စီး၍ မိုးရွာရောဂါများပါ စွဲကပ်ခံရခြင်း၊ မှုများဝင် လာ၍ ပျက်စီးခံရခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသောကြောင့် နွယ်ဖြတ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

နွယ်ဆိုင်နေသော ကျွန်းပင် (သို့မဟုတ်) အပင်များကို ခုတ်လှဲ၍ မရပါ။ ဘေးအန္တရာယ်တို့ကြောင့် အပင်ပေါ်တက်၍လည်း မဖြတ်ဝံ့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ခြေ၌ တစ်ချက်ဖြတ်ပြီး လက်လှမ်းမီသမျှ အထက်တွင် တစ်ချက် ဖြတ်ပေးရပါသည်။ နွယ်ဆွေးမှသာလျှင် အလိုလိုလဲကြပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်ထုတ်ကွက်များတွင် အပင်ကို တံဆိပ်ရိုက်သည့်အချိန်၌ တစ်ပါတည်း နွယ်ဖြတ်ထားရသည်။

(၃) ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်း

နွယ်ဖြတ်ခြင်းကိုလည်း သင်းသတ်ခြင်း၊ ပင်ထောင်ရိုက်ချိန်များ၌တွင် တစ်ပါတည်းဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။

နွယ်များသည် အပင်များ လုံးပါတ် ကြီးပွားခြင်းအား ရပ်တန့်စေ၍ အထူးအလေးထားဆောင်ရွက်ရပါသည်။

ညောင်ပတ်လှဲခြင်း (Nyang bat Felling)

(၁) ရည်ရွယ်ချက်

ညောင်သီးများကို ငှက်တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုး စားသောက်ကြသဖြင့် မျိုးပျံ့ပွားခြင်း မဖြစ်စေရန် ညောင်ပတ်ဟူသမျှ ခုတ်လှဲရသည်။ ညောင်သီးသည် ကျလေရာတွင် လွယ်ကူစွာ အညောင်ထွက်တတ်ပြီး အမြစ်သည် လေထဲနှင့် သစ်ခေါက်ကြားရှိ ရေငွေ့ဖမ်းယူနိုင်သည့် သတ္တိရှိခြင်းကြောင့် မကြာမီ အမြစ်များ ပြာ၍ ထွက်လာပြီး အပင်များအား လည်မျိုညစ်သကဲ့သို့ ဝိုင်းပတ်၍ ပေါက်လေ့ရှိသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ညောင်ပတ်ခံရသော အပင်သည် ကြုံလို့၍ သေဆုံးရသည်။

နွယ်ကို ဖြတ်၍ ရသော်လည်း ညောင်ကိုကား ဖြတ်၍မရပါ။ ထို့ကြောင့် ညောင်ပင်နှင့် ညောင်ပတ်ပင်များကို လှဲပစ်ရမည်။

ညောင်ပတ်လှဲခြင်းလုပ်ငန်းကြောင့် ညောင်ပတ်ခံရသည့် အပင်များမှာ အကျိုးမရှိ သော်လည်း ညောင်ပြန့်ပွားခြင်းကို ထိန်းသိမ်းရာ ရောက်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တစ်နေ့တွင် ညောင်မျိုး ပြုတ်စေရန်ဖြစ်သည်။

(၂) ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများ

ညောင်ပတ်လှဲ လုပ်ငန်းကို သစ်ထုတ်ပြီးသည့် အကွက်များတွင် လုပ်ရသော်လည်း သစ်တောဝန်၏ အထူးအမိန့်ဖြင့် သင်းသတ်ခြင်း၊ ပင်ထောင်ရိုက်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ပူးတွဲလုပ်ကိုင်ရပါသည်။

၄။(၈) ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် (အသစ်) ပြုလုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း

- (၁) မြေပြန့်သောနေရာများ၌ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် (အသစ်) ပြုလုပ် သတ်မှတ်ရာတွင်လိုက်နာ ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ရမည့် အချက်များ။
- (က) မည်သည့်ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်မဆို ဘုတ်တိုင်များကို သာမန်အားဖြင့် တစ်တိုင်နှင့်တစ် တိုင်မြင်နိုင်လောက်အောင်စိုက်ထူရမည်။ တစ်တိုင်နှင့် တစ်တိုင်နှစ်ဖာလုံထက် ပို၍ မဝေးစေရ။ သဘာဝနယ်နိမိတ်များဖြစ်လျှင် ရံပုံငွေ ရရှိမှုကို တည်၍ လျော့စိုက်နိုင်သည်။
- (ခ) မှန်ထစ်၊ ထစ်ရန် သစ်ပင်များမရှိပါက နယ်နိမိတ်လမ်းကြောင်းအတိုင်း လမ်းကြောင်းတစ်ခုကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းထားရမည်။ မြောင်းတူးပေး လျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် စရိတ်စက ကုန်ကျမှုကို အထူးဂရု ပြုရန် လိုသည်။
- (ဂ) မှန်ထစ်များကို တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ မြင်နိုင်အောင် နီးကပ်စွာ ပြုလုပ်ထစ် ပေးရမည်။ အရှည်(၁၅)လက်မ၊ အကျယ်(၄)လက်မ၊ အထူ(၁)လက်မ ရှိသော (အစိုးရ) ဟုရေးသားထားသည့် နယ်နိမိတ် ပျဉ်ပြားများကို သစ် ပင်အမြင့် (၁၅)ပေတွင် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု (၁၅၀)ပေ အကွာ၌ လူများ မြင်နိုင်အောင် ရိုက်ကပ်ထားရမည်။ သံချောင်းကို မြှုပ်အောင် မရိုက် သွင်းရ။ (၁၁)လက်မခန့် အပြင်ထွက်နေအောင် ရိုက်သွင်းရမည်။ ကြိုး ဝိုင်း အတွင်းသို့ လှည်းလမ်း၊ မြေလမ်းများ ဖြတ်ဝင်သည့်အခါ လမ်း၏ ဝဲယာ တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင်လည်း (အစိုးရ) ပျဉ်ပြားများကို ရိုက်စွဲ ထားရမည်။
- (ဃ) မြေညီတော၌ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ကို မျဉ်းပြောင်အတိုင်း သတ်မှတ်ပါ က ဖြေပုံတိုင်များကို တစ်တိုင်နှင့် တစ်တိုင် တစ်ဖာလုံအကွာတွင် စိုက် ထူရမည်။
- (င) မြေညီတော၌ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် သတ်မှတ်သည့်အခါ မလွဲမပြောင်း

နိုင်သည့် အမြဲတမ်းတည်နေရာတစ်ခုကို အခြေခံထားပြီး တိုင်တစ်တိုင် နှင့် တစ်တိုင်သို့ ပရိမတ်တစ်ကွန်ပတ်(စ်)(Prismatic Compass)ဖြင့် မြေတိုင်းတာယူပြီးလျှင် ဘုတ်တိုင်များ၏ အရေတိုင်းခြင်း၊ အနောက် တိုင်းခြင်း၊ အရပ်ထောင် ဒီဂရီများနှင့် အကွာအဝေးတို့ကို မြေတိုင်း မှတ်စုစာအုပ်တွင် ထည့်သွင်း၍ ကြိုးဝိုင်း နယ်နိမိတ်မှတ်တမ်းတွင်မှတ် ပုံတင်ထားရမည်။ ဤသို့မှတ်တမ်းထားရှိခြင်းအားဖြင့် နောင်အငြင်းအခုံ ဖြစ်သည့်အခါ တရားဝင်နိုင်သည်။ ကြိုးဝိုင်းမှတ်တမ်းများကိုလည်း လုံခြုံစွာ ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(၈) ဘုတ်တိုင်များကိုလည်း မူလကြိုးဝိုင်း ကြော်ငြာတွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း တသွေမတိမ်း သတ်မှတ် စိုက်ထူပေးရမည်။

(ဆ) ဘုတ်တိုင်၏ ဘေး(၂)ဘက် နယ်နိမိတ်လမ်းတွင် ဘုတ်တိုင်အစွန်းမှ (၅)ပေအကွာ အကျယ်(၃)ပေ၊ အနက်(၁)ပေရှိ မြောင်းတူးပေးရမည်။ မြောင်းအလျား သတ်မှတ်ချက်မရှိပါ။ (၁၀)ပေခန့် လုံလောက်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ရာ၌ မှန်ထစ်နှင့် အစိုးရပျဉ်ပြားများကို နယ်နိမိတ် လမ်းကြောင်းအမှန်အတိုင်း တသွေမတိမ်း ပြုလုပ်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းသည်။ နယ်နိမိတ် ပျဉ်ပြားနှင့် မှန်ထစ်များ ပြုလုပ်ထားခြင်းသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်မိရန်နှင့် နယ်နိမိတ်ကိုဖော်ပြရုံသာ ဖြစ်သည်။ အငြင်းအခုံဖြစ်သော်၊ ၎င်းတို့သည် တရားမဝင်ချေ။

(၂) တောင်ကျော၊ ခင်တန်းများရှိသောနေရာ၌ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်(အသစ်) ပြုလုပ် သတ်မှတ်ရာတွင် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ၊

(က) မြေညီတော နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်သကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရမည်။

(ခ) ဘုတ်တိုင် မှန်ထစ်နှင့် ကြော်ငြာပျဉ်ပြားများကို နီးကပ်စွာ ပြုလုပ်သတ်မှတ် ရန် မလိုပါ။

(ဂ) မြစ်ချောင်းနှင့် တောင်ကျောများကို နယ်နိမိတ်အဖြစ် သတ်မှတ်သည့် အခါ ဘုတ်တိုင် မှန်ထစ်နှင့် ကြော်ငြာပျဉ်ပြားများစွာ ပြုလုပ်တပ်ဆင်ခြင်း မပြုရပါ။

(ဃ) မြစ်၊ ချောင်းနှင့် တောင်ကျော မရှိသည့် နေရာများ၊ လယ်ယာမြေများနှင့် နီးကပ်သည့် နေရာများတွင် နယ်နိမိတ်ကို ဘုတ်တိုင်၊ မှန်ထစ်၊ ပျဉ်ပြားများဖြားစွာ ပြုလုပ်ပေးရမည်။

(၃) ကြိုးဝိုင်း ဘုတ်တိုင် စိုက်ထူရမည့် နေရာဒေသများ

(က) ကြိုးဝိုင်းပြုလုပ်ရန် အမိန့် ပြန်တမ်း ထုတ်ပြန်ရာတွင် အထူးဖော်ပြသည့် နေရာများတွင်လည်းကောင်း၊

(ခ) နယ်နိမိတ် လမ်းကြောင်းပြောင်းသော နေရာတိုင်းနှင့် နယ်နိမိတ် အနေအထားပြောင်းတိုင်း (ဥပမာ) ကုန်းကျောမှ တောင်စွယ်၊ တောင် စွယ်မှ ချောင်း၊ ချောင်းမှ လမ်းမကြီး၊ လမ်းမကြီးမှ လူသွားလမ်း၊ လူသွားလမ်းမှ သတ်မှတ်ထားသော နယ်နိမိတ် လမ်းများတွင်လည်းကောင်း၊

(ဂ) နယ်နိမိတ်လမ်းကြောင်းသည် ထင်ရှားသော လူသွားလမ်းများနှင့် ချောင်းများကို ဖြတ်သည့် နေရာများတွင်လည်းကောင်း၊

(ဃ) နယ်နိမိတ်သည် ကောင်းစွာ သတ်မှတ်အပ်သော ထာဝရစာချုပ်သည့် သဘာဝအတိုင်း (သို့မဟုတ်) ပြုလုပ်ထားသော အထိမ်းအမှတ်များအတိုင်း မလိုက်ပါက နယ်နိမိတ် လမ်းကြောင်းကွေ့ချိုးသည့် ခေါင်စိုင်းတွင် ဘုတ်တိုင် စိုက်ထူရမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တစ်တိုင်နှင့် တစ်တိုင် နှစ်ဖာလုံး ထက် ပိုမဝေးစေရ။ သစ်ပင်များ မရှိ၍ မှန်ထစ်ထစ်ရန် အစိုးရပျဉ်ပြားရိုက်စွဲရန် မဖြစ်နိုင်သော နေရာများတွင် ဘုတ်တိုင်များကို တစ်တိုင်မှ တစ်တိုင် မြင်နိုင်အောင် စိုက်ထူပေးရမည်။

(င) နယ်နိမိတ်လမ်းကြောင်းကို မျဉ်းဖြောင့်အတိုင်း မြေညီ/မြေပြန့်တောများမှာ ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့်အခါ တစ်တိုင်နှင့် တစ်တိုင် တစ်ဖာလုံး အကွာတွင် ကြိုးဝိုင်း ဘုတ်တိုင်များကို စိုက်ထူရမည်။

၄။(ဈ) ကြီးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခြင်း လုပ်ငန်း

(၁) ကြီးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ရာ၌ ဘုတ်တိုင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ရမည့်အချက်များ

(က) နောင်(၅)နှစ်တိုင်အောင် မခိုင်တော့မည့် တိုင်များအားလုံး အသစ်လဲလှယ် ပြုလုပ်ရမည်။ ပျက်စီးနေသော ဘုတ်တိုင်များ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည်။

(ခ) တိုင်များအသစ် လဲရာ၌ မူလတိုင်များ နေရာတွင် နေရာမှန်ကန်စွာစိုက် ထူရမည်။ (အကယ်၍ တိုင်စိုက်မည့်နေရာသည် ရွှေ့ပြောင်းလျက်ရှိသော ချောင်းကမ်းဘေးနှင့် နီးသောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ရေဝပ်သောကြောင့် ဖြစ်စေ တောင်ကမ်းပါးစောက်နှင့် နီးသောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ မူလတိုင် နေရာဟောင်း ရှာမတွေ့သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ဘုတ်တိုင် အသစ်စိုက်ထူရန် လိုအပ်ပါက ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူးထံသို့ အစီရင်ခံစာ တင်ရမည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာ နှင့်အတူ တိုင်ဟောင်းနေရာနှင့် တိုင်အသစ် ပြောင်းစိုက်ရန် ရည်ရွယ် ထားသောနေရာများ ဖော်ပြသည့် မြေပုံတစ်ပုံ ရေးဆွဲ၍ ပူးတွဲပေးရမည်။ ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူး ခွင့်ပြုမှသာလျှင် မူလတိုင်ဟောင်းနေရာမှပြောင်း၍ တိုင်သစ်ကို စိုက်ထူရမည်။)

(ဂ) တိုင်များကို ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတီး၊ အင်ကြင်း၊ ပိတောက်ကဲ့သို့သော တာရှည် ခိုင်မည် အသားများနှင့် စိုက်ထူရမည်။ တိုင်ကို အကာစင် အနှစ်သားကို ယူ၍ ပြုလုပ်ရမည်။ တာရှည်ခိုင်မည် အခြား သစ်မျိုးရလျှင် ကျွန်းစိုကို တိုင်မပြုလုပ်ရ။

- (ဃ) တိုင်များသည် လုံးပါတ်(၃)ပေရှိ၍ အလျား(၈)ပေမှ (၉)ပေ ရှိရမည်။ ထိပ်ကို ချွန်၍ တိုင်ထိပ်၏ အောက်တွင် နံပါတ်ထိုးရန် အတွက် မျက်နှာ ပြင်မှန်ထစ် ချောချော ပြုလုပ်ပေးရမည်။ ဆင်များ ဖျက်ဆီးတတ်သော အရပ်၌ တိုင်များကို မြေပုံပေါ် အထက်ရှိ အလျားကို လျော့၍ နံပါတ်ထိုး ရန်နေရာကို ထိပ်နှင့် ကပ်၍ ပြုလုပ်ရမည်။
- (င) နံပါတ်ထိုးထားသော မှန်ထစ်သည် ကြိုးဝိုင်း အပြင်ဘက် မျက်နှာမှ တိုင် စိုက်ရမည်။ နံပါတ်သည် မြေပုံပေါ်တွင် ဖော်ပြသည့် အတိုင်း ဖြစ်စေရ မည့်အပြင် ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူးက နံပါတ်ပြောင်းရန် အမိန့်ပေးမှသာ လျှင် နံပါတ်များကို ပြောင်းရမည်။ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် မြေပုံတိုင်များကို နံပါတ်ထိုးရာ၌ နာရီလက်တံသွားသည်အတိုင်း ရေးထိုးရမည်။
- (စ) တိုင်များကို စိုက်ထူရာ၌ မြေဝင် (၃)ပေရှိစေ၍ တောင့်တင်းခိုင်မာလာ အောင် မြေကို ကြပ်တည်းစွာ ဆောင့်သွင်းရမည်။
- (ဆ) ကျောက်ရနိုင်သော နေရာများ၌ ဘယ်သော အခါမဆို ကျောက်ပုံသာ ပြု လုပ်ရမည်။ ကျောက်မရမှသာလျှင် မြေပုံတိုင် ပြုလုပ်ပေးရမည်။
- (ဇ) တိုင်ထိပ်သည် မြေ၏ အပေါ်၌ အနည်းဆုံး (၂)ပေရှိရမည်။ ဆင်များ ဖျက်ဆီးတတ်သော နေရာများ၌ တိုင်ထိပ်ကို သံဆွဲကြိုးဖြင့် ပတ်ထားရမည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ဆင်များ ကိုင်တွယ်၍မရအောင် သံချွန်များ ရိုက်တတ် ထားရမည်။
- (ဈ) တိုင်များကို နံပါတ်ထိုးရာတွင် ထိပ်ပွင့်ကျယ်သော သံမျှိုချောင်းများဖြင့် ဂဏန်းစာလုံး ပေါ်လာအောင် ရိုက်ထိုးရမည်။

(၂) မှန်ထစ် ပြင်ဆင် အသစ်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင် ရမည့် အချက်များ

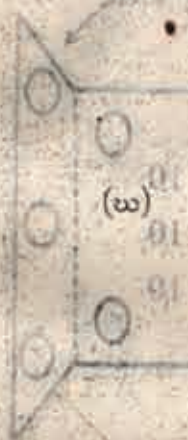
- (က) မှန်ထစ် လုပ်ကိုင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် နယ်နိမိတ်တိုင်များကို တစ်တိုင်နှင့်တစ်တိုင် ဆက်သွယ်ခြင်းဖြစ်၍ မည်သုမဆို ကြိုးဝိုင်းအတွင်း သို့ဝင်သော အခါ မှန်ထစ်တစ်ခုကို ဖြစ်စေ၊ အများကို ဖြစ်စေ တွေ့မြင်နိုင်

စေရန်ဖြစ်သည်။ မှန်ထစ်များသည် ကြီးဝိုင်း နယ်နိမိတ်သွားရာ တလျှောက်
ကိုသာ ညွှန်ပြနေခြင်းဖြစ်၍ ကြီးဝိုင်း နယ်နိမိတ် အမှန်ဟု မယူဆရ။
ထို့ကြောင့် နယ်နိမိတ်လမ်းတည်တည်ပေါ်၌ မှန်ထစ်ပြုလုပ်ရန် သစ်ပင်
မရှိခဲလျှင် အမှန်နယ်နိမိတ်နှင့် နီးကပ်လျက် ရှိသော သစ်ပင်များကိုလည်း
မှန်ထစ် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

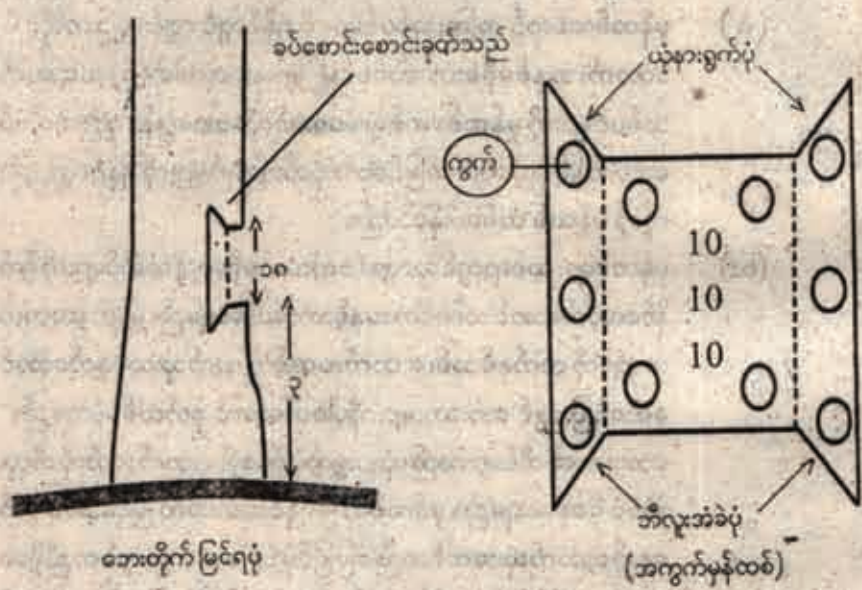
(ခ) ကြီးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြင်သည့်အခါ မှန်ထစ်ဟောင်းများ ဆွေး၍ မပျက်စီး
သေးလျှင် ၎င်းအပေါ်၌ ဖုံးအုပ်နေသော အကာသားနှင့် သစ်ခေါက်များ
ကို ခုတ်ပေးရမည်။ မှန်ထစ်ဟောင်းများ ဆွေးပျက်လျှင် (သို့မဟုတ်) မူလ
မှန်ထစ်၊ ထစ်ထားသော သစ်ပင်များ အလွန်နည်ပါးနေလျှင်၊ မီးလောင်ခြင်း၊
လဲပြီခြင်းများ ဖြစ်လျှင် နောက်ထပ် မှန်ထစ် အသစ်ပြုလုပ်ပေးရမည်။

(ဂ) မှန်ထစ်ထစ်ရာ၌ အခြားသစ်ပင်များကို ရနိုင်လျှင် ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိ
တောက်၊ အနှစ်မရှိသော သစ်ပင်မျိုးများနှင့် လုံးပါတ်(၃) ပေအောက်
သစ်ပင်များကို မှန်ထစ်မထစ်ရ၊ မအောင်လုံသော ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိ
တောက်နှင့် (၃) ပေထက်မြင့်သော ငုတ်ခြောက်များကို ရနိုင်လျှင် ၎င်း
တို့ကို မှန်ထစ် ထစ်ပေးနိုင်သည်။

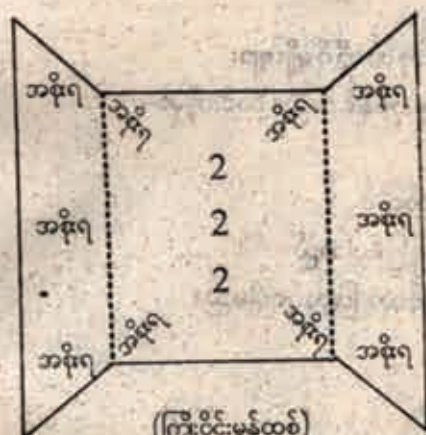
(ဃ) မှန်ထစ်များ ထစ်ရာတွင် အလျား (၁၈) လက်မရှိစေ၍ တံဆိပ်များကို ရိုက်
နိုင်လောက်အောင် သစ်ပင်က အနှစ်သား ပေါ်စေရမည်။ မှန်ထစ်အထက်
အထစ်ကို လက်နှစ်သစ်၊ အောက်အထစ်ကို လက်သုံးသစ်နက်အောင်
ခုတ်စေပြီးလျှင် ဘေးသားများကိုပါပေါ်အောင် ခုတ်ထစ်ပေးရမည်။
ဘေးသား၏ ထိပ်များသည် ယံနားရွက်ပုံရှိစေ၍ အောက်ဘက်ကို ဘီလူး
အံခံပုံရှိစေရမည်။ မှန်ထစ်ကို မြင့်နိုင်သလောက် မြင့်အောင် ခုတ်
စေ၍ အောက်ဆုံးအထစ်သည် မြေပြင်မှ (၃) ပေအကွာတွင် တည်ရှိစေ
ရမည်။ နယ်နိမိတ် တံဆိပ်များကို မှန်ထစ် တစ်ခုစီပေါ်တွင် တည်တည်
မတ်မတ်နှင့် ထင်ရှားစွာ ရိုက်ခတ်ရမည်။

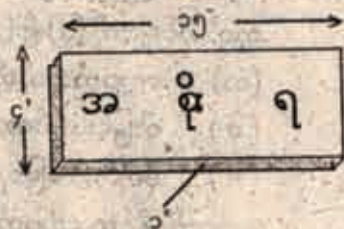
- (င) အကွက်များ ခွဲပြီးသော ကြိုးဝိုင်းများတွင် အကွက်နံပါတ်ကို မှန်ထစ်၏ အလယ်၌ (၃)တန်းဖြစ်စေ၊ (၄)တန်းဖြစ်စေ ညီညာစွာ ရိုက်ခတ်ပြီးလျှင် နယ်နိမိတ်တံဆိပ်များကို ထင်ရှားစွာ ငှင်းနံပါတ်များ၊ အပေါ်နှင့် အောက်၊ ဘေးဘက်များတွင် ရိုက်ခတ်ရမည်။
- (စ) ဘုတ်တိုင်များ၏ အနီး နယ်နိမိတ်လမ်း၊ ဝ/ယာ (၂)ဘက်တွင် (၂)ဆင့် မှန်ထစ်ပင် (၂)ပင် သို့မဟုတ် (၃)ပင် ထစ်မှတ် ပြုလုပ်ပေးရမည်။
- (ဆ) မှန်ထစ် မျက်နှာပြင်သည် ကြိုးဝိုင်းအပြင်သို့ မျက်နှာမူ ပြုလုပ်ထားရမည်။
- (ဇ) ကြိုးဝိုင်း နယ်နိမိတ်တံဆိပ်မှာ "အစိုဇေ" ဟု ရေးထားသည့် တံဆိပ်ဖြစ်သည်။

မှန်ထစ်များ

(ကြီးဝိုင်းမှန်ထစ်)

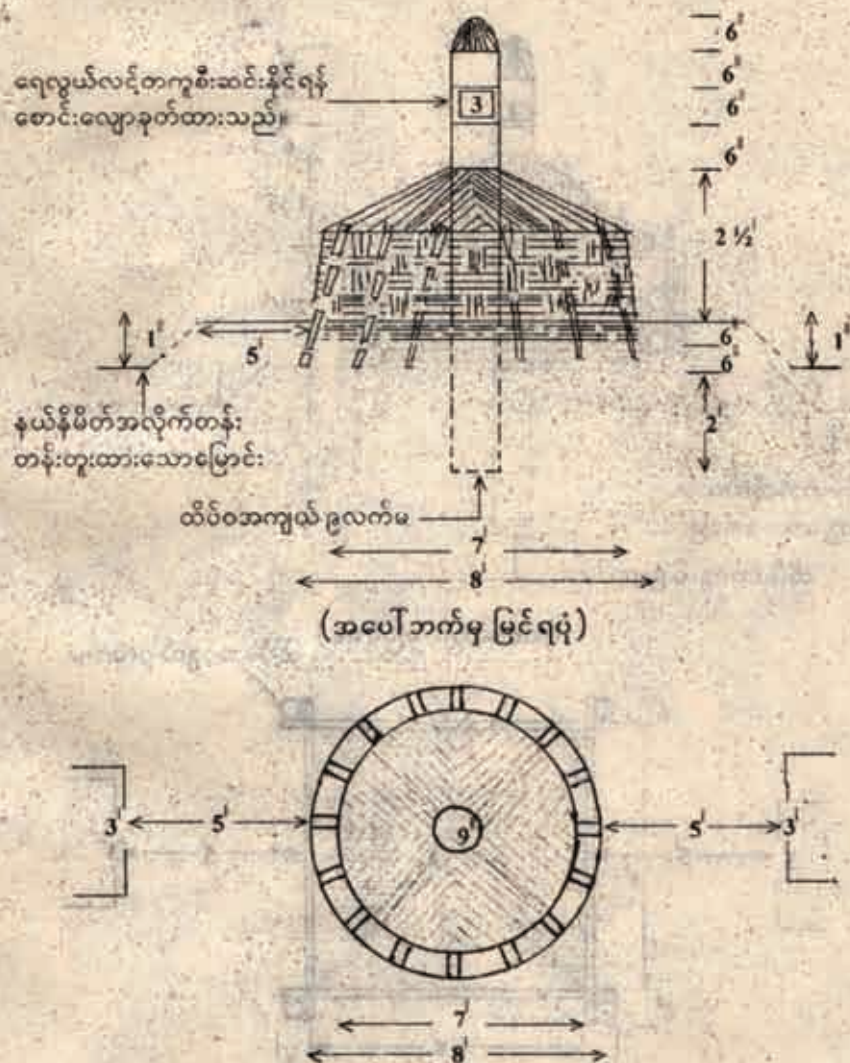

ကြော်ငြာ ပျဉ်ပြား

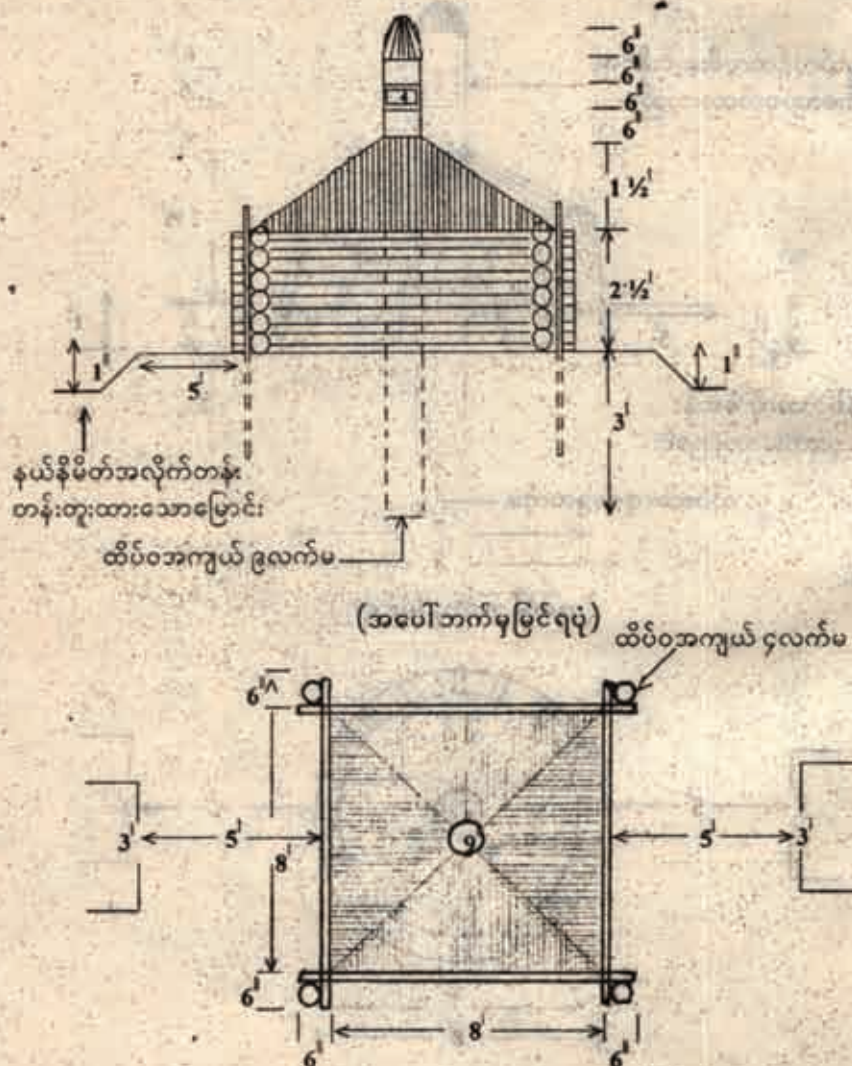
(၃) နယ်နိမိတ် ကြော်ငြာ ပျဉ်ပြား (အစို:ရ) ပြုလုပ်တပ်ဆင်ခြင်းနှင့် ပါတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ရမည့် အချက်များ

- (က) ကြီးဝိုင်းပျဉ်ပြားများကို လမ်းများနှင့် မြေလမ်းများ ကြီးဝိုင်းအတွင်းသို့ ဝင်သော နေရာတိုင်း၌ လမ်းဘေးနှစ်ဘက်လုံးတွင် ရိုက်ကပ်ရမည်။
- (ခ) လယ်ယာများ၊ ကြီးဝိုင်း နယ်နိမိတ်နှင့် နီးသည့်နေရာ၌ ဖြစ်စေ၊ မှန်ထစ်ထစ်ခိုင်လောက်သော သစ်ပင်များ နည်းပါးသည့် နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်တွင်ဖြစ်စေ၊ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပေ (၁၅၀) အကွာတွင် ရိုက်ကပ်ရမည်။ တောထူသော နေရာတစ်လျှောက်၌ ကြီးဝိုင်း ပျဉ်ပြားများ ရိုက်ကပ်ရန် မလို။
- (ဂ) ကြီးဝိုင်း ပျဉ်ပြားများကို မည်သူမဆို မြင်နိုင်လောက်အောင် သစ်ပင်၏ မြေမှ (၁၅) ပေအမြင့်တွင် ရိုက်ကပ်ရမည်။ ပျဉ်ပြားသည် အရှည် (၁၅) လက်မ၊ အကျယ် (၄) လက်မ၊ အထူ (၁) လက်မရှိစေရမည်။ လက်အောက် အမှုထမ်းများ လိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲစာအုပ်၊ နောက်ဆက်တွဲ (၅) နှင့် (၂၁) တွင်ဖော်ပြထားသည့် ပုံစံအတိုင်း တိုင်တစ်တိုင်နှင့် တစ်တိုင်အကြား မည်မျှကပ်ထားကြောင်း စာရင်းကို မြို့နယ်ဦးစီးရုံးတွင် ထားရှိရမည်။
- (ဃ) ကြော်ငြာပျဉ်ပြားတိုင်း အောက်ခံဆေးအဖြူသုတ်ပြီး အစိုရစာလုံးတွင်း၍ ဆေးနက်ဖြင့် ရေးရပါမည်။

(ခ) ဝါးခြင်းယက်ကာ ပြေဘုတ်တိုင်ပုံစံ

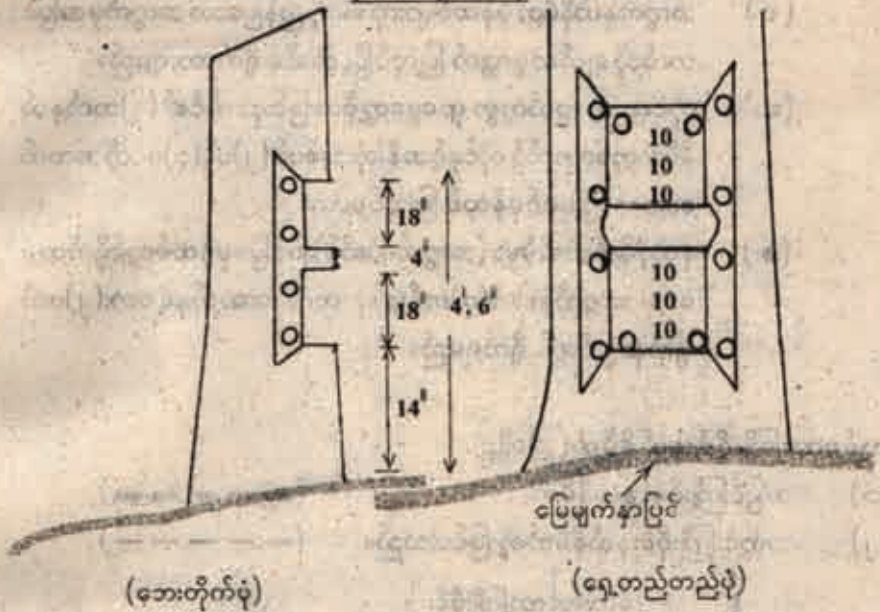

(ဂ) သစ်သား ဗိုတုံးက မြေဘုတ်တိုင် ပုံစံ

နှစ်ဆင့် မှန်ထစ်ကို အောက်ပါပုံစံအတိုင်း ပြုလုပ်ရမည်။

နှစ်ဆင့် မှန်ထစ်ပုံ

(၂) အတွင်းကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်နှင့် အကွက်နယ်နိမိတ် ပြုလုပ်ပြင်ဆင်ရာ၌ လိုက်နာ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ အတွင်းကြိုးဝိုင်းသည် ကြိုးဝိုင်းနှစ်ခုဆက်စပ်ရာအကြားရှိ နယ်နိမိတ်လမ်း ဖြစ်သည်။

- (က) ကြိုးဝိုင်းအပြင်နယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ခ) နယ်နိမိတ်၏ ကြော်ငြာပျဉ်ပြားများ မရှိကပ်ရ။
- (ဂ) ထင်ရှားသော ချောင်းမကြီးများ၊ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ထားပါက မှန်ထစ် မထစ်ရ။
- (ဃ) သစ်ပင်တစ်ပင်တွင် မှန်ထစ် (၂) ဘက်မပြုလုပ်ရ။

- (င) ကွက်ဆုံဘုတ်တိုင်များကိုသာ ပြင်ဆင် အသစ်စိုက်ထူရန်ဖြစ်ပြီး၊ နံပါတ်များကို သက်ဆိုင်ရာ အကွက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ပြုလုပ်ရမည်။
- (စ) အကွက်နယ်နိမိတ်မှန်ထစ်များကို မိမိတို့ညွှန်ပြသော အကွက်မှ အပြင်ဘက်သို့ မျက်နှာမူလျက် ပြုလုပ်ပြီး တံဆိပ် ရိုက်ထားရမည်။
- (ဆ) တိုင်များကို လွယ်ကူစွာ ရှာဖွေတွေ့ရှိစေခြင်းငှာ တိုင်၏ (၂)ဘက်နယ်နိမိတ်တလျှောက်၌ တိုင်နှင့် အနီးဆုံးသစ်ပင် (၂)ပင် (၃)ပင်ကို အထက်အောက် (၂)ဆင့်မှန်ထစ် ပြုလုပ်ပေးရမည်။
- (ဇ) နယ်နိမိတ်တံဆိပ်မှာ (အကွက်တံဆိပ်) ဖြစ်ပြီး၊ မှန်ထစ်တွင်ရိုက်ထားသော အကွက်နံပါတ် (၃) တန်း၏ အထက် / အောက်နှင့် ဘေး (၂) ဖက်မျက်နှာပြင်တွင် ရိုက်ရမည်။

သစ်တောကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် (၂) ချိုး

- (၁) အပြင်ကြိုးဝိုင်း နယ်နိမိတ် (-----)
- (၂) အတွင်းကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (-----)

(၃) သစ်တောကြီးဝိုင်းတောများအတွင်း အကွက်များခွဲခြားရာ၌ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ။

(က) အကွက်ခွဲနယ်နိမိတ်များကိုတောင်ကုန်းသစ်တောများတွင် ပြုလုပ်မည် ဆိုပါက ပထဝီအနေအထားအရ သဘာဝနယ်နိမိတ်ဖြစ်သော ရေဝေခင်ကျော၊ ချောင်းများကို အသုံးပြုရမည်။

(ခ) မြေပြန့်တောများ၌ နယ်နိမိတ်ကို တတ်နိုင်သရွေ့ တောင်နှင့် မြောက်မျဉ်းပြောင်းအနေအထား သတ်မှတ်ရမည်။

(ဂ) အကွက်တစ်ခုတွင် ရေဝေကျော တစ်ခုသာလျှင် ပါဝင်စေရန် ဖွဲ့စည်းရမည်။

(ဃ) ဒရိုယာအားဖြင့် အကျယ်အဝန်း စတုရန်းတစ်မိုင် (၆၄၀ ဧက) ခန့်ရှိရပါမည်။ (စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၏ လုပ်ငန်းသဘောအရ ဒရိုယာ တိုးချဲ့နိုင်သည်။)

(င) ချောင်းများကို နယ်နိမိတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော အခါ ချောင်းများအထိ မသတ်မှတ်ရ။

(စ) မြေပြန့်တော၊ အကွက်ဖွဲ့ခြင်းကိုအကျယ်အဝန်း စတုရန်းတစ်မိုင်ပတ်လည် ခန့်ရှိသော အကွက်များ ဖွဲ့စည်းရမည်။

၄။(ည) အကွက်နယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်း

အကွက်နယ်နိမိတ် ပြုလုပ်ပြင်ဆင်ရာတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ

(က) လုပ်ငန်းမစမီ အကွက်နယ်နိမိတ်ကို မှန်ကန်မှု ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးရမည်။

(ခ) ကြီးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ကြော်ငြာပျဉ်ပြားများ မကပ်ရ။

(ဃ) ထင်ရှားသော ချောင်းမကြီးများတစ်လျှောက် နယ်နိမိတ်မှန်တစ်မပြုလုပ်ရ။

(င) မှန်ထစ်များကို မိမိတို့ညွှန်ပြသော အကွက်မှ အပြင်သို့ မျက်နှာမူရမည်။

- (၈) မှန်ထစ်မျက်နှာပြင်တွင် ညွှန်ပြသော အကွက်နံပါတ်(၃)တန်း သို့မဟုတ် (၄)တန်း တည်မတ်စွာ ရိုက်ပြီး နယ်နိမိတ်တံဆိပ်ကို နံပါတ်၏ အပေါ်/အောက် (၂)တန်းစီ ဘေး(၂)ဘက်တွင် (၄)တန်းစီ ရိုက်ပေးရမည်။
- (ဆ) အကွက်ဘုတ်တိုင်များကို ကြိုးဝိုင်း ဘုတ်တိုင်များကဲ့သို့ လုပ်ကိုင်ရပါမည်။ အကွက်နံပါတ်များထိုသော အခါတွင် ညွှန်ပြလိုသော အကွက်ဘက်သို့ မျက်နှာမူ ပြုလုပ်ရပါမည်။
- (ဇ) ကွက်ဆုံ ဘုတ်တိုင်များကို လွယ်ကူစွာ ရှာဖွေတွေ့နိုင်ရန် ဘုတ်တိုင်အနီး ဝဲ/ယာဘက်တွင် (၂)ဆင့်မှန်ထစ်၊ (၂)ပင် (၃)ပင်ခန့် ပြုလုပ်ထားရမည်။
- (ဈ) ဘုတ်တိုင်မှန်ထစ် ပြုလုပ်ပုံကို ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ပြုလုပ်ခြင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လုပ်ကိုင်လိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- (ည) ထင်ရှားသော ရေဝေကျောတန်းများတွင် မှန်ထစ်ကို ကွဲကွဲ ပြုလုပ်နိုင်ပြီး မထင်ရှားသည့် မြေပြန့်တွင် စိပ်စိပ် ပြုလုပ်ရပါမည်။
- (ဋ) နယ်နိမိတ်လမ်း မှားသွားနိုင်သည့် နေရာများတွင် မှန်ထစ် ပြုလုပ်ထားရှိရမည်။ ပြုလုပ်သည့် မှန်ထစ်သည် အမှန်နယ်နိမိတ်လမ်းသို့ ညွှန်ပြရန် ဖြစ်သည်။
- (ဌ) မှားယွင်းသော အကွက်နယ်နိမိတ်လမ်း ပြုလုပ်ထားကြောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိရပါက အစီရင်ခံစာနှင့်အတူ အမှန်အမှားပြ မြေပုံကို ခရိုင်ဦးစီးမှူးထံတင်ပြရမည်။ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခွင့်ပြုမှသာ လျှင်ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိသဘောနှင့်မိမိ မပြုလုပ် မပြင်ဆင်ရ။
- (ဍ) အကွက်နယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၊ သစ်ဟာပင်ထောင် ရိုက်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းနှင့် အတူပူးတွဲ၍ သော်လည်းကောင်း၊ သီးခြားသော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။

မှန်ထစ်ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြားအချက်အလက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ (ဏ)

၁။ မှန်ထစ်ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းကို ပြုလုပ်ရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ (ဏ)

၄။(၄) မီးကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်း

(၁) မီးကာကွယ်ခြင်း ပြုလုပ်လေ့ရှိသော နေရာဒေသများ

(က) သစ်တောစိုက်ခင်းများ

ထိုစိုက်ခင်းများကို မီးဘေးအန္တရာယ်မှ မလွတ်မြောက်သေးသော အရွယ်အထိ မီးကာကွယ်ရန်လိုသည်။ များသောအားဖြင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို (၅)နှစ်သားအရွယ်အထိ မီးကာကွယ်ထားရမည်။

(ခ) တောင်ယာနည်းဖြင့်မျိုးဆက်မည်စရိယာကိုတောင်ယာမခုတ်မီတစ်နှစ် သို့မဟုတ် နှစ်နှစ်လောက်မှ ကြိုတင်၍ မီးကာကွယ်ထားရမည်။

(ဂ) ရောင်းတန်းဝင်သော သစ်မျိုးများ၊ ဓမ္မတာအတိုင်း ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပြီး အတော်အတန်ကျယ်ဝန်းသော နေရာများကို မီးကာကွယ်ရန် လိုသောအခါ မီးကာကွယ်ထားရှိစေရမည်။

(ဃ) အကွက်အတွင်းနှင့် အခြားနေရာများတွင် ဌာနပိုင် သစ်လုံးများရှိပါက မီးမလောင်ရန် မီးကာကွယ်ထားရမည်။

(င) အစိုးရအဆောက်အဦများ၊ တံတားများ၊ သစ်ဆိပ်များနှင့်မြေပုံတိုင်များကို မီးမလောင်ရန် မီးကာကွယ်ထားရမည်။

(၂) သဘာဝတောများနှင့် စိုက်ခင်းများတွင် မီးကာကွယ်ရာ၌ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ထားရမည့် မီးတားလမ်းများ။

(က) အပြင် မီးတားလမ်း

မီးကာကွယ်ထားသည့်အကွက် အပြင်နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် များသောအားဖြင့် အကျယ်(၅)ပေရှိ၍ အပြောင်တွင်ပြီး ရှင်းလင်းထားသောလမ်းကိုဆိုလိုပါသည်။ တံမြက်စည်းလှည်းထားရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အတွင်းမီးတားလမ်း

အတွင်းမီးတားလမ်းသည် မီးကာကွယ်ထားသည့်အကွက်အတွင်း၌ရှိ၍ ၎င်းအကွက်အတွင်း မီးဝင်လောင်သောအခါ တစ်ကွက်လုံး မီးမလောင်သွားစေရန် အကျယ်(၅)ပေရှိသော အပြောင်ထွင်ပြီး ရှင်းလင်းထားသော လမ်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းလမ်းကိုလည်း တံမြက်စည်းလှဲရပါမည်။ (ပုံစံ-၃)

(ဂ) အပြင်မီးတားကွက်

အပြင်မီးတားလမ်း၏ အပြင်ဘက်၌ ယှဉ်လျက် အကျယ်(၁၅)ပေရှိ၍ ၎င်းအကွက်အတွင်း ပေါက်ရောက်နေသော သစ်ပင်ငယ်များ၊ ပေါင်းချုံများ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြီး မီးရှို့ထားရမည်။ အပင်ကြီးများမခုတ်ရ တံမြက်စည်းမလှဲစေရပါ။ (ပုံစံ-၁)

(ဃ) အတွင်းမီးတားကွက်

မီးကာကွယ်ထားသည့်အကွက်၏ အတွင်းဘက်၌ ပြုလုပ်ထားသော အတွင်းမီးတားလမ်း၏ အကျယ်တွင် ယှဉ်၍ အကျယ်(၁၀)ပေ ပြုလုပ်ထားရမည်။ အကယ်၍ လှည်းလမ်း၊ မြေလမ်း၊ မြေအောက်လမ်း၊ အတွင်းမီးတားလမ်းကို ပြုလုပ်လွှဲထားပါက အတွင်းမီးတားကွက်ကို အကျယ်(၁၅)ပေ၊ လမ်းအကျယ်(၁၀)ပေ၊ မီးတားကွက်အတွင်းရှိ ပေါင်းချုံများ ရှင်းလင်းခုတ်ထွင် မီးရှို့ပေးရမည်။ (ပုံစံ-၄)

မီးကာကွယ်ထားသောတောနှင့် စိုက်ခင်းတို့၏ အပြင်နယ်နိမိတ် တလျှောက်တွင် လှည်းလမ်း၊ မြေလမ်းများ ရှိနေသောအခါ အကွက်နှင့် ထိုလမ်းများအကြားတွင် မီးတားလမ်း၏ အကျယ်ဖြစ်သော (၅)ပေနှင့် မီးတားကွက်၏ အကျယ်တစ်ဝက်ဖြစ်သည့် (၁၂၅)ပေအကျယ်ရှိတော့ကို အပြောင်ခုတ်ထွင်ပြီး တံမြက်စည်းလှဲ၍ အပြင်မီးတားလမ်းအဖြစ် ပြုလုပ်ထားရပါမည်။ အပြင်ဘက်တွင် မီးတားကွက်ကို ထိုလမ်းများ၏ အပြင်ဘက်ကပ်၍ အကျယ်(၇၅)ပေထားပြီး ထပ်မံပြုလုပ်ရမည်။ (ပုံစံ-၂)

၅။ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်း

(က) အဓိန့်ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခြင်း

ဒေသခံ ပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို သစ်တောဦးစီးဌာနက ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ(၁)ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်အမှတ်(၁/၉၅)ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

(ခ) အဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းချက်

ဒေသခံ ပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုသည်မှာ ဒေသခံ ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဖါဝင်ပတ်သက်ပြီး ဒေသခံ ပြည်သူလူထု လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ထင်းနှင့် အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ မလုံလောက်သည့် ဒေသများတွင် သစ်တောအုပ်များ ထူထောင်ခြင်းနှင့် အစားအစာ၊ လှေသစ်များနှင့် ဝင်ငွေရရှိစေရန်အတွက် လယ်ယာအဆင့် တွင် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သစ်ထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူ အသုံးပြုခြင်းကဲ့သို့သော သစ်တောလုပ်ငန်း တစ်ရပ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ဒေသခံ ပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ရန် ခွင့်ပြုမည် နေရာဒေသများ

(က) သဘာဝတောများ ပျက်စီး ပြုန်းတီးပြီး သဘာဝအလျောက် ပြန်လည် ဖြစ်ထွန်းရန်ခက်ခဲသော နေရာဒေသများ။

(ခ) ဒေသလိုအပ်ချက်အတွက် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့နိုင်သော အလားအလာရှိသည့် နေရာဒေသများ။

(ဂ) ပြေနှင့် ရေအရင်းအမြစ်ကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့် ဒေသများ၌ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန် သင့်လျော်သော နေရာများ။

(ဃ) အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ဒေသခံလူထုက စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သင့်သော သဘာဝတောများ။

(င) အစဉ်အလာအရ ဒေသခံလူထုက စီမံ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်လာခဲ့သော သစ်တောမြေများ၊

(ဃ) လျှောက်ထားခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုမိန့် ထုတ်ပေးခြင်း

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်လိုသူများသည် အသုံးပြုသူများ အဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်း၍ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးမှူးမှတစ်ဆင့် ခရိုင်သစ်တောအရာရှိ ထံ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်ကို လျှောက်ထားရပါမည်။ ခရိုင် သစ်တောအရာရှိသည် လျှောက်ထားခြင်းကို လက်ခံပါက ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ရန်နေရာကို သတ်မှတ် အတည်ပြုပေးရပါမည်။ လျှောက်ထားသော မြေသည် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စီမံ အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်မြေ မဟုတ်ခဲ့လျှင် ခရိုင်သစ်တော အရာရှိသည် ခရိုင်သစ်တော ပြုစုထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီ၏ လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူရပါမည်။

အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ရန် ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိသောအခါ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံချက် (Management Plan) ကို သစ်တောဦးစီး ဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများ၏ အကြံဉာဏ်များ ရယူရေးဆွဲ၍ ခရိုင်သစ်တောအရာရှိထံ တင်ပြပြီး အတည်ပြုချက် ရယူရပါမည်။ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံချက်ကို အတည်ပြုပြီးနောက် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သို့ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်ကိုခရိုင်သစ်တောအရာရှိက သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကိုယ်စား ထုတ်ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါလက်မှတ်နှင့်အတူ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့က လိုက်နာရမည့် သစ်တော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို ပူးတွဲပေးရပါမည်။ ဒေသခံ ပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ရန်အတွက် မြေအသုံးချခွင့်ကို ကနဦးကာလအဖြစ် နှစ် (၃၀) ခွင့်ပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။ တည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်ထုတ်ပေးပြီးသည့် ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများအတွက် မှတ်ပုံတင်အပြည့် အစုံကို စာအုပ်ချုပ်၍ မိတ္တူ (၃) စောင် အား ဦးစီးရုံးချုပ်သို့ ပေးပို့ရမည်။

၁၁။ သစ်တောတည်ထောင်ခြင်းနှင့် သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း (၁)

၁၁။ သစ်တောတည်ထောင်ခြင်းနှင့် သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း (၁)

(၁) သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပံ့ပိုးမှုများ

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့အား အောက်ဖော်ပြပါ အကူအညီများကို အခမဲ့ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ -

- (က) သစ်တောစိုက်ခင်းပထမ ခုတ်ပတ်ကာလအတွက် လိုအပ်သော သစ်စေ့နှင့် ပျိုးပင်များ၊
- (ခ) သစ်တော တည်ထောင်ခြင်း၊ ပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးချခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စ အဝဝတွင် ထာဝစဉ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု အကူအညီများ။
- (ဆ) အသုံးပြုခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း
ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောမှ ထွက်ရှိသည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို အသုံးပြုခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း သတ်မှတ်ထားပါသည်။ -
 - (က) အသုံးပြုသူများအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များ မိမိသုံးအတွက် ထုတ်ယူသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအပေါ်တွင် မည်သည့် အခွန်အခကိုမျှ ကောက်ခံခြင်းမပြုရ၊
 - (ခ) အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် မိမိသုံးမှ ပိုလွန်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို မိမိကျေးရွာသားများကို သင့်တင့်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချနိုင်သည်။ အဆိုပါ ရောင်းချသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ပေါ်တွင် မည်သည့် အခွန်အခကိုမျှ ကောက်ခံခြင်း မပြုရ၊
 - (ဂ) အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် မိမိအဖွဲ့အစည်းနှင့် မိမိကျေးရွာသား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ကျေးရွာပြင်ပသို့ ကာလပေါက်ဈေးဖြင့် တင်ပို့ရောင်းချနိုင်သည်။
 - (ဃ) ကျေးရွာပြင်ပသို့ တင်ပို့ရောင်းချသည့် ပစ္စည်းများအတွက် အခွန်အခ ပေးဆောင်ရမည်။

၆။ သစ်တောလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပြီးစီးသောအခါ အပြီးသတ် အစီရင်ခံစာ တင်ပြခြင်း

သစ်တောလုပ်ငန်းများအား လုပ်ကိုင်ပြီးစီးသောအခါ လုပ်ငန်းပြီးစီးပြီးနောက် (၇) ရက်အတွင်း မိမိဦးစီးအရာရှိထံ တင်ပြပေးပြီး ဦးစီးအရာရှိမှ လိုအပ်သလိုစစ်စစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်သစ်တောအရာရှိ၊ ပြည်နယ်/တိုင်း ဦးစီးအရာရှိထံ ပေးပို့တင်ပြရပါမည်။

အောက်ပါ သစ်တောလုပ်ငန်းအမျိုးအစား အပြီးသတ် အစီရင်ခံစာရေးရာတွင် သတ်မှတ်ခေါင်းစဉ်များနှင့် နမူနာရေးသားခြင်းကို ဖော်ပြပါသည်။

- (က) စိုက်ခင်းပြီးဆုံးကြောင်း အစီရင်ခံစာ။
- (ခ) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ။
- (ဂ) ပင်ကြပ်နုတ်ခြင်းအစီရင်ခံစာ။
- (ဃ) သစ်မာရွေးချယ် ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ။

စိုက်ခင်းပုံစံ(၆)

..... တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်၊
စိုက်ခင်းအမှတ်.....

(က) စိုက်ခင်း အပြီးသတ် အစီရင်ခံစာ

၁။	စိုက်ခင်းအမျိုးအစား	- စီးပွားရေးစိုက်ခင်း(ကျွန်း)
၂။	စိုက်ခင်းအမှတ်	-
၃။	တည်ထောင်သည့်ခုနှစ်	- ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊
၄။	တည်နေရာ	- အကွက်၊ ကြီးဝိုင်း
၅။	နယ်နိမိတ်	- ပြေပုံပါ နယ်နိမိတ် အတိုင်း
၆။	ဧရိယာဧက	- ၈၀(၅၀၀)

၇။ စိုက်ပျိုးသည် သစ်မျိုး - ကျွန်း

၈။ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့်မြေအမျိုးအစား- တောင်ဘက်မှ ပြောက်ဘက်သို့ နိမ့်ဆင်းသွားပါသည်။ မတ်စောက်မှုမရှိဘဲ ဆင်ခြေလျှော့ကုန်းများသာ ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ရွက်ပြတ်ရောနှော၊ တောစိုများပြားပြီး မြေအမျိုးအစား၊ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။

၉။ စိုက်ခင်းတည်နေရာ ရွေးချယ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် တိုင်းတာခြင်း
၁၉၈၈-၈၉ ခု၊ စီးပွားရေးစိုက်ခင်းဧက (၅၀၀) တည်ထောင်ရန်အတွက် မြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးအရာရှိနှင့် ခရိုင်သစ်တောဦးစီးအရာရှိတို့မှ ကွင်းနှင့်စစ်ဆေး ရွေးချယ်၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဦးစီးဌာနမှူးထံမှ အတည်ပြုချက်ရယူခဲ့ပါသည်။ မြေနေရာတိုင်းခြင်း လုပ်ငန်းကို နေ့မှ နေ့ထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး လုပ်သားများအား တောင်ယာ ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။

၁၀။ မူလတောအမျိုးအစားနှင့် ပေါက်ရောက်ပင်
အထက်ရွက်ပြတ် ရောနှော တောစို များပြားပြီး အထက်ရွက်ပြတ် ရောနှောတောခြောက်နှင့် အင်တိုင်းတော အနည်းငယ်သာ ပါဝင်၍ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပီတောက်၊ ထောက်ကြံ၊ သစ်ယာ၊ အင်၊ ကြွေသင်းဝါး၊ မျှင်ဝါးများ ရောနှော ပေါက်ရောက်ပါသည်။

၁၁။ သစ်၊ တိုင်၊ ထင်း ထုတ်လုပ်ရန် လွှဲအပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း
စိုက်ခင်း တည်ထောင်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့သော ကြိုးဝိုင်း၊ အကွက်အမှတ် မှ သစ်များအား မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသို့ လွှဲပြောင်း ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ အသင်းအဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂလိကများမှ ထုတ်ယူဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါ။

၁၂။ တောင်ယာသမားများအား တောင်ယာ ခွဲဝေပေးခြင်း
ယာသမားတစ်ဦးလျှင် အနည်းဆုံး (၂)ဧက၊ ပျဉ်းမျှ (၄)ဧက၊ အများဆုံး (၈)ဧကခန့် လုပ်ကိုင်နိုင်သည့်အရွယ် မိသားစု အင်အားအလိုက် ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။ အမြဲတမ်းလုပ်သား အိမ်ထောင်စုဦးရေ ရှိ၍ ယာယီလုပ်သား အိမ်ထောင်စုဦးရေ ရှိပါသည်။

တောင်ယာခွဲဝေပေးချင်းလုပ်ငန်းကို နေ့မှ နေ့ထိတွင်
ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

၁၃။ တောင်ယာ စတင်ချင်း

..... နေ့တွင် တောင်ယာစတင်ချင်း နေ့တွင် တောင်ယာ
ချင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ တစ်ဧကလျှင် လူတစ်ယောက် ပျမ်းမျှ (၈)ရက်
ချင်းပါသည်။

၁၄။ ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းများ

ကျွန်းပင်ငယ်များ ပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ကြိုးဝိုင်း၊ အကွက်အမှတ်
..... တွင် ကျွန်းပျိုးအိတ်ပေါင်း ကို ၈က(၅၀၀) စိုက်ပျိုးရန်နှင့်
ဖာထေးရန်အတွက် စုစုပေါင်း ပျိုးထောင်ခဲ့ပါသည်။

၁၅။ မီးရှို့ခြင်း

တောင်ယာ မီးရှို့ခြင်းလုပ်ငန်းကို နေ့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့၍ မီးလောင်
ကျွန်းမျှ အခြေအနေ ကောင်းမွန်ပါသည်။ မီးလောင်မှု မှာခဲ့ပါသည်။

၁၆။ ကျွန်းခွေခြင်း

..... နေ့တွင် စ၍ နေ့တွင် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ကျွန်းခွေခြင်း အခြေ
အနေကောင်းမွန်ပါသည်။

၁၇။ ပန္နက်အကွာအဝေး

ရနံ့ပေ x ၈၃ ပေဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ ပန္နက်ရှိတ်ခြင်း

..... နေ့တွင် စတင်၍ နေ့တွင် ဆောင်ရွက် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

၁၉။ စိုက်ပျိုးခြင်း

၈က(၅၀၀)အတွက် ကျွန်းပျိုးအိတ်ဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို နေ့တွင်
စတင်၍ နေ့တွင် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

၂၀။ ဖာထေးခြင်းလုပ်ငန်း

ဖာထေးခြင်းလုပ်ငန်းကို နေတွင် စတင်၍ နေတွင် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ရှင်သန်မျှနှုန်းကောင်းသဖြင့် ကျွန်းပျိုးအိတ် ကိုသာ ဖာထေးခဲ့ရပါသည်။ အခြေအနေအရ လိုအပ်လျှင် ထပ်မံဖာထေးနိုင်ရန် ကျွန်းပျိုးအိတ် လက်ကျန်ရှိပါသည်။

၂၁။ တောင်ယာသမားများ စိုက်ပျိုးသည့် သီးနှံများ

နှမ်းနှင့် ဝါကိုသာ စိုက်ပျိုးသူများ ပြား၍ စပါးနှင့် မြေပဲကို အနည်းငယ်သာ စိုက်ပျိုးကြပါသည်။

၂၂။ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း

ပထမအကြိမ် ပေါင်းရှင်းခြင်းကို နေတွင် စတင်၍ နေတွင် ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ကုန်ကျငွေမှာ ရက် x ကျပ် (..... ဧက x ကျပ်) = ကျပ်

ဒုတိယအကြိမ် =

တတိယအကြိမ် =

၂၃။ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်သော ဝန်ထမ်း အင်အား

(က) ဝန်ထမ်းအမည်နှင့် ရာထူး

(ခ) အလုပ်သမား

အမြဲတမ်း အလုပ်သမား ဦးနှင့် ယာယီအလုပ်သမား ဦး။

၂၄။ ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း

ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်းကို နေတွင် စတင်၍ နေတွင် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဝန်ထမ်းအဆင့်အလိုက် တာဝန်ခွဲဝေသတ်မှတ်၍ ရာနှုန်းပြည့် ရေတွက်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးသည့်ဧက	တစ်ဧကရှိအပင်	ရှင်ပင်ဦးရေ	သေပင်ဦးရေ	ပေါင်း	ရှင်ပင်ရာခိုင်နှုန်း
X X X	X X X	X X X	X X X	XX	X X X

၂၅။ မီးကာကွယ်ခြင်း

မီးကာကွယ်ခြင်း စီမံချက် ရေးဆွဲ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၀ ပေကျယ် မီးတာလမ်း ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ မီးလှန်ခြင်း၊ မီးစောင့်တံများ ဆောက်လုပ်၍ မီးစောင့်များ အချိန်ပြည့်ထားရှိခြင်း၊ ဝန်ထမ်းအဆင့်လိုက်၊ အဖွဲ့အစည်းအလိုက်၊ ဧကအလိုက် ကြပ်မတ် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၆။ စိုက်ခင်းတည်ထောင်မှုအတွက် ကုန်ကျငွေ

၁၉၇၀-၇၁ ခုနှစ်၊ စီးပွားရေး စိုက်ခင်းဧက(၅၀၀) တည်ထောင်ခြင်းအတွက် (ပထမစတင်စိုက်ပျိုးသည့်နှစ်) ကုန်ကျငွေမှာ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်မှ..... ကျပ် နှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်မှ ကျပ်၊ စုစုပေါင်း ပြစ်ပါသည်။

စဉ်	လုပ်ငန်းအမျိုးအမည်	ကုန်ကျငွေကျပ်
၁။	မြေတိုင်းတာခြင်း	-
၂။	တောင်ယာခုတ်ခြင်း	-
၃။	မီးကာကွယ်ခြင်း(တောင်ယာခုတ်ကွက်)	-
၄။	မီးရှို့ခြင်း	-
၅။	ကျွန်းခွေခြင်း	-
၆။	ပန္နက်ဝယ်ယူခြင်း	-
၇။	ပန္နက်ရိုက်ခြင်း	-
၈။	ကျွန်းစေ့ ဝယ်ယူခြင်း	-
၉။	ပျိုးထောင်ခြင်း	-
၁၀။	စိုက်ပျိုးခ	-
၁၁။	သယ်ယူပို့ဆောင်ခ	-
၁၂။	ဗာထေးခြင်း	-
၁၃။	အခြားကုန်ကျစရိတ်	-
	ငွေလုံးငွေရင်းပေါင်း	-
၁၄။	ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း	-
၁၅။	မီးကာကွယ်ခြင်း(စိုက်ခင်း)	-
	သာမန်ပေါင်း	-
	စုစုပေါင်း	-

၂၇။ အထွေထွေ

- စိုက်ခင်းတည်နေရာပြမြေပုံ(၄လက်မ=၁မိုင်)နှင့်
- စိုက်ခင်းမြေတိုင်းမြေပုံ(၁၂လက်မ=၁မိုင်) ပူးတွဲတင်ပြရမည်။

တာဝန်ခံဝန်ထမ်း

(ခ)ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ

၁။ အကွက်နံပါတ်၊ အကွက်မဟုတ်လျှင် ဧရိယာ နယ်နိမိတ် အလားအလာ၊

၂။ ဧရိယာ

အကွက်ဖြစ်လျှင်ဧရိယာကေးကြိုင်းအကွက်မဟုတ်လျှင်စတုရန်းမိုင်ပေါင်း၊

၃။ နယ်နိမိတ်

အနီးအနားကောင်းမွန်စွာရှိ/မရှိနှင့် ဖုန်ကန်စွာ သတ်မှတ်ထား/မထား။

၄။ မြေမျိုးနှင့် မြေမျက်နှာပြင်

၅။ ပေါက်ရောက်သော အပင်များ

တောအမျိုးမျိုးနှင့် ဝါးအမျိုးမျိုးရှင်းအပြင် ယင်းတို့သည်ရှိရာကို ဖော်ပြချက်၊ ကျွန်းပေါက်သော တောနှင့်ရှင်းတည်ရှိရာကို ချွန်ပင် အနည်းအများအား အခြေခံထား၍ ဖော်ပြချက်၊ ရှင်းအပြင် ချွန်ပင်များ၏ အမျိုးအစား၊ မည်သည့်လုံးပါတ်များ နောင်အတွက် သတ်မှတ်လျှင် သင့်တော်မည်ဟု ဖော်ပြချက်။

၆။ ဓမ္မတာအလျောက် ပေါက်ရောက်သော အပင်များ

ကျွန်းနှင့်တကွအခြားအရေးကြီးသော သစ်မျိုးများ၏ အစေ့ပင်မျက်နှာကလေးများပေါက်ရောက်နေခြင်း အနည်းအများ၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ထူးခြားစွာ ပေါများခြင်းနှင့် ရှားပါးခြင်း၊ ပြုစုပေးရန် လိုအပ်သော အစုလိုက် မျိုးဦးပင်များ၊ ဝါးသုဉ်းခြင်း။

၇။ သင်းသတ်ရန် ရင်စိုလုံးပါတ်ကန်သတ်ချက်

သင်းကောင်းပေါက်သောတောတွင် ရင်စိုလုံးပါတ် ၇ပေ၊ ၆ လက်မဖြစ်၍ ကျွန်းကောင်း မပေါက်သောတောတွင် ရင်စိုလုံးပါတ် ၆ပေ၊ ၆လက်မ သတ်မှတ်ပေးထားပြီး၊ စာရင်းဝင်မှာ ၇ပေဖြစ်ပါသည်။ အနာဂတ်တောထွက်ပင်များအား ၄ပေနှင့် အထက် စာရင်းကောက်ယူပါသည်။ ထို့အပြင် ဒေသအလိုက် ကွဲလွဲမှုများ ရှိနိုင်ပါသည်။

၈။ သင်းသတ်သော အပင်များ

သင်းသတ်ပင်စုစုပေါင်း၊ ခုတ်လှဲရန် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်သော အပင်၊ သို့မဟုတ် ခုတ်လှဲသောအပင်ပေါင်း၊ S.F.အတန်းအစားတွင် ပါဝင်သော အပင်များ၏ နံပါတ်စဉ်များ သတ်မှတ် လုံးပါတ် မပြည့်သော်လည်း သင်းသတ်ထားသော ရောင်းကုန်းဝင် အပင်ပေါင်းနှင့် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် သင်းသတ်ကြောင်း ဖော်ပြချက်၊ သင်းသတ်ပင်များ၏ အမျိုးအစား၊ အစိုခုတ်လှဲရန် မှတ်ထားသော အပင်နှင့် အစိုခုတ်လှဲသော အပင်များ၏ ဦးရေနှင့် နံပါတ်စဉ်များ၊ ကွက်စိပ်စာအုပ်အရဖြစ်စေ၊ စီမံကိန်းအရ ဖြစ်စေ၊ ပြဋ္ဌာန်း သို့မဟုတ် ခန့်မှန်းထားသော တောထွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြချက်။

၉။ ရောင်းတန်းဝင်သော အော်လံ၊ နတ်သတ် သစ်လုံးဟောင်းများ

များ / မများနှင့် ခန့်မှန်းချေ တန်။

၁၀။ လုံးပါတ် ၄ ပေနှင့် အထက် နောင်ရမည့် တောထွက်ချန်ပင်များ

အောက်ပါအတန်းအစားအတိုင်း ဖော်ပြရမည်။

၄' ၀"	-	၄' ၁၁"
၅' ၀"	-	၅' ၅"
၅' ၆"	-	၅' ၁၁"
၆' ၀"	-	၆' ၅"
၆' ၆"	-	၆' ၁၁"
၇' ၀"	-	၇' ၅"
၇' ၆"	-	နှင့်အထက်

၁၁။ ကုန်ကျမည် စရိတ်

သင်းသတ်ခ၊ ချန်ပင်တိုင်းခ၊ အလုပ်သမားခ၊ ပို့ဆောင်ခ၊ ပစ္စည်းများ၊
ရိက္ခာများ သယ်ဆောင်ခ၊ စခန်းစောင့်ခ၊ ရေနံဆီ၊ ဖယောင်းတိုင် ဝယ်ယူခ၊ အကွက်
နယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခ၊ နွယ်ဖြတ် ညောင်ပတ်လှဲခ။

၁၂။ သစ်ထုတ်ယူခြင်း

အကွက်မှ သစ်ထုတ်ယူရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းများ၊ သစ်မျှောနိုင်
သောချောင်းများ၏ အခြေအနေနှင့် ချောင်းများတွင် ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ အကြောင်းအရာ
အထူးဖော်ပြချက်များ။

၁၃။ အုပ်မှီးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်း

ပြုလုပ်ခဲ့သော အုပ်မှီးကာဆိုင်း အလုပ်၏ အကျိုးအပြစ်၊ ၎င်းအလုပ်ကို
သင်းသတ်ခြင်းနှင့် တွဲဖက် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော ခုတ်လှဲသော အပင်ပေါင်းနှင့် လုပ်ကိုင်
ပြီးစီးသော ဧရိယာ၊ တွဲဖက်၍ မလုပ်ခဲ့လျှင် အုပ်မှီးကာဆိုင်း အလုပ် သို့မဟုတ်၊
နွယ်ဖြတ်ခြင်း အလုပ်များ လိုမလို၊ လိုခဲ့သော် မည်သည့်အပိုင်း၌ သင့်လျော်မည်
နှင့် မည်မျှ ပြင်းထန်စွာ ပြုလုပ်ရန် လိုကြောင်း ဖော်ပြချက်များ။

၁၄။ အသုံးပြုသော တံဆိပ်ပုံစံများနှင့် အသုံးပြုသူများ၏အမည်

၁၅။ အထွေထွေ

အောက်ပါအတန်းအစားအတိုင်း ဖော်ပြရမည်-

ပူးတွဲပါဝင်ရမည့် အကြောင်းအရာများ

(က) ပါဝင်ပင် မြေပုံ (၄လက်မ = ၁မိုင်)

(ခ) သင်းပင်တည်နေရာပြ မြေပုံ (၄လက်မ = ၁မိုင်)

တာဝန်ခံ ဝန်ထမ်းအမည်၊ ရာထူး၊ မြို့နယ်
ရေးသားပြုစုသောနေ့စွဲ၊

..... ခုနစ်၊ လံအတွင်း စိုက်ခင်း

(ဂ) ပင်ကျပ်နတ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ

၁။ တည်နေရာ

(က) ပြည်နယ်/တိုင်း/ခရိုင်၊

(ခ) မြို့နယ်၊

(ဂ) ကြီးဝိုင်း/ကြီးပြင်၊

(ဃ) အကွက်/ခုတ်ကွက်

၂။ စိုက်ခင်း၏ အကြောင်းအရာ

(က) စိုက်ခင်းအမှတ်၊

(ခ) စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းစာအုပ်၊ စာအုပ်အမှတ်၊

(ဂ) စိုက်ပျိုးသည့်ခုနစ်၊

(ဃ) စိုက်ပျိုးသည့် သစ်မျိုး၊

(င) မူလစိုက်ခင်း၊

(စ) မူလစိုက်ပင်အက္ခရာအစား၊

၃။ ပင်ကျပ်နတ်ခြင်း အခြေအနေ

(က) ယခုပင်ကျပ်နတ်သည့် တာဝန်ခံဝန်ထမ်း

အမည်၊ ရာထူး

(ခ) စတင်ဆောင်ရွက်သည့်နေ့

ပြီးစီးသည့်နေ့

(ဂ) အမှန်တကယ်ဆောင်ရွက်ပြီးစီးသည့်ဧက၊

(ဃ) ခုတ်လှဲသော ပင်ကျပ်အရေအတွက်၊

ရင်စို့လုံးပါတ်အတန်းအစား

ပင်ရေ

၁ အောက်

၁' မှ ၁' ၁၁' အထိ

၂' ၄' ၁၁' အထိ

စုစုပေါင်း.....

- ၄။ သင်းသတ်သော ပင်ကျပ် အရေအတွက်
ရင်စို့ လုံးပါတ်အတန်းအစား: ပင်ရေ
၃' မှ ၃' ၁၁' အထိ
၄' မှ ၄' ၁၁' အထိ
၅' နှင့် အထက်
စုစုပေါင်း:.....
- ၅။ ခုတ်လှဲ သင်းသတ်သော အပင်များအပေါ်တွင် ရိုက်မှတ်ထားခဲ့သည့်
တံဆိပ်တုံးအမှတ်အသား:
ကိုင်းဆောင်ခွင့်ရသူအမည်၊ ရာထူး၊
၆။ ချန်ထားသော အပင် အရေအတွက်
ရင်စို့ လုံးပါတ်အတန်းအစား: ပင်ရေ
၁ အောက်
၁' မှ ၁' ၁၁' အထိ
၂' မှ ၂' ၁၁' အထိ
၃' မှ ၃' ၁၁' အထိ
၄' မှ ၄' ၁၁' အထိ
၅' နှင့် အထက်
စုစုပေါင်း:.....
- ၇။ ချန်ထားခဲ့သော အပင်များ၏ ပျမ်းမျှအမြင့်ပေ
၈။ ပင်ကျပ်တိုင်များကို ကာကွယ်ထားရန် ဆောင်ရွက်ချက်
၉။ သုံးသပ်ချက်
ယခုပင်ကျပ်နုတ်ထားသော စိုက်ခင်းအတွင်း အကောင်းဆုံး အပင်များ၏
ပျမ်းမျှ အမြင့်သည် ပေရှိသဖြင့် စိုက်ခင်းအဆင့်အတန်း:
ဟုသတ်မှတ်ပါသည်။ ဌာနဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်အရ ပင်ကျပ်နုတ်ပြီးနောက်
ချန်ပင်တစ်စုကလျှင် ပျမ်းမျှ ပေရှိသင့်ပြီး၊ ယခုလက်တွေ့တွင်မူ ပျမ်းမျှ
..... ပေရှိပါသည်။

(ဃ)သစ်မာ ရွေးချယ် ပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ

- ၁။ တည်နေရာ
၂။ ကြီးဝိုင်း၊ အကွက်
၃။ ဧရိယာ၊ ဧက
၄။ နယ်နိမိတ်၊ အလားအလာ
၅။ မြေမျိုးနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်
၆။ အသုံးပြုသော ကန်သတ်လုံးပါတ်
၇။ ပေါက်ရောက်သော အပင်များ
၈။ မှတ်တံဆိပ် ရိုက်ပင်များ
၉။ ရောင်းတန်းစင် အော်လဲ၊ နတ်သတ် သစ်လုံးဟောင်းများ
၁၀။ အနာဂတ်တောထွက်ချွန်ပင်များ
၁၁။ သစ်ထုတ်ခြင်း
၁၂။ နွယ်ဖြတ်ခြင်း
၁၃။ ကုန်ကျစရိတ်
၁၄။ အသုံးပြုသော တံဆိပ်ပုံစံများနှင့် အသုံးပြုသူ ဝန်ထမ်းအမည်
၁၅။ အထွေထွေ

ပူးတွဲပါဝင်ရမည့် အကြောင်းအရာများ

- ၁။ မှတ်ပင် တည်နေရာပြမြေပုံ
၂။ ပါဝင်ပင်မြေပုံ

ပင်ထောင်ရိုက်တာဝန်ခံ

၇။ အရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်များ

(က) သစ်လုံး၊ တိုင်၊ ဖျော အရွယ်စား သတ်မှတ်ချက်

သစ်လုံး	=	ခါးလည်လုံးပါတ် ၃ ပေ နှင့်အထက်
တိုင်	=	ခါးလည်လုံးပါတ် ၁ ပေမှ ၂ ပေမှ ၁၁ လက်မအထိ
ဖျော	=	ခါးလည်လုံးပါတ် ၁၁ လက်မနှင့်အောက်

(ခ) ကိုင်းဖျား၊ ကိုင်းနားသတ်မှတ်ချက်

အလျား(၁၀)ပေအောက်၊ ရုံးပါတ်(၄)ပေ အောက်၊ ကုဗပေ(၁၀)အောက်။

(ဂ) ဇလီစားတုံး သတ်မှတ်ချက်

ဗျက်(၈)လက်မ × ထု(၄)လက်မ × အလျား (၆)ပေ

(ဃ) ဒေါက်တာကူ အရွယ်အစား သတ်မှတ်ချက်

- ဗျက်(၈)လက်မ × ထု(၄)လက်မ × အလျား (၂၇)လက်မ

- ဒေါက်တာကူ(၁)လုံးလျှင် (၀.၅) ကုဗပေ။

- ဒေါက်တာကူ ၁၀၀ လုံးလျှင် (၁)တန် သတ်မှတ်သည်။

၈။ သစ်ပင်အမြင့်တိုင်းတာစည်း

၄၅ ဒီဂရီမြင့် သစ်ပင် အမြင့်တိုင်းနည်း

သစ်ပင်အမြင့်သည် AB ဖြစ်၏။ တိုင်းတာသူသည် သစ်ပင်နှင့် ရှေ့တိုင်းမှောက်ဆုတ် သွားလာပြီး ရှေ့မြင်ညီမှ အထက်သို့ ၄၅ ဒီဂရီ ရသော အခါ၌ ရပ်၍ E သို့ အဝေးတိုင်းသည်။ EB ကိုလည်း တိုင်းသည်။

၉။ ပင်ထောင်လုံးပတ်နှင့် ဝါးလယ်လုံးပတ် တိုင်းသည်အခါ တွာခြားဖူး

ပင်ထောင်၏ လုံးပတ်ကိုတိုင်းသည့်အခါ (လက်မပြည့်)မှ တစ်လက်မဟုတ်
သည်။ မပြည့်သောလက်မကို ပယ်ရသည်။ ဥပမာ ၇ပေ၊ ၅၁လက်မရလျှင် ထိုလုံးပတ်
သည် ၇ပေ ၅လက်မဟုတ် ခေါ်ရမည်။

သစ်လုံး၏ လုံးပတ်ကိုတိုင်းသည့်အခါ (လက်မဝက်ပြည့်)မှသာလျှင် တစ်လက်မ
ဟု ခေါ်သည်။ ဥပမာ ၇ပေ၊ ၅၁လက်မရလျှင် ထိုလုံးပတ်ကို ၇ပေ၊ ၆လက်မဟုတ် ခေါ်ရမည်။
၇ပေ၊ ၅လက်မမှ ၇ပေ၊ ၅၁လက်မအောက်ထိကို ၇ပေ၊ ၅လက်မဟုတ် ခေါ်ရမည်။

အထက်ပါကွာခြားခြင်းကို အထူးသတိပြုရန်လိုသည်။

၁၀။ သစ်လုံးထုထည်တွက်စဉ်းများ

(က) ထုထည်မှန်တွက်နည်း

(၁) မြန်ချောင်းပုံ

အလျားသည် မြောင့်သည်သာမက ထိပ်ဝနံ့ဘက်သည်
စက်ဝိုင်းပုံဖြစ်သဖြင့် -

ထုထည် = အလျား × ဖြတ်ပုံဧရိယာ

(၂) အဖျားရှူးပုံ

သစ်လုံးသည်မြန်ချောင်းပုံသဏ္ဌာန်မဟုတ်ဘဲ အဖျားရှူး နေပါက
ပရစ္စမိုင်ဒယ် (Prismoïdal) နည်းဖြင့် တွက်ရသည်။

(အောက်ဖြတ်ပုံဧရိယာ + ၎င်းအလယ်
ဖြတ်ပုံဧရိယာ + အဖျားဖြတ်ပုံဧရိယာ)

ထုထည် = အလျား × -----

(ခ) အသင့်အတင့်မှန်တွက်နည်း

(၁) စမေလီယန်နည်း (Smalian)

(အောက်ခြေဖြတ်ပုံနိရိုယာ + အဖျားဖြတ်ပုံနိရိုယာ)

$$\text{ထုထည်} = \text{အလျား} \times \frac{\text{အောက်ခြေဖြတ်ပုံနိရိုယာ} + \text{အဖျားဖြတ်ပုံနိရိုယာ}}{2}$$

(၂) ဟူးဘားနည်း (Huber)

$$\text{ထုထည်} = \text{အလျား} \times \text{အလယ်ဖြတ်ပုံနိရိုယာ}$$

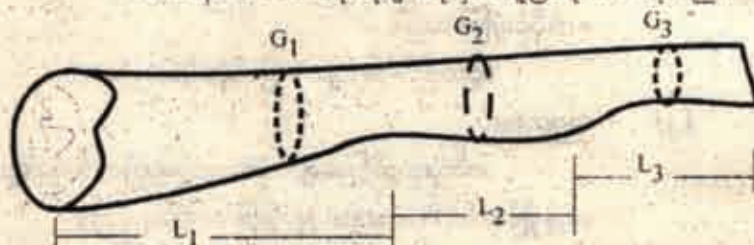
(ဂ) လုံးပါတ်လေးပုံတစ်ပုံတွက်နည်း

$$\text{ထုထည်} = \text{အလျား} \times \left(\frac{\text{လုံးပါတ်}}{9} \right)$$

(ဃ) ပုံမမှန်သော သစ်လုံးများ၏ ထုထည်တွက်နည်း

(၁) လုံးပါတ်ချက်ချင်းပြောင်းသော သစ်၏ထုထည်တွက်နည်း

လုံးပါတ်ချက်ချင်းပြောင်းသော သစ်လုံး၏ ထုထည်ကိုတွက်ရာတွင် လုံးပါတ်ခြားနားခြင်း အထူးများပြားသော နေရာများ၌ အလျားမှတ်ပြီး ဆက်နေသော သစ်လုံးတို့များဟု မှတ်ယူပြီးတိုင်းတာရသည်။

လုံးပါတ် လေးပုံတစ်ပုံတိုင်းနည်းဖြင့် -

$$\text{သစ်လုံးထုထည်} = L_1 \times (G_1/4)^2 + L_2 \times (G_2/4)^2 + L_3 \times (G_3/4)^2$$

(၂) သစ်ခြမ်းကိုတွက်နည်း

ထက်ဝက်ထက်မငယ်သော သစ်ခြမ်းကို သစ်လုံးတစ်ဝက် နှင့် ညီမျှသည့် အနေအားဖြင့် တိုင်းယူရမည်။

ဤကဲ့သို့ ထက်ဝက်ခြမ်းပုံရှိသော သစ်မျိုးကို သစ်အနားနှစ် ဘက်အတွင်းရှိ စက်ဝိုင်းခြမ်းကို နှစ်ဆပြုလုပ်လျှင် သစ်လုံးအပြည့်၏ လုံးပါတ်ကို ရလိမ့်မည်။ ယင်းကို ထုထည်တွက်ရန် တစ်ဖန်ထက်ဝက် ပြုလုပ်လျှင် သစ်လုံးခြမ်း၏ ထုထည်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ နှိုင်း နှိုင်းသာရှိလျှင် သင့်သလိုမှန်းဆတွက်ယူရန် လိုပေမည်။

(၃) သစ်ပဲ့ကို တွက်နည်း

ဤသစ်မျိုးကိုတိုင်းသောအခါအကြီးတစ်လုံး၊ အငယ်တစ်လုံး သဘောထား၍ နှစ်လုံးအဖြစ် တိုင်းယူပြီး အောက်ပါအတိုင်း စာရင်းသွင်းရမည်။

သစ်လုံးနံပါတ်	အလျား	လုံးပါတ်	ကုဗပေ
17	10"	8'5"	44.3
	12"	5'6"	22.7

(၄) ဘုရိသော သစ်လုံးကိုတွက်နည်း

ဘုရိသောအခါခါးလည်လုံးပါတ်အမှန်ကိုမတိုင်းနိုင်၍ သစ်လုံး၏ တစ်ဖက်တစ်ချက် ခါးလည်နေရာနှင့် အကွာအဝေးညီမျှသောနေရာများ၌ လုံးပါတ်များကို တိုင်း၍ ပျမ်းမျှခြင်းယူရမည်။

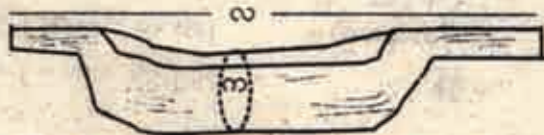

$$\text{လုံးပါတ်} = \frac{\text{ကခ} + \text{ဂဃ}}{၂}$$

(၅) စားရွှေပြီး သစ်ကိုတွက်နည်း

စားရွှေပြီးသစ်များကိုပကတိ သစ်လုံးအမှတ်ဖြင့်တိုင်း၍အခွန်တော်နှစ်ဆယူရမည်။ လွှဲခွဲသားကဲ့သို့ ရွှေထားက ခွဲသားတိုင်း သကဲ့သို့ တိုင်း၍ အခွန်တော် နှစ်ဆ ယူ၏။

(၆) နွားစာခွက် သို့မဟုတ် ထွင်းထားသောလှေကို တွက်နည်း

တိုင်း၍ရသောလုံးပါတ်ကို ၁ပေလျှင် ၃လက်မကျတိုး၍ ရသောလုံးပါတ်နှင့် ထုထည်ကိုရှာနိုင်သည်။

၁၁။ ပျဉ်များ၏ ထုထည်တွက်နည်း

ပျဉ်၏အလျားကို ပေဖြင့်တိုင်းယူပြီး အနံနှင့်ဗျက်ကုလက်မနှင့်တိုင်းသောကြောင့် ထုထည်ရရန် အောက်ပါအတိုင်း တွက်ချက်ရသည် -

$$\begin{aligned} \text{ပျဉ်၏ ကုမပေထုထည်} &= \text{အလျားပေ} \times \frac{\text{အနံလက်မ}}{၁၂} \times \frac{\text{ဗျက်လက်မ}}{၁၂} \\ &= \text{အလျား} \times \frac{\text{အနံ} \times \text{ဗျက်}}{၁၄၄} \end{aligned}$$

၁၂။ ထင်းပုံ၏ ထုထည်တွက်နည်း

ထင်းပုံများကို များသောအားဖြင့် ထောင်မှန်စတုရန်းပုံများအလိုက်ပုံသည်။

ထင်းပုံ၏ထုထည် = အလျား × အနံ × အမြင့်

ယင်းထုထည်ကိုခေါင်းပိတ်ထုထည်ရှာသည်အခါ ၀.၆၆ ဖြင့်မြှောက်ရပြီး တန်ဖွဲ့ သည်အခါ ကုမ ၅၀ ဖြင့်စားရသည်။

ဥပမာ- ထင်းပုံအလျား ၁၂ ပေ၊ အနံသည် ၃ ပေနှင့် အမြင့်သည် ၆ ပေဖြစ်လျှင်

$$\begin{aligned} \text{ထင်းပုံထူထည်} &= ၁၂ \times ၃ \times ၆ = ၂၁၆ \text{ ကုဗပေ} \\ \text{ခေါင်းပိတ်ထူထည်} &= ၂၁၆ \times ၀.၆၆ = ၁၄၂.၅၆ \text{ ကုဗပေ} \\ \text{တန်ချိန်} &= ၁၄၂.၅၆ + ၅၀ = ၂၀၂.၅၆ \end{aligned}$$

၁၃။ မီးသွေးပို၏ ထူထည် တွက်စုနည်း

(က) ရိတ္တဝံပုံ(ထောင်မှန်စတုရန်း)

$$\text{ထူထည်} = \text{အလျား} \times \text{အနံ} \times \text{အမြင့်}$$

(ခ) ကမ္ဘာခြမ်းပုံ (သံပုရာခြမ်းပုံ)

$$\begin{aligned} d &= \text{အောက်ခြေ ဖြတ်ပုံအချင်း} \\ \text{ထူထည်} &= ၀.၂၆၁၈ d^2 \end{aligned}$$

(ဂ) ပါရာဘိုလို့က်ပုံ (ဘဲဥပုံ) (Parabola)

$$\begin{aligned} h &= \text{အမြင့်} \\ r &= \text{အောက်ဖြတ်ပုံအချင်းဝက်} \\ \text{ထူထည်} &= ၁.၅၇၁၈ \times (h + r^2) \end{aligned}$$

(ဃ) အုပ်ဆောင်း (သို့မဟုတ်) ပိရမစ်ထိပ်ဖြတ်ပုံ

$$\begin{aligned} h &= \text{အမြင့်} \\ A &= \text{အောက်ခြေဧရိယာ} \\ a &= \text{အဖျားဧရိယာ} \\ \text{ထူထည်} &= h \times \frac{(A + a + \sqrt{Aa})}{3} \end{aligned}$$

၁၄။ ဖြန့်မာသစ်လုပ်ငန်းအတွက် ကျွန်းစုသစ်မာ
သစ်လုံးများ အကောက်ရိုက်ရာတွင်
လိုက်စားရမည့် စည်းကမ်းချက်များ

- ၁။ ကျွန်းပင်ကို ခုတ်လှဲပိုင်းဖြတ်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း၊ သစ်လုပ်ငန်း၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ကို
ငုတ်နှင့် သစ်လုံးထိပ်ဝများ သစ်လုံးပေါ်တွင် ရိုက်မှတ်ထားရမည်။
- ၂။ သစ်လုံးများကို အကွက်အတွင်း စုပုံထားရာ၌ အကောက်ရိုက်ပေးရမည်။
- ၃။ သစ်လုံးများကို အကောက်မရိုက်မီ အကွက်အတွင်းမှ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းမပြုရ။
- ၄။ အကွက်အတွင်းမှ ရွှေ့လျားခဲ့၍ စစ်ဆေးခြင်းမပြုနိုင်သော သစ်လုံးများကို တွေ့ရှိ
ပါက အမှုပြုလုပ်၍ ဒဏ်ငွေတောင်းခံရန်အတွက် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ရိုက်၍ သီးခြား
စာရင်း ပြုလုပ်ပြီး အခြားသစ်လုံးများနည်းတူ အကောက်ရိုက်ပေးရမည်။
- ၅။ အကောက်ရိုက်နိုင်ရန်အတွက် သစ်လုံးများကို ပိုင်းဖြတ်ထားပြီးဖြစ်ရမည်အပြင်
ခါးလည်တွင် နှီးများ အဆင်သင့် ပတ်ထား၍ ထိပ်များ လွှဲထားရမည်။
- ၆။ ထိပ်နှစ်ဘက်လုံးတွင် အကောက်တံဆိပ်များကို အပြည့် ရိုက်မှတ်ရမည်။
- ၇။ အကောက်ရိုက်သောအခါ သစ်လုံးများ ကိုင်တွယ် ရွှေ့ပြောင်းခြင်း ပြုနိုင်ရန် သစ်
လုပ်ငန်းမှ အလုပ်သမားများ အသင့်ထားရှိရမည်။
- ၈။ အကောက်ရိုက်ခြင်း နှောင့်နှေးမှု မရှိစေရန် သစ်တောဌာနမှ တာဝန်ကျသူ ဝန်ထမ်း
အား သက်ဆိုင်ရာ သစ်လုပ်ငန်း ရုံး၌ တစ်လလျှင် ရက်(၂၀) တွဲဘက်ထားရှိပြီး
ဆောင်ရွက်စေရမည်။ အကွက်အတွင်း အကောက်ရိုက်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ပျမ်းမျှ
တစ်လလျှင် တစ်ဦးအတွက် (၂၀၀၀) တန်ခန့် ပြီးစီးအောင် ရိုက်မှတ်သင့်သည်။
- ၉။ အကွက်အတွင်း အကောက်ရိုက်ရာတွင် သစ်လုပ်ငန်းမှ အနည်းဆုံး ချောင်းအုပ်
အဆင့်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ အနည်းဆုံး တောအုပ်အဆင့် ဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးတွဲ
ဆောင်ရွက်စေ၍ (သစ်တောပုံစံ - ၁၈/ကျွန်း)၊ (သစ်တောပုံစံ - ၁၈/သစ်မာ) တွင်
ပူးတွဲ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။

- ၁၀။ အတိုင်းစာရင်းယူပြီးနောက် လက်ခံစာရင်း (A.S) (Acceptance Statement) နှင့် အခွန်ငွေပေးသွင်းချလ်ကို သစ်တောဦးစီး အရာရှိမှ အနီးဆုံး တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ် ဖြစ်စေ၊ အကောက်ရှိက်ပြီးတိုင်း ဖြစ်စေ၊ ပြုပြင်ရေးဆွဲ၍ သစ်လုပ်ငန်း မန်နေဂျာ ထံသို့ လက်မှတ်ရေးထိုးရန်နှင့် အခွန်ငွေ ပေးသွင်းရန် အမြန်ဆုံး ပို့ရမည်။
- ၁၁။ လက်ခံစာရင်း (A.S) ကို မန်နေဂျာမှ စစ်ဆေးပြီး သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ မိတ္တူတစ်စောင်ကို ယူထားပြီး ကျွန်မိတ္တူ ကို သစ်တောဦးစီး အရာရှိထံ အမြန်ဆုံး ပေးပို့ရမည်။ ၎င်းအပြင် ချလ်အရ ပေးသွင်းရန်ရှိသော အခွန်ငွေကို တစ်လအတွင်း ပေးသွင်း၍ ငွေပေးသွင်းပြီး ချလ်မိတ္တူ ကို သစ်တောဦးစီး အရာရှိထံ ပြန်ပို့ရမည်။
- ၁၂။ အကောက်ရှိက်သော သစ်လုံးများကို သစ်လုပ်ငန်းအတွက် သတ်မှတ်သည့် သုံး မြှောင့် အကောက်တံဆိပ်တုံးဖြင့် ရိုက်မှတ်ရမည်။
- ၁၃။ သစ်လုပ်ငန်း မန်နေဂျာသည် စည်အကမ်းပျက်ကွက်မှုအတွက် ဒဏ်ငွေပေးဆောင် ရန် ရှိပါက၊ ကျသင့်သော ဒဏ်ငွေကို တစ်လအတွင်း ပေးသွင်း၍ ငွေပေးသွင်းပြီး ချလ်မိတ္တူ ကို သစ်တောဦးစီး အရာရှိထံ ပြန်ပို့ရမည်။
- ၁၄။ သစ်တောဦးစီး အရာရှိသည် ကျွန်းနှင့် သစ်မာ အကောက် ရိုက်မှတ်ခြင်း လုပ်ငန်း၊ လချုပ် အစီရင်ခံစာ ပူးတွဲပါပုံစံ၊ ကရ - ၁ / ကျွန်း၊ ကရ - ၂ / သစ်မာ အတိုင်း ဖြည့်စွက်၍ မိတ္တူကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး (စီမံကိန်း) နှင့် သက် ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် / တိုင်း ဦးစီးမှူးထံသို့ လစဉ် လဆန်း (၂၀) ရက်နေ့ အရောက် ပေးပို့ ရမည်။

၅။ သစ်များကို အကောက်တံဆိပ် ရိုက်နှုတ်ရာ၌
တိုးတာငြင်းနှင့် အတိုးနှုတ်ငြင်း စာချုပ်တွင် ရေးမှတ်ခြင်း

ကချုပ်လိုင်စင်၊ ပါမစ် အရ ထုတ်ပေးသော သစ်များ၊ အစိုးရပိုင် သစ်များ၊
ကြမ်းခင်းများ၊ လေလံ စသည်တို့ဖြင့် ရောင်းချပြီးသော သစ်များကို ကျသင့်သော အခွန်
တော်မှ ကောက်ခံနိုင်ရန် တိုင်းတာစစ်ဆေး၍ အခွန်တော် ပေးဆောင်ပြီးကြောင်း၊
ဖော်ပြသက်ဆိုင်ရာတံဆိပ်များ၊ (အကောက်တံဆိပ်၊ ရောင်းတံဆိပ်၊ မိမိသုံးတံဆိပ်)
ကို ရိုက်နှုတ်ရသည်။ ၎င်းတံဆိပ်များ မရှိမီ သစ်များကို တိုင်းတာရန် လိုအပ်သည်။

(က) တံဆိပ်မရှိမီ စစ်ဆေးခြင်း

(၁) သစ်ဖောင်တွင် လိုင်းရသော သစ်များဖြစ်ပါက ၎င်းသစ်များပေါ်တွင်
ရိုက်နှုတ်ထားသော သစ်ကုန်သည် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်များကို လွယ်ကူစွာ မြင်တွေ့
နိုင်စေရန် သစ်များကို ချည်နှောင်တွဲဖွဲ့ထားရမည်။

(၂) စစ်တံဆိပ်မရှိပြီးမှ အကောက်တံဆိပ်ရိုက်ရန် အထူးစည်းကမ်းများ
သတ်မှတ်ပါရှိသော ၎င်းစစ်တံဆိပ်များကို အဓိကထား၍ မှန်/မမှန် စစ်ဆေးရမည်။

(၃) သစ်ပိုင်ရှင်၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်များ ထင်ရှားပီသစွာ ရိုက်မှတ်ထားရှိစေ
ရမည်။ သစ်များပေါ်တွင် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ် တစ်မျိုးထက် ပို၍ ရိုက်ခတ်ထားခြင်း
မရှိစေရန် စစ်ဆေးရမည်။ တံဆိပ်များကို ခုတ်ဖျက်ခြင်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်အသွင် ပြောင်း
လဲရန် ပြုလုပ်ထားသည့် အမှတ်အသားများ မရှိစေရ။

(၄) သစ်များပေါ်တွင် ဖမ်းတံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ထားခြင်း မရှိစေရ။ ဖမ်းတံဆိပ်
များ ရိုက်မှတ်ထားလျှင်လည်း လွှတ်တံဆိပ်၊ ရောင်းတံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ထားခြင်း
ရှိမရှိ စစ်ဆေးရမည်။

(၅) လိုင်စင်၊ ပါမစ် စာချုပ်အရ ထုတ်ယူခွင့်ပြုသော သစ်အမျိုးအစားသာ
ဖြစ်ရမည်။

(၆) အကောက်ရိုက်၊ တိုင်းတာရန် ခွင့်ပြုထားသော နေရာတွင်သာ စုပုံပြီး ဖြစ်စေရမည်။

(၇) လိုင်စင်၊ ပါမစ်စာချုပ်အရ ဆုံးခန်းတိုင် ရောက်သည့်ရက်ထက် ကျော် လွန်လျှင် တိုင်းတာခြင်း၊ အကောက်တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုလုပ်ရ။

(၈) ငုတ်ရင်း အကောက်ရိုက်တိုင်းတာပါက ခွင့်ပြုသော သစ်မျိုးများ ဖြစ်စေ ရမည်။ ခွင့်ပြုသော နယ်နိမိတ်ဧရိယာအတွင်းမှ ငုတ်ဖြတ်ခြင်းဖြစ်ရမည်။ လိုင်စင် စည်းကမ်းချက်များနှင့် မညီညွတ်က တိုင်းတာ တံဆိပ်ရိုက်ခြင်း မပြုရ။ အမှုတွဲ ပြုလုပ်၍ ဆိုင်းငံ့ထားရမည်။

(ခ) သစ်လုံးများကို တိုင်းတာခြင်း

သစ်လုံး၏ အလျားကို တိုင်းသောအခါ သစ်လုံးအလျားရှိသ၍ တစ်ဖက်စွန်းများမှ တစ်ဖက်စွန်းအဖျားထိ တိုင်းရမည်။ သစ်နဖားကို ချန်လှပ်၍ မတိုင်းရ။ အနီးဆုံးပေအရှိန်ကို ယူရမည်။ (၁၈' - ၅" = ၁၈'၊ ၁၈' - ၇" = ၁၉')

သစ်လုံးအလျား၏ အလယ်ဗဟိုတွင် ခါးလယ်လုံးပါတ်ကို တိုင်းရမည်။ ခါးလယ်ကျသော နေရာတည်တည့် "သုည" တံဆိပ်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်၍ အနည်းဆုံး (၃) လုံးခန့် စီ၍ ရိုက်ထားရမည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်တိုင်းလျှင် ခါးလယ်လုံးပါတ်ကို အလွယ်တကူ စစ်ဆေးနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ လုံးပါတ်အနည်းဆုံး လက်မအရှိ ယူရမည်။ (၅ - ၃ ဒီ' မှ ၅ - ၄ ဒီ' အောက် = ၅ - ၄'၊ ၅ - ၄ ဒီ' အထက် = ၅ - ၅')။ ခါးလယ်လုံးပါတ် တိုင်းတာသော နေရာ၌ အကဲအမှတ်၊ အောက်ဘက် အကွာအဝေးတူသော နေရာနှစ်ခုတွင် တိုင်း၍ ရသော ခါးလယ်လုံးပါတ် နှစ်ခု၏ ပျမ်းမျှကို တွက်ယူရမည်။ အခေါက်အခွံမပါဘဲ တိုင်းရမည်ဟု အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့လျှင် သစ်ခေါက်၊ သစ်ခွံကိုပါ ပတ်၍ တိုင်းရမည်။ သို့သော် သစ်ပိုင်ရှင်သည် မတိုင်းတာမီ သစ် ခေါက်ကို လိုအပ်သလို ခွာ၍ ထားနိုင်သည်။

သစ်များကို မတိုင်းတာမီ အကာသားကို ခုတ်ထားလျှင် သစ်ခွံသားဟု ယူဆ၍ အခွံခွံတော် နှစ်ဆနုန်းဖြင့် တွက်ချက် ကောက်ယူရမည်။ မီးခြစ်သစ်အတွက် သီးသန့် စာချုပ် လိုင်စင်ဖြင့် ထုတ်သော သစ်များအား သစ်ခွံ၊ သစ်ခေါက်အတွက် လျှော့၍ တိုင်းနိုင်သည်။ အချို့နယ်များတွင် ခါးလယ်နေရာများ၌သာ အခွံကိုခွာ၍ ထားစေပြီး တိုင်းတာကြသည်။

(ဂ) တိုင်းစာရင်းစာအုပ်တွင် ရေးမှတ်ခြင်း

သစ်များ၏အလျား၊ လုံးပါတ်တိုင်းတာပြီးလျှင် (Forest S - 18) ပုံစံအရ သတ်မှတ် ထားသော တိုင်းစာရင်းစာအုပ်တွင် ရေးသားရမည်။ ၎င်းစာအုပ်များကို တံဆိပ်တစ်မျိုးစီ အတွက် တစ်အုပ်စီ သီးခြားထားရှိရမည်။ (သုံးပြောင်း အကောက်တံဆိပ်၊ အဝိုင်း အကောက် တံဆိပ်၊ ရောင်းတံဆိပ်) နံပါတ်စဉ်ကိုလည်း သီးခြားတစ်ခုစီ ထားရှိရမည်။ တံဆိပ်ကို စတင် သုံးသော နေ့မှစ၍ နံပါတ်စဉ်(၁) ဖြစ်ပြီး၊ နောက်ထပ် တံဆိပ်တုံး မလဲမချင်း၊ နံပါတ်စဉ် တစ်ဆက်တည်း ထားရမည်။

တိုင်းစာရင်းစာအုပ်တွင် တိုင်းတာပြီး ၂၄ နာရီအတွင်း မင်ဖြူ ရေးသွင်းပြီး ဖြစ်ရ မည်။ တိုင်းတာသော အရာရှိ၏ လက်မှတ်နှင့် နေ့စွဲများကို စာရွက်တိုင်းအောက်တွဲ ရေးထိုးရမည်။ သစ်လုံးများ၏ နံပါတ်စဉ်ကို အစဉ်လိုက် ရေးသွင်းရမည်။ စာမျက်နှာ တစ်ရွက်ပြီးလျှင် အောက်၌ အချုပ်စာရင်းဖြုလုပ်ရမည်။

တိုင်းစာရင်းစာအုပ်တွင် စာမျက်နှာတစ်မျက်နှာအတွက် စာရွက်(၃) ရွက် ပါရှိပြီး၊ မင်ခံစက္ကူခံ၍ ရေးသားခြင်းဖြင့် မှားယွင်းခြင်း နည်းပါးပြီး တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် ရေးသားပြီး ဖြစ်စေသည်။ စာချုပ်၊ လိုင်စင်၊ ပါမစ် တစ်စောင်စီအတွက် သီးခြားရေးသားရမည်။ တစ်စောင်အတွက် တစ်ကြိမ် တိုင်းတာတံဆိပ်ရိုက်၍ ပြီးလျှင် ပြီးချင်း အောက်ပါအတိုင်း စာရင်းချုပ် စာတမ်း ရေးသားရန်လိုသည်။

၁၂၄

- (၁) နောက်ဆုံးစာမျက်နှာတွင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းစာမျက်နှာ ကျောဘက်တွင်ဖြစ်စေ စာမျက်နှာတိုင်းရှိ အချုပ်စာရင်းများအားလုံးကို ရေး၍ ပေါင်းပေးရမည်။
- (၂) တိုင်းတာတံဆိပ် ရိုက်မှတ်သော သစ်လုံးပေါင်း၊ တန်ပေါင်းကို တွက်၍ သတ်မှတ်သော အခွန်တော်နှုန်းဖြင့် ကျသင့်သော အခွန်ငွေပေါင်း (ပေးသွင်းရန်)
- (၃) အောက်ပါခေါင်းစဉ်အရ လိုအပ်သလို စာချုပ်စာရင်းအောက်တွင် ရေးသွင်းရမည်။

- (က) ငွေစာရင်းဦးရေနံပါတ်စဉ်နှင့် နေ့စွဲ
- (ခ) ငွေသွင်းသော ဘဏ်၊ ချလံနံပါတ်နှင့် နေ့စွဲ၊
- (ဂ) ဘီလ်၊ ပြေစာ နံပါတ်နှင့် နေ့စွဲ၊
- (ဃ) ယခင်ထုတ်ယူသောတန်၊!
- ယခုထုတ်ယူသောတန်၊!
- စုစုပေါင်းထုတ်ပြီးသောတန်၊!
- ခွင့်ပြုသောတန်ပေါင်း၊!
- လက်ကျန်တန်/တန်ပို၊!

- (၄) သစ်လုံးပေါ်တွင် ရိုက်မှတ်သော တံဆိပ်ပုံကို မင်ဖြင့် စာမျက်နှာတိုင်းတွင် ရိုက်မှတ်ပေးရမည်။
- (၅) တိုင်းတာတံဆိပ် ရိုက်မှတ်သူ အရာရှိ၏ လက်မှတ်နှင့် နေ့စွဲ။

အတိုင်းစာရင်း စာအုပ်တစ်အုပ်မှ အခြားတစ်အုပ်သို့ ကုန်ဆုံး၍ ကူးရေးလျှင် နောက်စာအုပ်တွင် နံပါတ်စဉ်ဆက်၍ ရေးသွားရမည်။ ပြီးဆုံးသွားသော နောက်ဆုံး စာမျက်နှာပေါ်တွင် အထက်ဖော်ပြပါ စာရင်းချုပ်များ ရေး၍ ပိတ်ရမည်။ ၎င်းအတွက် သီးခြားတွက်ခြင်း၊ ချလံရေးခြင်း၊ ဘီလ်ပြေစာ ထုတ်ပေးခြင်းများကို သီးခြားပြုလုပ်ပေးရမည်။ နောက်တစ်အုပ်အတွက် သီးခြား လိုအပ်သလို ပြုလုပ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ တိုင်းစာရင်း စာအုပ် စာမျက်နှာတိုင်း၏ အပေါ်ဘက်တွင် လိုင်စင်စာချုပ်၊ ပါမစ်နံပါတ်များနှင့် နေ့စွဲရေးမှတ်ရမည်။ သစ်လုံးပေါ်တွင် ရိုက်မှတ်ထားသော သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူ၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ကိုပါ ရေးသားဖော်ပြရန် လိုသည်။

(ဃ) သစ်လုံးများပေါ်တွင် တံဆိပ်ရိုက်ခြင်း

သစ်လုံးများကိုတိုင်းတာလျက်ပင် အခွန်တော်တံဆိပ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ နံပါတ်စဉ်
ဂဏန်းများကို မှန်ထစ်များထစ်၍ ရိုက်မှတ်ရသည်။ သစ်လုံးထိပ် နဖားအောက်တွင် မှန်ထစ်
ပြုလုပ်၍လည်းကောင်း၊ စောင်တွဲပါက ပိုတုံးမတင်နိုင်သောနေရာတွင် မှန်ထစ်ပြုလုပ်၍
လည်းကောင်း၊ နံပါတ်စဉ် (၂) တန်းနှင့် အခွန်တော်တံဆိပ် (၄) လုံးမျှ ရိုက်ပေးရမည်။ ကုန်း
ပေါ်တွင် တံဆိပ်ရိုက်တိုင်းတာပါက သစ်လုံးထိပ်နှစ်ဘက်၌ပါ လိုအပ်သလို တံဆိပ်များကို
ထင်ရှားပီသစွာနှင့် များနိုင်သမျှ များအောင် ရိုက်မှတ်ရသည်။ အနှစ်သားပေါ်တွင် ဦးစားပေး၍
ရိုက်ရမည်။

၁၆။ မျောစာ ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ဝစ်ထေးခြင်း

မျောစာဆိုသည်မှာ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ပြည်တွင်း၌ မြို့နယ်ကျော်၍
သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းနိုင်ရန် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့မှ
ထုတ်ပြန်ထားသော သစ်တောဥပဒေ(၈/၉၂)အရ ထုတ်ပေးသည့် ခွင့်ပြုမိန့်ဖြစ်သည်။

(က) မျောစာထုတ်ပေးခြင်း

သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ(၂၃)၊ ပုဒ်မခွဲ(ခ)တွင် ဖော်ပြထားသည့် မျောစာ
မလိုသောဒေသများမှာ-

- (၁) သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်ယူခွင့် ပြုထားသည့်နေရာဒေသအတွင်း
သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊
- (၂) သတ်မှတ်သည့် အရေအတွက်ထက် မပိုသော စီးပွားဖြစ် မဟုတ်သည့်
အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ သယ်ယူခြင်း၊
- (၃) စည်ပင်သာယာ နယ်နိမိတ် တစ်ခုအတွင်းရှိ မြို့နယ်တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့
သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။
- (၄) မြို့နယ်အတွင်း သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း။

မျောစာတွင် ဖော်ပြရန် အချက်များ

- (၁) သစ်ဖြစ်ပါက သစ်အမျိုးအမည်နှင့် သစ်လုံး(သို့မဟုတ်) ခွဲသား အရေအတွက်၊
- (၂) အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းဖြစ်ပါက အရေအတွက်နှင့် အမျိုးအစား၊
- (၃) သစ်လုံးနှင့် ခွဲသားများပေါ်၌ ပါရှိသည့် တံဆိပ်အမှတ်အသား၊
- (၄) သယ်ယူမည့် ခရီးလမ်းဆုံး
- (၅) မျောစာ ထုတ်ပေးသောနေ့စွဲနှင့် ဆုံးခန်းတိုင်သောနေ့စွဲ
- (၆) လမ်းခရီးတွင် ရပ်တန့်၍ စစ်ဆေးခံရမည့် သစ်တောကင်းရုံးများ၏ အမည်စာရင်းတို့ ဖြစ်သည်။

(ခ) မျောစာ စစ်ဆေးခြင်း

(၁) မျောစာထုတ်ပေးမီ စစ်ဆေးခြင်း

မည်သည့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကိုမဆို မျောစာထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားလာလျှင် မျောစာထုတ်ပေးရန် တာဝန်ရှိသော အရာရှိသည် မျောစာထုတ်ပေးရမည့် ပစ္စည်းများကို ကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ယုံကြည်ရသော အမှုထမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ စစ်ဆေးပြီး မှန်ကန်မှသာ မျောစာထုတ်ပေးရမည်။ စစ်ဆေးရန်မှာ အခွန်တော် ဆောင်ပြီးကြောင်း၊ ဘီလ်ပြေစာ၊ လက်ငင်းပြေစာများ မှန်ကန်စွာ လက်ဝယ်ရှိ/မရှိ၊ ဘီလ်ပြေစာ ပူးတွဲထားသော ပစ္စည်းအတိုင်းအတာ အရေအတွက်စာရင်းများနှင့် သယ်ယူမည့် ပစ္စည်းများ ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိတို့ကို စစ်ဆေးရပါမည်။

(၂) ဆောင်ယူဆဲတွင် မျောစာများကို စစ်ဆေးခြင်း

သစ်တောနည်းဥပဒေ (၅၀) အရ သစ်တောဝန်ထမ်းသည် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းသယ်ဆောင်လာသူမည်သူ့ကိုမဆို မျောစာပါမပါ စစ်ဆေးမေးမြန်းခွင့်ရှိသည်။ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို မျောစာမပါဘဲ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းသူအား သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၃၅ အရ ကျပ်၅၀၀၀ ထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်စေပြီး ဆက်လက်သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ဒဏ်ကြေးပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက သယ်ယူလာသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းရမည်။

စစ်ဆေးရာတွင် ပြစ်မှု အနည်းငယ်တွေ့ရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကွာခြားခြင်းများ တွေ့ရှိပါက မျောစာ၏ ကျောဘက်တွင် လိုအပ်သလို ရေးသားပေးရမည်။ မိမိ၏ မှတ်စု စာအုပ်တွင်လည်း ရေးသား၍ စစ်ဆေးသောနေ့စွဲ၊ မျောစာနံပါတ် စသည့် အချက်များ ရေး၍ သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောအရာရှိထံ အစီရင်ခံရမည်။ တွေ့ရှိသော ပြစ်မှုသည် ကြီးကျယ်ပါက တွေ့ရှိသည့် အကြောင်းအချက်အားလုံးကို ပစ္စည်းများ ခရီးဆုံးယူမည့် အရပ်ရှိ ခရိုင်သစ်တောအရာရှိထံ မိမိ၏ ခရိုင်သစ်တောအရာရှိမှတစ်ဆင့် အကြောင်းကြား အစီရင်ခံရမည်။ အရေးကြီးပါက ရွှေ့ပြောင်းသယ်ယူသောပစ္စည်းကို ရပ်ဆိုင်းထားရမည်။ အမှုမပြီးလျှင် ဆက်လက် ရွှေ့ပြောင်းခြင်း မပြုရ။

သစ်တောနည်းဥပဒေ ၅၁ အရ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းသူသည် မိမိလက်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းမည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စစ်ဆေးခံရန် အခွန်ဆောင်ရန်၊ တံဆိပ်အမှတ်အသား ရိုက်မှတ်ရန် သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောကင်းရှင်းသယ်ဆောင်သွားရမည်။ ရပ်တန့်အစစ်ဆေးခံပြီး ခွင့်ပြုမှသာ ဆက်လက် ပြောင်းရွှေ့သယ်ယူရမည်။

သစ်တော နည်းဥပဒေ ၅၈ အရ မျောစာမလိုဘဲ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခွင့်ရှိသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများမှ အပ ကျန်သစ်တောထွက်ပစ္စည်း

များကို ပြည်နယ်/တိုင်း၊ သို့မဟုတ် ခရိုင်သစ်တောအရာရှိ၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ
နေဝင်ချိန်မှ နေထွက်ချိန်အတွင်း သစ်တောကင်းရုံးများကို ဖြတ်ကျော်၍ သယ်ယူ
ရွှေ့ပြောင်းခြင်းမပြုရ။

သစ်တောနည်းဥပဒေ ၅၁ နှင့် ၅၈ ပါ ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်လျှင်
သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၄၀၊ ပုဒ်မခွဲ (ဆ) အရ ကျပ် ၅၀၀၀/- အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်
၁၀ (၆) လ အထိ ဖြစ်စေ၊ ပြစ်ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။

(၃) ခရီးဆုံးသို့ ရောက်သောအခါ စစ်ဆေးခြင်း

မျှောစာအရ ဆောင်ယူသော ပစ္စည်းများကို ခရီးဆုံးအရပ်၌ရှိ
သော သစ်တောအရာရှိများသည် မျှောစာ မူလပိုင်းနှင့် မိမိထံသို့ ရောက်ရှိလာသော
ဒုတိယပိုင်း၊ တတိယပိုင်းတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရမည်။ ဆောင်ယူလာသော
ပစ္စည်းများသည် ကိုက်ညီပါက မူလပိုင်းနှင့် ဒုတိယပိုင်း၊ တတိယပိုင်းများကို မျှော
စာထုတ်ပေးသော ရုံးများသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ရမည်။ မိမိမှ စစ်ဆေးပြီးကြောင်းနှင့်
မှန်ကန်ကြောင်းကိုပါ မျှောစာပေါ်တွင် ရေးသား၍ လက်မှတ်နှင့် နေ့စွဲကို ရေးထိုး
ရမည်။ သယ်ယူလာသော ပစ္စည်းများသည် ကွာခြား၍ သော်လည်းကောင်း၊ ခွင့်
မပြုသော ပစ္စည်းများ သယ်ယူလာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တွေ့ရှိပါက ၎င်း
ပစ္စည်းများကို ဆိုင်းငံ့၍ထားရှိပြီး ပစ္စည်းပိုင်ရှင်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်၏ ဖြေ
ဆိုချက်နှင့် တကွ လိုအပ်သော အမှုတွဲ ပြုလုပ်၍ ခရိုင်သစ်တောအရာရှိထံ အစီရင်
ခံရမည်။ လိုအပ်သော အမိန့် ညွှန်ကြားချက်ထုတ်ပြန်၍ ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်အထိ
စောင့်ဆိုင်းထားရမည်။

ဤမူရင်းကို ပြန်လည်စစ်ဆေးပြီးနောက် ခရိုင်သစ်တောအရာရှိထံ အစီရင်ခံရမည်။

၁၇။ စစ်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ခြင်း

(က) စစ်တံဆိပ်ရိုက်ရာတွင် ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းများ

(၁) သက်ဆိုင်ရာစာချုပ်၊ လိုင်စင်၏ ပါမစ်များကို စစ်တံဆိပ်မရိုက်မီ စစ်ဆေးရမည်။ ဆုံးခန်းတိုင် ရောက်နေသော စာချုပ်၊ လိုင်စင်၊ ပါမစ်များကို အထက်အရာရှိ၏ အမိန့်မရရှိဘဲ တိုင်းတာတံဆိပ် မရိုက်မှတ်ရ။

(၂) ဖော်ပြထားသော နယ်နိမိတ်အတွင်းမှ ထုတ်လုပ်ခြင်း မှန်/မမှန်၊ ခွင့်ပြုထားသော ပင်ထောင်တံဆိပ် နံပါတ်များ မှန်/မမှန်၊ လုံးပါတ် ကန့်သတ် ခွင့်ပြုထားပါက ခွင့်ပြု လုံးပါတ်ထက် ငယ်သော သစ်များ လွှဲထားခြင်း ရှိ/မရှိ၊ ခွင့်ပြုထားသည့် သစ်မျိုး မှန်/မမှန်တို့ကို စတင်စစ်ဆေးရမည်။

(၃) ခွင့်ပြုထားသော ငုတ်အမြင့်နှင့် လုံးပါတ်အား တိုင်းတာစစ်ဆေးရမည်။ မှန်ကန်မှု မရှိပါက စည်းကမ်း ပျက်ကွက်ခြင်းဖြင့် အရေးယူ အမှုတွဲ ဖွင့်ရမည်။ မှန်ကန်မှု ရှိလျှင် စစ်တံဆိပ် စာရင်းစာအုပ်တွင် ငုတ်၏ လုံးပါတ်၊ အမြင့်၊ သစ်မျိုး၊ ပင်ထောင်နံပါတ်စဉ်၊ ထွက်သော သစ်လုံးပေါင်းတို့ကို ရေးမှတ်ရမည်။

(၄) စစ်ဆေးသော ငုတ်ပေါ်တွင် ပင်ထောင်နံပါတ်စဉ်၊ ငုတ်နံပါတ်စဉ်၊ စစ်တံဆိပ်များ၊ နံပါတ်စဉ်များ ရိုက်မှတ်ရမည်။

(၅) ထွက်ရှိသော သစ်လုံးပေါ်တွင် နဘေးဖက်၌ မှန်ထစ်(၃)ခု ပြုလုပ်၍ မှန်ထစ်တစ်ခုပေါ်တွင် စစ်တံဆိပ် နံပါတ်စဉ် နှစ်တန်း၊ စစ်တံဆိပ် နှစ်လုံးစီ ထင်ရှားပီသစွာ ရိုက်ရမည်။ ကျန်မှန်ထစ်နှစ်ခုမှာ အကောက်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

အခြား အဖျားပိုင်းတွင်လည်း မှန်ထစ်နှစ်ခု ပြုလုပ်၍ ပထမမှန်ထစ်၌ အကောက်တံဆိပ်ရိုက်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ ကျန်တစ်ဘက်သစ်တွင် သစ်ထုတ်ခွင့် ရသူ၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ် ရိုက်ရန်ဖြစ်သည်။ စစ်နံပါတ်စဉ်ကို သစ်လုံး၏ အရင်းပိုင်းမှစ၍ အဖျားပိုင်းအထိ အစဉ်လိုက် ရိုက်သွားရမည်။

(၆) တံဆိပ်ရိုက်မှတ်သော သစ်လုံးများကို နံပါတ်စဉ်အလိုက် အလျား၊ လုံးပါတ်တို့ကို မှန်ကန်စွာ တိုင်းတာ၍ စစ်တံဆိပ်စာအုပ်တွင် ရေးသားဖော်ပြရမည်။

(၇) သစ်ဖြန်းတီးခြင်း ရှိ/မရှိကို အောက်ပါအတိုင်း စစ်ဆေးရမည်-

(က) ခွင့်ပြုသော ခုတ်အမြင့်ထက်ပို၍ ရောင်းတန်းဝင် အပိုင်းကို ချန်၍
ခုတ်ထားခြင်း၊ (ဘု၊ အမြက်၊ အခေါင်း၊ ခွများ) အတွက် ခွင့်ပြုနိုင်
သည်။

(ခ) မိမိအကျိုးအတွက် မတရားသောနည်းဖြင့် သစ်များအား ဖြတ်ပိုင်း
ပေးခြင်း (ရောင်းတန်းဝင် ၅၄ ပေရှိသော သစ်ပင်ကို ၁၈ပေ (၃) လုံး
ယူရမည့်အစား ၂၀ ပေ နှစ်လုံးဖြတ်ပြီး ၁၄ ပေရှိသော အဖျားပိုင်းကို
၁၈ ပေပရ၍ ချန်ထားခြင်း စသည့် အကြောင်းပြချက်။)

(ဂ) မထုတ်မနေရ သတ်မှတ်ထားသော အတိုဆုံးအလျား၊ အငယ်ဆုံး
လုံးပါတ်၊ အငယ်ဆုံးထူထည်၊ ရောင်းတန်းဝင် သစ်ပိုင်းများ ချန်ထား
ခြင်း၊

(ဃ) ကျွဲဆွဲရန် မနိုင်ဟု အကြောင်းပြ၍ သစ်အရင်းပိုင်းများကို ပိုင်းဖြတ်
၍ ဆုံတိုပိုင်းများ ချန်ထားခြင်း၊

(င) ခုတ်လှံရာတွင် ရောင်းတန်းဝင် သစ်များ ကျိုးပဲ့၊ အက်ကွဲပျက်စီးသွား
ခြင်း၊

(စ) ဂရုမခိုက်ဘဲ ခုတ်လှံသဖြင့် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အဖိုးတန်သစ်များ၊
အားပျက်စီးကျိုးပဲ့ နာဆာစေခြင်း၊

(ဆ) အရင်းတွင် အခေါင်းအနည်းငယ်ရှိရုံနှင့် သစ်အဖျားပိုင်းကို အခေါင်းရှိ/
မရှိစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ ပင်ထောင်များလှဲ၍ ချန်ထားခြင်း၊

(ဇ) မီးကာကွယ်မထား၍ တောမီးလောင်ရာတွင် သစ်လုံးများ မီးလောင်
လောင်ခံရ၍ ပျက်စီးနာဆာစေခြင်း။

(၈) စာချုပ်၊ လိုင်စင်၊ ပါမစ်စည်းကမ်းချက်တစ်ခုခုကို ပျက်ကွက်ကျူးလွန်ခြင်း
တွေ့ရှိလျှင် ဥပဒေအရ အမှုနှင့် ပါတ်သက်၍ ယာယီအစီရင်ခံစာကို
သစ်တော အရာရှိထံ အစီရင်ခံရမည်။

(၉) ထုတ်ယူရန် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ထားသော ရောင်းတန်းဝင် ပင်ထောင်ပင်များ

ချွန်ထားခြင်းတွေ့ရှိလျှင်ဆေးချာစွာ စစ်ဆေးရမည်။ ရောင်းတန်းမဝင်
သော အချက်အလက်များအားလုံးလောက်စွာမတင်ပြနိုင်လျှင် ခုတ်လှဲ
ထုတ်ယူရန် ညွှန်ကြားရမည်။ ရောင်းတန်းမဝင်ဟု အကြောင်းပြနိုင်
သော အချက်များမှာ ဦးယိုခေါင်းရှိခြင်း၊ ကောက်ကျေခြင်း၊ အတွင်းအနာ
အဆာများရှိခြင်း၊ သစ်အဖြစ်အသုံးမပြုနိုင်လောက်အောင် တွန့်လိမ်နေ
ခြင်း၊ ရောင်းတန်းဝင်သတ်မှတ်ထားသော အလျားထက် သစ်ဆံတိုနေ
ခြင်းများဖြစ်သည်။ အခေါင်းအတွက်မှာ သစ်ပင်ကိုလှဲပြီးမှ အခေါင်းရှိ/
မရှိစစ်ဆေးပြီး ပယ်ခွင့်ပြုရမည်။ တန်ခိုးတန်ခိုးရံတောင်အောက်သို့မကျ
အောင်လှဲ၍မဖြစ်နိုင်ခြင်း၊ သစ်ပင်အလွန်ကြီး၍ ကျွဲမွှားလှည်း၊ ကား၊
တို့ဖြင့်ထုတ်ယူသယ်ဆောင်မှုမပြုနိုင်ခြင်း၊ ခုတ်လှဲလိုက်လျှင် ပတ်ဝန်း
ကျင်ရှိ အပင်များကို နာဆာပျက်ဆီးစေခြင်း စသည်တို့အတွက် သာပင်
ထောင်အလိုက် ချွန်ထားခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ချွန်ထားသော ပင်ထောင်နှင့်
လှဲပင်များကို စစ်ဆေးပြီး စစ်စာရင်းစာအုပ်တွင် ဖော်ပြရေးသားရမည်။

(၁၀) ငုတ်ပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ သစ်လုံးများပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ သစ်
ထုတ်ခွင့်ရသူ၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်များကို ၂၄ နာရီအတွင်း ရိုက်မှတ်ထား ရှိ
စေရမည်။ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ် မရှိလျှင် လိုအပ်သလို အရေးယူရမည်။

(၁၁) စစ်တံဆိပ်ရိုက်သော စာရင်းများကို စစ်တံဆိပ်စာအုပ်ထဲမှ မိတ္တူကူး၍
သက်ဆိုင်ရာ သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူက မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံချက်လက်မှတ်
ရေးထိုးစေပြီး သစ်တောအရာရှိထံ တင်ပို့ရမည်။ လစဉ်မိမိတို့နေ့စဉ်
မှတ်တမ်းများနှင့်အတူ လချုပ်အစီရင်ခံစာ (Forest S-34) ပုံစံဖြင့် သတ်မှတ်
သည်ရက်အတိုင်း တင်ပို့ရမည်။

(၁၂) ရုံးမှထုတ်ပေးသော စစ်တံဆိပ်ကို ငုတ်နှင့်သစ်လုံးပေါ်တွင် ထင်ရှားပီသ
စွာ ရိုက်နှိပ်ရမည် မိမိ၏စာရင်းမှတ်စုစာအုပ်တွင်လည်း အသုံးပြုသော
စစ်တံဆိပ်ပုံစံကို ရိုက်ထားရမည်။ ရုံးသို့ပို့သော အစီရင်ခံစာ စာရင်းမိတ္တူ
ပေါ်တွင်လည်း အသုံးပြုသော စစ်တံဆိပ်ပုံစံများကို စာမျက်နှာတိုင်းတွင်
ရိုက်နှိပ်ပေးရန်လိုသည်။

၁၈။ သစ်တောပြစ်မှုများ စစ်ဆေးခြင်း

သစ်တောပြစ်မှုများကို အစီရင်ခံတင်ပြ၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး အမြန်ဆုံး အမှုအပြီးသတ်ရန်အရေးကြီးသည်။ အစီရင်ခံသည့် သစ်တောလက်အောက် အရာရှိတစ်ဦးဦးသည် သစ်တောပြစ်မှုအကြောင်းအရာများကို မိမိကြားသိရသည့်နေ့မှ (၇)ရက်အတွင်း ယာယီ အစီရင်ခံစာကို တင်ပြပေးပို့ရမည်။ လက်အောက်အမှုထမ်းတစ်ယောက်က ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာအကြောင်းကို ပထမအစီရင်ခံပေးပို့ပြီး နောက်အချိန် ကာလကြာမှ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ တင်ပြသည့် အမျိုးမျိုး သင်္ကာမကင်းရသည့် အမှုမျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမှုမျိုးကို ပြေငြိမ်းခွင့် အာဏာရရှိသည့် အရာရှိတစ်ဦးဦးက ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေး မေးမြန်းခြင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ ပထမအစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရန် (၇)ရက်ထက် ကျော်လွန် ခဲ့လျှင် မည်သည့်အကြောင်းဖြစ်ကြောင်းကို ထုချေ ဖြေရှင်းရမည်။

သစ်တောပြစ်မှုကို စုံစမ်း စစ်ဆေးရန်အတွက် မြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူး (သို့မဟုတ်) အမှုစုံစမ်းရန် အမိန့်ရရှိထားသော သစ်တောစန့်ထမ်းသည် သစ်တောပြစ်မှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေး၍ ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူးထံသို့ ရနိုင်သမျှ သက်သေခံများနှင့် တကွ ပြည်စုံစွာ အဆုံး သတ်အစီရင်ခံစာ ^{Forest}_{၄-၂၆} ပုံစံဖြင့် တင်ပြပေးပို့ရမည်။ အဆုံးသတ် အစီရင်ခံစာ ပေးပို့တင်ပြရန် (၁၄)ရက်ထက်ကျော်လွန်ခဲ့လျှင် မည်သည့်အတွက် ဖြစ်ကြောင်းကို ထုချေရှင်းလင်းရမည်။

သစ်တောပြစ်မှုကို အဆုံးသတ် စစ်ဆေးရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း လိုက်နာရမည်-

(၁) အမှုဖြစ်ပွားသောနေရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှု၍ ဖမ်းဆီးထားသော ပစ္စည်းများကို စစ်ဆေးရမည်။

(၂) တရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ယူပြီး တရားခံအား လက်မှတ်ရေးထိုး (လက်ဓမ္မပုံစံပါ) စေရမည်။

(၃) တရားခံမှ ဖြောင့်ချက်မပေးလျှင် အမှုနှင့်ပါတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ရာ သိရှိနိုင်ရန်အကြောင်းရှိသော သက်သေများကို တရားခံဘက်က လိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မလိုက်သည်ဖြစ်စေ စစ်ချက်ယူ၍ ရေးမှတ်ရမည်။

(၄) စစ်ဆေးချက်အားလုံးကို အမှုနှင့် ကင်းရှင်းသည့် ရပ်ကွက် / ကျေးရွာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း၊ (သို့မဟုတ်) ရပ်ကွက်အကြီးအကဲများ၏ ရှေ့မှောက်တွင် မှတ်သားရေးယူပြီး ၎င်းတို့အား စစ်ဆေးချက်များအပေါ်တွင် အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးစေရမည်။ (ပိုမိုတိကျ နိုင်စေရန် အသိသက်သေ နှစ်ဦးမျှ ရှိသင့်သည်။)

အဆုံးသတ် အစီရင်ခံစာအပေါ်တွင် တရားခံသည်ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု မြို့နယ်ဦးစီးမှူးမှ ယူဆလျှင် မည်သည့်ဥပဒေပုဒ်မအရ ကျူးလွန်ကြောင်းကို သေချာစွာဖော်ပြ၍ ခိုးရာပါ (သို့မဟုတ်) ပျက်စီးဆုံးပါးသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၏ တန်ဖိုးကို ဖော်ပြရမည်။ ၎င်းတရားခံသည် ယခင်က သစ်တောပြစ်မှု တစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်ခဲ့ဘူးခြင်း ရှိ/မရှိနှင့် မည်သို့အပြစ်ပေးထိုက်ကြောင်း မြို့နယ်ဦးစီးမှူး၏ သဘောထားမှတ်ချက်ကို ဖော်ပြရမည်။

မြို့နယ်ဦးစီးမှူး၏ အဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာအပေါ်တွင် ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူးမှ ဒဏ်ကြေး / လျော်ကြေးငွေပေးဆောင်စေ၍ ပစ္စည်းများအား ပိုင်ရှင်သို့ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းခြင်းတို့ကို အမိန့်ချမှတ်ပေးမည် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးသို့ စွဲဆိုတင်ပို့သော အမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားခံသည် တရားသေလွတ်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားရှင်လွတ်သည်ဖြစ်စေ၊ အပြစ်ရသည်ဖြစ်စေ၊ အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖမ်းဆီးထားသော သစ်၊ အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၊ ယာဉ်၊ လှည်း၊ နွား၊ တန်ဆာပလာစသည်တို့ကို မည်ကဲ့သို့စီမံခန့်ခွဲရမည်အကြောင်းကို တရားသူကြီးထံမှ အမိန့်စာတောင်းယူရမည်။

ဒဏ်ကြေး / လျော်ကြေးငွေ တောင်းခံရန်အတွက် အမှုပြေငြိမ်းခွင့် ပေးနိုင်သည့် ခရိုင် (သို့မဟုတ်) ပြည်နယ် / ဟိုင်းဦးစီးမှူးမှ တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်၊ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ Forest
C-46 ပုံစံဖြင့် ဆင့်ဆို တောင်းခံရမည်။

တောင်းဆိုချက်ပုံစံမှာ လျော်ကြေးပေးလိုက ပေးရန်၊ မပေးလိုက မပေးဘဲ နေရန်၊ အခွင့်အရေးကို မိမိနှစ်သက်ရာ လုပ်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၍ လျော်ကြေးပေးရန် ငြင်းဆိုခဲ့လျှင် တရားစွဲဆိုမည့်အကြောင်းကို တရားခံအား ထုတ်ဖော် ပြောဆိုချက် ဖြစ်သည်။ လျော်ကြေးပေးဆောင်ခဲ့လျှင် တောင်းဆိုချက်ပုံစံတွင် ငွေလက်ခံသူ လက်အောက်အမှု

ထမ်းကလျော်ကြေးငွေပေးရကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ငှင်းပုံစံကို တရားခံသို့ ပေးအပ်ရမည်။ ပေးအပ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ငှင်းပြစ်မှုနှင့် သစ်တောဌာနက နောက်ထပ် အရေးယူခြင်းမှလည်း လုံးဝကင်းလွတ်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။

တောင်းဆိုပုံစံတွင် အောက်ပါအတိုင်း အချက် နှစ်ချက်ပါရှိသည်။

- ၁။ တောင်းဆိုသည့် လျော်ကြေးငွေကို ကျွန်တော် မပေးဆောင်လိုပါ။
- ၂။ မှန်ဘဝစ်ဖက်တွင် တောင်းဆိုသည့် လျော်ကြေးငွေ..... ကို အပြေးအကြွေ မောင်း..... ထဲမှ ကရရှိပါသည်။

သစ်တောပျူ အစီရင်ခံစာ

သစ်တောပျူ..... နယ်

ပထမ အစီရင်ခံစာ

- ၁။ အမှတ်စဉ်
- ၂။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်နေ့
- ၃။ အမှုတွေ့ရှိသည့်နေ့
- ၄။ တရားခံ၏ အမည်နှင့် နေရပ်

- ၅။ ပုဒ်မ၊ သို့မဟုတ် ကျူးလွန်သော ဥပဒေ
- ၆။ မည်သူက အစီရင်ခံသည်
- ၇။ ဖမ်းဆီးရမိသော ပစ္စည်းတရင်း

အမှတ်..... နေ့စွဲ.....
ခရိုင်ဦးစီးမှူးထံ ပေးပို့ တင်ပြပါသည်။

မြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူး

..... နယ်။

၁၉။ လွှစက်နှင့် လွှစင်များ

(က) လွှစက်လိုင်စင်၏ စည်းကမ်းချက်များ

(၁) လွှစက်တည်ထောင်ခြင်းသည် လွှစက်လိုင်စင်တွင် ဖော်ပြထားသည့် နယ်နိမိတ် အလားအလာ တည်နေရာအတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

(၂) လွှစက်၏ မြင်းကောင်ရေအားသည် လိုင်စင်စည်းကမ်းချက်များတွင် ဖော်ပြပါရှိသည့်အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

(၃) လွှစက်ရှိ လွှစိုင်းအရွယ်အစားနှင့် အရေအတွက်သည် လိုင်စင်တွင်ခွင့် ပြုထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

(၄) လွှစက်၏ နယ်နိမိတ် ပါတ်လည်တွင် ဝင်းထရံနှင့် ကောင်းမွန်လုံခြုံစွာ ကာရံထားရမည်။ လိုအပ်ပါက မြောင်းနှင့်လည်း ဝိုင်းကာထားရမည်။

(၅) ခွင့်ပြုသည့် ဝင်းတံခါးပေါက်၊ နေရာပေါက်များမှတစ်ဆင့် ဝင်းခြံတွင် အခြား အပေါက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေရ။ ခွင့်ပြုသည့် တံခါးပေါက်များတွင် တံခါးများ တပ် လုပ်ထားရမည်။ ခွင့်ပြုထားသော ဝင်းတံခါးပေါက်များမှပင် သစ်များကိုသယ်ဆောင် ရမည်။

(၆) နေဝင်ချိန်မှ နေထွက်ချိန်အထိ သစ်စက်ပိတ်၍ တံခါးများကို သော့ခတ် ထားသော စနစ်ကို ကျင့်သုံးရမည်။ ၎င်းကာလတွင် သစ်တစ်စုံတစ်ရာကို ခွဲစိတ် ခြင်းမရှိစေရ။

(၇) လွှစက်၏ အနီးတဝိုက်(လွှစက်မှ ကိုက် - ၁၀၀) အတွင်းတွင် ခွင့်မပြု သော သစ်လုံးများနှင့် ခွင့်မပြုသော သစ်လုံးများ မရှိစေရ။

(၈) လွှစက်နှင့် နီးစပ်သော သစ်လုံးနှင့် ခွဲသားများသည် တရားဥပဒေ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ရယူထားသော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း အထောက် အထားပြုသည့် စာရွက်စာတမ်း ပြေစာများ ရှိစေရမည်။

- (၉) သစ်ခွဲစိတ်မှု အဝင်အထွက်မှတ်တမ်းစာရင်းများ ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။ လွှစက်နယ်နိမိတ်အတွင်း ယူဆောင်လာသည့် သစ်များကို မှတ်ပုံတင်စာရင်းသွင်းရမည်။ ၎င်းမှတ်ပုံတင်စာရင်းစာအုပ်တွင် ယူဆောင်လာသော သစ်ခွဲတိုက်ဖြတ်၊ စိတ်သည့် သစ်စာရင်းများနှင့် ပါတ်သက်သည့် ဘီလ်ပြေစာများ၊ တိုင်းစာရင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိ သစ်များပေါ်ရှိ တံဆိပ်အမှတ်အသားများ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရမည်။ နေ့စဉ်ခွဲစိတ်သည့် သစ်လုံး၊ တွက်ရှိသည့် သစ်ခွဲသား၊ အရွယ်အစား၊ အရေအတွက်၊ ကုဗပေများကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးသားရမည်။ လွှစက်ရှိ ကြော်ငြာသင်ပုန်း၊ ဇယားများတွင်လည်း နေ့စဉ်ခွဲစိတ်မှု၊ ခွဲသားထွက်ရှိမှုကို ရေးသားရမည်။
- (၁၀) လွှစက် တည်ဆောက်ပြီးသည် ဖြစ်စေ၊ မပြီးသည်ဖြစ်စေ သစ်များကို ခွဲစိတ်တိုက်ဖြတ်ပြီးသည် ဖြစ်စေ၊ မပြီးသည် ဖြစ်စေ၊ လိုင်စင်ကို ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်သည့် တစ်လအတွင်း မူလထုတ်ပေးသည့် ရုံးသို့ ပြန်လည် အပ်နှံရမည်။
- (၁၁) လွှစက် လိုင်စင်ကို ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲ လွှဲပြောင်းခြင်းမပြုရ။ လိုင်စင်ကို ပိုင်ရှင်(သို့မဟုတ်) ၎င်းကိုယ်စားလှယ်၏ လက်ဝယ်တွင် အမြဲထားရှိစေရမည်။ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက စစ်ဆေးလျှင် ပြသနိုင်ရမည်။

*** လွှစက်ကို ကြီးကြပ်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် စက်လချုပ် (Forest S-19) အစီရင်ခံစာများကို သစ်တောအရာရှိထံ တစ်လတစ်ကြိမ် ပေးပို့ရမည်။

- (ခ) လွှစက်များကို လစဉ် စစ်ဆေးခြင်း လစဉ် အစီရင်ခံစာ (Forest S - 19) စာတိုင်(၁)။ လိုင်စင်
(က) အမှတ်၊ (ခ) သုတ်၊ (ဂ) ကုန်း
စာတိုင်(၂)။ လိုင်စင်ရရှိသူ
(က) အမည်၊ (ခ) နေ့ရက်

- စာတိုင်(၃)။ သစ်မျိုးနှင့် ပြေစာအမှတ်
 စာတိုင်(၄)။ စက်ကို စစ်ဆေးသည့်နေ့စွဲနှင့် မည်သူစစ်ဆေးသည်။
 စာတိုင်(၅)။ စက်တွင် တွေ့ရှိသည့် သစ်လုံးပေါင်း၊ ပျဉ်းဗကာတန်းပေါင်း။
 စာတိုင်(၆)။ သစ်၊ ပျဉ်၊ ဗကာများကို မည်သို့ အသုံးပြုရန် တိုက်သည်။
 စာတိုင်(၇)။ ရက်ကုန်သည် လိုင်စင်ကို စုသိမ်းသည့် နေ့ရက်။
 စာတိုင်(၈)။ စက်ဝင်းအတွင်းရှိ တံဆိပ်အမှတ်အသား မပါသော သစ်လုံး
 ပေါင်း၊ ပျဉ်များ၏ တန်ပေါင်း။
 စာတိုင်(၉)။ စက်ဝင်းအတွင်းရှိ သစ်လုံးများတွင်ရှိသော တံဆိပ်ပုံများ။
 စာတိုင်(၁၀)။ မှတ်ချက်။

ပိတောက်တံဆိပ် (၂)

သစ်လုံး၊ သစ်မျိုး၊ သစ်စုံ၊ သစ်တန်း၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 လိုင်စင်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်

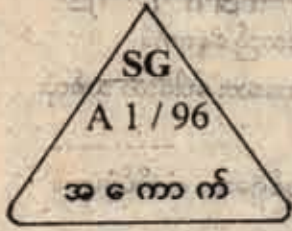
ပိတောက်တံဆိပ် (၃)

သစ်လုံး၊ သစ်မျိုး၊ သစ်စုံ၊ သစ်တန်း၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 သစ်လုံး၊ သစ်မျိုး၊ သစ်စုံ၊ သစ်တန်း၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 သစ်လုံး၊ သစ်မျိုး၊ သစ်စုံ၊ သစ်တန်း၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်
 သစ်လုံး၊ သစ်မျိုး၊ သစ်စုံ၊ သစ်တန်း၊ သစ်တံဆိပ်၊ သစ်တံဆိပ်

၂၀။ တံဆိပ်တုံးများ

(က) နှစ်စဉ်တံဆိပ်တုံးများ

(၁) သုံးမြှောင်အကောက်တံဆိပ်
တောအုပ်နှင့်အထက်ဝန်ထမ်းများအားထုတ်ပေးရမည်။ မြန်မာသစ်လုပ်ငန်းမှထုတ်လုပ်သည့်ကျွန်း၊ သစ်မာများကိုငုတ်ရင်း(သို့မဟုတ်)အကွက်အတွင်း စုပုံရှိမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

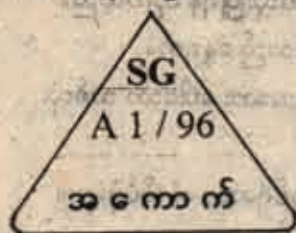
(၂) အဝိုင်းအကောက်တံဆိပ်
တောအုပ်ကြီးနှင့်အထက်ဝန်ထမ်းများအားထုတ်ပေးရမည်။ သမဝါယမအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ပုဂ္ဂလိကများကထုတ်လုပ်သည့် ကျွန်း/သစ်မာများကို ငုတ်ရင်းတွင် ရိုက်မှတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၃) ရောင်းတံဆိပ်
မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိအားထုတ်ပေးရမည်။ ကြမ်းခင်းဈေးသို့မဟုတ်ဈေးမြိုင်စနစ်ဖြင့်လေလံတင်ရောင်းချရာတွင်လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအားပြန်လည်ရောင်းချရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဤတံဆိပ်ကိုရိုက်နှိပ်ရန် ဖြစ်သည်။

၂၀။ တံဆိပ်တုံးများ

(က) နှစ်စဉ်တံဆိပ်တုံးများ

(၁) သုံးမြှောင်အကောက်တံဆိပ်

တောအုပ်နှင့်အထက်ဝန်ထမ်းများအား ထုတ်ပေးရမည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှထုတ်လုပ်သည့်ကျွန်း၊ သစ်မာများကိုငုတ်ရင်း(သို့မဟုတ်)အကွက်အတွင်း စုပုံရိုက်မှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

(၂) အဝိုင်းအကောက်တံဆိပ်

တောအုပ်ကြီးနှင့်အထက်ဝန်ထမ်းများအား ထုတ်ပေးရမည်။ သမဝါယမအသင်းအဖွဲ့များနှင့်ပုဂ္ဂလိကများကထုတ်လုပ်သည့်ကျွန်း/သစ်မာများကို ငုတ်ရင်းတွင် ရိုက်မှတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၃) ရောင်းတံဆိပ်

မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိအား ထုတ်ပေးရမည်။ ကြမ်းခင်းဈေးသို့မဟုတ်ဈေးပြိုင်စနစ်ဖြင့်လေလံတင်ရောင်းချရာတွင်လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ပြန်လည်ရောင်းချရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဤတံဆိပ်ကို ရိုက်နှိပ်ရန် ဖြစ်သည်။

(၄) မိမိသုံးတံဆိပ်

မြို့နယ်ဦးစီးမှူးများအား ထုတ်ပေးရမည်။ သစ်တော
ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ အရ ခွင့်ပြုမိန့်မလိုဘဲ သစ်တောအရာရှိများက
ထုတ်ယူခွင့် ပေးနိုင်သည့် စီးပွားဖြစ် မဟုတ်သည့် လယ်ယာ၊
ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ မိမိသုံးအတွက် ထုတ်ယူခွင့် တောင်းခံသော
သစ်နှင့် တိုင်များအတွက် ပင်ထောင်ရှိက်မှတ်၍ ငှက်ရင်းတွင်
သစ်တောနည်းဥပဒေ ၄၆(က) အရ မိမိသုံးတံဆိပ်ရိုက်ရမည်။

(၅) သင်းသတ်ရှေ့တံဆိပ်

သင်းသတ်သော ကျွန်းပင်များ၏ အောက်
မှန်ထစ်တွင် လည်းကောင်း၊ အစိုရုံရန် မှတ်ပေးသော
ကျွန်းပင်များ၏ အထက်နှင့် အောက်မှန်ထစ်တို့တွင်
လည်းကောင်း ရိုက်ခတ်ရန် ဖြစ်သည်။

(၆) သင်းသတ်နောက်တံဆိပ်

ကျွန်းပင်ကို သင်းသတ်ရာ၌ စနစ်တကျ
သင်းသတ်ပြီးကြောင်း ဖော်ပြရန် အထက်မှန်ထစ်
တွင် ရိုက်ခတ်ရန်၊ သင်းသတ်တံဆိပ်များတွင် ပါရှိ
သည့် တံဆိပ်၏ နံပါတ်စဉ်ဖြစ်၍ အောက်နံပါတ်မှာ
သင်းသတ်သော ခုနှစ်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။

နှစ်စဉ်တံဆိပ်တုံးများအား ရိုက်နှိပ်ရမည့် ကာလအပိုင်းအခြားမှာ
နှစ်စဉ် ဧပြီလ(၁)ရက်နေ့တွင် အစွဲအရေးနှစ်အလိုက် နံပါတ်စဉ်(၁)မှ
စတင်ရိုက်နှိပ်ပြီး နောက်နှစ်မတ်လ(၃၁)ရက်နေ့တွင် အဆုံးသတ်ရန်
ဖြစ်သည်။

(ခ) အမြဲတမ်း တံဆိပ်တုံးများ

၁
မှတ်

(၁) သစ်မာပင်ထောင်ရှိက်မှတ်တံဆိပ်

ကျွန်းမှတစ်ပါး သစ်မာများထုတ်ယူရာတွင် ရွေးချယ်ပင်ထောင်ရှိက်မှတ်ရာ၌ သုံးသည်။

(၂) သစ်တောဦးစီးဌာန အစိုးရပိုင်တံဆိပ်

သစ်တောမျှနှင့် ဖမ်းဆီး၍ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားသော သစ်များ၊ သို့မဟုတ် ပိုင်ရှင်မရှိသော သစ်များကို တွေ့သောအခါ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းလျှင် ထိုသစ်များပေါ်၌ ရိုက်မှတ်ရန် တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းတံဆိပ်ရှိက်မှတ်ထားသော မည်သည့်အစိုးရပိုင် သစ်ကို မဆို ရောင်းချသောအခါ ယင်းသစ်အတွက် ကျသင့်သော အခွန်တော်ငွေများ ပေးဆောင်ပြီးသောအခါ ရောင်းတံဆိပ်ကို ရိုက်ရသည်။

(၃) လွှတ်တံဆိပ်

မြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူးအား ထုတ်ပေးရမည်။ သစ်တောမျှ ပြေငြိမ်းပြီးသော သစ်များကို ရောင်းတံဆိပ် မရိုက်မီရိုက်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

(၄) ကိုယ်ပိုင်နှင့် ဖမ်းတံဆိပ်တွဲလျက်

တောခေါင်းနှင့် အထက်၊ ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိအထိ ထုတ်ပေးရမည်။ မြို့နယ်အတွင်း၌ ဖြစ်စေ လိုအပ်ပါက မြို့နယ်ကျော်၍ဖြစ်စေ အသုံးပြုသူသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း နံပါတ်စဉ်တစ်ခုတည်းကိုသာ သုံးစွဲရန်ဖြစ်၍ မှတ်တမ်းစာအုပ်ထားရှိရန်ဖြစ်ပြီး သစ်တောမျှတစ်ခုအတွက် နံပါတ်စဉ်အသစ်တစ်ခု ပြန်မစရပါ။

A 54
SG

သစ်တောပြစ်မှုနှင့် ဖမ်းဆီးထားသော သစ်အားလုံး
ကို အမိန့်မချမှတ်သေးမီ စောင့်ဆိုင်းထားရန် အတွက် ရိုက်ခတ်
သော တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ အမှုပြေငြိမ်းခွင့် မရရှိသေးဘဲ ဤ
တံဆိပ်ပါသည့် သစ်များကို မရွေ့မပြောင်းရ။ လွှတ်တံဆိပ်
မရိုက်မချင်း အစိုးရပစ္စည်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်တုံးကို အလုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ စစ်
ဆေးသောအခါ ရိုက်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

မည်သည့်အရာများကို စစ်ဆေးကြောင်း ပြသနိုင်ရန် အတွက် စစ်ဆေးသော အခါ ရိုက်ခတ်
ရန်ဖြစ်သည်။ လက်အောက်အမှုထမ်းမှ တစ်ပါး ၎င်းတံဆိပ်ကို အခြားမည်သူတစ်စုံတစ်
ယောက်မျှ မသုံးရ။ ၎င်းအမှုထမ်းသည် ခရိုင်ကျော်လွန်၍ ပြောင်းရွှေ့ရလျှင် ၎င်းတံဆိပ်တုံး
ကို ခရိုင်ဦးစီးမှူးထံ အပ်နှံရမည်။ ခရိုင်အတွင်း ပြောင်းရွှေ့ရပါမူ ဆက်လက်၍ သုံးစွဲနိုင်သည်။
အသိအမှတ်ပြုပြီး သစ်ခဲခန်း၌ ရှိသော သစ်များကို ဖြစ်စေ၊ အသုံးပြုနေသော သစ်ဆွဲလမ်းတွင်
ရှိသည့် သစ်များကို ဖြစ်စေ၊ ဤတံဆိပ်မရိုက်ခတ်ရ။ စစ်ဆေးတွေ့ရှိရသော ပိုင်ရှင်မရှိသည့်
ကျွန်သစ်အားလုံးနှင့် ငုတ်များ၌ ရိုက်ရမည်။ သစ်လုံး၌ ရိုက်လျှင် သစ်၏ ထိပ်၌သာ ရိုက်ရ
မည်။ မှန်ထစ်ပေါ်၌ မည်သည့်အခါမျှ မရိုက်ရ။

မှတ်ချက်။

အမြဲတမ်းတံဆိပ်တုံးများအား ရိုက်နှိပ်ရမည့်ကာလအပိုင်းအခြားမှာ
နှစ်စဉ် ဧပြီလ(၁)ရက်နေ့တွင် အဏ္ဏာရေးနှစ်အလိုက် နံပါတ်စဉ်(၁)မှ
စတင်ရိုက်နှိပ်ပြီးနောက်မတ်လ(၃၁)ရက်နေ့တွင် အဆုံးသတ်ရန်ဖြစ်
သည်။

၅
၈၀

(ဂ) ပြုပြင်ရန်မလိုဘဲ ဆက်လက်အသုံးပြုနိုင်သော ပြည်နယ်/တိုင်း အမှတ်
အသားမပါသည့် တံဆိပ်တုံးများ

(၁)

ယံ

အခိုက်အတန့် စီမံထားသော နယ်နိမိတ် တံဆိပ်ဖြစ်
သည်။ ၎င်းတံဆိပ်သည် ရည်ရွယ်ထားသော ကြီး
ဝိုင်းနယ်နိမိတ်သစ်ပင် ဓားထစ်များတွင် ရိုက်မှတ်
ရန်။

(၂)

ကြေး

သစ်တောကြေးတိုင်ဝန်၏ နယ်နိမိတ်တံဆိပ်ဖြစ်
သည်။ မူလရည်ရွယ်ထားသော နယ်နိမိတ်ကို ကြေး
တိုင်ဝန်၏ သဘောအရ ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင် သည့်
အခါ ဓားထစ် နယ်နိမိတ်တွင် ဤတံဆိပ်ကို
ရိုက်မှတ်ရန်။

(၃)

အစိုးရ

ကြီးဝိုင်း နယ်နိမိတ် တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ ကြီးဝိုင်း၏
အပြင်နယ်နိမိတ်တလျှောက် ဓားထစ်များပေါ်တွင်
ရိုက်မှတ်ရမည်။ ကြီးဝိုင်းအတွင်း၌ ဖြစ်သော်လည်း
ကြီးဝိုင်းမှ အပထားသော အကွက်များ၏ နယ်နိမိတ်
မတ်လည်ဓားထစ်များပေါ်တွင် လည်း ရိုက်မှတ်ရန်
ဖြစ်သည်။

(၄)

ဥ
ပစာ

ကြီးဝိုင်းတွင် မပါစေဘဲ ပထားသော အကွက်၏
နယ်နိမိတ် တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ တောင်ယာကဲ့သို့
သော အကွက်များ၏ နယ်နိမိတ် ဓားထစ်များတွင်
ရိုက်နှိပ်ရန်။

(၅)

အကွက်နယ်နိမိတ် တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ အကွက်များ
ဆက်စပ်ရာ နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် စားထစ်များ
ပေါ်တွင် ရိုက်ခတ်ရန်။

(၆)

တရားသဖြင့် ခုတ်လှဲထားသော ကျွန်းစိုင့်တံမှ ဆွဲ
ထုတ်ယူခွင့် ပြုသောအခါ ရိုက်မှတ်ရန်။

(၇)

SG - A 4

ရေမျှောကမ်းတင် အခြေပြ တံဆိပ်
သစ်ဆယ်ခုမှစ၍ ကျသင့်သော အခများ
အားလုံး ပေးပြီးနောက် ရေမျှောကမ်းတင်သစ်ကို
ပိုင်ရှင်သို့ မြန်ပေးသောအခါ ရိုက်ရန်။

(ဃ) ငုတ်စစ်ဆေးခြင်း

ငုတ်စစ်ဆေးရာတွင် လိုက်နာရမည့် အဓိက အချက်များ

(၁) စာချုပ်၊ လိုင်စင်၊ ပါမစ်တို့၏ သက်ဆိုင်ရာ စည်းကမ်းချက်များကို တင်
ကြို၍ ဖတ်ရှု သိရှိနားလည်ထားစေရမည်။

(၂) ပင်ထောင်တံဆိပ်ရိုက်ထားသော သစ်များကိုသာ ခုတ်လှဲခွင့်ပြုလျှင် ပင်
ထောင်တံဆိပ်ရိုက်၍ စာချုပ်တွင် ဖော်ပြခွင့်ပြုထားသော ပင်ထောင်များကိုသာ
ခုတ်လှဲထုတ်ယူခြင်း မှန်ကန်စေရန် ပင်ထောင်စာရင်းစာအုပ်နှင့် တိုက်ဆိုင်
စစ်ဆေးရမည်။ လုံးပါတ် အကန့်အသတ်နှင့် ခုတ်လှဲခွင့်ပြုထားလျှင် ခုတ်လှဲရန်
ကန့်သတ်ထားသည့် လုံးပါတ်ထက်မငယ်သော သစ်များကိုသာ ခုတ်လှဲခြင်း မှန်/
မမှန် စစ်ဆေးရမည်။

(၃) စာချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော မထုတ်မနေရ သစ်ပင်ထောင်များကို ရောင်း
တန်းဝင်ပါက အားလုံး ခုတ်လှဲ ထုတ်ယူခြင်း ရှိ/မရှိ ပင်ထောင် စာရင်းစာအုပ်နှင့်
တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးရမည်။ အကြောင်းမဲ့ ချန်ထားပါက အမှုတွဲပြုလုပ်၍ လိုအပ်
သလို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။

၄။ သစ်များ ဖြန့်တီးခြင်းကို စစ်ဆေးရမည်။ (စစ်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ခြင်းတွင်
ဖော်ပြပြီး)

(၅) ခုတ်လှဲရာတွင် ဘေးပါတ်ဝန်းကျင် အခြားသော အပင်များကို ထိခိုက်
နာဆာ၊ ပျက်စီးခြင်း ရှိ/မရှိကို စစ်ဆေးရမည်။

(၆) သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူ၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်များကို ငုတ်နှင့် သစ်လုံးများပေါ်တွင်
၂၄ နာရီအတွင်း ရိုက်မှတ်ထားစေရမည်။

(၇) ပယ်ထားသော ပင်ထောင်ကျွန်း၊ သို့မဟုတ် လှဲပြီးသော အပင်များကို မ
ထုတ်မနေရသော အပင်များဖြစ်ပါက အပင်တိုင်း သို့ရောက်အောင် သွား၍ ရောင်း
တန်းဝင်/မဝင် စစ်ဆေးရမည်။

(၈) သစ်ငုတ်သို့ ရောက်သောအခါ တွေ့ရှိစစ်ဆေးသောငုတ်သည် ခွင့်ပြု
သော ပင်ထောင်မှ ငုတ်မှန်၊ မမှန်ကို ပင်ထောင်နံပါတ် (အောက်မှန်ကပ်) ကို စစ်ဆေး
ခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်သည်။ မှန်ပါက ငုတ်အမြင့်နှင့် လုံးပါတ်တို့ကို တိုင်းတာရမည်။
ငှင်းငုတ်မှ ထွက်သော သစ်လုံးများကို သစ်ဖြတ်ထားသော ဖြတ်ပိုင်းခွန် စာများကို
စစ်ဆေး ကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် လိုအပ်သလို လုံးရေကို တွက်ပြီး ငုတ်စစ်ဆေးခြင်း မှတ်
စုစာအုပ်ထဲတွင် $\frac{\text{Forest}}{5-34}$ ဖြင့် ထည့်သွင်းရေးသားရမည်။

(၉) ငုတ်စစ်ဆေးသည့်အခါ အောက်ပါအချက်များကို ပါလေ့လာ စစ်ဆေး၍
စာရင်းယူရန် လိုအပ်သည်-

(က) အခွန်တော် မဆောင်ရသေးသော၊ သို့မဟုတ် အကောက်မရိုက်ရ
သေးသော သစ်များကို မီးလောင်ခြင်း ရှိ/မရှိ၊

(ခ) ရောင်းတန်းဝင် ခုတ်ပြီးသော သစ်လုံးများအတွက် အတွင်းမှထုတ်
ယူခြင်းမပြုဘဲ၊ ချန်ထားခြင်း ရှိ/မရှိ၊

(ဂ) အကောက်တံဆိပ်ရိုက်ပြီး သစ်များကို ခွင့်ပြုထားသော အချိန်အတွင်း ထုတ်ယူခြင်း ရှိ/မရှိ စာချုပ်ရက်ကုန်ပြီးသော်လည်း အကောက်ရိုက်အခွန်တော်ဆောင်ပြီး သစ်များရှိနေလျှင် ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ဦးစီးမှူးများထံ တင်ပြ၍ ၎င်း၏ ခွင့်ပြုမိန့်ရမှသာ ထုတ်ယူခွင့် ရှိသည်။ သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူက မိမိ သဘောအတိုင်း ထုတ်ယူခွင့် မရှိပေ။)

(၁၀) စစ်ဆေးပြီးသော ငှက်များပေါ်တွင် မိမိ၏ စစ်တံဆိပ်သော်လည်း ကောင်းကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်သော်လည်း ကောင်းရိုက်မှတ်ရမည်။ အဖျားကျွန် သစ်ပိုင်းများ၊ ဆုံပိုင်း များပေါ်၌လည်း စစ်ဆေးသော အရာရှိ၏ တံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ရမည်။

(၁၁) အကွက်တစ်ကွက်ကို သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူမှစ၍ ဝင်ရောက်မလုပ်ကိုင်မီ ဘိနယ်တာဝန်ခံ(သို့မဟုတ်) တောအုပ်သည် ၎င်းအကွက်ကို လိုက်လံစစ်ဆေးပြီး မတရားခုတ်ငှက်များ၊ သစ်လုံးများတွေ့ရှိလျှင် မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ထားရမည်။ ဤသို့ရိုက်မှတ်ထားခြင်းဖြင့် မတရားခုတ်ငှက်များ ထပ်မံ တွေ့ရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ ကုန်သည်၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပေသည်။

(၁၂) ငှက်စစ်ဆေးရန် တာဝန်ရှိသော သစ်တောအရာရှိများသည် အစောဆုံး စတင်စစ်ဆေးရမည်။ ဤသို့ အစောဆုံးစစ်ဆေးမှသာလျှင် သစ်ခုတ်လှဲသော အခါ ဖြတ်ပိုင်းပေးသော အခါ ပျက်စီးခြင်းများနှင့် ဖြန့်တီးခြင်းများကို စစ်ဆေး၍ ကြိုတင် တွေ့ရှိနိုင်သည့် အလျှောက် ပြစ်မှုများနောက်ထပ်မပြစ်ပေါ်စေရန် ငှက် စစ်ဆေးခြင်းကို မကြာခဏ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် ပေးရမည်။ တောဝယ်ာနည်းဖြင့် မှိုဆက်ရန် ဖြစ်သည့် အကွက်တွင် သစ်ထုတ်ခြင်းအတွက် ငှက်စစ် ဆေးသော အခါ တောင်ယာမီး မရှိမီ လိုက်လံ စစ်ဆေးရမည်။ သို့မှသာ ခုတ်လှဲထားသော ငှက် များအားလုံးနှင့် အဖျားကျွန်သစ်ပိုင်းအားလုံးတို့ကိုမီးမလောင်ကျွမ်းမီ တွေ့ရှိအရေး ယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

(၁၃) ငှက်စစ်ဆေးချိန်တွင် ငှက်စစ်ဆေးခြင်းမှတ်စုစာအုပ်ထဲ၌ လိုအပ်သလို ရေးမှတ်ပြီး ၎င်းစာအုပ်ထဲမှ မိတ္တူကူး၍ ^{Forest} ~~၈-၂၃~~ ပုံစံအရ လချုပ်စာရင်းများ ပြုလုပ်၍ မိမိ၏ နေစဉ်မှတ်တမ်းနှင့် အဘူလူးတွဲ၍ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးရုံးမှတစ်ဆင့် ခရိုင်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးသို့ တင်ပြရမည်။ မှတ်စုစာအုပ်ကို ^{Forest} ~~၈-၂၃(၁)~~ ပုံစံအရ ရေးမှတ်ရမည်။

၂၁။ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားစုည်း

(က) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားနည်း

- (၁) လက်အောက်အမှုထမ်းများသည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ ဖုန်ကန်စွာ ရေးသားတင်ပြနိုင်ရန် မှတ်စုစာအုပ် ထားရှိရမည်။ ၎င်းစာအုပ်၌ ဆောင်ရွက်ပြီးစီးသည့် အလုပ်အကြောင်းအရာများကို ရေးသွင်းရမည် ဖြစ်၍ မိမိ၌ အမြဲဆောင်ထားရမည်။ နေ့စဉ် လုပ်ကိုင်ပြီးစီးသော အလုပ်မှတ်စုအပြင်တော (သို့မဟုတ်) အလုပ်အတွက် အသုံးဝင်မည့် အကြောင်းအရာများကိုလည်း ထည့်သွင်းရမည်။
- (၂) မှတ်စုစာအုပ်မှ စာရွက်များကို မဆုတ်ရ၊ အမှားများကို ခဲဖျက်ဖြင့် မဖျက်ဘဲ၊ မျဉ်းကြောင်းဖြင့် ခြစ်၍ လက်မှတ်တို့ ထိုးထားရမည်။
- (၃) ပြီးစီးသော အလုပ်အကြောင်း (သို့မဟုတ်) အလုပ် စစ်ဆေးလျှင် မည်ကဲ့သို့တွေ့ရှိကြောင်းကို နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အတိုချုပ် တိကျစွာ ဖော်ပြရမည်။ သီးခြား အစီရင်ခံရမည်။
- (၄) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများတွင် ဖော်ပြသည့် သစ်တောမြစ်မှုများ၊ သစ်တောမျှ လျော်ကြေးများ၊ တောင်းခံမှုများနှင့် အရေးကြီးသည့် အချက်များကို သီးခြား အစီရင်ခံစာ ရေးသားပေးပို့ရမည်။
- (၅) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများကို တောတွင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချိန်တွင် (၇)ရက် တစ်ပါတ်၊ တစ်ကြိမ်ရေး၍ တောလုပ်ငန်း မဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် (၁၅)ရက် တစ်ကြိမ် သတ်မှတ်ပုံစံဖြင့် ရေးသား ပေးပို့ရမည်။
- (၆) လက်အောက်အမှုထမ်း၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများကို ပေးပို့သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာ တစ်ဆင့်မြင့် ဝန်ထမ်းမှ မိမိ ကျေနပ်သည်/မကျေနပ်သည်ကို မှတ်ချက်ရေးပေးလိုက်ရမည့်အပြင် မိမိပေးပို့ တင်ပြမည့် အရာရှိ ဖတ်သင့်သည်ဟု ထင်မြင်သော စာပိုဒ်ကိုလည်း မှတ်သားပေးလိုက်ရမည်။

မှတ်ချက်။

နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသည့်အခါ လျှောက်လွှာစာရွက်ကို တစ်ဝက်ခေါက်ချိုး ပြုလုပ်ပါ။ ညာဘက် တစ်ဝက်၌သာလျှင် နေ့စဉ် မှတ်တမ်း အကြောင်း အရာများကို တစ်ရက်အတွက် တစ်ပိုဒ်ကျ အထက်ပါ ညွှန်ကြားချက်အ တိုင်း ရေးသားရမည်။ တစ်ဝက်အလွတ်ချွန်ထားသော ဘယ်ဘက်စာ မျက်နှာပေါ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိက လိုအပ်သောအခါ မှတ်ချက် ရေးရန် ဖြစ်သည်။

(ခ) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးရာ၌ လိုအပ်သောအချက်များ

- (၁) နေ့စွဲ
- (၂) သွားလာသော ခရီး အကြောင်းအရာ
- (၃) သွားလာသော ခရီးမိုင်ပေါင်း
- (၄) သွားလာရာ၌ အသုံးပြုသော ယာဉ်
- (၅) ခရီးထွက်ခွာချိန်၊ ရောက်ချိန်
- (၆) မိမိလုပ်ကိုင်သော အလုပ် အကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်
- (၇) အခြားအရေးကြီးသော မှတ်သားရန် အချက်များ

(ဂ) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းနမူနာ ပုံစံ

ပြင်ဦးလွင်မြို့၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ တောအုပ်စောင်
ဝင်း၏ ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁) ရက်နေ့မှ (၇)
ရက်နေ့အထိ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း။
 ၁-၁၁-၉၆။ ပြင်ဦးလွင်မှ သီပေါကြီးဝိုင်းသို့ထွက်
 ဝမ်းဝဝနာရီ၊ ရောက် ၁၆:၀၀နာရီ၊ ခရီး(၈၀)မိုင်၊ ဌာ
 နပိုင်ယာဉ်ဖြင့်၊ သင်းသတ်ခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်
 ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၂-၁၁-၉၉။ လုပ်သားများ ရှာဖွေ စုဆောင်းနေပါသည်။

၃-၁၁-၉၉။ သီပေါကြီးဝိုင်း အကွက်အမှတ်(၂၄)၊ အားတောနင်းစစ်ဆေးပါသည်။ တောင်စောက်၍ သစ်ပင်များပါသည်။ လုပ်သားများ လုံလောက်စွာ ရပါသည်။

၄-၁၁-၉၉။ သီပေါကြီးဝိုင်း အကွက်အမှတ်(၂၄) အကွက်ငယ်(က)တွင် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း စတင် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပါသည်။ သင်းပင်(၅)ပင်၊ နံပါတ် (၁)မှ(၅)၊ ချန်ပင်(၁၀၅)ပင်၊ ဧရိယာ(၁၀)ဧကပြီး

၅-၁၁-၉၉။ ဆက်လက်၍ ကျွန်းသင်းသတ်ပါသည်။ သင်းပင်(၁၀)၊ နံပါတ်(၆)မှ(၁၅)၊ ချန်ပင်(၂၀၀)ပင်၊ ဧရိယာ(၅)ဧကပြီး။

၆-၁၁-၉၉။ တနင်္ဂနွေ နားရက်။ သင်းပင်များကို ဖြန့်လည်စစ်ဆေးပါသည်။

၇-၁၁-၉၉။ ဆက်လက်၍ ကျွန်းသင်းသတ်ပါသည်။ သင်းပင်(၅)ပင်၊ နံပါတ်(၁၆)မှ(၂၀)၊ ချန်ပင်(၂၀)ပင်၊ ဧရိယာ(၁၀)ဧကပြီး။

အချုပ်စာရင်း	
(၇) မှုနုအတွက်(၆) ဘက်	သင်းသတ်ပင်
ယခင်အပတ်	ချန်ပင်
ယခုအပတ်	မရှိ
စုစုပေါင်း	၂၀ပင်
	၂၀ပင်
	၃၂၅ပင်
	၃၂၅ပင်

၂၂။ သစ်တောဥပဒေနှင့် စုည်းဥပဒေများ

နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့၊ ဥပဒေအမှတ် (၈/၉၂)ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသော သစ်တောဥပဒေနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၁၀၆/၉၅)ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော သစ်တောနည်းဥပဒေများအား အသေးစိတ် လေ့လာရန် ရည်ညွှန်းပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင်မူတောအုပ်များ အဓိကထိတွေ့နိုင်မည်ဟု ယူဆရသည့် သစ်တောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများသာ ဖော်ပြပါသည်။

(က) သစ်တောဥပဒေများ

(၁) သစ်တောဥပဒေ၊ ပုဒ်မ(၈)။

(က) နိုင်ငံတော်အတွင်း မည်သည့်နေရာဒေသတွင်မဆို ပေါက်ရောက်နေသော ကျွန်းပင်သည် နိုင်ငံတော်ပိုင် ဖြစ်သည်။

(ခ) ဝန်ကြီးသည် သစ်တောဦးစီးဌာနက ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည့်တားမြစ် သစ်ပင် အမျိုးအမည်များကို နေရာဒေသအလိုက် သတ်မှတ်ကြေညာခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်သည်။

(၂) သစ်တောဥပဒေ၊ ပုဒ်မ(၂၃)။

(က) မည်သူမဆို သစ်တောထွက်ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို ပြည်တွင်း၌ မြို့နယ် ကျော်၍ သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းလိုလျှင် ဤကိစ္စအလိုမှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားသည့် သစ်တောအရာရှိထံမှ မျှောစာ လျှောက်ထားရယူရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အောက်ပါကိစ္စရပ်များနှင့် အကျုံးမဝင်စေရ-

(၁) သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်ယူခွင့်ပြုထားသည့် နေရာဒေသ အတွင်း သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း။

- (၂) သတ်မှတ်သည့် အရေအတွက်ထက်မပိုသော စီးပွားဖြစ်မဟုတ်သည့် အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း။
- (၃) စည်ပင်သာယာ နယ်နိမိတ်တစ်ခုအတွင်းရှိ မြို့နယ်တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း။

(၃) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၂၅)။

သစ်တောထွက်ပစ္စည်း သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းသူသည် -

- (က) မျှောစာကို မိမိနှင့်အတူ တစ်ပါတည်း ယူဆောင်လာရမည်၊
- (ခ) သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောကင်းရှ်များ၏ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အခွန်အခ စည်းကြပ်ခြင်းကို ခံယူရမည်။

(၄) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၂၆)။

(က) အောက်ပါ သစ်များသည် တစ်ဦးတစ်ယောက် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို သတ်မှတ်ကာလအတွင်း ခိုင်လုံစွာ တင်ပြနိုင်ခြင်း မပြုနိုင်လျှင် ပိုင်ရှင်မဲ့သစ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည် -

- (၁) ရေမျှောကမ်းတင်သစ် သို့မဟုတ် နစ်မြုပ်လျက် တွေ့ရှိသည့်သစ်များ၊
- (၂) မှတ်ပုံတင်ထားသော ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ထားခြင်း မရှိသည့် သစ်များ၊
- (၃) ရိုက်မှတ်ထားသော မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ကို ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲ ဖျက်ဆီးထားသည့် သစ်များ၊
- (ခ) သစ်တောဝန်ထမ်းသည် ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ သစ်များကို သစ်တောကင်းရှ် သို့မဟုတ် သစ်ဆိပ်များသို့ စုသိမ်း ယူဆောင်လာခွင့်ရှိသည်။

(၅) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၃၀)။

သစ်အခြေခံအသုံးပြုသည့် အိမ်တွင်း စက်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ပရိဘောဂ လုပ်ငန်းများမှအပ လွှစင်၊ လွှစက်၊ လျှာထိုးစက်၊ အထပ်သားစက်၊ သစ်ပါးလွှာစက်၊ သို့မဟုတ် သစ်အခြေခံ အသုံးပြုသည့်စက်တည်ထောင် လုပ်ကိုင်လိုသူ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်သည် ဤကိစ္စအလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားသည့် သစ်တောအရာရှိ ၏ ခွင့်ပြုမိန့်ကို ရရှိပြီးမှသာ တည်ထောင် လုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၆) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၃၃)။

(က) သစ်တောအရာရှိသည် ဖမ်းဆီးရမိသည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါ စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ချမှတ် နိုင်သည်-

(၁) ခုတ်ထက် မပိုသောကျွန်း သို့မဟုတ် တားမြစ်သစ်ပင်မှ ထွက်ရှိ သည့် ခုတ်ထက်မပိုသော သစ်များ ဖမ်းဆီးရမိခြင်းဖြစ်လျှင် ကျပ် ၁၀၀၀၀ ထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေးကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ သစ်များ ကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းခြင်း၊

(၂) ကျွန်း သို့မဟုတ် တားမြစ်သစ်ပင်မှ ထွက်ရှိသော သစ်မှအပ ခုတ်ထက် မပိုသော အခြားသစ်များ ဖမ်းဆီးရမိခြင်းဖြစ်လျှင် သစ်များ၏ ဒေသတန်ဖိုး ၂ ဆနှင့် ကျပ် ၁၀၀၀၀ ထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေး ငွေကိုပေးဆောင်စေပြီး သစ်များ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊

(၃) သစ်မှအပ ဒေသတန်ဖိုး ကျပ် ၅၀၀၀ ထက်မပိုသော အခြားသစ် တောထွက်ပစ္စည်းများ ဖမ်းဆီးရမိခြင်းဖြစ်လျှင် ယင်းပစ္စည်းများ၏ ဒေသတန်ဖိုးနှင့် ကျပ် ၁၀၀၀၀ ထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်စေပြီး ပစ္စည်းများ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း၊

(၄) မရွေ့မပြောင်းနိုင်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဖမ်းဆီးရမိခြင်းဖြစ် လျှင် ယင်းပစ္စည်း၏ ဒေသတန်ဖိုး ၂ ဆ နှင့် ကျပ် ၁၀၀၀၀ ထက်မပို သော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်စေပြီး ပစ္စည်းများ ပြန်လည်ပေး အပ်ခြင်း။

- (ခ) ပုဒ်မခွဲ(က) အရ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို လိုက်နာသူအား ဤဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုရ၊ လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သူကိုသာ ဤဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုရမည်။

(ခ) **ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များ**

- (၁) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၀)။

မည်သူမဆို အောက်ပါ ပြုလုပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအား ငွေဒဏ် ကျပ် ၅၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင် ဒဏ် ၆လအထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည် -

(က) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက် နေထိုင်ခြင်း၊

(ခ) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များ စားကျက်ချခြင်း သို့မဟုတ် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်စေခြင်း၊

(ဂ) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း ခွင်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ မြေကို ခုတ်ထွင်ခြင်း၊ ရှင်းလင်းခြင်း၊ တူးဖွဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် မူလအနေအထားကို ယိုယွင်းစေခြင်း၊

(ဃ) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း ရေစီးရေလာ ပျက်စီးစေခြင်း၊ ရေတွင် အဆိပ်ခဲခြင်း၊ စာတုဗေဒပစ္စည်း သို့မဟုတ် ပေါက်ကွဲစေတတ်သော အရာများ အသုံးပြုခြင်း၊

(င) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း တိရစ္ဆာန်များ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အမဲလိုက် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ငါးဖမ်းခြင်း၊

(စ) ကြီးဝိုင်းတောအတွင်း သစ်တောများ မီးကူးစက် ပြန့်ပွားစေနိုင်သော မီးမွှေးခြင်း၊ မိဖိုခြင်း၊ မီးသယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် မီးကြွင်းမီးကျန်များ ထားရှိခြင်း၊

(ဆ) သစ်တောကင်းရုံး၏ စစ်ဆေးခြင်းကို မခံယူဘဲ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊

(ဇ) ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက် သို့မဟုတ် အမိန့်ကြော်ငြာစာပါ ပြဌာန်းချက် တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း။

(၂) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၁)။

မည်သူမဆို အောက်ပါပြုလုပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခံရလျှင် ထိုသူအား ငွေဒဏ် ကျပ် ၁၀၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည် -

(က) ခွင့်ပြုမိန့် မရရှိဘဲ ကျွန်းနှင့် တားမြစ်သစ်ပင်မှ ထွက်ရှိသော သစ်မှ အပ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းတစ်ခုတစ်ရာကို ထုတ်ယူခြင်း၊ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် တရားမဝင် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း၊

(ခ) ပုဒ်မ(၁၈)၊ ပုဒ်မခွဲ(ဃ)အရ ထုတ်ယူသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ထုတ်ယူခွင့်ပေးသူ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲ ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် အခြားလုပ်ငန်း၌ လွှဲပြောင်း သုံးစွဲခြင်း။

(၃) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ (၄၂)။

မည်သူမဆို အောက်ပါပြုလုပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခံရလျှင် ထိုသူအား ငွေဒဏ် ကျပ် ၂၀၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည် -

(က) ကြိုးဝိုင်းတော အတွင်းရှိ မည်သည့် သစ်ပင်ကိုမဆို ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊ သင်းသတ်ခြင်း၊ ထစ်မှတ်ခြင်း၊ ချိုးဖြတ်ခြင်း၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ မီးသို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်း။

(ခ) ခွင့်ပြုမိန့် မရရှိဘဲ ကျွန်း သို့မဟုတ် တားမြစ်သစ်ပင်မှ ထွက်ရှိသော သစ်ကို ထုတ်ယူခြင်း၊ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် တရားမဝင် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း။

(ဂ) သစ်အခြေခံ အသုံးပြုသည့် အိမ်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပရိဘောဂ လုပ်ငန်းများမှ အပ ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ လွှစင်၊ လွှစက်၊ လွှာထိုးစက်၊ အထပ်သားစက်၊ သစ်ပါးလွှာစက် သို့မဟုတ် သစ်အခြေခံ အသုံးပြုသည့်စက် တည်ထောင် လုပ်ကိုင်ခြင်း။

(ဃ) ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ မီးသွေးဖိုဘည်ထောင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊

(၄) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၃)။

(က) မည်သူမဆို သစ်တောနယ်မြေတွင် ဖြစ်စေ၊ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေတွင် ဖြစ်စေ၊ ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ ကျွန်းပင်ကို ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊ သင်းသတ်ခြင်း၊ ထစ်မှတ်ခြင်း၊ ချိုးဖြတ်ခြင်း၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ မီးသို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်း၊ ကျွန်းသစ်ကို ထုတ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် တရားမဝင် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း ပြုလျှင် ငွေဒဏ်ကျပ် ၅၀၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ် နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းသည် သစ်တောနယ်မြေနှင့် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေမှ အပ ကျွန်ုပ်မြေပေါ်တွင် ပေါက်ရောက်တည်ရှိနေသော ကျွန်းပင် သို့မဟုတ် ကျွန်းသစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်လျှင် ထိုသူအား ငွေဒဏ် ကျပ် ၅၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၆ လ အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။

(၅) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၄)။

မည်သူမဆို အောက်ပါ ပြုလုပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအား ငွေဒဏ်ကျပ် ၃၀၀၀၀ အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံစေရမည် -

(က) သစ်တော ဝန်ထမ်းများ အသုံးပြုသည့် တံဆိပ်တုံးတစ်ခုခုကို လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် တံဆိပ်တုံး အတုပြုလုပ်ခြင်း၊ တံဆိပ်တုံးအတုကို လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် တံဆိပ်တုံး အတုဖြင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများတွင် ရိုက်မှတ်ခြင်း။

- (ခ) သစ်တောဝန်ထမ်းများ အသုံးပြုသည့် တံဆိပ်တုံး သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင် တံဆိပ်တုံးကို သစ်တောထွက်ပစ္စည်းတွင် တရားမဝင် ရိုက်မှတ်ခြင်း၊
- (ဂ) သစ်တောထွက်ပစ္စည်းတွင် သစ်တောဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် ယင်းက လွှဲ အပ်ထားသူက ရိုက်မှတ်ထားသည့် တံဆိပ်အမှတ်အသားကို ပုံသဏ္ဌာန် ပျက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊
- (ဃ) သစ်တောနယ်မြေ နယ်နိမိတ် အမှတ်အသား တစ်ခုခုကို ခွင့်ပြုချက်မရ ရှိဘဲ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ပုံသဏ္ဌာန် ပျက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း။

(၆) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၅)။

မည်သည့် သစ်တောဝန်ထမ်းမဆို ဤ ဥပဒေအရ အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အလွဲသုံးစားပြု၍ တစ်ဦး တစ်ယောက်သောသူအား ထိခိုက်နစ်နာ စေရန် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိဘဲ သိမ်းယူလျှင် ငွေဒဏ် ကျပ် ၁၀၀၀၀ အထိဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ် နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။

(၇) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၆)။

မည်သည့် သစ်တောဝန်ထမ်းမဆို မိမိ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကြောင်းပြု၍ တစ်ဦး တစ်ယောက်ထံမှ ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ငွေကြေးကို အဂတိလိုက်စားသော နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ ရယူ၍ မသမာသော နည်းဖြင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို ထုတ်ယူခြင်း၊ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်း ခြင်း သို့မဟုတ် တရားမဝင် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း ကိစ္စတွင် ပူးပေါင်းကြံစည်လျှင် အနည်းဆုံး ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်မှ အများဆုံး ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်အထိ ကျခံစေရမည်။

(၈) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၇)။

တရားရုံးသည် ဤဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုတင်ပို့သော ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိလျှင် သက်ဆိုင်ရာ ပြစ်မှုအတွက် ချမှတ်ရမည့် ပြစ်ဒဏ်အပြင် -

- (က) ပြစ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းရန် အမိန့် ချမှတ်ရမည်၊
- (ခ) ပြစ်မှု ကျူးလွန်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ယာဉ်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အခြားစက်ပစ္စည်းကိရိယာတန်ဆာပလာများကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်၊
- (ဂ) ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကြောင့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုတန်ဖိုးကို သစ်တောဦးစီးဌာနသို့ လျော်ကြေးပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၉) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၄၈)။

တရားရုံးသည် -

- (က) ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းသည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးရမည်၊
- (ခ) ပုဒ်မ ၄၅ အရ တပ်ရိုက်သည့် ငွေဒဏ် အားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ဖြစ်စေ မတရားသဖြင့် ပစ္စည်း သိမ်းခြင်းခံရသူအား နစ်နာကြေးအဖြစ် ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

(၁၀) သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ(၅၂)။

ပြည်သူ့ရိတ်စွဲသည် သစ်တောဝန်ထမ်းများက ယင်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ အကူအညီ ဘောင်းခံလျှင် လိအပ်သော အကူအညီများကို ပေးရမည်။

(ခ) သစ်တောနည်းဥပဒေများ

(၁) သစ်တောနည်းဥပဒေ (၄၈)

(က) မြို့နယ်သစ်တောအရာရှိသို့မဟုတ် ၎င်းက တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော သစ်တောဝန်ထမ်းသည် အခွန်ဆောင်ပြီးသော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများအတွက် မျှောစာထုတ်ပေးခွင့်ရှိသည်။

(ခ) ထုတ်ပေးသော မျှောစာတိုင်းတွင် အောက်ပါတို့ ဖော်ပြပါရှိရမည် -

(၁) သစ်ဖြစ်ပါက သစ်အမျိုးအမည်နှင့် သစ်လုံး သို့မဟုတ် ခွဲသားအရေအတွက်၊

(၂) အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းဖြစ်ပါက အရေအတွက်နှင့် အမျိုးအစား၊

(၃) သစ်လုံးနှင့် ခွဲသားများပေါ်၌ ပါရှိသည့် တံဆိပ် အမှတ်အသား၊

(၄) သယ်ယူမည့် ခရီးလမ်းဆုံး၊

(၅) မျှောစာ သက်တမ်းကာလ၊

(၆) လမ်းခရီးတွင် ရပ်တန့်၍ စစ်ဆေးခံရမည့် သစ်တောကင်းရုံးများ၏ အမည်စာရင်း။

(၂) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၅၀)။

သစ်တောဝန်ထမ်းသည် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း သယ်ဆောင်လာသူ မည်သူကိုမဆို မျှောစာ ပါ/မပါ စစ်ဆေး မေးမြန်းခွင့်ရှိသည်။ သစ်တောထွက် ပစ္စည်းကို တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသူ ဖြစ်သော်လည်း မျှောစာမပါဘဲ သယ်ဆောင် လာကြောင်း စစ်ဆေး တွေ့ရှိရပါက သစ်တောဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၅ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့်အညီ အရေးယူနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ အမှုတွဲကို မြို့နယ်အဆင့် သစ်တော အရာရှိထံ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရမည်။

(၃) သစ်တောနည်းဥပဒေ (၈၀)။

မည်သူ့မှ ခွင့်ပြုမိန့် မရှိလျှင် ဖြစ်စေ၊ ခွင့်ပြုမိန့်နှင့် အညီ မဟုတ်လျှင် ဖြစ်စေ-

- (က) ပင်ထောင် သစ်ပင်တွင် ကိုယ်ပိုင် တံဆိပ် မရှိက်ရ၊
- (ခ) သစ်နှင့် သစ်လုံးပေါ်တွင် ရိုက်မှတ်ထားသည့် တံဆိပ် အမှတ်အသားကို ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ပုံသဏ္ဌာန် ပျက်စေခြင်း မပြုရ။
- (ဂ) သစ်တောဦးစီးဌာန သို့မဟုတ် ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်အခများ အားလုံး ပေးဆောင်ပြီး ကြောင်း ဖော်ပြသည့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ တံဆိပ်အမှတ် အသား မပါရှိလျှင် အခြား ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ပါသည့် သစ် သို့မဟုတ် တံဆိပ်ရာကို ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ပုံသဏ္ဌာန် ပျက်အောင် ပြုလုပ်ထားသည့် လက္ခဏာပါသော သစ်များပေါ်တွင် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ကို ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုရ၊
- (ဃ) သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူ သို့မဟုတ် သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းခြင်းခံရသူ မဟုတ်လျှင် တံဆိပ် အမှတ်အသားမပါသည့် သစ်လုံးများကို ခုတ်လှဲသည့်နေရာမှ မရွေ့ပြောင်း ခို ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ်ကို ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုရ၊
- (င) သစ်မျှောချရန် အသုံးပြုသည့် ချောင်း၊ ပြောင်းများ၏ အမြင့်ဆုံး ရေတက်ရာနေရာအတွင်း ရောက်ရှိနေသည့် သစ်များပေါ်တွင် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုရ၊
- (စ) တရားမဝင် ခုတ်လှဲ၊ ထုတ်ယူထားကြောင်း ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသော ကျွန်းစု၊ သို့မဟုတ် သစ်ပေါ်တွင် ကိုယ်ပိုင်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ခြင်း မပြုရ။

(၄) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၈၈)။

သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ အရ မည်သူမဆို သစ်အခြေခံ အသုံးပြုသည့် အိမ်တွင်း စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပရိဘောဂ လုပ်ငန်းများအတွက် အချင်း(၁၈)လက်မ နှင့်အောက် သစ်ဖြတ်လွှာ၊ သို့မဟုတ် ယင်းနှင့် ခွဲစိတ်အား ညီမျှသော ပတ်လွှစက် များကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ် သစ်တောရုံးတွင် သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ နှစ်စဉ် မှတ်ပုံတင်ပြီး တည်ထောင် လုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၅) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၂)။

သစ်တောဝန်တမ်းတိုင်းသည် သစ်တောဥပဒေပါ ပြစ်မှု တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပွားခြင်း မရှိစေရန် တားဆီးခြင်းနှင့် ကြိုတင် ကာကွယ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ပိုင် ခွင့်ရှိသည်။

(၆) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၃)။

အများပြည်သူတို့ဝင်ထွက်သွားလာခြင်း မပြုနိုင်သော နေအိမ် အဆောက် အဦး၊ နေရာတစ်ခုခုတွင် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို သိုဝှက်ထား ကြောင်း ယုံကြည်ရန် လုံလောက်သည့် အကြောင်းရှိလျှင် ထိုနေအိမ်၊ အဆောက် အအုံ နေရာကို ရှာဖွေရန် ပထမတန်း ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ အာဏာရ တရားသူ ကြီးသည် သစ်တောအရာရှိ တစ်ဦးဦးအား ရှာဖွေမိန့်ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

(၇) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၄)။

ရှာဖွေမိန့် ရရှိသူသည် -

- (က) ရှာဖွေမိန့်ကို ကိုယ်တိုင် အတည်ပြု ဆောင်ရွက်ရမည်။ အခြားသူ တစ် ဦးဦးကို တစ်ဆင့် လွှဲအပ်ခြင်း မပြုရ။

(ခ) ရှာဖွေခြင်းကို သက်သေ(၂)ဦးရှေ့တွင် ပြုလုပ်ရမည်။

(ဂ) ရှာဖွေ အမိန့်ပါရှိသည့် နေအိမ်၊ အဆောက်အအုံ၊ သို့မဟုတ် နေရာတွင် တွေ့ရှိရသော သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ယာဉ်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အခြား စက်ပစ္စည်း ကိရိယာ တန်ဆာ ပလာများကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူခြင်း ပြုရမည်။

(ဃ) ရှာဖွေသည့် အချိန်မှ (၂၄) နာရီအတွင်း ရှာဖွေရခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းအရာများကို ရှာဖွေမိန့်ထုတ်ပေးသူ တရားသူကြီးထံ စာဖြင့် အစီရင်ခံရမည်။

(၅) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၅)။

သစ်တောဝန်ထမ်းသည် အများပြည်သူတို့ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်သော အဆောက်အအုံ၊ နေရာနှင့် မည်သည့် ယာဉ်မျိုးကိုမဆို ရှာဖွေ အမိန့်ရယူရန်မလိုဘဲ သက်သေ(၂)ဦးရှေ့တွင် ရှာဖွေခြင်း ပြုနိုင်သည်။ ယင်းသို့ရှာဖွေရာတွင် တွေ့ရှိရသော သက်သေခံပစ္စည်းများနှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ယာဉ်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အခြား စက်ပစ္စည်း ကိရိယာ တန်ဆာ ပလာများကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူခြင်း ပြုရမည်။

(၆) သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၈)။

သစ်တောဝန်ထမ်း တစ်ဦးသည် သစ်တောပြစ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသူအား အမည်နှင့် လိပ်စာကို မေးမြန်းရယူနိုင်သည်။ ယင်းသို့ မေးမြန်းခြင်းခံရသူသည် မိမိ၏ အမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာအမှန်ကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရမည်။

(၇)

သစ်တောနည်းဥပဒေ(၉၉)။

ဤဥပဒေများအရ သစ်တောဝန်ထမ်းက ရှာဖွေရာတွင် သိမ်းဆည်းရမိသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြို့နယ် သစ်တောအရာရှိသည်-

(က) သိမ်းဆည်းခြင်းခံရသူထံ ဝန်ခံချုပ်ဖြင့် ယာယီ ပြန်လည်ပေးအပ်ထားနိုင်သည်။

(ခ) ပျက်စီး၊ ပုပ်သိုးလွယ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ခရိုင်သစ်တောအရာရှိ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထုခွဲ ရောင်းချခွင့်ရှိသည်။

(ဂ) ပိုင်ရှင် မပေါ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ သစ်တောအရာရှိ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းခွင့်ရှိသည်။

၂၃။ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာန

၁။

ပေါ်ပေါက်လာပုံ

(က) နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး သန်းရွှေ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၉) ရက်နေ့၊ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း ပုပ္ပန်းနယ်မြေ ဒေသသို့ရောက်ရှိစဉ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းချမှတ်၍၊ အလေးထား စောက်ချ လုပ်ကိုင်သွားရန်အတွက် အောက်ပါအချက် (၄) ချက်ကို ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်-

(၁) ဘက်စုံပြီးပြည့်စုံသည့် စီမံကိန်း (COMPREHENSIVE PLAN) ရေးဆွဲရန်။

(၂) မိမိတို့တာဝန်ယူသည့် ကာလအတွင်း၊ အပူပိုင်းဒေသတွင် နောင်သားစဉ်မြေးဆက် ရေရှည်အကျိုးရှိစေမည့် စီမံကိန်း လုပ်ငန်းကို ကြိုးပမ်းအကောင်အထည်ဖော်ရန်။

- (၃) ဒေသခံပြည်သူများကိုလည်း နားလည်သိရှိ ပူးပေါင်းပါဝင် လာအောင် စည်းရုံးဆောင်ရွက်သွားရန်၊
- (၄) စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းကိုပီပီပြင်ပြင်အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ဦးစီးဌာနကြီးတစ်ခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းရန်။
- (ခ) အထက်ပါလမ်းညွှန်ချက်အရ၊ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီး ဌာနကို၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၂၅)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းမှ သဘောတူခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်အရ သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးရုံး၏ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၂၂) ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၁/၁၈၀(က/၆)/၆၂၀/၉၇)ဖြင့် အမိန့်ကြော်ငြာ စာ ထုတ်ပြန်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

၂။ ဝန်ထမ်းအင်အား

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနတွင် အရာထမ်း (၁၃၇)ဦး၊ အမှုထမ်း (၃၀၉၄)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၃၂၃၁)ဦးဖြင့် အဆင့်(၃)ဆင့်ခွဲ၍ ခန့်ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။

(က)	ပထမအဆင့်	၁၁၈၃	ဦး
(ခ)	ဒုတိယအဆင့်	၁၀၉၄	ဦး
(ဂ)	တတိယအဆင့်	၉၅၄	ဦး
	ပေါင်း	၃၂၃၁	ဦး

၃။ ရုံးဖွင့်လှစ်ခြင်း

- (က) အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနတွင် ဦးစီးရုံးချုပ်နှင့် တိုင်းရုံး များပါဝင်ပြီး ဦးစီးရုံးချုပ်တွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၊ စီမံရေးရာဌာနခွဲ၊ စီမံကိန်းဌာနခွဲနှင့် အင်ဂျင်နီယာ ဌာနခွဲတို့ပါဝင်ပြီး တိုင်းရုံးတွင် တိုင်း ဦးစီးဌာနရုံး၊ ခရိုင်ဦးစီးဌာနနှင့်မြို့နယ်ဦးစီးအရာရှိရုံးများ ပါဝင်သည်။
- (ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံးနှင့် မန္တလေးတိုင်းရုံးကို ပုသိမ်ကြီးမြို့တွင်လည်း ကောင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းရုံးကို မုံရွာမြို့တွင်လည်းကောင်း၊ မကွေးတိုင်းရုံး ကို မကွေးမြို့တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက် နေ့တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။

(ဂ) မန္တလေးတိုင်းတွင် (၅)ခရိုင်နှင့် (၁၆)မြို့နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင် (၃)ခရိုင်နှင့် (၁၇)မြို့နယ်၊ မကွေးတိုင်းတွင် (၅)ခရိုင်နှင့် (၂၄)မြို့နယ်၊ စုစုပေါင်းတိုင်း(၃)တိုင်း၊ ခရိုင်(၁၃)ခရိုင်၊ မြို့နယ်(၅၇)မြို့နယ်ပါဝင်ပါသည်။

၄။ တိုင်း(၃)တိုင်းတွင် ပါဝင်သော ဧရိယာ

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်း(၃)တိုင်းရှိ ခရိုင်(၁၃)ခရိုင်၊ မြို့နယ်(၅၇)မြို့နယ်တွင် ကြိုးဝိုင်းထားဧရိယာ (၃၇၇၄၄၅၉)ဧက၊ ကြိုးပြင်ဟောဧရိယာ (၈၀၀၁၅၆၉)ဧကနှင့် အခြားစိုက်ပျိုးမြေ (၉၆၇၈၄၁၁)ဧက၊ စုစုပေါင်း (၂၁၅၅၄၄၅၉)ဧကပါဝင်သည်။

၅။ ရည်ရွယ်ချက်

(က) အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်သာယာလှပစေရန်၊

(ခ) ရေမြေ၊ သဘာဝဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်းရန်၊

(ဂ) ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အခြေခံသစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန်၊

(ဃ) ကျေးလက်ပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

(င) သစ်တောသစ်ပင်များ၏ တန်းဘိုးနှင့် အနှစ်သာရကို ဒေသနေပြည်သူများ သိရှိနားလည်စေရန်၊

(စ) သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုအသိပညာ မြှင့်တင်ရန်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို တိုးတက်ရရှိစေရန်၊

(ဆ) ရာသီဥတု ကောင်းမွန်လာ စေခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကို အထောက်အကူပြုစေရန်၊

(ဇ) သဘာဝရုပ်ပြစ်တူးနုတ် ကူးဆီးကာကွယ်ရန်။

၆။ အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းကြီး(၄)ရပ်

- (က) စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေးအတွက်
များတည်ထောင်ခြင်း။ (၈)
- (ခ) သဘာဝတောကျွန်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း။ (၁၀)
- (ဂ) ထင်းအစားထိုးလောင်စာအသုံးချရေး လုပ်ငန်းများ
တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (၁၁)
- (ဃ) ရေရှည်ရေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (၇)

၁၆၇

၂၄။ အမျိုးသားဥယျာဉ်များနှင့် ဘေးမဲ့တောများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားဥယျာဉ်များနှင့် ဘေးမဲ့တောများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးဘေးမဲ့တောဖြစ်သော “ပိတောက်ဘေးမဲ့တော” ကို ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ဘေးမဲ့တော (၁၄) ခုကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားဥယျာဉ်များစီမံကိန်းကာလ နောက်ပိုင်းမှစ၍ ယနေ့အထိ (၂၀၀၂ ခုနှစ်အထိ) အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ၊ ဘေးမဲ့တောနှင့် ပညာပေးနှင့် အပန်းဖြေဥယျာဉ် (၂၄) ခုကို ထပ်မံတည်ထောင်ခဲ့ရာ ယခုအခါ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ (Protect Areas System) စုစုပေါင်း (၃၈) ခု တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံသားငှက်တိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းပြီး တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (Protection of Wildlife Wild Plants And Natural Areas Law, 1994) ကို အစားထိုးပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဥပဒေအရ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ၁၉၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၂၆) ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၅၈၃/၉၄ ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျိုးသုဉ်းမည့် အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရမည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကျေးငှက်များစာရင်းကို ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၄) ရက်နေ့တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗေးရှင်း (Convention On Biological Diversity) ကို အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၃) ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့သစ်တောမှဝါဒ ၁၉၉၅၊ မှဝါဒသဘောထားကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ပြီး ရေမြေတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးစုံနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရန် ပဓာနကျသော အချက်တစ်ခုအဖြစ် ဖော်ထုတ်ကာ နိုင်ငံတော်အကျယ်အဝန်း၏ ၅ % အထိ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်သွားရန် လျာထားသတ်မှတ်ထားပါသည်။

အမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် ဘေးမဲ့တောများစာရင်း
(၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ)

စဉ်	အမည်	အကျယ်အဝန်း (ဧက/ရန်ပိုင်)	တောင် ထည်ထောင်သည့် ခုနှစ်	တည်ရှိသည့် နေရာ
၁။	ပိတောက်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၂၆၉.၄၆	၁၉၁၈	ကချင်ပြည်နယ်
၂။	ရွှေဒေါင်း ဘေးမဲ့တော	၁၂၅.၈၅	၁၉၁၈	မန္တလေးတိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်
၃။	ပြင်ဦးလွင် ငှက်ဘေးမဲ့တော	၄၉.၁၃	၁၉၁၈	မန္တလေးတိုင်း
၄။	မောင်ကိုးကျွန်းစု တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၁၈.၉၉	၁၉၂၇	တနင်္သာရီတိုင်း
၅။	တောင်ကြီး ငှက်ဘေးမဲ့တော	၆.၂၀	၁၉၃၀	ရှမ်းပြည်နယ်
၆။	ကဟီလူ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၆၁.၉၉	၁၉၂၈	ကရင်ပြည်နယ်
၇။	ဖုလာရစ်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၅၃.၄၉	၁၉၃၆	ကရင်ပြည်နယ်
၈။	ဝက်သီးကန် ငှက်ဘေးမဲ့တော	၁.၇၀	၁၉၃၉	မကွေးတိုင်း
၉။	ရွှေစက်တော် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၂၁၃.၄၀	၁၉၄၀	မကွေးတိုင်း
၁၀။	ချပ်သင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၁၀၄.၀၀	၁၉၄၁	စစ်ကိုင်းတိုင်း
၁၁။	အလောင်းတော်ကသပ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၆၁၆.၈၄၃	၁၉၈၉	စစ်ကိုင်းတိုင်း
၁၂။	ကောလာသတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၉.၄၅	၁၉၄၂	မွန်ပြည်နယ်
၁၃။	သမီးလှကျွန်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၀.၃၄	၁၉၇၀	ဧရာဝတီတိုင်း
၁၄။	မင်းဝံတောင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၇၉.၄၉	၁၉၇၂	စစ်ကိုင်းတိုင်း
၁၅။	ထမံသီတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၈၃၀.၄၀	၁၉၇၁	စစ်ကိုင်းတိုင်း
၁၆။	လှော်ကာဥယျာဉ်	၂.၄၁	၁၉၈၂	ရန်ကုန်တိုင်း
၁၇။	ပုပ္ပါးတောင်ဥယျာဉ်	၄၉.၆၃	၁၉၈၉	မန္တလေးတိုင်း
၁၈။	အင်းလေးကန် ငှက်ဘေးမဲ့တော	၂၄၈.၀၀	၁၉၈၅	ရှမ်းပြည်နယ်
၁၉။	မိုးယွန်းကြီးအင်း ငှက်ဘေးမဲ့တော	၄၀.၀၀	၁၉၈၈	ပဲခူးတိုင်း
၂၀။	မိန်းမလှကျွန်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော	၅၂.၇၈	၁၉၉၃	ဧရာဝတီတိုင်း

အမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် ဆေးမဲ့တောများစာရင်း
(၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ)

စဉ်	အမည်	အကူအညီ (စာရင်းအမှတ်)	စတင် တည်ထောင်သည့် ခုနှစ်	တည်ရှိသည့် နေရာ
၂၁။	နတ်မတောင် အမျိုးသားဥယျာဉ်	၂၇၉.၀၁	၁၉၉၇	ချင်းပြည်နယ်
၂၂။	ပါဆာထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၂၉.၇၄	၁၉၉၆	ရမ်းပြည်နယ်
၂၃။	လှိုင်ဓမ္မ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၁၆.၅၄	၁၉၉၆	ရမ်းပြည်နယ်
၂၄။	ခါကာဘိုရာနီ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၄၇၂.၀၀	၁၉၉၆	ကချင်ပြည်နယ်
၂၅။	လန်ပိအဏ္ဍဝါ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၇၉.၀၉	၁၉၉၆	တနင်္သာရီတိုင်း
၂၆။	လောကနန္ဒာ ဆေးမဲ့တောဥယျာဉ်	၀.၁၈	၁၉၉၇	မန္တလေးတိုင်း
၂၇။	ရခိုင်ရိုးမဆင်ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ	၆၇၇.၈၈	၂၀၀၂	ရခိုင်ပြည်နယ်
၂၈။	ကျွတ်ထီးရိုးတောဆေးမဲ့တော	၆၀.၃၂	၂၀၀၁	မွန်ပြည်နယ်
၂၉။	အင်းတော်ကြီးတောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ဆေးမဲ့တော	၂၉၉.၃၂	၁၉၉၉	ကချင်ပြည်နယ်
၃၀။	မင်းနုတောင်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၈၂၂၅	၂၀၀၁	မန္တလေးတိုင်း
၃၁။	ဟူးကောင်းချိုင့်ဝှမ်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၂၄၉၄.၀၀	၂၀၀၁	ကချင်ပြည်နယ်
၃၂။	ကျောက်ပန်းတောင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၅၁.၂၀	၂၀၀၁	ချင်းပြည်နယ်
၃၃။	ပုန်ကန်ရာနီတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၁၀၄၄.၀၀	၂၀၀၁	ကချင်ပြည်နယ်
၃၄။	ပန်းလောင်နှင့်ပြဒါးလင်းစု တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၁၂၈.၈၈	၂၀၀၂	ရမ်းပြည်နယ်
၃၅။	မဟာမြိုင်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၄၅၅.၇၅	၂၀၀၂	စစ်ကိုင်းတိုင်း
၃၆။	လေညာအမျိုးသားဥယျာဉ်	၆၀၂.၀၀	၂၀၀၂	တနင်္သာရီတိုင်း
၃၇။	တနင်္သာရီအမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၀၀၀.၀၀	၂၀၀၂	တနင်္သာရီတိုင်း
၃၈။	ဘွမ်ဖာဘွမ်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဆေးမဲ့တော	၇၁၉.၀၀	၂၀၀၂	ကချင်ပြည်နယ်

၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့်
သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းဥပဒေအရ သစ်တောဦးစီးဌာန
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ၂၆-၁၀-၉၄ ရက်စွဲပါ
အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၅၈၃/၉၄ ဖြင့် ကာကွယ်ထားသော
တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကျေးငှက်များစာရင်း
“ယေား(၁) လုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ”

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

၁။ ကြ/ကြဆင်	၁၈။ လင်ခိုင်ကြား
၂။ ကြ/ဝက်ကြ	၁၉။ ကြောင်နီ/ပန်ဒါနီ
၃။ ကြသူတော်	၂၀။ လင်းပိုင်
၄။ သားမင်း	၂၁။ ရေဝက်/ရေသူမ
၅။ သမင်/ငွေသမင်	၂၂။ ဝံပုလွေ
၆။ သမင်/မဇဲပူရ	၂၃။ မျောက်လွဲကျော်
၇။ ဆင်	(မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ)
၈။ ကတိုး/ကတိုးဂျီ	၂၄။ မျောက်လွဲကျော်(လက်ဖြူ)
၉။ မူလနံ့ဂျီ	၂၅။ မျောက်လွဲကျော်ကြီး
၁၀။ တောင်ဆိတ်နီ	၂၆။ မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ
၁၁။ သစ်တက်ကျား/အင်းကျား	၂၇။ တောဆိတ်
၁၂။ ကျားမင်း/ကြောင်မင်း	၂၈။ တောင်ဆိတ်
၁၃။ ဘင်္ဂလားကျား/အိန္ဒိယကျား	၂၉။ ဖျံ
၁၄။ ကျား/အင်ဒိုချိုင်းနားကျား	၃၀။ ဖျံအမွေးနု
၁၅။ ကျားသစ်	၃၁။ ဖျံချေသည်မယ်
၁၆။ သစ်တက်ကြောင်/ကြောင်သလင်း	၃၂။ ခွေးဝံ/ဝက်ဝံ
၁၇။ လင်ခိုင်ပြောက်	၃၃။ တရုတ်သင်းခွေချပ်

- ၃၄။ ပသျှူးသင်းခွေချပ်
 ၃၅။ ပြောင်
 ၃၆။ စိုင့်
 ၃၇။ ကြောင်ကတုံး/ကြောင်နံ့သာ

- ၃၈။ ဂျီလောင်/ယုန်သမင်
 (အကြီး)
 ၃၉။ ဂျီလောင်/ယုန်သမင်
 (အသေး)

(ခ.) ငှက်များ

- ၁။ ဒေါင်းအမျိုးမျိုးနှင့်ရစ်အမျိုးမျိုး
 ၂။ ရေဗလုံ
 ၃။ မန်ဒါလီ
 ၄။ ငှက်ကြီးဒုံးစပ်
 ၅။ ဒုံးမြီးကွက်
 ၆။ မောက်တင်ဘဲ
 ၇။ တောငန်း
 ၈။ မင်းနံ့ရင်းဘဲ
 ၉။ ဘဲခေါင်းပန်းရောင်
 ၁၀။ ဘဲနီစပ်
 ၁၁။ *Aythya baeri*
 ၁၂။ ခြေစိမ်းရေညောင်
 ၁၃။ စနီကံ
 ၁၄။ ငဟစ်မျိုး
 ၁၅။ ဥပန်း
 ၁၆။ ဝံပို
 ၁၇။ ကွေဝက်
 ၁၈။ တောင်ပီစူး(ဘီးတောင်ပို)

- ၁၉။ ခရုစုတ်
 ၂၀။ *Phynchog albicollis*
 ၂၁။ ကြီးကြာ
 ၂၂။ ကညာကြီးကြာ
 ၂၃။ အောင်လောင်အမျိုးမျိုးနှင့်
 အောက်ချင်းအမျိုးမျိုး
 ၂၄။ သိန်း၊ စွန်၊ လင်းယုန်
 လင်းတအမျိုးမျိုး
 ၂၅။ ဂါနီတောင်ငုံ
 ၂၆။ စွေ
 ၂၇။ နဖူးကြူး
 ၂၈။ မြန်မာယူဟိနာ
 ၂၉။ ငှက်ပြာခြောက်(မျိုးစိတ်)
 ၃၀။ ရေငုံအမျိုးမျိုး
 ၃၁။ မောင်တုတ်
 ၃၂။ တင်ကျီး
 ၃၃။ ဆတ်မျိုင်းအမျိုးမျိုး
 ၃၄။ ထပ်တယူငှက်မျိုး

၃၅။ သစ်တောက်ငှက်မျိုး	၄၃။ သာလိကာ
၃၆။ ဘတ်စတငှက်ကြီး	၄၄။ ခရုတုတ်ငှက်မျိုးများ
၃၇။ ဇီးကွက်၊ ဒီဒုတ်၊ မိန်	၄၅။ ခရုတုတ်ငှက်မျိုးများ
၃၈။ ဝဲလက်	၄၆။ ငန်းမျိုးများနှင့်ဘဲမျိုးများ
၃၉။ ဖယ်လကွန်သိန်းငှက်မျိုး	၄၇။ ကြာဖက်နင်းမျိုးများ
၄၀။ နီကိုဘာခို	၄၈။ ကမ်းခြေရေတိမ်ငှက်မျိုးများ
၄၁။ တင်ကျီးမျိုး	၄၉။ စင်ရော်ငှက်မျိုးများနှင့်
၄၂။ ကန်းနက်ငန်းမျိုး	မြစ်တွေမျိုးများ

(ဂ) တွားသွားသတ္တဝါများ

၁။ ကဂါမိကျောင်း	၆။ လိပ်ကြက်တူမွှေး
၂။ ပင်လယ်လိပ်ကြီး/လိပ်မွှေး	၇။ လိပ်ပင့်ကူ
၃။ ပြင်သာလိပ်	၈။ စပါးကြီးမြွေ
၄။ လိပ်စွန်/ဘီးလိပ်	
၅။ စောင်းယားလိပ်/ပင်လယ်လိပ်မျှေးကြီး	

“ယော(၂) သာမန်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ”

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

၁။ ဆတ်	၇။ မျောက်စပ်မျိုးများ
၂။ ကျွဲရိုင်း/တောကျွဲ	၈။ သစ်ဆွေ
၃။ တောကြောင်မျိုးများ	၉။ မျောက်လေပွ
၄။ တောမွှေးရိုင်းမျိုးများ	၁၀။ မြင်းခုံ/ခက်ခုံ
၅။ မြွေပါမျိုးများ	၁၁။ ဆတ်ခလောက်
၆။ သစ်ရွက်စားမျောက်မျိုးများ	၁၂။ မျောက်လောင်းပျံ

(ခ) ငှက်များ

၁။	ငှက်တော်ပြာမျိုးများ	၂၁။	ငှက်ပန်းတိမ်မျိုး
၂။	နားကြူးမျိုး	၂၂။	ဝါဖလေးမျိုး
၃။	ကျွေးငှက်မျိုး	၂၃။	ပုဇွင်းထိုး(မျိုးစိတ်)
၄။	တစ်ငှက်မျိုး	၂၄။	Indicator xanthonotus
၅။	ငါးရောင်းငှက်မျိုး		fulvus
၆။	ယုဟိနာမျိုး	၂၅။	ကျွေးမျိုးများ
၇။	Family-Sittidae	၂၆။	ပိန်ညှင်းမျိုးများ
၈။	စိဘီယာမျိုး	၂၇။	ဇီဝစိုး
၉။	ငှက်ပြာစိတ်	၂၈။	ငဟစ်
၁၀။	Troglodytes troglodytes	၂၉။	ငဟစ်ပွဲ
၁၁။	Cinclus species	၃၀။	ငဟစ်မျိုးများ
၁၂။	Family-Certhidae	၃၁။	မျိုင်းငန်း
၁၃။	Prunella species	၃၂။	မျိုင်းမျိုး
၁၄။	ငှက်ရွှေဝါ(ငှက်ဆွင်းဝါမျိုး)	၃၃။	မျိုင်းဘောက်မျိုး
၁၅။	စတာလင်	၃၄။	ဖားပါးစပ်ငှက်မျိုး
၁၆။	စာခေါင်းကွက်	၃၅။	ဝတ်ရည်စုပ်ငှက်မျိုး
၁၇။	Family-Fringillidae	၃၆။	ပန်းရည်စုပ်ငှက်မျိုး
	Sub Family-Carduelinae	၃၇။	တောင်ငုံးမျိုး
၁၈။	Family-Alaudide	၃၈။	ငူမျိုး
၁၉။	မျက်ကွင်းဖြူ	၃၉။	ငှက်မင်းသားမျိုး
၂၀။	Family-Eury iatnidae		

(ဂ) အားသွားသတ္တဝါများ

၁။ မိကျောင်းမျိုးများ

၂။ ရေချိုလိပ်မျိုးများ

၃။ ကုန်းလိပ်မျိုးများ

၄။ အခွံပျော့လိပ်မျိုးများ

၅။ ဖွတ်မျိုးများ

၆။ စပါးအုံးမြွေ

“ယေား(၃) နှာသီအလိုက် ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ”

၁။ နွယ်(၁၅)ရက်မှ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်အထိ ကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်များ

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

၁။ ၁ရယ်

၂။ ဂျီ

၂။ မတ်လ(၁၅)ရက်မှ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်အထိ ကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်များ

(က) ငှက်မျိုးများ

၁။ ခါငှက်မျိုးများ

၂။ ငုံးငှက်မျိုးများ

၃။ ရွှေပြည်စိုး

၄။ ငှက်စိမ်းမျိုးများ

၅။ ရေကြက်

၆။ ငှက်တော်ငှက်မျိုးများ

၇။ မယ်ညို

၈။ သွတ်ငှက်မျိုးများ

၉။ သပိတ်လွယ်ငှက်မျိုးများ

၁၀။ စာဖြူငှက်မျိုးများ

၁၁။ ဥဩငှက်မျိုးများ

၁၂။ မြေဝပ်ငှက်မျိုးများ

၁၃။ ချိုး၊ ချိုးနီပု၊ ချိုးလင်းပြာ

၁၄။ ချိုးလည်ပျောက်

၂၅။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသလိုက်
သစ်တောပုံးလွှမ်းသည့်
ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင်တော ဧရိယာများ (ဇက)
(၂၀၀၂၊ ဒီဇင်ဘာလကုန်အထိ)

[illegible]

၂၆။ သစ်မာသစ်မျိုး ဘုတ်စု ခွဲခြားမှု

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် မြန်မာသစ်လုပ်ငန်း

နောက်ဆုံးညှိနှိုင်း သဘောတူထားသော သစ်မာအုပ်စုများစာရင်း

(၆-၉-၉၀ ရက်နေ့ ညှိနှိုင်းချက်)

သစ်မာ အုပ်စု အမှတ်	သစ်မျိုး အမှတ် စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်မာ အုပ်စု အမှတ်	သစ်မျိုး အမှတ် စဉ်	သစ်မျိုးအမည်
၁	၁	ပျဉ်းကတိုး		၁၂	ဘင်္ဂ
	၂	ပိတောက်		၁၃	မန်ကျည်းပွေး
	၃	သင်္ကန်း(သင်္ကန်းနက်)		၁၄	မှန်သင်း
	၄	သစ်ယာ		၁၅	ယင်းမာ
	၅	အင်ကြင်း		၁၆	ယမနေ
	၆	တမလန်း		၁၇	ယင်းတိုက်
၂	၁	ကညင်		၁၈	သဒ္ဓါ
	၂	ကရဝေး		၁၉	သင်းဝင်
	၃	ကရစ်(သစ်ခါး)		၂၀	သစ်ကတိုး
	၄	ကုက္ကို		၂၁	သစ်ခရား
	၅	ကျန		၂၂	သစ်စေး
	၆	စကားဝါ(စကား)		၂၃	သစ်မန်ကျည်း
	၇	စစ်		၂၄	သစ်ဂျို
	၈	တောင်တမာ		၂၅	အနန်း
	၉	ထင်းရှူး		၂၆	အင်
	၁၀	နော	၃	၁	ကညောင်
	၁၁	ပင်လယ်ကနစို(ကနစို)		၂	ကုက္ကော်

သစ်မာ အုပ်စု အမှတ်	သစ်မျိုး အမှတ် စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်မာ အုပ်စု အမှတ်	သစ်မျိုး အမှတ် စဉ်	သစ်မျိုးအမည်
	၃	ကောင်းမျှ		၃	ရွေး
	၄	ကြေးလံ		၄	စက်ကတုံး
	၅	စန္ဒဝါ		၅	စောပြာ
	၆	ညံ		၆	ဒီးဒူး
	၇	တလှိုင်းခေါင်း		၇	နဘဲ
	၈	တောသရက်		၈	တိုင်
	၉	တောင်ပိနဲ့		၉	မအူလက်တံရှည်
	၁၀	တောင်သရက်		၁၀	မျောက်ငို
	၁၁	ထောက်ကြံ		၁၁	လက်ခုတ်
	၁၂	ပိနဲ့ဖို		၁၂	လက်ပံ
	၁၃	ဖျဉ်းမ		၁၃	လေးလွန်း
	၁၄	ဖန်ခါး		၁၄	ဝက်ရှက်
	၁၅	မင်္ဂလာ		၁၅	သစ်တို
	၁၆	ရင်ခတ်		၁၆	အိုးထိန်း
	၁၇	ရိုး		၁၇	အခြားသစ်ပွမျိုးများ
	၁၈	သပြေ	၅	၁	ကျွန်းဖို
	၁၉	သရဖီ		၂	ခူသန်
	၂၀	သင်္ကဋ		၃	မျောက်ဆိပ်
	၂၁	သစ်ချ		၄	မျောက်ချော
	၂၂	သစ်အယ်		၅	မျောက်လုပ်
	၂၃	အောက်ချင်းစာနီ		၆	လမှ
၄	၁	ကုတ်ဟဲ		၇	လယ်စေ
	၂	ချင်ယုတ်			

၂၇။ ဖြန့်တုသစ်လုပ်ငန်းမှ မလှလိုသည့်သစ်များ

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ သစ်ထုတ်ရေးဌာနတို့၏ (၆-၃-၉၁) ရက်နေ့ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း သဘောတူညီချက်အရ သစ်ထုတ်ရေးမှ မလှလိုသော သစ်မျိုးများ ကို အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူညီခဲ့ကြပါသည်။ ဤသစ်မျိုးများသည်လည်း မကြာခဏ အခါအားလျော်စွာ ပြောင်းလဲ သတ်မှတ်တတ်ပါသည်။

၁။	အနန်းဘို	၁၉။	ကက္ကာ	၃၇။	မျောက်လုပ်
၂။	ဘန့်ဘွေး	၂၀။	ကသစ်	၃၈။	နဂျယ်
၃။	ပဲပြား	၂၁။	ကဒက်	၃၉။	င
၄။	ပိုးမဲဇာ	၂၂။	ကုန်းပျဉ်းမ	၄၀။	အုံတုံ
၅။	ဘန့်ဒါ	၂၃။	ကြက်ရိုး	၄၁။	အုံနဲ့
၆။	ဘုဒလက်	၂၄။	ကရီး	၄၂။	ပင်လယ်အူ
၇။	ဘွဲချင်	၂၅။	ကျွန်းခေါက်နွယ်	၄၃။	ပေါက်
၈။	ဗြူ	၂၆။	ကျွန်းဒလင်	၄၄။	ဖက်လယ်ခင်
၉။	ချီး	၂၇။	လမု	၄၅။	ဖက်ရှင်
၁၀။	ချင်ပြစ်	၂၈။	လိန်	၄၆။	ဖက်သန်
၁၁။	ဒဟတ်	၂၉။	လက်ထုပ်ကြီ	၄၇။	ဖက်ဝန်း
၁၂။	ဒွန်	၃၀။	လင်ရော	၄၈။	ဆိတ်ချီး
၁၃။	ဂျုံ	၃၁။	လွန်ဘို	၄၉။	ထောက်ရှား
၁၄။	မှိုက်	၃၂။	မဒမ	၅၀။	တယ်
၁၅။	မှန်နီ	၃၃။	မဆွ	၅၁။	တောင်ဖက်ဝန်း
၁၆။	မျှားဆိပ်	၃၄။	မအူကတုံး	၅၂။	ထိန်
၁၇။	ခပေါင်း	၃၅။	မယားနင်း	၅၃။	သပွတ်ကြီး
၁၈။	ကလော	၃၆။	မယ်ဇေလီ	၅၄။	သစ်ကြား

**၂၈။(က) မြန်မာနိုင်ငံရှိတောအမျိုးအစားနှင့်
သဘာဝပေါက်ပင်များ**

နောက်ဆက်တွဲ(ဃ)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီဥတု၊ မြေမျက်နှာပြင် အနိမ့်အမြင့်ပေါ်မူတည်၍ တောအမျိုးအစားများ ကွဲပြားပြီး သဘာဝပေါက် ပင်များလည်း ကွဲပြားခြားနားလျက်ရှိပါသည်။ တောအမျိုးအစားများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။-

စဉ်	တောမျိုး	ပါဝင်ပင်များ			ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	အောက်ပေါင်း		
၁	(က) ဒီရေတော	လမု၊ လဘ၊ ပင် လယ်ဘုံး၊ ကျွနု သမဲ၊ ခရား၊	-	ခနီ	ပင်လယ်ကမ်းခြေ	
	(ခ) ဒီရေတော ကြီး	ကနုစို၊ သရော်	-	သင်ပေါင်း သင်ပန်း	ပင်လယ်ကမ်းခြေ	
၂	ပင်လယ်ကမ်းနား သောင်ပြင်နှင့် သဲခုံ တော	သင်းဝင်၊ ပုန်းညက် ပင်လယ်ထင်ရှား	-	-	ပင်လယ်ကမ်းခြေ	
၃	ရွှံ့ညွှံ့တော	ကျွန်း၊ ရောင်းပန် အနန်း၊ ရုံး၊ သပန်း	-	ကိုင်းမြက်		ကျွန်းမြင့်ပိုင်းတွင်သာ

စဉ်	စောမျိုး	ပဝင်ပင်များ			ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	အောက်ပေါင်း		
၄	အရွက်မပြတ်သော တောစိမ်း		ဝါး၊ နွယ်၊ ဝါး၊ ပါး ဝါး၊ သဘွတ်၊ ဝါး ဘိုးမျက်ဆံ ကျယ်		တနင်္သာရီ၊ မြန်မာ ပြည်အောက်ပိုင်းနှင့် အထက်ပိုင်း	တောစိမ်းပြန်လွှာ သည်။
	(က) ပြစ်ချောင်းအေး အရွက်မပြတ် တောစိမ်း	သက်န်းဖျဉ်းမ		ကိုင်းမြက်	တနင်္သာရီ	
	(ခ) အရွက်မပြတ် သောတော စိမ်းကြီး	ကညင်၊ ရှစ်လံ၊ တောင်သရက်၊ လျှော်၊ ကတွတ်၊ ကပန်း၊ ကောင်းဖျါ		အရွက်မပြတ် သော သစ်ပင် ယေအမျိုးမျိုး	တနင်္သာရီ၊ တောင်ပိုင်း	
	(ဂ) အရွက်မပြတ် တောစိမ်းအစစ်	ကညင်၊ ကောင်းဖျါ သင်ကတူ၊ သက်န်း သစ်ခါး၊ ပျဉ်းမ၊ ပျဉ်းကတိုး	ဝါး၊ နွယ်၊ ဝါး၊ ပါး ဝါး၊ သဘွတ်	အရွက်မပြတ် သောအောက် ခံပင်အမျိုးမျိုး ဆွပ်ပင်၊ စလူ၊ ရေငန်း	မြန်မာပြည်အောက် ပိုင်း	

စဉ်	တောမျိုး	ပါဝင်ပင်များ			ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	အောက်ပေါင်း		
၅	(က) အထက်ရွက် ပြတ်ရောနှော တောစို	ကျီးလန်၊ ကညင်	ဝါးဘိုးမျက်ဆံ ကျယ်၊ တင်းဝါး ကျားလုံ	ကြိမ်ရိုး	မြန်မာပြည်အထက် ပိုင်း	အနည်းငယ်ခြောက် သွေသောအရွက်မ ပြတ်သည့်တောမျိုး လည်းရှိသည်။
		ကျွန်းပျဉ်းကတိုး	တင်းဝါး၊ ကျ သောင်းဝါး		မြန်မာပြည်အောက် ပိုင်း	(၁) ပူသောမျက်နှာစာ ရှိတောင်ကျွန်းတွင် တောခြောက်အဖြစ် ကူးပြောင်းတတ်သည်။
		ကျွန်းပျဉ်းကတိုး၊ အင်ကြင်း	ဝါးဘိုးမျက်ဆံ ကျယ်၊ တင်းဝါး		မြန်မာပြည်အထက် အထက်ပိုင်း	(၂) ရေကောင်းစွာစီး နိုင်သောတောင်ကျော များတွင် တွေ့ရသည့်
		ကျွန်းပျဉ်းကတိုး	ကရင်ဝါး		ရခိုင်ပြည်နယ်	(၃) မြေဩဇာကောင်း ၏။ (၄) ကျွန်းအကောင်ဆုံ ပေါက်သည်။

စဉ်	တေးမျိုး	ပါဝင်ပင်များ			ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	အောက်ပေါင်း		
	(ခ) အထက်ရွက် ပြတ်ရောနှော သောတော ခြောက်	ကျွန်းပျဉ်းကတိုး လိန်ထောက်ကြ ပိတောက်၊ နှော အင်ကြင်း၊ သစ် ယာ၊ ဇန်ခါး	ပျဉ်းဝါး၊ သနပ် ဝါး၊ သိုက်ဝါး		အထက်/အောက် မြန်မာပြည်	မြေကျပ်သောလက္ခ ဏာပြသည့်
	(ဂ) အောက်ရွက် ပြတ်ရောနှော သောတော(ဝါ) သစ်ကျင်းတော	ကျွန်းများစွာပေါက် တတ်သော်လည်း များစွာမကောင်း တတ်ပေ။ ပျဉ်းက တိုး၊ ထောက်ကြ ရုံး၊ မျောက်ချော၊ ပျဉ်းမ၊ လယ်ဇ၊ ခင်ပြွန်း၊ စစ်(ဝါ) သစ်ဖြူ			သဲပြေနေသောမြေရှိ အနိမ့်ပိုင်းတောများ၌ တွေ့ရသည်။	ပျဉ်းမနားနယ်တွင် သစ်ကျင်းတောဟူ၍ ထင်ရှားသည်။

စဉ်	စောမျိုး	ပါဝင်ပင်များ			အောက်ပေါင်	ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	ဝါး			
၆	စောခြောက်	သန်း၊ ဒဟတ်၊ ရှား	သိမ်လုံသော	မျှင်ဝါးအနည်း	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ
	စောခြောက်ခွ			ယယ်ပေါက်	နည်းသောဒေသများ	နည်းသောဒေသများ	အာပေါပေါ
	(က)သန်း၊ ဒဟတ်တော	သန်း၊ ဒဟတ်		သည်။		မြန်မာပြည် အပူပိုင်း	အာပေါပေါ
	(ခ)ဆူးပင်တော	ရှား၊ ထောင့်၊ ဇီး၊ သနပ်ခါး			ဒေသ။	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ
	(ဂ)အောက်ချင်းစာ၊ သင်းဝင်တော	အောက်ချင်းစာ၊ ရှား၊ ထောက်ကြ၊ သင်းဝင်	ကြွလုံသော	မျှင်ဝါး	နည်းသော ဟယ်တော၊ မအူပင်	သံပါသော မြေနီမျိုး	အာပေါပေါ
၇	(က)အင်စိုင်းတောကြီး	အင်ပင်သန့်သန့်			မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ
		နင်းအင်ကြင်းသစ်			မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ
		ယာရော့ချိုပေါက်			မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ
		သည်။			မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	မှီးရေချိန်၅၀'ထက်	အာပေါပေါ

စဉ်	တေးမျိုး	ပါဝင်ပင်များ			ဒေသ	အကြောင်းအရာ
		သစ်မျိုး	ဝါး	အောက်ပေါင်း		
(၁) အင်တိုင်းခြောက်		အင်ပင်ထက်၊ အင်ကြင်း/သစ်ယာပေါများသည်။			ခြောက်သွေ့သော ဒေသ	ကျောက်ပြတ်နှင့်ဆစ်မြေ
(၂) အင်တိုင်းတေါပပ်		အင်ဖို၊ သစ်စေးမှန်နီ၊ လင်းရော်ခပေါင်း	ဝါးအနည်းငယ်ပေါက်သည်။		ခြောက်သွေ့သော ဒေသ	ကပ်ကျောက်မြေ၊ သံပြေ၊ အိမ်တိုင်ထက်ကြီးသော သစ်မရ။
၈ တောင်မြင့်တော		လောက်ယား၊ စကားဝါ ဆိတ်နံကြီး		နွယ်ပေါ၍ အောက်ပေါင်းထူသည်။	ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် ၈၅၀၀၀ အထက်နှင့်ဆင်တူသည်။	တောစိမ်း၊ တောကြီး
(၁) တောင်မြင့်တော		အုံတုံ၊ သစ်ချ၊ သစ်တယ်၊ သစ်အယ်			၄၆	အနည်းငယ်ခြောက်သွေ့သောနေရာတွင်ရ၏။
ခြောက်		အမျိုးမျိုးလောက်ယားနှင့် ရွက်ပြတ်သော သစ်မျိုးများ				

၂၈။(ခ) မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝပေါက်ပင်များစာရင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေမျက်နှာပြင်၊ ရာသီဥတုပေါ်မူတည်၍ တောအမျိုးအစား၊
သဘာဝပေါက်ပင် အမျိုးမျိုး ကွဲပြား ခြားနားလျက်ရှိရာ တောအမျိုးအစားအလိုက်
ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော သဘာဝပင်များ၏ စာရင်းအား ဖော်ပြပါသည်။

စဉ် /	အပင်အမျိုးအစား	မျိုးစိတ်
၁။	အပင်ကြီး	၁၃၄၇ မျိုး
၂။	အပင်ငယ်	၇၄၁ မျိုး
၃။	ခြံပင်	၁၆၉၆ မျိုး
၄။	ဝါး	၉၆ မျိုး
၅။	ကြိမ်	၃၆ မျိုး
၆။	သစ်ခွ	၈၄၁ မျိုး

ကိုးကားချက်။

H.G HUNDLEY နှင့် U CHIT KO KO ပြုစုသည်

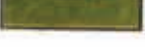
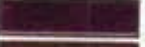
(Trees, Shrubs, Herbs and Principal Climbers, etc.) စာအုပ်မှ ကိုးကား

ဖော်ပြပါသည်။

၂။ မြေပုံများ၌ အသုံးပြုရန်သတ်မှတ်ထားသော တောမျိုးခွဲခြားမှုအတွက်သေးရောင်သင်္ကေတများ လက်အောက်အမှတ်အသားအပြည့်အစုံအသုံးပြုရန်အမိန့်လက်ခံရရှိစာအုပ်နောက်ဆက်တွဲ(၂၄)အရ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁။ ပါဝင်ပင်မြေပုံများ

(က) တောမျိုးများ

(၁)	ဒီရေတော					ရှားစေးရောင်
(၂)	ပင်လယ်ကမ်းများသောင်ပြင်နှင့်သဲခုံတော					မလို
(၃)	ရွှံ့နွံတော					ဟင်္သာပြဒါးရောင်
(၄)	တောစိမ်းများ					
	(က)	မြစ်ကမ်းခြေရှိ တောစိမ်း				အဝါရင့်ရောင်
	(ခ)	တောစိမ်းကြီး				အပြာရင့်ရောင်
	(ဂ)	တောစိမ်းအစပ်				အစိမ်းရောင်
(၅)	ရွက်ပြတ်ရောနေသောတောများ					
	(က)	အထက်ရွက်ပြတ်ရောနေသောတော				
		(၁)	အပို			အပြာနုရောင်
		(၂)	အခြောက်			ကြက်သွေးရင့်ရောင်
	(ခ)	အောက်ရွက်ပြတ်ရောနေသောတော				ခရမ်းရောင်
(၆)	တောခြောက်					ရှားစေးရောင်
		(ဒီရေတောနှင့်အရောင်တူသော်လည်း ရောထွေးရန်မရှိ)				
(၇)	အင်တိုင်တော					
	(က)	အင်တိုင်းတောမြင့်				တော်ဂျီရောင်
	(ခ)	အင်တိုင်းချွပ်တော				အဝါရင့်
(၈)	တောင်ပေါ်တော (ပေ ၃၀၀၀ အထက်)					
	(က)	တောင်ပေါ်တောစိမ်း				အစိမ်းပုတ်ရောင်
	(ခ)	တောင်ပေါ်တောခြောက်				ဆွေကလက်ရောင်
	(ဂ)	ထင်ရှားတော				သံဆွေးရောင်
(၉)	အပြုလယ်ယာနှင့် ကွက်လပ်များ					ဆေးမခြယ်ရ
(၁၀)	ဖုံးဆိုးတော					(အတိုင်းတန်သစ်ပ

မြစ်ထွန်းလွှင့်) မူလရှိသော တော၏ ဆေးရောင်ဖြစ်၍ ကြက်ခြေခတ်က လေးများဖြင့် ပြရမည်။

၃၀။ မြေပုံများတွင် သစ်မျိုးများနှင့် ဝါးမျိုးများတကွက်
ရေသွင်းရမည့် သင်္ကေတများ

(က) သစ်ပင်များ

စဉ်	သစ်မျိုး	အပင်ကြီး	မျိုးဆက်ပင်များ မဟုတ်သည့်နှင့် အပင်ငယ်ကလေးများ
၁	ဘင်ဂ	B	b
၂။	သစ်အယ်	O	o
၃။	ရှား	C	c
၄။	ဒဟတ်	D	d
၅။	ဒီချး	Du	du
၆။	ဒွီနီ	Sw	sw
၇။	ပြည်လုံးချမ်းသာ	E	e
၈။	နော	H	h
၉။	မှတ်ကျောက်	Sa	sa
၁၀။	အင်	I	i
၁၁။	အင်ဘို	I	i
၁၂။	အင်ကြင်း	It	it
၁၃။	ကတီ	Ti	ti
၁၄။	ကနစို	Ks	ks
၁၅။	ကညင်	K	k
၁၆။	ကညင်ပြန်	K	k

စဉ်	သစ်မျိုး	အပင်ကြီး	မျိုးဆက်ပင်များ မျောအရွယ်နှင့် အပင်ငယ်ကလေးများ
၁၈။	ကောင်းပျံ	Ka	ka
၁၉။	ကဘန်း	Ka	ka
၂၀။	ကတွတ်	Ka	ka
၂၁။	ကုက္ကို	Ko	ko
၂၂။	ကျွန်းခေါက်နွယ်	V	v
၂၃။	ကြက်ရိုး	V	v
၂၄။	လက်ပံ	Lp	lp
၂၅။	လယ်စေ	L	l
၂၆။	လိန်	Ln	ln
၂၇။	လင်းရော	Zn	zn
၂၈။	လောက်ယား	La	la
၂၉။	မနိဩဂ	Mg	mg
၃၀။	မျောက်ချော	M	m
၃၁။	နဘဲ	Na	na
၃၂။	နန်းတရုပ်	N	n
၃၃။	သစ်ချ	O	o
၃၄။	ပိတောက်	pk	pk
၃၅။	ဖန်ခါး	Pg	pg
၃၆။	ဖက်ဝန်း	Pw	pw
၃၈။	ထင်းရှူး	P	p
၃၉။	ပိုးစာ	Ps	ps
၄၀။	ဖျောက်ဆိပ်	Pu	pu

စဉ်	သစ်မျိုး	အပင်ကြီး	မျိုးဆက်ပင်များ မျှောအရွယ်နှင့် အပင်ငယ်ကလေးများ
၄၁။	ပျဉ်းကတိုး	Po	po
၄၂။	ပျဉ်းမ	Pu	pu
၄၃။	စကတ်	Sa	sa
၄၄။	စံဒဝါ	Sg	sg
၄၅။	စကားဝါ	St	st
၄၆။	စစ်	S	s
၄၇။	ရှစ်လဲ	S	s
၄၈။	ဆွနီ	Sw	sw
၄၉။	ထနောင်း	Tg	tg
၅၀။	ထောက်ကြံ	Tk	tk
၅၁။	ထောက်ရှာ	V	v
၅၂။	တောင်တမာ	Ce	ce
၅၃။	တောင်ပိုးစာ	Ps	ps
၅၄။	တောင်သရက်	S	s
၅၅။	ကျွန်း	T	t
၅၆။	သတိ	Ti	ti
၅၇။	သန်း	Th	th
၅၈။	သက်န်း	Tn	tn
၅၉။	သင်ကန်းမကလေး	Tn	tn
၆၀။	သစ်ကတိုး	Ce	ce
၆၁။	သစ်အယ်	O	o
၆၂။	သစ်ဖယောင်း	Ty	ty

စဉ်	သစ်မျိုး	အပင်ကြီး	မျိုးဆက်ပင်များ မျောအရွယ်နှင့် အပင်ငယ်ကလေးများ
၆၄။	ထိန်ကုလား	Ty	ty
၆၅။	သစ်ခါး	Ta	ta
၆၆။	သစ်ရှို	Ta	ta
၆၇။	သစ်စေး	Ts	ts
၆၈။	သစ်ရာ	It	it
၆၉။	သစ်ဖြူ	St	st
၇၀။	သစ်ကတူ	Ka	ka
၇၁။	ယမနေ	Y	y
၇၂။	ရင်းမာ	Ya	ya
၇၃။	ရေနံ	Ye	ye
၇၄။	စောင်းပုလွေ	Za	za
၇၅။	ဇင်မြန်	Z	z

(ခ) ဝါးများ

စဉ်	ဝါးမျိုး	ရင့်သောဝါး	ဝါးသုဉ်းနှင့် ဝါးသုဉ်းသောနှစ်
၁။	ကြသောင်းဝါး	K	k (1928)
၂။	ကြခတ်ဝါး	E	e
၃။	ခရင်းဝါး	U	u
၄။	ကြလိုဝါး	O	o
၅။	ဝါးဘိုးကြီး	U	
၆။	မျှင်ဝါး	M	m
၇။	သိုက်ဝါး	H	h
၈။	သနတ်ဝါး	I	i

စဉ်	ဝါးမျိုး	ရင်သောဝါး	ဝါးသွင်းနှင့် ဝါးသွင်းသောနှစ်
၉။	ဆင်မီးတူ	I	i
၁၀။	တင်းဝါး	T	t
၁၁။	ဝါးပါး	W	w
၁၂။	ဝါးယား	W	w
၁၃။	ဝါးနွယ်	W	w
၁၄။	ဝါးဘိုးမျက်ဆံကျယ်	S	s
၁၅။	ဝါးသပွတ်	A	a
၁၆။	ဝါးနွယ် (နွယ်တက်တတ်သောဝါး)	N	n
၁၇။	ဝါးဖြူ	B	b
၁၈။	ဝါးဖြူကြီး	B	b
၁၉။	မျှင်ဖြူ	B	b
၂၀။	ဝါးကုတ်	G	g
၂၁။	ဝါးနွယ်	G	g
၂၂။	ဝါးဖြူကလေး	G	g
၂၃။	ဝါးယား	Y	y

(ဂ) ပေါင်းပင်များ

စဉ်	ပေါင်းပင်မျိုး	အပင်ကြီး	အပင်ငယ်
၁။	ဘီးစပ်	Z	z
၂။	စိန်နားပန်	L	l

၃၁။ သစ်မျိုးအလိုက် (သစ်စေ့) ပါဝင်မှု အရေအတွက်များ

သစ်တောသုတေသန၊ ရေဆင်းမှ (၁၉၈၇)ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်
ကိန်းဂဏန်းများအား အခြေခံထား၍ ဖော်ပြပါသည်။

စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်စေ့အရေအတွက်(တစ်ပြည်)
၁။	ကျွန်း	၈၅၀
၂။	ကန်ကော်	၉၅၀
၃။	ကမ္ဘိုး	၄၂၆၄၀၀
၄။	ကမ္ဘိုးကျောက်ပန်း	၄၆၀၈၀၀
၅။	ကုက္ကို(မြန်မာ)	၁၅၉၂၀
၆။	ကုက္ကို(သဘော)	၁၀၃၂၀
၇။	ကုက္ကို(ဖိလစ်ပိုင်)	၇၂၈၀၀
၈။	ကြူးလစ်(အာဖရိကန်)	၁၉၄၅၀
၉။	ကသစ်	၂၈၆၀
၁၀။	ကြို့	၂၆၈၀
၁၁။	ခရေ	၂၄၀၀
၁၂။	ခါတော်မို	၃၈၁၈၀
၁၃။	ခပေါင်း	၁၂၈၀
၁၄။	ချယ်ရီ	၅၂၅၀
၁၅။	ခွသန်	၉၀၄၀၀
၁၆။	ကွပ်	၈၅၆၀
၁၇။	နစပ်	၁၁၀၉၆
၁၈။	ဂရွှေ	၁၈၅၆၀
၁၉။	ဂ(ပန်းစား)	၇၆၂၂၄

စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်စေ့အရေအတွက်(တန်ပြည်)
၂၀။	ငသိမ်	၅၃၆၀
၂၁။	စစ်	၃၉၇၆၀
၂၂။	စိန်ပန်းကြိုး(နီ)	၄၀၀၀
၂၃။	စွယ်တော်	၅၇၀၀
၂၄။	စန္ဒကူး	၇၂၀၀
၂၅။	စိန်ပန်း(ပြာ)	၂၁၂၈၀
၂၆။	စိန်ပန်းကလေး	၁၃၀၀၀
၂၇။	ဆိတ်ချေး	၁၄၂၀၀
၂၈။	ဆူးဖြူ	၁၄၆၈၀
၂၉။	ဇီးဖြူ	၆၂၂၈၀
၃၀။	ညံ	၅၆၀
၃၁။	တမာ(သင်္ဘော)	၆၄၀
၃၂။	တမာ(ပန်း)	၂၃၃၀၀
၃၃။	တမလန်း	၁၅၄၀၀
၃၄။	ထောက်ကြန့်	၅၀
၃၅။	ထင်းရှူး(အပူပိုင်း)	၅၂၈၀၀
၃၆။	ထင်းရှူး(ပဒေသာ)	၃၂၀
၃၇။	ဒဟတ်	၂၇၆၀၀
၃၈။	ဒီဒူး	၁၄၀၈၀
၃၉။	နဘဲ	၃၂၂၀
၄၀။	ပျဉ်းကတိုး	၆၄၂၄
၄၁။	ပိတောက်	၃၆၀၀၀
၄၂။	ပေါက်ပန်းဖြူ	၄၀၀၀၀

စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်စေ့အရေအတွက်(တစ်ပြည်)
၄၃။	ပျဉ်းမ	၁၆၃၆၀
၄၄။	ပြည်ပန်းညို	၈၀၄၀၀
၄၅။	ပရတ်	၉၂၄၈
၄၆။	ပေါက်	၂၉၁၂
၄၇။	ပျဉ်းမ	၁၆၃၆၀
၄၈။	ဖန်ခါး	၁၉၅၀
၄၉။	ဘောကိုင်	၃၁၁၂၀
၅၀။	ဘုံမဲစာ	၆၂၈၀၀
၅၁။	ဘက်	၁၀၀၀
၅၂။	မယ်ဇလီ	၃၂၆၃၀
၅၃။	မယ်ဇလီ(အင်္ဂလိပ်)	၂၃၂၀၀
၅၄။	မယ်ဇလီ	၆၀၀
၅၅။	မန်ကျည်း	၂၆၀၀
၅၆။	မဟော်ဂနီ	၆၄၀
၅၇။	ရှား	၃၁၆၈၀
၅၈။	ရွေး	၁၃၀
၅၉။	ရွေးကြီး	၆၈၀၀
၆၀။	ယမနေ	၂၇၂၀
၆၁။	ရုံး	၁၃၄၄၀၀
၆၂။	ရင်းတိုက်	၁၈၈၄၈
၆၃။	ယင်းစာ	၇၀၉၁၀
၆၄။	လက်ပံ	၆၈၀၆၀
၆၅။	လက်ပံ(သဘော)	၂၁၂၄၀

စဉ်	သစ်မျိုးအမည်	သစ်စေ့အရေအတွက်(တစ်ပြည်)
၆၆။	သင်းဝင်	၂၆၀၀
၆၇။	သစ်ဆိမ့်	၄၃၀
၆၈။	သနပ်ခါး	၃၂၅၀
၆၉။	သစ်ကနက်	၅၈၀၀
၇၀။	သီတင်း	၅၇၆၀၀
၇၁။	သဘောတယ်	၁၁၄၄
၇၂။	အုပ်နီ	၂၂၂၀၀
၇၃။	အင်	၁၀၄
၇၄။	အင်ကြင်း	၆၀၀

၃၂။ သစ်စေ့များစုဆောင်းရရှိနိုင်မည့် အချိန်ကာလ

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပျိုးဥယျာဉ်များ တည်ထောင်ရာတွင် လိုအပ်သော (သစ်စေ့) များအား အချိန်ကိုက် စုဆောင်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ စုဆောင်းရန်အတွက် အချို့သော သစ်စေ့များ ရင့်မှည့်၍ စုဆောင်းရရှိနိုင်မည့် အချိန်ကာလများအား အောက်တွင် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

စဉ်	သစ်မျိုး	သစ်စေ့စုဆောင်းရမည့်လ	
		မှ	ထိ
၁။	ကျွန်း	မတ်	ဧပြီ
၂။	ပိတောက်	နိုဝင်ဘာ	ဇန်နဝါရီ
၃။	ယမနေ	ဧပြီ	မေ
၄။	မယ်ဇလီ	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၅။	ပေါက်ပန်းဖြူ	ဖေဖော်ဝါရီ	မေ
၆။	သဘောကုက္ကို	မတ်	မေ
၇။	ဩရိဌာ	ဒီဇင်ဘာ	ဇန်နဝါရီ
၈။	သဘောတယ်(ပန်းတမာ)	ဇွန်	ဇူလိုင်
၉။	အာသောက	ဇွန်	ဇူလိုင်
၁၀။	စိန်ပန်း	မတ်	ဧပြီ
၁၁။	အာဖရိကန်ကျွန်းလစ်	မေ	ဇွန်
၁၂။	စွယ်တော်	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၁၃။	ငှ/ငရွေ	မတ်	ဧပြီ
၁၄။	ပြည်ပန်းညို	မေ	ဇူလိုင်
၁၅။	ပနားမားငှ	မတ်	ဧပြီ
၁၆။	မန်ကျည်း	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်

စဉ်	သစ်မျိုး	သစ်စေ့စုဆောင်းရမည့်လ	
		၁၀ မှ	ထိ
၁၇။	ကမ္ဘီ	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၁၈။	ဗန်ဒါ	မတ်	ဧပြီ
၂၀။	ထင်းရှူးပဒေသာ	ဇွန်	ဇူလိုင်
၂၁။	ဒဟတ်	နိုဝင်ဘာ	ဇန်နဝါရီ
၂၂။	စစ်	ဇန်နဝါရီ	ဖေဖော်ဝါရီ
၂၃။	သန်း	ဇန်နဝါရီ	ဖေဖော်ဝါရီ
၂၄။	ဘောစကိုင်း	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၂၅။	တန်ဆီပင်	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ
၂၆။	ညံ	စက်တင်ဘာ	အောက်တိုဘာ
၂၇။	ပုန်းညက်	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၂၈။	ကံ့ကော်	မတ်	ဧပြီ
၂၉။	ပျဉ်းမ	ဇန်နဝါရီ	ဖေဖော်ဝါရီ
၃၀။	လယ်စေ	နိုဝင်ဘာ	ဒီဇင်ဘာ
၃၁။	စကားဝါ	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ
၃၂။	တမာ	ဇွန်	ဇူလိုင်
၃၃။	ယင်းမာ	မတ်	ဧပြီ
၃၄။	ထနောင်း	မတ်	ဧပြီ
၃၅။	ယူကလစ်	ဒီဇင်ဘာ	ဇန်နဝါရီ
၃၆။	သပြေ	ဇွန်	ဇူလိုင်
၃၇။	ရေသင်းဝင်	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်
၃၈။	ခါတော်မှီ(ဝက်သစ်ချ)	ဇွန်	ဇူလိုင်
၃၉။	ချယ်ရီ	ဧပြီ	မေ
၄၀။	စန္ဒကူး	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ
၄၁။	မယ်မယ်/မဉ္ဇူသကမတ်ပန်း	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ
၄၂။	ခရေ	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ

(သစ်တောနယ်မြေနှင့် အနီးရပ်ခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသောနယ်မြေတွင်
ပေါက်ချက်နေသော သို့မဟုတ် တွေ့ရှိရသော သို့မဟုတ် ထွက်ရှိသော
အောက်ဖော်ပြပါ ပစ္စည်းများအား အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအဖြစ် သတ်မှတ်ရန်ဖြစ်သည်။)

စဉ်	အမျိုးအမည်	စဉ်	အမျိုးအမည်	စဉ်	အမျိုးအမည်
၁	ကညင်ဆီ	၂၀	တောင်တန်ကြီး	၃၉	မိုးခြောက်
၂	ကရမက်	၂၁	တောက်တာဖူး	၄၀	မျှင်
၃	ကရဝေး	၂၂	တောင်ထန်း	၄၁	မြက်အမျိုးမျိုး
၄	ကျွဲဖျာ	၂၃	ထမလိုင်	၄၂	ရှားစေး
၅	ကိုင်းပွင့်	၂၄	ထင်းရှူးဆီ	၄၃	လင်းနီချေး
၆	ကျောက်ကျော	၂၅	၃ မြစ်	၄၄	လျှော်အမျိုးမျိုး
၇	ချိပ်	၂၆	ခန့်/သက်ငယ်	၄၅	ဝဥ (နီ/ခြောက်)
၈	ဂမုန်းဥ	၂၇	ခန်း	၄၆	ဝါးထွက်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး
၉	ချင်းတက်	၂၈	နွယ်တက်	၄၇	ဝါးရွက်
၁၀	ငရုတ်ကောင်း	၂၉	နံ့သာဖြူ	၄၈	သနပ်ခါး
၁၁	ငရု	၃၀	နံ့သာနီ	၄၉	သဘော့ဖျာ
၁၂	ငရုဖူး	၃၁	နတ်ပြား	၅၀	သင်
၁၃	ဆေးဂန္ဓမာ	၃၂	နွယ်အမျိုးမျိုး	၅၁	သစ်စေး
၁၄	ဆေးမြင်းခွာ	၃၃	ပျားပယောင်း	၅၂	သစ်ခွ
၁၅	တစောင်း	၃၄	ပျားရည်	၅၃	သစ်ခေါက်အမျိုးမျိုး
၁၆	တပင်ရွှေထီး	၃၅	ပိတ်ချင်း	၅၄	အသီး/အစေ့အမျိုးမျိုး
၁၇	တယ်ရည်	၂၆	ဖျံဥ	၅၅	အင်တွဲ/ပွဲလျက်
၁၈	တောရှောက်မြစ်	၃၇	ဘုမ္မရာဇာ	၅၆	အင်ပက်
၁၉	တောင်ကြာရွက်	၃၈	မာလာဥ/ဖူး	၅၇	အင်ဥ
				၅၈	ရော်ဘာစေး
				၅၉	အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်သည့် အခြား အသေးအမွှေးပစ္စည်းများ

ဖော်ပြပါပစ္စည်းများကို ဒေသပေါက်ဈေး၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း အခွန်တော်နှုန်းထား သတ်မှတ်ကောက်ခံရန် ဖြစ်ပြီး ဒေသပေါက်ဈေးကို သက်ဆိုင်ရာခရိုင် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအဖွဲ့များထံ ခြောက်လ တစ်ကြိမ် တင်ပြသဘောတူညီချက် ရယူဆောင်ရွက်ရန်။

၃၄။ တိုင်းတာမှုစနစ် အပြောင်းလဲကျင့်သုံးမှု

အပြောင်း အချက်များ

(CONVERSION FACTORS)

1.Length

1 foot	= 0.3004801 metre	1 metre	= 3.28088 ft.
1 mile	= 1.60934 kilometre	1 km	= 0.621371 mile.

2. Area

1 acre	= 0.404685 hectare	1 ha	= 2.471054 acre
1 sq. mile	= 640 acre	1 sq. km	= 247.105
	= 2.58988 sq. km		= 0.3861 sq.mile

3. Volume

1 cu. ft	= 0.028317 cu metre	1 cu.metre	= 35.3147 cu.ft
a true ton	= 50 cu. ft		= 0.7064 true ton
	= 1.4158 cu. metre		= 0.5548 hoppus ton
1 hoppus ton	= 63.66 cu. ft		
	= 1.8024 cu metre		

1. cu. ft (stacked)

= 0.66 hoppus ton

1 bag of charcoal

= 90 lb.

= 40.824 kg

= 16 hoppus cu. ft (solid)

1 cartload firewood

= 45 cu. ft (stacked)

= 29.7 hoppus cu.ft(solid)

1 true cu. ft = 0.785398 hoppus cu. ft.

1 hoppus cu.ft = 1.2732395 true cu.ft

 π = 3.1415972

သစ်တောများ ထာဝစဉ်ရှင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း Sustainable Forest Management (S.F.M)

သစ်တောများ ထာဝစဉ်ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်မှာ လက်ရှိသစ်တောများမှ ရရှိနေသော တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးများကို လက်ရှိကျွန်ုပ်တို့သာမက သားစဉ်မြေးဆက်အထိ စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားနိုင်ကြစေရန် သစ်တောသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ရေရှည်တည်တံ့နေစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းသွားနိုင်ရေးပင် ဖြစ်သည်။

သစ်တောကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ ထာဝစဉ်ရှင်သန်ခြင်းဆိုသည်မှာ သဘာဝသစ်တောနှင့် ဆက်သွယ်နေလျက်ရှိသော လူသားအပါအဝင် ဇီဝမျိုးစုံကို ထာဝစဉ်ရှင်သန်အောင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ သစ်တောမှ အကျိုးပြုနိုင်စွမ်းရှိသော လေထုညစ်ညမ်းမှု ကာကွယ်ရေး၊ ရေမြေထိန်းသိမ်းရေးနှင့် တိုးပွားလာသည့် လူသားတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို ဟန်ချက်ညီစွာ ပြည့်စွမ်းပေးနိုင်ရေးတို့သည် ထာဝစဉ်ရှင်သန်စေသော သစ်တောထိန်းသိမ်းရေး ဦးတည်ချက်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

သစ်တောများ ထာဝစဉ်ရှင်သန်စေရေးအတွက် ဆောက်ပါလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

- သစ်တောစိုက်ခင်းများကို လိုအပ်ချက်ပြည့်စုံစွာ ရရှိနိုင်သည်အထိ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်သော စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ဖြင့် အစားထိုးဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- သဘာဝသစ်တောများကို ထိရောက်စွာ စိုက်ပျိုးပြုစု ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- သစ်တောအသုံးချမှုကဏ္ဍတွင် အလေအလွင့် နည်းနစ်သမျှနည်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- အထက်ပါလုပ်ငန်းအားလုံး၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအခြေအနေများကို အချိန်မှန်တိုင်းတာစစ်ဆေးသွင်းသပ်ခြင်း၊

စောင့်ထိန်းကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းကမ်းများ

စောင့်ထိန်းကျင့်ဝတ်များနှင့် လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများ

စောင့်ထိန်းကျင့်ဝတ်များသည် ဆောက်ပါကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းကမ်းများကို စောင့်ထိန်းလိုက်နာရမည်-

(က) နိုင်ငံတော်၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို စောင့်သိရှိသေရမည်။

(ခ) အခြေခံဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။

(ဂ) ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို အလေးထား၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဃ) ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ ယိုမိတ်ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရန် ထိန်းသိမ်း

စောင့်ရှောက်ရမည်။

(င) တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ ထမ်းဆောင်ရမည်။

(စ) ပေးအပ်သည့်တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည့်ပြင် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု

အဆင့်မြင့်မားလာစေရန်နှင့် အရည်အချင်းတိုးတက်နေစေရန် အစဉ်ကြိုးစားရမည်။

(ဆ) အလုပ်ခွင်စည်းကမ်းများ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာရမည်။

(ဇ) အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားခြင်း၊ သိက္ခာကင်းမဲ့စွာ ပြုမူနေထိုင်ခြင်းတို့ကို ရှောင်ကြဉ်

ရမည်။

(ဈ) တာဝန်အရ အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အလွဲသုံးစားပြု၍ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း၊

တံစိုးလက်ဆောင်ယူခြင်းတို့ကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

(ည) တရားသဖြင့် ရရှိအပ်သောဝင်ငွေမှတစ်ပါး မရိုးသားသောနည်းဖြင့် အခြားဝင်ငွေ

ရှာခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

(ဝန်ထမ်းစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးလက်စွဲစာအုပ်၊ အခန်း ၃၄)

ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာဖြစ်မှုများ

အလုပ်ချိန်ဆိုင်ရာ ဖြစ်မှုများ

အလုပ်ချိန်နှင့်ပတ်သက်သည့် အောက်ပါဝန်ထမ်းဆိုင်ရာဖြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် ဝန်ထမ်းကို ဌာနဆိုင်ရာ အရေးယူအပြစ်ပေးနိုင်သည်-

- (က) လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ အလုပ်တက်ချိန် နောက်ကျ၍ အလုပ်ခွင်သို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ အလုပ်ဆင်းချိန်ထက် စော၍ အလုပ်ခွင်မှ ထွက်ခွာခြင်း၊ အလုပ်ချိန်အတွင်း ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ မကြာခဏ အလုပ်ခွင်မှ ပျက်ကွက်ခြင်းတို့မှာ အလေ့အကျင့်ကုသို့ ဖြစ်နေခြင်း။
- (ခ) ခွင့်စည်းကမ်းများကို ဖောက်ဖျက်ပြီး ခွင့်မဲ့ ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (ဂ) လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ခွင့်ရက်ထက် ပို၍နေခြင်း၊ သို့မဟုတ် ခွင့်ရက်ကုန်ဆုံးပြီးနောက် အလုပ်ဝင်ရောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (ဃ) ခွင့်ပြုထားသည့် အလုပ်ကူးပြောင်းချိန် ကုန်ဆုံးပြီးနောက် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ အလုပ်ဝင်ရောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (င) အလုပ်ဌာနအလိုက် သတ်မှတ်ထားရှိသည့် အလုပ်ချိန်နှင့် ခွင့်စည်းကမ်းများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း။

တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုနှင့် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ဆိုင်ရာ ဖြစ်မှုများ

တာဝန်ထမ်းဆောင်မှု၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် အောက်ပါ ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ဖြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် ဝန်ထမ်းကို ဌာနဆိုင်ရာ အရေးယူအပြစ်ပေးနိုင်သည်-

- (က) တာဝန်မကျေပွန်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပေါ်ဆွဲစွာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း။
- (ခ) လုပ်ရည်ကိုင်ရည် အဆင့်အတန်း မမီခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရည်အချင်း ညံ့ဖျင်းခြင်း။
- (ဂ) အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (ဃ) ပေါ်လော့မှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များကို မလိုက်နာမှုကြောင့်ဖြစ်စေ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ၊ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ပိုင်ပစ္စည်း ဆုံးရှုံးပျက်စီးရခြင်း။

ဝန်ထမ်းကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းကမ်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများ

ဝန်ထမ်းကျင့်ဝတ်၊ ဝန်ထမ်းစည်းကမ်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် အောက်ပါ ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် ဝန်ထမ်းကို ဌာနဆိုင်ရာ အရေးယူအပြစ်ပေးနိုင်သည်-

- (က) ရာထူးခန့်ထားခံရမှုအတွက် အရေးပါသော ကိုယ်ရေးအကြောင်းများကို လိမ်လည် တင်ပြခဲ့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ထိမ်ချန်ထားခြင်း၊ သို့မဟုတ် မရိုးသားမှုတစ်ခုခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း၊
- (ခ) တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာ၌ ရိုးသားပြောဆိုမတ်မှုမရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ် လိမ်လည်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လိမ်လည်ရန်အားထုတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လိမ်လည်ရန် အားပေးကူညီခြင်း၊
- (ဂ) အခြားဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို ထိခိုက်နစ်နာစေရန် မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲတိုင်ကြားခြင်း၊
- (ဃ) အလုပ်ခွင် ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖြစ်စေ၊ ဝန်ထမ်းအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ဖြစ်စေ ပျက်ပြားစေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းကို အားပေးကူညီခြင်း၊
- (င) အလုပ်ခွင်တွင် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်း၊ သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ဦးကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရုန်းရင်းဆန်ခတ်ဖြစ်စေခြင်း၊
- (စ) အလုပ်ခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း၊
- (ဆ) အလုပ်ခွင်တွင် လောင်းကစားခြင်း၊ သို့မဟုတ် မူးယစ်သောက်စားခြင်း၊
- (ဇ) မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲလေ့ရှိခြင်း၊
- (ဈ) အလုပ်ဌာနအလိုက် သတ်မှတ်ထားသည့် အလုပ်ခွင်စည်းကမ်းများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း၊
- (ည) တာဝန်အရ အထက်အကြီးအကဲက ပေးသည့်အမိန့်ကို ဖီဆန်ခြင်း၊
- (ဋ) တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင် ရိုင်းပျံ့စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံလေ့ရှိခြင်း၊
- (ဌ) အကျင့်ပျက်ပြားခြင်း၊ သို့မဟုတ် သိက္ခာကင်းမဲ့စွာ ပြုမူနေထိုင်ခြင်း၊
- (ဍ) တာဝန်အရ အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ရာထူးသြဇာအရှိန်အဝါကို သုံး၍ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း၊ သို့မဟုတ် တာဝန်နှင့် ဆက်စပ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုခုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊
- (ဎ) တံစိုးလက်ဆောင်ပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် တံစိုးလက်ဆောင်ယူခြင်း၊

- (က) ယုံကြည်အပ်နှံထားသည့် လုပ်ငန်းပိုင်ငွေကို ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (က) လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းကိရိယာကို တမင်သက်သက် ဖျက်ဆီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေခြင်း။
- (က) လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ငွေ၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း၊ သို့မဟုတ် အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အားပေးကူညီခြင်း။
- (ခ) နိုင်ငံတော်ကို အကြည်ညိုဖျက်စေမည့် စာအုပ်စာတမ်း ရေးသားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပြန့်ဝေခြင်း။
- (ခ) လုံခြုံရေးအဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ထားသည့် ဌာနဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လျှို့ဝှက်ချက်များကို မသက်ဆိုင်သူများအား အသိပေးခြင်း။
- (န) နိုင်ငံတော်၏ လုံခြုံရေးနှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ထိခိုက်စေသည့် လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုခုတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အားပေးကူညီခြင်း။
- (ပ) ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်း၊ ဝန်ထမ်းအမျိုးအစားအလိုက် စောင့်ထိန်းလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ထားသည့် အခြားကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းကမ်းများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း။

တရားဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြစ်မှုများ

တရားဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အောက်ပါ ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာပြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် ဝန်ထမ်းကို ဌာနဆိုင်ရာအရေးယူနိုင်သည်။ -

- (က) ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ဖမ်းဆီးခံနေရခြင်း။
- (ခ) ကိုယ်ကျင့်တရား ဖျက်ပြားမှု အကျိုးဝင်သည့် ပြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်နိုင်သည့် ပြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ တရားစွဲဆိုခံရခြင်း။
- (ဂ) ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ တရားရုံး၏ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခံရခြင်း။

ပြစ်မှုအလိုက် ထိုက်သင့်သည့်ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်း

ဤအခန်းပါ ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှုတစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်၍ အပြစ်ထင်ရှား တွေ့ရှိသဖြင့် ဝန်ထမ်းကို အပြစ်ပေးရာ၌ ပြစ်မှု၏ သဘာဝနှင့် ဝန်ထမ်း၏ ကျူးလွန်မှု၊ သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်မှုတို့ကို ထောက်ရှုပြီး အခန်း (၆) တွင် သတ်မှတ်ထားသော ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြစ်ဒဏ်များ အနက်မှ ထိုက်သင့်ရာ ပြစ်ဒဏ်ကို ချင့်ချိန်၍ ချမှတ်နိုင်သည်။

ဝန်ထမ်းကို အပြစ်ပေးရာ၌ တရားမျှတစေရေးနှင့် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းမှု ထိရောက်စေရေးအတွက် ချမှတ်သည့် ပြစ်ဒဏ်သည် ထိုက်သင့်သည်ထက် ပိုမိုကြီးလေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် လျော့ပေါ့ခြင်းမရှိစေဘဲ ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရန် ဂရုပြု၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။ အပြစ်ရှိသော ဝန်ထမ်းကို အပြစ်နှင့် လျော်ညီစွာ ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် ဖြစ်သော်လည်း ဝန်ထမ်းဘဝတွင် နာလန့်မထူ အညွန့်တုံးစေမည့် အပြစ်ပေးခြင်းမျိုး မဖြစ်စေဘဲ ဝန်ထမ်းကောင်းတစ်ဦး ပြန်လည်ဖြစ်လာစေရန် ပြုပြင်ပေးရေးကို ရှေးရှုရမည်။

(ဝန်ထမ်းစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေး လက်စွဲစာအုပ်၊ အခန်း ၄ မှ)

၂၀၀၂-၂၀၀၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း
သစ်တောလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် လျာထားချက်

စဉ်	သစ်တောလုပ်ငန်း	ရေတွက်ပုံ	စုစုပေါင်း
၁	၂	၃	၄
၁။	ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း	ပင်	၁၁၀,၀၀၀
၂။	သစ်မာပင်ထောင်ရှိက်မှတ်ခြင်း	ပင်	၆၆၀,၀၀၀
၃။	ပဝတ္တိမျိုးဆက်ခြင်း	ဧက	၇၅,၀၀၀
၄။	ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း	ဧက	၃၃,၄၂၅
၅။	အုပ်မိုးကာဆိုင်းလွဲခြင်း	ဧက	၂၄,၄၉၀
၆။	ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း	ဧက	၄၀၅,၇၂၀
၇။	ပင်ကျပ်နှုတ်ခြင်း	ဧက	၂၉၉,၁၃၀
၈။	နွယ်ဖြတ်ညောင်ပတ်လွဲခြင်း	ဧက	၂၂၀,၈၉၀
၉။	သစ်တောလမ်းပြင်ဆင်ခြင်း	မိုင်	၁၄၀၅
၁၀။	ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း	မိုင်	၁၂၄၀
၁၁။	အကွက်နယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း	မိုင်	၁၁၅၀
၁၂။	မီးဘေးကာကွယ်ခြင်း	ဧက	၃၅၃,၇၁၀
၁၃။	ကြိုးဝိုင်းတိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်း	မ/မိုင်	၃၈၀၀

**သစ်တောထွက်ပစ္စည်း
အခွန်တော်/အခွန်အခ နှုန်းထားများ**

အမှတ် စဉ်	သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမည်	ရေတွက်ပုံ	ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သည့် အခွန်တော်/အခွန်အခ နှုန်းထားများ (ကျပ်)	မှတ်ချက်
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
၁။	ကျွန်းသစ်လုံး	တစ်တန်	၁၂၀၀	
၂။	သစ်မာအုပ်စု (၁)	တစ်တန်	၆၀၀	
၃။	သစ်မာအုပ်စု (၂)	တစ်တန်	၃၀၀	
၄။	သစ်မာအုပ်စု (၃)	တစ်တန်	၂၀၀	
၅။	သစ်မာအုပ်စု (၄) (၅)	တစ်တန်	၂၀၀	
၆။	ထင်း	တစ်တန်	၅၀	
၇။	မီးသွေး	ပေါင် (၉၀) တစ်အိတ်	၁၅	
၈။	ဝါး	လုံးရေ (၁၀၀)	၅၀	ထိပ်ဝအချင်း ၃' အောက်
			၁၀၀	ထိပ်ဝအချင်း ၃' နှင့် အထက်
၉။	ကြိမ် (အကြီး)	တစ်လုံး	၁၅	အချင်း ၁' နှင့် အထက် ပေရှည် ၁၃' တစ်လုံး
			၁၃' မှ အထက် တစ်ပေ ရှည်တိုင်း နှစ်ကျပ် တိုးမြှင့် ကောက်ခံရန်	
၁၀။	ကြိမ် (အသေး)	လုံးရေ (၁၀၀)		ထိပ်ဝအချင်း တစ်လက်မ အောက်နှင့် အရှည် ၁၃' ပေ တစ်လုံး

အမှတ် စဉ်	သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမည်	ရေတွက်ပုံ	ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သည့် အခွန်တော်/အခွန်အခ နှုန်းထားများ (ကျပ်)	မှတ်ချက်
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
၁၀၆	(က) ကြက်ဥကြိမ် (ခ) အခြားကြိမ် တိုင် (ကျွန်း)	■ ■ တစ်လုံး	၂၀၀ ၁၀၀ ၁၀၀	ခါးလယ်လုံးပတ် တစ်ပေမှ နှစ်ပေ ၁၁ လက်မအထိ
၁၂	တိုင် (သစ်ဗာ)	■	၅၀	■
၁၃	မျော	လုံးရေ (၁၀၀)	၁၀၀	ခါးလယ်လုံးပတ် တစ်ပေအောက်
၁၄	လွှစင်လိုင်စင်	တစ်လ	၅၀	ဆွဲလွှတစ်လက်
၁၅	လွှစက်လိုင်စင် (က) အကြီး	တစ်နှစ် ■	၁၂၀၀၀	[တစ်နှစ်တန် ၆၀၀၀ အထက် ခွဲစက်]
	(ခ) အလတ်	■	၆၀၀၀	[တစ်နှစ်တန် ၃၀၀၀ နှင့်အထက်၊ ၆၀၀၀ အောက် ခွဲစက်]
	(ဂ) အသေး	■	၃၆၀၀	တစ်နှစ်တန် ၃၀၀၀ အောက် ခွဲစက်
၁၆	ကျွန်းငုတ်	တစ်ငုတ်	၂၀၀	
	သစ်မာငုတ်	■	၁၀၀	
၁၇	ပိတောက်ကျီးပေါင်း	တစ်ပိဿာ	၁၀၀	
၁၈	သင်ပေါင်း	တစ်လုံး	၅	
၁၉	အခြားသစ်တောထွက် ပစ္စည်းအသေးအမွှေများ		ဒေသပေါက်ဈေး၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း	

မျှောစာအခွန်ကောက်ခံရန် နှုန်းများ

အမှတ် စဉ်	သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမည်	ဧရိယာ	ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သည့် အခွန်တော်/အခွန်အခ နှုန်းထားများ (ကျပ်)	မှတ်ချက်
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
၁။	သစ်ခွံသား	တစ်တန်	၂၀	
၂။	သစ်လုံး	တစ်လုံး	၁၀	
၃။	တိုင်	အလုံး (၁၀၀)	၁၀၀	
၄။	မျှော	။	၅၀	
၅။	ဝါးကြိမ်ထင်း	တစ်ဖောင်	၅၀	
	ဝါးကြိမ်ထင်း	လှေ	၁၀	တစ်ကြိမ်
	မီးသွေး	မော်တော်/ သင်္ဘော	၂၅	သယ်ယူခြင်း
	မီးသွေး	လှည်း	၅	။
	မီးသွေး	ကား/ရထား	၂၅	။
၆။	အခြားသစ်တောထွက် ပစ္စည်း	။	၅	-

သစ်တောစောင်ပုဒ်များ

- ၁။ တောမဲ့မြေသား၊ ရေတိုက်စား၏။
- ၂။ တောရိပ်ခိုနေ၊ အပန်းပြေ၏။
- ၃။ ကျေးငှက်သားရဲ့၊ တောမှာမြဲ၏။
- ၄။ ဥတုရာသီ၊ တောကိုမှီ၏။
- ၅။ တောတောင်ရှိမှ၊ စမ်းရေရ၏။
- ၆။ ဇီဝမျိုးစုံ၊ တောမှာစုံ၏။
- ၇။ ရွှေပင်ငွေခက်၊ တောမှထွက်၏။
- ၈။ နွယ်မြက်သစ်ပင်၊ ဆေးဖက်ဝင်၏။
- ၉။ သစ်မြစ်ဆေးရွက်၊ တောမှထွက်၏။
- ၁၀။ တောမြိုင်ရုံ၊ ဇီဝစုံ၏။
- ၁၁။ တောတောင်ခြောက်ခန်း၊ လယ်ယာနွမ်း၏။
- ၁၂။ တောတောင်စိမ့်စမ်း၊ စိတ်ရွှင်လန်း၏။
- ၁၃။ တောတောင်စိမ်းစို၊ သာယာပို၏။
- ၁၄။ တောတောင်ပျက်ပြုန်း၊ မြေဆီသုဉ်း၏။
- ၁၅။ တောတောင်တင့်တယ်၊ စားကျက်ကြွယ်၏။
- ၁၆။ သက်ရှိလောကတည်မြဲဖို့၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းဖို့။
- ၁၇။ နိုင်ငံတစ်ဝန်း၊ စိမ်းလန်းဖို့၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းဖို့။
- ၁၈။ ကြီးပြန့်သစ်ပင် စိုက်ပျိုးလျှင်၊
စွမ်းအင်လည်းရ၊ ပြည်လည်းလှ။
- ၁၉။ စိုက်ပြီးသစ်ပင် ထိန်းသိမ်းလျှင်၊
လောင်စာလည်းရ၊ ပြည်လည်းလှ။

- ၂၀။ စိဝမျိုးဝံ့ကြွယ်စေဖို့၊ သဘာဝတောတွေ ထိန်းသိမ်းဖို့။
- ၂၁။ မိုးရာသီ ဇူလိုင်လ၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးကြ။
- ၂၂။ ဆည်နှင့်ရေ၊ ရေနှင့်တော၊
သည့်ဆည်တွေ၊ ရွှေရေကိန်းဖို့၊
ထိန်းရှာတဲ့တော။
- ၂၃။ ပန်းမန်သစ်ပင် လေသန့်စင်၍၊
ဥယျာဉ်တောတန်း၊ စိတ်ရွှင်လန်း၏။
- ၂၄။ တိုက်တာဆင့်ဆင့် မိုးထိမြင့်လည်း၊
ပန်းနှင့်သစ်ပင် မတွေ့မြင်က၊
ဝန်းကျင်ခြောက်ခန်း၊ စိတ်ပင်ပန်း၏။
- ၂၅။ သစ်တောတွေ ပြုန်း၊ ရေမြေဆုံး
ပျက်သုဉ်းကမ္ဘာ၊ မရှည်ကြာ
သစ်တောတွေစိမ်း၊ ရေမြေထိန်း
ဖွံ့ဖြိုးကမ္ဘာ၊ လွန်ရှည်ကြာ။
- ၂၆။ အိမ်တိုင်းမှာ သစ်ပင်၊ ရွာစဉ်မှာတောတန်း၊
တစ်တောဝင် တစ်တောဆက်၊ မြို့တက်မယ့်လမ်း။
- ၂၇။ သစ်တောသစ်ပင် ချစ်ခင်တဲ့ လူမျိုး၊
သစ်ပင်ကို နှစ်စဉ်စိုက် ရွှေတိုက်ကိုစိုး။
- ၂၈။ တံတားနှင့်လမ်း ဆေးခန်းနှင့်ကျောင်း
ဆည်မြောင်းနှင့်ကန် သစ်ပင်ရံမှ
သက္ကန်လှပ ပန်ရလိမ့်။
- ၂၉။ သစ်ပင်လေးတွေစိုက်ကြမယ်၊
တို့ကမ္ဘာလေးလှဖို့ကွယ်။

- ၃၀။ ဖိုးပေါ်ကတိမ်တိုက် စိန်တိုက်သဏ္ဌာန်
 မြေပြင်မှာတောတန်း မြေနန်းဗိမာန်
 စိန်စီလိုမြရ တို့ခိုင်ငံကြွယ်ဝ
 ဟော မြေမှာ တောတွေပျိုးတော့
 ရွှေဖိုးရွာကျ။
- ၃၁။ သစ်ပင်စိုက်လျှင် တို့ဝန်းကျင်
 စိမ်းစိုလှပ ကြည်နူးရ၏။
- ၃၂။ သစ်ပင်စိုက်မှ အရိပ်ရ၏၊
 ရိပ်ခိုနားနေ အပန်းဖြေ၏။
- ၃၃။ သစ်တောမှန်လျှင် အသုံးဝင်
 အစဉ်ထာဝရ ထိန်းသိမ်းကြ။
- ၃၄။ သစ်တစ်ပင်ကောင်း၊ ငှက်တစ်သောင်းနားခိုရာ။
- ၃၅။ အရင်းမနုတ်၊ အတိုးခုတ်
 မဆုတ်စည်ပြော၊ တို့သစ်တော။
- ၃၆။ ကုသိုလ်ရအောင်၊ ကတုံးတောင် (ခေါင်းတုံး)
 တို့ယောင်ထုံးစို့၊ တောညှို့ညှို့။ (သျှောင်)
- ၃၇။ သစ်တောကိုခုတ်၊ မြေဆီဆုတ်
 မျိုးပြုတ်ကွယ်လျှိုး၊ ဇီဝမျိုး။
- ၃၈။ သစ်တောသစ်ပင် ကျေးဇူးရှင်
 ထိန်းသိမ်းကြစို့၊ ထာဝစဉ်။
- ၃၉။ ရတနာသစ်တော၊ ပြည့်သွေးကြော
 သစ်တောရတနာ၊ ထိန်းသိမ်းပါ။
- ၄၀။ တစ်ရွာမှာ တစ်ကန်၊ တစ်ကန်မှာ တစ်တော
 တို့မြေမှာ တို့တွေထိန်း၊ စိမ်းမြတ်တော။

- ၄၁။ သစ်ပင်ခုတ်လှဲ မစိုက်ဘဲ၊ တောလည်းမရှိ ခဲအတိ
အပူလွန်ကဲ ချောင်းချောက်ထဲ၊ ရေလည်းမရှိ သဲအတိ။
- ၄၂။ ကမ္ဘာထဲတွင် အသက်ရှင်၊ သက်ရှိသက်မဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်
မိသားစုသွင် စိတ်မှာထား၊ ထိန်းသိမ်းကြစို့ တို့ကြီးစား။
- ၄၃။ နိုင်ငံသာယာဝပြောဖို့၊ သဘာဝတောတွေ ထိန်းသိမ်းစို့။
- ၄၄။ စိမ်းလန်းသာယာ ပြည်မြန်မာ၊ သယံဇာတ တောမှရ၏။
- ၄၅။ သစ်တောကာကွယ်၊ ဘဏ္ဍာကြွယ်၊ ပြန်လည်စိုက်ပျိုး၊ သစ်တောတိုး။
- ၄၆။ မိုးခေါင်ရေရှား၊ ခြောက်သွေ့ငြားလည်း
သစ်တောပြုစု၊ မိုးရေစု၏။
- ၄၇။ စက်ရုံလွင့်ထုတ်၊ လေညစ်ပုပ်
တောတွင်းသစ်ပင်၊ အကုန်စုပ်
တို့တွေ ရှူသွင်း၊ လေသန့်ရှင်း
မခြင်းရမှ၊ တောကသာ။
- ၄၈။ သစ်တောများ၊ မပြုန်းတီးရေး
ထင်းကုန်သက်သာ၊ မီးဖိုကို သုံးစွဲပေး။
- ၄၉။ တောကိုမခင်၊ ခုတ်ဖြုန်းလျှင်
ဘီဘင်ဘိုးဘွား၊ တို့စော်ကား။
- ၅၀။ သစ်ပင်နည်းလာ၊ တို့ကမ္ဘာ
လွန်စွာပူအေး၊ ဥတုဘေး။
- ၅၁။ သစ်တောမဖြုန်း၊ ချင့်ချိန်သုံး
ပြည်လုံးစိမ်းလန်း၊ တို့စိတ်ဝမ်း။
- ၅၂။ အပင်တစ်သန်း၊ လူတစ်သန်း
စိုက်လိုက်ကြစမ်း၊ ပြည်အဝန်း
စိမ်းလန်းစိုပြည်၊ ဒို့မြန်ပြည်
လေပူက အေး၊ ရေက ပွေး။

၅၃။ သစ်ပင်စိုက်ပါ တို့ကမ္ဘာ၊ သာယာလှပ စိမ်းမြေ့။

၅၄။ တောတောင်ရယ် သာစေဖို့၊ သဘာဝတောတွေ ထိန်းသိမ်းဖို့။

၅၅။ သစ်တောထိန်းသိမ်း တောတွေစိမ်းမှ၊

ချမ်းငြိမ်းပြည်ရွာ နိုင်ငံသာ၏။

၅၆။ ပူနွေးကမ္ဘာ၊ တားဆီးရာ

ဖြေရှာတစ်ခု၊ တောပြုစု။

၅၇။ ကမ္ဘာအဝန်း၊ တောတွေခန်းလည်း

စိမ်းလန်းတို့ပြည်၊ တောနှင့်စည်၏။

၅၈။ အရိပ်နေလျက် အခက်မချိုး၊ မျှစ်ကိုချိုးလည်း ဝမ်းမျိုးမသတ်၊

ဝတ်ရည်ကိုစား ပန်းများမဖြွေ၊ စိမ်းနေဦးမည့် တို့တောမြေ။

၅၉။ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းဖို့၊

စိုက်၊ ထိန်း ရေများ၊ ထင်းအစား၊

အခြားလောင်စာ သုံးကြဖို့။

၆၀။ နှစ် ၂၀ တစ်ဝိုက် အချိန်ကိုက်၊ တို့စိုက်ခဲ့လျှင် အကောင်းဆုံးပင်

အချိန်စိုက်က နောက်မကျ၊ ဒုတိယအကြိမ် အကောင်းဆုံးပ။

The best time to plant a tree is twenty years ago.

The second best time is now.

၆၁။ တောကို မဖြုန်း၊ ချင့်ချိန်သုံး၍

သက်ဆုံးရှည်ကြာ၊ သုံးစွဲပါလော့။

၆၂။ ဆည်မြောင်းချောင်းကန် ရေပြည့်လှုံ၊

တမံသဘော ရေထိန်းတော။

၆၃။ မိုးပေါ်ကရေ မြေပေါ်ကတော၊

မိုးရေကို ငွေလိုစု စေ့စွာတုံ့တော။

၆၄။ ဘုရားကျောင်းကန်၊ စေတီရံလည်း

သစ်ပင်ရှိမှ ပန်ရလိမ့်။

- ၆၅။ ထာဝရကုသိုလ် ရယူဖို့၊
သစ်ပင်စိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းဖို့။
- ၆၆။ တစ်စေ့မှ တစ်ပင်၊ တစ်ပင်မှ တစ်တော
တစ်တောမှ တစ်တောင်၊ တို့စွမ်းဆောင်။
- ၆၇။ တောခုတ်က ပြောင်း၊ မိုးက ခေါင်
ဖိုးတောင်သူတဲ၊ ပြိုကာလဲ
တောတောင်က စိမ်း၊ မိုးက ဖြိမ်း
နွဲ့ယိမ်းစပါး၊ ထွက်တိုးများ။
- ၆၈။ ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမဖြင့်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကြပါစို့။
- ၆၉။ စနစ်နဲ့ ခုတ်ယူ၊ ထောက်ကူစိုက်ပျိုး
တောတွေတိုးဆောင်၊ တို့ထူထောင်ဖို့။
- ၇၀။ ကျေးရွာသစ်တော၊ ထင်းမျှောအိမ်တိုင်၊
လွိုင်လွိုင်ရဖို့၊ စိုက်ပျိုးဖို့။
- ၇၁။ သစ်တောကြွယ်ဝ၊ လှပချမ်းသာ၊ အနာဂတ်ကမ္ဘာ။
Rich Forests For Tomorrow's Earth.
- ၇၂။ ထင်းကိုမသုံး တောမပြုန်း၊
ထင်းအစား အခြားလောင်စာသုံး။
- ၇၃။ 'သင့်အတွက်သစ်ပင်'
ရှင်အောင် စိုက်ပျိုး၊
ကြီးအောင် ပြုစု၊
မြဲအောင် ထိန်းသိမ်း။

ကုန်ပိုင်ပိုင်တံဆိပ်/ပမ်းတံဆိပ် အသုံးပြုပုံ

တောအုပ်များကို သစ်တောလုပ်ငန်းများ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပေးအပ်ထားသည့် ကုန်ပိုင်ပိုင်တံဆိပ်တုံးများအား အောက်ပါလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ တိကျစွာလိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါမည်။

(က) မျှောစာထုတ်ရန် လျှောက်ထားလာသည့် သစ်လုံး/သစ်ခွဲသားများကို စစ်ဆေးရာတွင် တင်ပြသည့် ပြေစာအထောက်အထားပါအတိုင်း စာရင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိစစ်ဆေးတိုင်းထွာပြီး မှန်ကန်မှုရှိက သစ်လုံး/သစ်ခွဲသား ထိပ်နှစ်ဖက်တွင် ကုန်ပိုင်ပိုင်တံဆိပ်များ ရိုက်မှတ်ရမည်။ ခွဲသားငယ်များကိုလည်း [ပျဉ်ပြား၊ ပါကေး၊ ခါးပတ် (သို့) ပျဉ်ပြားပေါ်တွင်လည်းကောင်း] တံဆိပ်အမှတ်အသား ပေါ်လွင်အောင် ကြိုးစားရိုက်မှတ်ရမည်။

(ခ) ခွဲမိန့် လျှောက်ထားလာသည့် သစ်လုံး/သစ်ခွဲသားများကို စစ်ဆေးရာတွင် တင်ပြသည့် ပြေစာအထောက်အထားပါအတိုင်း စာရင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိစစ်ဆေးတိုင်းထွာပြီး မှန်ကန်မှုရှိပါက သစ်လုံး/သစ်ခွဲသားများ ထိပ်နှစ်ဖက်တွင် ကုန်ပိုင်ပိုင်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ရမည်။

(ဂ) တရားမဝင် သစ်လုံး/သစ်ခွဲသားများ ဖမ်းဆီးရမိပါက ကုန်ပိုင်ပိုင်တံဆိပ်နှင့် တွဲလျက် ပါရှိသည့် ဖမ်းတံဆိပ်ကို မျက်နှာပြင်နှစ်ဖက်တွင် တစ်ချက်ထက်မနည်း ရိုက်မှတ်ပြီး ဖမ်းတံဆိပ်အမှတ်စဉ်ကို ရိုက်မှတ်ရမည်။ ဖမ်းတံဆိပ် အမှတ်စဉ်ကို သစ်လုံးနှင့် အရွယ်အစားကြီးမားသည့် သစ်ခွဲသားများ မှတ်သားပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း အမှတ်စဉ်ကို တစ်ဆက်တည်း ရေးမည်။